

ANDREJ GULJASKI

A 07-ES ÜGYNÖK

ELSŐ RÉSZ

1

LONDON, 196... JÚLIUS

Kilenc hónappal ezelőtt - a 07-es épp akkor tért vissza a Fülöp-szigetektől - a Secret Service "A". osztályának főnöke ebédre hívta meg a klubjába a Saint James Streetre. A bárban megitták whiskyjüket, a nagyteremben pedig nagyokat hallgatva meg ebédeltek; a sült és a desszert közben néhány szót váltottak a Surabaja nevű kancáról, amely az előző napi lóversenyen első lett. Ezután a második emelet egyik néptelen, félhomályba süllyedt kistermében kötöttek ki, amelynek kandallójában diszkréten lobogott a tűz. A kandallóval szemben üldögéltek VII. Károly korabeli mély karosszékekben; a hajdani király szintén ennek a klubnak a látogatója volt, s talán ugyanezekben a bársonybojtos karosszékekben ült. A pincér portóit és kávékat szolgált fel, s nyomban el is tűnt. November volt, odakünn, a Temze torkolata felől nyirkos szél fújt s ellenszenves eső csorgott. Miután egy ideig hallgatagon ültek a kandallóval szemben, a Főnök így szólt:

- Ha nem csalódom, Mr. 07-es, ön meglehetősen jól beszél oroszul. - Letette kávéscsészéjét a kis asztalkára és megkérdezte: - Hogy áll ezzel?

A 07-es, akinek szívét szorongatta a csend, a nyugalom légköre és a fegyelmezett mértéktartás, fanyarul válaszolta:

- Ha vizsgára jelentkezem, sir, aligha kapok kitűnőt. - Aztán hozzátette: - Emellett a beszélt

oroszt vettem számításba. Ami az írott nyelvet illeti, jobb, ha nem is beszélünk róla. Biztosan osztályismétlésre utasítanak.

A Főnök kényszeredett mosolyra húzta a száját.

- Csak nyugalom. Én a beszélt oroszra gondolok.

- Majd a parazsat bámulva folytatta. - Szeretném, ha hat-hét hónapon belül annyira elsajátítaná az orosz nyelvet, hogy kitűnőt kapjon, ha valamelyik orosz professzornál vizsgázik. S mivel tudom, hogy semmiképp sem szeretné, ha csalódnék magában, a lehetőséghez mértén segítségére leszek. Holnaptól kezdve olyan nyelvmestert kap, aki úgy beszél oroszul, ahogy mi angolul.

- Talán az a szándéka, sir, hogy a Szovjetunióba küldjön? - kérdezte a 07-es nem éppen nagy lelkesedéssel.

- Ó, dehogyis, természetesen nem - mosolyodott el a Főnök.

A 07-es már ismerte ezt a mosolyt, s tudta, hogy mit jelent: "Egyetlen kérdést se többet, végeztünk!"

- Szíves engedelmével távozhatom? - kérdezte a 07-es.

A Főnök hanyagul bólintott és kezét nyújtott.

Június elején a Főnök a szobájába hívatta a 07-est:

- Véletlenül tudomásomra jutott, hogy már úgy beszél oroszul, mintha Moszkvában született volna - mondotta. - Nagyon örvendek.

Arcáról nem lehetett leolvasni, vajon tényleg olyan nagyon örvend-e, mert nagyon eltűnődött.

- Kedves 07-es - mondotta -, mától fogva ön szabadságon van. Úgy rendelkezhetik az idejével, ahogy jólesik, ott töltheti, ahol tetszik, saját ízlése és választása szerint. Nem akar esetleg Jamaikába vagy Haitiba utazni? Tessék! Teljesen az ön dolga, mivel tölti az idejét. Attól tartok azonban, hogy esetleg már holnap egy gentleman fogja meglátogatni - hosszan ránézett, megcsóválta a fejét -, attól tartok - ismételte -, már holnap egy gentleman fogja meglátogatni, aki halomra dönti az ön nagyszerű úti terveit, és sem Jamaikába, sem Haitiba nem fog elutazni.

- Miféle ember? - csodálkozott a 07-es. - S mért

döntené halomra a terveimet?

- Véletlenül tudomást szereztem róla - mondta a Főnök -, Franciaországból érkezett, a Párizs melletti Fontainebleau-ból, valószínűleg ismeri, azt hiszem, régi ismerősök.

- Különös! - mosolyodott el a 07-es; - Nagyon örvendek!

- Nem tudom - szólt a Főnök: - Nem vagyok biztos benne, vajon örvendeni fog-e. Gondolom, valamiféle elfoglaltságot javasol majd önnek. Mindenestre két dologgal kell számolnia, Mr. 07-es! Először is: bármiféle javaslattal áll elő ez az ember, az nem a Secret Service-től származik, amelynek szolgálatában ön áll, hanem a NATO-tól, amelynek égisze alatt ön egykor, néhány év előtt működött. Másodszor: ön teljesen szabadon választhat, elfogadja-e vagy visszautasítja annak az embernek az ajánlatát. Én nem tudom, mi lesz az a javaslat, viszont nem is érdekel. Ha azonban elfogadja, jegyezze meg a következőt: ön nem a Secret Service nevében fog tevékenykedni, s nem is fog kapcsolatot keresni a Secret Service-szel; a Secret Service sem kívánja tudni, hogy maga hol van és mit cselekszik. Abban az ügyben, amelynek elvégzéséhez ön esetleg a beleegyezését adja, a Secret Service keze egyáltalán nincs benne.

- Helyes - mondotta a 07-es. - Értem.

- Ami pedig az orosz nyelvet illeti - szólalt meg a Főnök és kissé elhallgatott -, engem egyszerűen felkértek, tegyek valamit, hogy ön jól megtanuljon oroszul. Akkor nem magyarázták meg, hogy miért.

Ma sem tudom. Biz' isten, ma sem sokat törődöm vele, hogy megtudjam! Mindenesetre, ha jól beszél oroszul, attól nem fájdul meg a feje. Ha valaha ott-hagyja a Secret Service-t, nyugdíjba megy, és azt az ajánlatot kapja, hogy valamelyik újság moszkvai tudósítója legyen, mindenesetre hasznára lesz, ha jól beszél oroszul.

Búcsúzáskor a Főnök ismét megemlítette, hogy mindaddig, amíg szabadságon van, tetszése szerint rendelkezhet az idejével, de bármit tesz, saját belátása szerint és saját felelősségére cselekszi és feledje el, hogy a Secret Service egyáltalában létezik.

Az az ember, aki lakosztálya küszöbét átlépte, régi ismerőse volt, és a NATO vezérkarának második osztályán dolgozott. Néhány évvel azelőtt, amikor francia kollégái segítségével az Atlanti-óceán partvidékén kellett különleges nyomozást végeznie, ez a Richard nevű férfi - minden bizonnyal álnév - teremtetett kapcsolatot az osztály különféle, angol, francia és amerikai felderítői között. Amerikai volt, s azt mondta, hogy a Virginia állambeli Richmondban született, de biztosan hazudott, mivel kiejtéséből ítélve a távoli nyugat legészakibb vidékéről származhatott, valahonnan Seattle-ből vagy Tacomából. Ez a kékes szemű, pirosposzgás, tagbaszakadt férfi képes volt arra, hogy mozdulatlan arccal vidáman mosolyogjon, közömbös arccal mondjon el szörnyű történeteket gyilkosságokról, és söröspohárszám igya a whiskyt, anélkül, hogy berúgjon.

Mindenekelőtt arra kérte a 07-est, küldje el a szobalányát moziba, ezután pedig kényelmesen elhelyezkedett a díványon, s lábát a kisasztalra rakta, a friss tulipánokkal teli porcelánváza mellé. Szivarra gyűjtött, s minekutána elcsevegett az időjárásról, amely odaát a kontinensen nem annyira rossz, mint itten, no meg de Gaulle-ról, erről a különös csodabogárról, aki úgy tesz, mintha egy szép napon ki akarná kergetni őket Fontainebleau-ból, hogy ott esetleg gall kaskasokat, vagy más a francia forte de frappe-re jelentős dolgokat tenyésszen, hirtelen, merész fordulattal, kertelés nélkül házigazdájának szegezte a kérdést.

- Egyébként, Mr. 07-es, ön minden bizonnyal halott már Konsztantyin Trofimov szovjet professzor különös katonai felfedezéséről?

- Nem én - felelte a 07-es, és csodálkozva vállat vont. - Miféle felfedezésről?

- Szentséges ég! - ámult el nála is jobban

Richard, arca azonban mozdulatlan maradt. - Miféle planétán él maga, kedves mister? Hát nem olvas néha-néha újságot?

- Talán valami új típusú hidrogénbombáról van szó? - tért ki a kérdés előtt a 07-es.

- A hidrogénbomba hatása ehhez az új fegyverhez képest, kedves mister, olyan nevetséges, mint azok a kövek, amelyeket valaha, a bibliai korban, a filiszteusok hajigáltak parittyáikból Izrael fiainak fejéhez. Érti, uram?

- Hát lehetséges volna, hogy az oroszok ilyen fegyver birtokában vannak? - gyújtott cigarettára a 07-es. Az imént még ugyancsak szemet szűrt neki Richard cipőtalpa, most azonban mintha észre sem vette volna. - Csak nincs efféle fegyver az oroszok birtokában? - ismételte meg az előbbi kérdést.

- A jelen pillanatban - ki tudja! Aligha. De birtokukban lesz, ha megengedjük, hogy tudomásunk nélkül, titokban kísérletezzenek vele, vagy pedig csak úgy, a kezükben hagyjuk! A birtokukban lesz azoknak az ördögöknek, de mennyire! - S akkorát csapott a térdére, mintha legalábbis valami hatalmas szúnyogot ütne agyon. - Egyelőre ez az egész ügy még tőlünk függ, a mi életrevalóságunktól, Mr. 07-es! A 07-es két kristálypoharat és whiskys palackot vett elő a pohárszékből. A poharakat a kis asztalra tette, a tulipánok és Richard úr cipőtalpai mellé, gyakorlati mozdulattal töltött. Aztán vendége felé biccentett, és a pohara után nyúlt.

- Stop! Hagyja békén a poharát, Mr. 07-es! Hiszen mi most a világ sorsáról beszélünk! Legyen kissé türelemmel!

- Menjen a pokolba a türelmével! - szólt komoran a 07-es.

Egy hajtásra kiitta poharát, könnyedén felsóhajtott, három lépést tett az ablak felé, aztán megállt. Odakünn szemerkélt az eső.

Richard hallgatagon szívta szivarját.

A kis pohár whisky az égvilágon semmiféle hatással sem volt a 07-esre. Ugyan mit jelent egy kis pohár whisky, s még hozzá ha szóda sincs benne. Egy korty hideg víz. De ki tudja, miért, halántékán az erek kidagadtak, olyanok voltak, mint megfeszített zsinegek, a vére nekilódult, akárha farkascsdortától űzött nagyszerű paripák trojkája volna. Micsoda küldetést bíztak rá, ó, micsoda küldetést! Oroszlánvadászatot a Niger mentén, tigrisvadászatot a Dzsamnáál, a

Gangesz partjainál. Az egész Regent Street, valamennyi csillogó-villogó áruházával, a Piccadilly Circus, tündéri szépségű neonfényeivel! Íme, mit jelent ez a felfedezés - mint FELADAT, MINT ERŐFESZÍTÉS, mint LELET, amelynek gazdát kell cserélnie. Olyannyira nekiszabadultak azok az üldözött paripák, hogy a 07-es körül forogni kezdett a világ! Odakünn sűrűn szitált az eső, de a Charing Cross fényei nyugodtan csillogtak, mint minden este.

- El tudja képzelni, Mr. 07-es - mondotta Richard -, hogy ez a fegyver sokáig azoknak a titka marad, hogy bizonyos ideig csak azoknak a birtokában lesz?

Ez meglendítette az ostort a száguldó paripák felett, megcsattogtatta. Miért kellett ez? Ha csak azok lesznek a titok birtokában, az ő világát térdre kényszerítik. Egy napon esetleg eltűnhetik az ő világa. Eltűnik a Piccadilly Circus, a Regent Street, az ő lakása, itt a Charing Cross terén, a pohár whiskyje, a klubja - egy napon minden, de minden örökre elveszhet. Igazán nem volt szükség ostorcsattogtatásra, hogy ezt eszébe juttassák.

Besötétedett. A 07-es világosságot gyújtott.

- Megvan a tervünk - mondta Richard -, és cselekedni fogunk, az ördögbe is! Te vagy az első a néhány ember közül, akit számításba vettünk. Már dolgoztunk veled, tudjuk, mit érsz. De ha eszedbe jut, hogy elutasíts bennünket . . . Mi mindenesetre nem fogunk könyörögni!

A 07-es megint töltött.

- Az az érzésem . . . - mondotta és elhallgatott egy pillanatra. - Nem iszik, kedves uram? Az az érzésem - folytatta aztán -, hogy őszinte szívvel tudnám ezt a feladatot végezni. Egyébként nem volna szíves a lábát levenni az asztalról, uram?

Ittak, aztán a következőkben állapotok meg: július ötödikén, este hétkor találkoznak a Tower Bridge-nél, a rakparton. A 07-es mindent elkövet, hogy "tisztán", vagyis amazok, a keletiek minden lehetséges megfigyelésétől megszűrve, azaz észrevétlenül érkezzék meg a rakpartra. Ezután újból ittak "Trofimov professzor találmányára", nagyot nevet-

tek, s mivel igen jó kedvük volt, a régi emlékeiket idézgették az Atlanti-óceán partján tett expedíciójuk történetéből. Kilenc órakor Richard távozott, a 07-es pedig a tükör elé lépett, hogy felkészüljön estére; a klubjában bridzs-partira várták.

Július ötödikén este a 07-es két nagy pohár kávét hajtott fel a Café Royal cukrászdában. Aztán kiment, megállította az első üres taxit, amely szembe jött vele az utcán.

- Hajtson a Hilton Szálló irányába - adta ki az utasítást a sofőrnek. S miután a hátsó ablakkal szemben, a lehajtható ülésre ereszkedett, még hozzátette: - S az aluljárón át hajtson, ha ez nem okoz önnek fáradságot.

Áthaladtak az aluljárón. A 07-es cigarettázott és figyelmesen szemlélte a mögöttük haladó kocsikat. Mikor az aluljáróból kijutottak, a Knight Bridge-en áthaladva jobbra fordultak és a Bowater House alatt kijutottak egy csendes, nyugodt utcára.

Az eső zuhogott.

- Most a Park Lane utcán át! - mondotta a 07-es. Ó, mennyire szerette a Park Lane-t, kis zöld tereivel, a gazdag emberek pompás, ünnepélyes és nyugodt, Viktória stílusú házaival!

A Dorchester Szállónál ismét jobbra fordultak, s midőn a Hilton babiloni kolosszusa mellett elhaladtak, a 07-es megparancsolta:

- Most egyenesen a Tower Bridge-hez!

A rakparttól vagy száz méternyire megálltak.

A 07-es fizetett, borralalót adott a sofőrnek, aztán megvárta, amíg a kocsi eltűnik az eső függőnye mögött.

Richard odalenn, a parton várta. Kezet nyújtott, majd egy kicsiny, a rakparthoz szorosan hozzátapadó, sötét hajó kajütjébe vezette. A mennyezeten pislákoló kékfényű lámpa épp hogy eloszlatta a sötétséget.

- Tiszta a levegő? - kérdezte Richard.

A 07-es legyintett.

A kis hajó nesztelenül elvált a parttól. Amikor a folyó közepére értek, ahol legnagyobb volt a sötétség,

Richard így szólt:

- A folyó torkolatánál külön hajó vár ránk. Le Havre-ba visz bennünket. Ott útlevelet fog kapni, amely Samuel Bonasis kanadai állampolgár, vancouveri lakos nevére szól. Ezzel az útlevéllal egy napot fog tölteni Párizsban. A Calais Szállóban igényének megfelelő lakosztályt foglaltunk le, fényűző fürdőszobával. A "Calais"-ban találkozik majd Oscar Lewy úrral, akit az Atlanti-expedícióból ismer. Lewy úr beavatja a kidolgozott terv első részébe. - Richard megveregette a 07-es vállát: - Egyelőre ennyi elég, nemde?

- Túlságosan is - felelte a 07-es.

ELSŐ RÉSZ

2

ISZTAMBUL, 196... JÚLIUS 8.

Így tehát, a 07-es, mint Samuel Bonasis, vancouveri kereskedelmi utazó érkezett meg Isztambulba. Nem volt ideje, hogy sétákat tegyen a város mesés partvidékén, amelynek fehér és színes márványpalotái, kupolái és hegyes minaretjei a tenger álomba merült vizén visszatükröződtek; arra sem volt ideje, hogy a messzi múlton eltűnődjék; a régiségek iránt, még ha malachitból voltak is, nem érzett vonzalmat, a Nagy Szolimán dicső múltjáért árva fillért sem adott volna, saját emlékeit pedig nem bolygatta, mert a tapasztalat már rég megtanította, hogy ebből semmi haszna sem származik. Vérében volt, hogy főként a jelennek éljen - mindenekelőtt a jelen kellemes oldalának, a jövővel pedig csak annyit gondoljon, amennyire feladata ezt megkövetelte. A jövő jó dolgait örökre és biztosnak látta, akárcsak Nelson emlékművét, vagy a Trafalgar Square-t. Az embernek egyébként nem érdemes örök és biztos dolgokon töprengenie és izgulnia. Ezek a dolgok benne élnek az időben, halhatatlanul, és a 07-es nagyon is

jól tudta, hogy mit sem törődnek azzal, mit tud és vajon egyáltalában tud-e valamit róluk. Nelson és Szolimán a cambridge-i vagy oxfordi diákok számára azért létezik, hogy diplomát szerezzenek, neki pedig megvan a maga sorszáma a Secret Service-nél, csekkönyve a zsebében, emésztése remek, és - istennek hála - izmai rugalmasak, szeme kitűnő, esélyei jók. Így tehát a 07-es nem tett sétákat Isztambul més-partvidékén, az ódon márványpaloták mellett, s többre becsülte, hogy elcsatangoljon a régi bazárok girbe-görbe kis utcáiban, hogy serbetet szörpöljön s hogy jóízűen elmajszolgassa a baklavát, a török diós édességet ama színes sátrak árnyékában, amelyek nélkül a kelet jellegtelenebb volna, mint a London szívében található, neki olyannyira kedves Chelsea. Végül pedig, amikor az árusok, kereskedők, a mezítlásos serbetesek rikoltozásai lassanként már untatni kezdték, olyasvalamit fedezett fel, ami valóban felizgatta - egy kis holmit, amely a portékáját kínáló kereskedő szerint valódi damaszkuszi acélból készült. No ugyan nagy dolog is az a Szent Szófia mecset a minaretjeivel együtt! A kis tárgy mindössze nyolc centiméter hosszú volt, nyele pedig sötét ezüsből készült, jobb és bal oldalán két zöld kő ékeskedett. Nagyszerű elmésséggel megszerkesztett központi furata lehetővé tette, hogy kissé meszszebből célozva a tör, kettős élével mindig célba találjon, s úgy fúródjék bele, ahogyan kellett. Isztambul roppant értékes holmikat rejteget bebarangolhatatlan girbegörbe kis utcáinak régi-régi bazárjaiban. Csak éppen jó szimatra, igen jó szimatra van szükség, no meg jó érzékre és nyugodt szemre, hogy az ember ezeket az értékes tárgyakat fel is fedezze. A kis törnek meglehetősen nagy ára volt, viszont igen szép, és szükség esetén igen jó szolgálatot is tehetett. Az efféle holmik vásárlásakor a 07-es sohasem bizonyult szűkmarkúnak. Megvette hát a kis tör, zsebre vágta. Nagyon szép este volt. A sétálgatás ideje azonban hamar elröppent. Végül is haza kellett tértie szállodájába. Útközben arról sem feledkezett meg, hogy mint Samuel Bonasis, vancouveri kereskedelmi utazó, illendőképpen a ka-

nadai konzulátusra is betérjen, és ott néhány kanadai áruról prospektust kérjen. A tisztviselő előtt megjátszotta a roppant elfoglalt embert, behatóan érdeklődött a faanyag-ajánlatok iránt - de nem az épületfa, hanem a bútortanyag érdekelte, a megmunkált faanyag. Cége a következő faanyagot ajánlotta: pácolt bükköt, diót, tölgyet, balkánfenyőt, jegenyefenyőt, közönséges fenyőt, de szállít mahagónit is, furnírt. Még hogy mintákat? Ő, igen, igen. Holnap erre jár, s majd itt hagyja őket.

Holnap? Ki tudja! A 07-es életében a holnap olyan széles és nagy kiterjedésű volt, akár az Atlanti-óceán; s telidesteli előre nem látható meglepetésekkel, mint valami indiai dzsungel. Az ő foglalkozásában kollégái többsége számára a holnap világos volt és meghatározott, akárcsak, példának okáért, egy fenyődeszka-kínálat. Az ajánlatban a legteljesebb részletességgel, gondos előrelátással minden benne foglaltatik. A 07-esnek más szisztémája volt. Ő a holnapi napban csupán egyetlen támaszpontot keresett. Olyasféle ez, mintha földsáncok halmait, ligetek, háromszögelési pontok közepette valahol a távolban egy topolyafa áll. Őt nem a völgymélyedések, halmok érdeklik, tudni sem akar ligetekről, háromszögelési pontokról. Ördögöt! Az ő vére azt súgja, hogy ezen az egész tájon csupán a topolyafa érdemel figyelmet. S ő a topolyafát választja ki támaszpontnak, ahonnan kiindulva munkához lát, más földrajzi részletekkel nem törődik. Jöjjön, aminek jönnie kell, történjék, aminek történnie kell!

Így hát az isztambuli mese, a Boszporusz álomba merült vizei fölött terjengő málnaszínű alkonyattal és az Aja Szofia minaretjei fölött lobogó hat lánggal, végül is ama rövid beszélgetéssel fejeződött be, melyet a 07-es abban a hotelban folytatott, ahol megszállt.

Kelet-európai idő szerint pontosan "nyolc óra nulla nulla" volt, amikor a 07-es ajtaján kurta és erélyes kopogtatás hallatszott. Oscar Lewy Párizsban figyelmeztette: kísérje szemmel kronométerét, kelet-európai időszámítás szerint "nyolc óra nulla perc és nulla másodperckor" a megbízás első része kibontakozik.

- Tessék! - mondotta a 07-es.

A szobába egy sovány és olyan magas férfi lépett be, mint valami égimeszelő, fehér panamaruhában, orrán sötét napszemüveg.

- Üdvözlöm! - biccentett a 07-es felé, miközben szemüvegét rászegezte. - Úgy értesültem, uram, hogy faanyagot ajánl, köbméterenként két dollárjával ?

- Két dollár hússzal - helyesbített a 07-es. És arra gondolt: felkötöm magam a nyakkendőmre, ha ez nem amerikai! - Tessék, foglaljon helyet! - kínálta székkal.

- Arthurnak hívnak - szólt az ismeretlen. Egy doboz Salem cigarettát vett elő, s megkínálta a házigazdát. A Salem mentolos cigaretta volt.

A 07-es tagadólag rázta a fejét.

- Ez az illat néha kellemetlenséget okoz - mondotta. Volt még néhány dobozzal belőle, de ha elfogy, csak keleti dohányt kíván szívni.

Arthur kijelentette, hogy már hányingere van a keleti dohánytól, mindentől, ami keleti, még a nőktől is, de nem volt más választása. Aztán egy szép tiszta, vadonatúj útlevelet mutatott fel a 07-esnek, s fedelét megkocogtatta csontos mutatóujjával:

- Holnaptól fogva, uram, mihelyt átlépi a bolgár határt, önt René Lefvre-nek fogják hívni, - ez a Lefvre svájci állampolgár, s a libanoni távirati ügynökség genfi tudósítója. Egy Opel Rekord kocsival fog rendelkezni, amely feltehetőleg az ön tulajdona. Amint látja, a kocsi iratai és az ön hajtási igazolványa az útlevelelben van. - Zakója belső zsebéből hosszúkás, kék fedelű könyvecskét húzott elő, kis ideig elnézegette, aztán az útlevelelre tette: - a Crédit Lyonnais csekk-könyve. E könyvecskével a földgolyó bármely hosszúsági vagy szélességi körén levő banknál a Crédit Lyonnais terhére pénzt vehet fel. Egyébként ön minden bizonnyal eléggé tapasztalt ahhoz, hogy tudja: egy libanoni újságíróhoz nem illik túl tékozlóan bánni az effélével.

- Nocsak? - mosolyodott el hidegen a 07-es.

- Ezt csak úgy szokásból említem - mondotta Arthur. Kis ideig hallgatott, majd, miután a hamu-

tartóban elnyomta Salem cigarettáját, folytatta:
- Utasítást kaptam, hogy megismertessem önt a "Light"-terv második részével. Ez a terv holnap reggel lép életbe és nagy vonalakban megszabja ama feladatokat, amelyeket önnek Bulgáriában, különösen pedig Várna városában kell végrehajtania. Most szíveskedjék jól ide figyelni, Mr. 07-es! Július 19-én, előreláthatólag bolgár idő szerint déltájban, egy személy, akiről Oscar úr már szólt önnek Párizsban, rejtjeles táviratot fog önnek kézbesíteni. A sifrogramból az itt leírt számok alapján fog egyet-mást megérteni. Azt hiszem, ezzel a módszerrel már eddig is dolgozott, így tehát megvan a kellő gyakorlata. - Előrenyújtotta bal kezét s egy arany gyűrűt húzott le, amely addig gyűrűsujján csillogott. Közönséges gyűrű volt, amely sem csillogásával, sem nagyságával nem volt feltűnő. - Nekem kissé bő, az ön ujjára azonban éppen megfelelő.

A 07-es leereszkedően mosolygott és ujjára húzta a gyűrűt. Ő is kissé bőnek érezte, de hallgatott.
- A számokat elolvashatja, ha kissé erősebb nagyítót használ - jegyezte meg Arthur. - A további szöveget pedig, a sifrogram szövegét annak a kulcsnak segítségével fejtheti meg, amelyet Oscar úrtól Párizsban kapott.

- Értem - vont vállat a 07-es.

- Így tehát - folytatta Arthur -, ezek a számok azt a kulcsot jelentik, amelyek segítségével megfejtheti a rejtjeles távirat nemszimbolikus részét. Ebben a nemszimbolikus részben találja majd meg azt, ami múlhatatlanul szükséges, hogy a következő napon, vagyis július huszadikán el ne kerüljük egymást. Mindez annak a rendszernek az alapján készült, amelynek segítségével ön az Atlanti-expedícióban működött. Emlékszik rá?

- Olyan egyszerű az egész, mint egy pofon - mondotta a 07-es.

Kis ideig hallgattak.

- Így tehát - Arthur széttárta karjait, amelyek fehér ingujjba tűzött vékony fa ágakhoz voltak hasonlatosak -, így tehát önnek Bulgáriában a szokásos segédeszközök egész arzenálja áll rendelkezésére,

ez a gyűrű is, valamint Opel kocsija dinamójának egy ampermérője, amely tulajdonképpen nem más, mint nemkívánatos rádióhullámok felfedezésére szolgáló jelzőkészülék. Ezeknek a segédeszközöknek a segítségével, gondolom, még a bolgár államvédelmi szervezet legbizalmatlankodóbb ügynökéből sem válthat ki semmi különös gyanakvást.

- S most azt tessék megmondani, hol és mikor fogom megkapni igazi fegyveremet? - kérdezte nyomatékosan a 07-es.

- Igazi fegyverét attól a személytől kapja meg, aki a rejtjeles utasítást hozza - felelte Arthur. - Egy nappal sem hamarabb s egy perccel sem később. Hangfogós pisztoly tartaléktárral. Meg van elégedve?

A 07-es bólintott.

- Nagyon hálásak lennénk, ha ezúttal nem kerülne sor lövésre - jegyezte meg halkan Arthur.

- Ez nemcsak tőlem függ - mondotta a 07-es. És elmosolyodott. - No de ha lövésre kerül is sor, hangtalan lesz, nemdebar?

Arthur felállt.

- Szerencsés utat kívánok, Mr. 07-es! Remélem, július 21-én abban a szerencsében lesz részem, hogy egy pohár whiskyt megigyam önnel. Apropos, az Opelje holnap reggel hat órakor az Aja Sofia dzsámi előtt vár önre. - Könnyedén meghajolt: - Sok sikert, uram! - S azzal távozott.

A széles ablakok mögött violaszín sötétség ereszkedett alá.

ELSŐ RÉSZ

ISZTAMBUL-SZÓFIA, 196... JÚLIUS 8-10.

A 07-es drapp színű Opel Rekord kocsijában ül. A kocsi kilencven kilométeres sebességgel száguld a déli nap sugaraitól forróra hevített műúton. Az asz-

falt fekete folyója vad iramban rohan vele szemben; az út két oldalán álló topolyafák zöld, csaknem mozdulatlan sorfalba olvadnak.

Száz kilométer.

A kocsi oldalát fergeteges szélvész súrolja. A 07-es azonban nyugodt, arca mosolygós. Drapp kesztyűs jobb keze keményen tartja a volánt, s mint kifogástalan automata irányítja a kocsit. Bal keze hanyag eleganciával a térdén nyugszik, s csak akkor emeli fel, ha egy-egy élesebb kanyar következik.

Úgy mosolyog, mint a játékos, aki nagyszerű lapokar tart a kezében. a visszapillantóban szakadatlanul egy zöld dongó úszik a kocsija után. A zöld dongó a nyomában repül, erősen a sarkában van. Űldözi.

Micsoda ostobaság, micsoda ostobaság! Hát annyira naivnak tartják, azt hiszik, hogy neki semmi sem jut az eszébe? Hát természetes: a bolgár megfigyelő szolgálat kocsija. Sebj! Nem táplált ő semmiféle illúziót, nem ámította magát a könnyelmű reménnyel, hogy AZOK nem látnak át a jámbor Lefévre trükkjén.

Számára sokkal érdekesebb, ha nyílt kártyával játszik. No rajta! Az erősebbé a pálma.

Kilencven kilométerre csökkentí a sebességet. A zöld dongó közelebb ér hozzá, képe megnövekszik. Zöld teknős a visszapillantó tükrének mély terében. Az út emelkedik. Vagy száz méternyire hirtelen éles kanyar következik jobbra. A drapp kesztyűs két kéz keményen megragadja a kormányt, a kocsi elfoglalja az út közepét. A vezető lábai nagyobb támaszték kedvéért a kuplungra és a fékre ugranak.

Rettentő éles csikorgás, hátulról a tehetetlenségi erő szörnyű nyomása, a 07-es izmai azonban, mint megfeszülő acélrugók, helyt álltak. Feje csupán néhány tized másodpercig ugrott veszedelmesen előre a szélvédő üveg felé.

Aztán csend. Majd azok, akik mögötte száguldottak és üldözték, azoknak a kocsija hirtelen balra ugrik, mivel jobbra, a kanyarban, az út nem szabad előttük. Balra pedig már nincs út, csak levegő van és zöld fák, amelyek a levegőbe merednek. Földet nem látni. AZOK kocsija hirtelen kiröppen a semmibe, a levegőbe, mint ahogy a sízók a levegőbe röppennek a

sáncról. Iszonyú robaj, recsegés, ropogás. Megdöbentő, visszataszító.

De hát mit lehet tenni! A játék az játék - az ügyesebb győz. Akár a golfnál. A legcsekélyebb lelkiismeret-furdalást sem érezte, isten ments! Ő már a határtól kezdve tisztességesen játszott - ugyan mért érezzen lelkiismeret-furdalást? A nagy mesterség valamennyi játékszabályát szem előtt tartva játszott. AZOK mindenáron megfigyelés alatt akarták tartani, ő pedig szüntelenül azon igyekezett, hogy ki csússzék a markukból. A saját szempontjából mindkét félnek igaza volt. Az ő igaza győzött, mert ő bizonyult ügyesebbnek.

Cigarettára gyújtott, s újból beindította a kocsit. Még csak nem is pillantott balra, a mélybe. Nem viszolygott a szörny ű látványtól, de nem is szerette. Most nem sietett túlságosan, a visszapillantóra sem nézett.

Plovdivban kocsit bérelt a Balkanturisztól, Opeljét pedig nem messze, a katonai klub bejárata előtt hagyta.

Egy napra feltétlenül szüksége volt, hogy azalatt semmiféle néven ne szerepeljen. Ez alatt az egy nap alatt megteremti kapcsolatát Szófiában, s aztán megint a jámbor René Lefèvre néven jelenik meg. Miért ne? Lefèvre az égvilágon semmit sem csinált; rendes útlevele van, újságíróként érkezett Bulgáriába, mint ahogy annyi más újságíró!

A hatóságoknál pedig feltétlenül panaszt tesz.

- Kérem szépen! Valaki elemelte a kocsimat, amíg Plovdiv nevezetességeit nézegettem. Roppant kellemetlen számomra! Kénytelen voltam a Balkanturisztnál másik kocsit bérelni . . . Kérem, kerítsék elő az én régi jó Opeletem. Sajnos, nem vagyok annyira gazdag, hogy ilyen luxust megengedjek magamnak. Végeredményben nem veszíthetek el minden országban egy-egy kocsit, ahová hivatásom teljesítésére utaznom kell.

Mindenesetre szórakoztató dolog, ha az ellenséggel udvariasan kissé eltréfálgozik, ez örömet szerez az embernek. Miért ne, édes istenem, milyen élet az, ha az embernek efféle kis gáláns öröme sincsen? Olyas-

féle ez, mintha az ember valamelyik külvárosi
bisztróban talpon állva megebédél, s még egy kis po-
hár sört sem iszik hozzá . . .
Így aztán, miután kisiklott a megfigyelés alól,
délután Szófiába érkezett. Kocsiját az Alekszandr
Nevszki-székesegyház mögötti ideiglenes parkírozó-
ban hagyta, aztán eltűnt. Hogy elegáns ruhájával ne
keltsen feltűnést, egy konfekciós boltban olcsó zakót
vett magának. Az elárusítónővel oroszul beszélt.
ELSŐ RÉSZ

4

SZÓFIA, 196... JÚLIUS 11.

Így tehát a 07-esnek sikerült eltűnnie a vadászok
szeme elől. Minden bizonnyal láthatatlan sapkában
sétálgat az emberek között. Bizonyára! Bizonyára!
N. tábornok, a "B" osztály főnöke tudja, ha valaki
itt sétálgat valahol a környéken, habár tágas térség-
ben is, mégis bizonyos határok között, de a szakértők
birtokában ott a fényképe - nos a tábornok tudta,
hogy az a "valaki" csupán viszonylagos ismeretlen-
ségben leledzik.
S a tábornok parancsot ad a cselekvésre.
Valahol, a bolgár felderítő szolgálat központjában
lázás tevékenység folyik. Itt egy nagy terem, rengeteg
műszerrel, készülékkel, mintha a filmgyártás és tele-
vízió tette volna közszemlére legcsodálatosabb és leg-
különösebb tárgyait; vetítógépek, fényszórók, televi-
ziós kamerák, rádiókészülékek, a legkülönbélebb an-
tennák - állók és mozgathatók -, a falak mentén
pedig egyik vetítővászon a másik után. A terem kö-
zepén vezérlőasztal - magas emelvény, amely előtt
fal emelkedik -, s azon fokmérők, ampermérők, kü-
lönféle fogantyúk bekapcsolásra és kikapcsolásra;
különféle óraszerkezetek, kicsiny nikkelezett és moz-
gatható karikák, mintha távolsági repülőgép műszer-
táblája lenne.

A terem tágas, csaknem kör alakú, ragyogó gipsz-mennyezete alatt opálos neoncsövek Egyenletes, lágy fénye világít.

Az emelvényen fehér köpenyben a főoperatőr áll. Sovány, szögletes arca van, amelyből a sebészorvos nyugodt, magabiztos szeme figyel.

A mély csendben, melybe a terem süllyedt, mintha valami zöldes fényben csillogó tó fenekéről hallatszanék, lágy bariton zeng:

- Itt Titán, itt Titán!

S valahol a hatalmas városban; a százezernyi lelkét számláló városnegyedekben fülek figyelnek rá, a megfigyelők fülei, akik a hangjára várnak.

A főoperatőr a Központ hívójelét küldi szét az éterbe:

- Itt Titán! . . . Itt Titán!

Aztán kemény, parancsoló hangon, de nyugodtan kiadja az utasítást:

- Valamennyi körzet lépjen működésbe!

Néhány másodperces szünet. Ezalatt a tó zöldes színű mélye oly csendes és nyugodt, mint ebéd utáni álom. S aztán egyszerre: riadó!

- A Sárkány eltűnt! . . . A Sárkány eltűnt! - A főoperatőr közli azokkal, akik hallgatják, hogy valaki, akit feltételesen Sárkánynak neveznek, valahol szem elől veszett. Nagy repülőterek diszpécserai értesítik így egymást, hogy valahol szem elől veszett egy repülőgép.

- A Sárkány eltűnt.

Valahol hallgatják szavait.

Ezután a főoperatőr közli hallgatóival a számukra szükséges jelabécét:

- I2-u-15 - Sz! ... 12 - u - 15-Sz!

S felemeli karját, parancs a támadásra:

- Kapcsolok!

A támadás megkezdődik. A főoperatőr megnyom egy gombot a táblán, s abban a szempillantásban erős fényszóró élesen megvilágítja a 07-es fényképfelvétele, amelyet egy acélállványra erősítettek. A 07-es szenvtelenül, könnyed mosollyal, gondtalanul néz; magas homlokán egyetlen redő sincsen. Csupán telt, érzéki, ragadozó szája sarkában csillog állandó, fa-

gyosan kékes mosolya. Ilyenféleképpen mosolyoghat a vad dzsungелеk királya.

A fehérköpenyes férfi egy másik gombot nyom meg, és a 07-es fényképére ráirányul a televíziós kamera. Rövid, dallamos berregés hallatszik. A kamera működik. Majd az operatőr közli.

- Vétel! Vétel!

A neoncsövek fénye kialszik, a teremben sötétség lesz, a tó fenekénél is mélyebb sötét. De lám, a vetítővásznak megelevenednek, a kék ég alatt elterülő világ, a föld felszínének világa leszáll a terembe, s megmutatja sokféle arcát. Szófia külvárosai, a külső városnegyedek . . . a tizenkettes villamos megállója . . . a Remény lakótelep . . . a híd . . . Lozenec . . . az

úttörők kastélya előtti villamosmegálló . . . a főpályaudvar... a tér...

A főoperatőr munkatársai, akik a vetítővásznak előtt állnak, a mozgó kocsikat figyelik, az autóbuszokra felszálló utasokat, a gyalogosokat, a megállóhelyeken várakozó férfiakat és nőket.

A vezérlőasztal mellől parancs hallatszik:

- Leszűkíteni a képet, a belváros irányában! . . . Kelet!

Cinepanoráma. Csak éppen sok vetítővászonra szétosztva. A vásznon a központi nagyáruház előtti tér különböző körzetei jelennek meg, a Balkán Szálloda előtti bábeli zűrzavar . . . a Bulvar Ruszki . . . - mint mindig - kissé ünnepi és kissé fennhéjázó képe . . . A "felszabadító cár" lovas szobra. - Még keletebbre!

A Szovjet Hadsereg hatalmas emlékműve, az előtte elterülő tágas terasszal. Az "Ariana"-tó a Szabadság parkban . . . Kétevezős csónak, elengedett evezőkel . . . Meztelen térdű lány, s a fiú, aki a lány arca fölé hajol . . . Mosolygós, félig lecsukott szemek.

- A park fasorait! . . . Beljebb!

Itt-ott egy-egy járókelő, akinek nem sietős az útja. Fiatal anya, kékpettyes szoknyában, kétkerekű gye-rekkocsit tol maga előtt. A kisbaba lágy, rózsaszínű kacsóival integet . . . Itt is, ott is padok, többnyire üresek.

Aztán egyszerre különös, berregő hang, jelzés. Egyik vetítővászon fölött idegesen pislogni kezd a kis vörös lámpa.

A fehérköpenyes férfi gyors rendelkezéseket ad az emelvényről, s a hangja most mintha szokatlanul izgatott volna:

- Szűkítsd a kört! Szűkítsd a kört! . . . Helyezd középpontba, gyorsan!

A képen, közvetlenül előttük lombba borult gesztenyefák. A kamera mind jobban és jobban egy padhoz közeledik. Vele szemben - Javorov, a híres bolgár költő szobra. A padon pedig . . .

- Rögzítsd!

A vetítővászonon látható kép kibontakozik. A 07-es egy ismeretlen, fiatal, vakítóan fehérbe öltözött nővel.

A 07-es a nem éppen ráillő, barna seviot zakóban, amelyet készen vásárolt, nem túlságosan jól fest. A vászon bal sarkában hirtelen számjegyek tűnnek fel - a hely koordinátái.

A főoperátor segédje, anélkül, hogy szemét a számjegyekről levinné, egy gombot nyom meg és érthetően tagolva a szavakat, valakivel közli:

- Vihar! Vihar! Vétel! . . . A Sárkány az L012-n.

-Értettem . . .

És kiadja a parancsot: Lánctalpassal lépj akcióba
Lánctalpassal lépj akcióba!

Nyilvánvaló, hogy a Viharnak minden lehetőt és lehetetlent el kell követnie, hogy a Sárkányt, vagyis a 07-est a helyszínen elkapja. De vajon miért "lánctalpassal" ?

Ezalatt pedig a tábornok idegesen járkál fel és alá dolgozószobájában, és egyik cigarettát a másik után szívja, noha orvosa a dohányzást szigorúan megtiltotta. A hangszóróból hallja a teremben kiadott utasításokat, éber figyelemmel kíséri a nagy csatát, amelyet a technika vív a 07-es ügyességével, s arca fokozatosan felderül. De hogy elmosolyodjék, úgy érzi - ehhez még túl korán van.

ELSŐ RÉSZ

A BULVAR RUSZKI

A júliusi forró napfényben arany patakként csillogó pompás sárga kövezeten süvítve száguld egy nyitott sport Skoda. A volánnál szőke nő ül, enyhén bodorított haját a tarkóján kék szalag fogja össze. Az egyetemi rektorátus előtti útkereszteződésen álló nagybajuszú közlekedési rendőr, amint észreveszi a vadul feléje száguldó torpedót, már-már figyelmeztetően magasba emeli a karját, de abban a pillanatban szeme megakad a rendszámtábla betűin és számain, - a különleges betűkön és sokat jelentő számokon! - s csak csodálkozva biccent egyet az autó felé. Aztán a tovasüvítő torpedó után tekint, az már el is vészett a szeme elől, a közlekedés őre pedig tűnődve elmosolyodik és pödör egyet a bajszán.

A Skoda kissé oldalt áll meg a "Sas-híd" előtti téren álló taxisor első kocsijától. A park bejáratáig, az "Ariana"-tóig és Javorov mellszobráiig még akkor is, ha siet az ember, legalább két percre van szükség. A szőke nő nagy sietve kiszáll a torpedóból. Nem magas, sőt inkább kissé alacsonynak mondható, de teste karcsú és olyan hajlékony, mint valami fiatal lányé. Krémszínű zsorzsztett ruha van rajta, derékban nagyon szoros; alig takarja el térdét, amely olyan hegyes, mint valami sportoló nőé.

A szőke nő fürge léptekkel elindul a Javorov mellszobrához vezető fasorban. Mikor azonban közelebb ér a padhoz, amelyen a 07-es hölgyismerőseivel üldögél, meglassítja lépteit, hanyagul megáll egyik gesztenyefa alatt, s kinyitja kezitáskáját. Végül is, ebben igazán semmi különös sincs, egy gesztenyefa alatt minden nő megállhat, hogy kissé rendbehozza az arcát, ruházatát. A fiatal nők, ha magányosan a parkban sétálnak, rendszerint elvégzik az efféle műveletet. Ez a nő azonban egy meglehetősen hosszú, fekete töltőtollat húz elő a táskájából . . . Egészen olyan, mint bármelyik más töltőtoll, csak éppen vagy két centiméterrel hosszabb.

Ezután töltőtollát ama pad felé irányítja, amelyen a 07-es ül ismerősével. Könnyed kis kattanas hallatszik - olyasféle kattanas, mint egy öngyújtóé. Első pillantásra, még figyelmesebb pillantásra is, úgy tűnik, mintha semmi se történt volna. Ha azonban egy különleges filmkamera szalagra rögzítette volna ezt a pillanatot, a néző a vetítövásznon csodálatos képet pillanthatna meg: a töltőtollból egy miniatúr, tűhöz hasonlatos kis fémnyíl pattant ki. A kis nyíl ívet írt le a levegőben és nesztelenül befúródott a földbe, mintegy méternyire a padtól.

A szőke nő azonnyomban vissza is teszi táskájába a töltőtollat, kilép a gesztenyefa árnyékából, s kiválaszt magának egy padot, mintegy ötven méternyire a 07-es padjától. Elvégre a fasorok nemcsak arra valók, hogy az ember csupán végighaladjon rajtuk, anélkül, hogy megpihenne. Egy fiatal nő életében tökéletesen rendjén van, ha valakire várakozik, avagy szemét hosszasan és eltűnődve legelteti a nagy költő mellszobrán, s közben kristálytisztán csengő verssorait maga elé suttogja.

"Két szép szem . . ."

A szőke hölgy ezután ölébe teszi gyönyörű szép hímzett kezitáskáját. Aztán kinyitja és egy kis kacér, hamis gyöngyökkel berakott púderes dobozt vesz elő. A púderes szelencének természetesen kis tükre is van, s ha ebbe a kis tükörbe néz, mindjárt kiigazíthatja a rúzszt az ajkán.

Meg is teszi, közben azonban teljesen tisztán hallja a 07-es hangját, s ez a hang francia nyelven így szól a púderes szelencéből:

- Így tehát én magát mindennap este felé a Kaliakra Szálló bárjában fogom találni. Maga idegenvezető abban a szállodában, s így ottani találkozásunk igazán senki figyelmét sem fogja felkelteni. Világos?

- Világos! - feleli a púderes szelence a padon ülő hölgy hangján.

- Végeztem! - mondja megszokásból a 07-es.

Felállnak. A 07-es elindul a park bejárata felé, a várnai Kaliakra Szálló idegenvezetője pedig a mezőgazdasági fakultás épülete felé vezető fasorban.

ELSŐ RÉSZ

SZÓFIA, 196... JÚLIUS 13.

A kékkendős lány ment a rozson át. Az ösvény a rozskalások között ide-oda kanyargott, kígyózott, s tovább haladt a mezsgye felé, ahol a sötét földút húzódott. Mintha nem is ment, hanem lebegett volna a fiatal lány, de egyenletesen lebegett, mert a szél ide-oda ringatta a kalászokat, s a rozsmező olyan volt, mint hullámmzó, aranyos tenger.

Ez nagyon szép volt, és Avakum arcán mosoly terült szét.

Az utóbbi időben sokat bánkódott a búzamezők, a napraforgós mezők után. Nem úgy volt ez, mint valaha, ifjú éveiben - kicsiny sziget és mezsgyék, kicsiny sziget és mezsgyék! Most a búzatenger sötétzöldjének aránya, a napraforgók élénk aránya, a tengeri smaragdja terült széjjel, egész a messze szemhatárig. Nem voltak immár kis szigetekcskék és mezsgyék; most minden úgy terült széjjel, mint a medrűkből kilépő folyók, melyek elöntötték a rónaságot; az óarany tengerévé változtak, a csillogó arany, a smaragd tengerévé - egészen a látóhatár széléig, s minden biztonnal azon is túl.

Szíve ehhez a vidám földhöz húzta, fehér, új házaihoz, gyümölcsfáihoz, s egyre készülődött, hogy valamelyik nap átugrik a régi alma- és meggyfákkal körülvett udvarházhoz, az idő azonban szorította és nem engedte. Ha az állambiztonsági szervezetnél nem foglalta el valami különleges megbízatás, az Akadémiára járt - ott most azokat a terveket dolgozták ki, amely szerint az ősi bolgár székesfővárost Tarnovot, városmúzeummá alakítják át. Nagyszerű, pompás terv!

A szíve azokhoz az aranyos mezőkhöz húzta, az almafákkal és meggyfákkal körülvett udvarház után bánkódott, a gerániumos és georginás ágyások után.

Ezért gyakran jelentek meg álmában, többnyire ébredés előtt, félálmban, azok a helyek, hol valaha mezítláb futkározott - a rétek, a szántóföldek közt a puha földút, girbegörbe fűzekkel a szélén.

Most a kékkendős lány lépdelt a rozson át.

Valaki fütttyentett egyszer, aztán még egyszer. Elmosolyodott, szemét kinyitotta, s a reggeli napfény beözönlött a szobájába; üdén és a reggeli zöld lombokkal cicomásan kandikált át a cseresznyeфа ágai között. Néhány cseresznyeág a veranda fölé hajolt és zöld csipkefüggönnyel árnyékolta be az ablakokat. Rigója ébresztette fel, a feketerigó, amely oly régen lakott a háza közelében. A reggelijét kérte. Türelmetlen volt, éhes, s ezért úgy fütttyentgetett, mint egy ember.

Avakum felkelt, markában széjjelmorzsolta a kiflit, melyet este a városnegyed péküzletében vásárolt. Minden este egy-egy kiflit vásárolt a péküzletben, hogy a rigó másnap már jó korán megreggelizhessék. Markában széjjelmorzsolta a kiflit, s a morzsákat az ablakpárkányra szórta, a cseresznyeágak alá.

A nap jól kezdődött.

Később meztelenre vetkőzött s bement a fürdőszobába. A zuhany alá állt, és hirtelen megforgatta a csapot. Megeredt a meleg, forró víz - szinte tűrhetetlenül forró vízszugár ömlött széles vállára. Egyik lábáról a másikra ugrált, vállát behúzta, mellét locsolgatta s hunyorgott, kellemes bizsergéssel hunyorgott, s a bizsergés úgy futott végig rajta, mintha villanyáram csipkedte volna.

Aztán néhány perc torna következett a veranda nyitott ajtajánál. Majd nekilátott az öltözködésnek. Sötétebb ruhát öltött magára, mivel ma délelőtt az Akadémiára kellett mennie. Néhány nap előtt a Régészeti Intézet tanácsának tagjává választották, s ez alkalommal kartársai, régész barátaival és a bizantológiai osztály munkatársaival együtt kisebb házi ünnepséget rendeztek tiszteletére az Intézet fogadótermében. A zajos ünnepségeket, nagy szavakat, felköszöntőket, gratulációkat nem szívelte, az efféle ünnepségek kavargásában magányosabbnak érezte magát, mint Robinson ama bizonyos szigetén. De mennie

kellett, el kellett mennie, nehogy megbántsa barátait, s hogy elmulatassa azokat, akik a nagy szavakat és gratulációkat, a magasba emelt pohárral elmondott felköszöntőket szerették.

Így tehát a nap jól kezdődött, és semmi sem val-
lott arra, hogy a végén teljesen összekavarodik.
A kékkendős lány, a sötét aranyszínű rozs, a rigó-
fütyty és a zöld lombokon átszűrődő reggeli napsugár
- mindez kellemes volt egy olyan legényember éle-
tében, aki (kémek és ki tudja, mikor föld alá temetett
régiségek felkutatója) harminchat éves korára megle-
hetősen szkeptikus volt.

Szerette a rendet, szerette, hogy minden a helyén
legyen, minden idejében kezdődjék. Ahhoz, hogy egy
trákiai sírt feltárjon, hogy egy bonyolultan megszer-
vezett összeesküvés külföldi ügynökét föld alatti rej-
tekhelyéről előkaparja - ehhez bizony tervszerű
rend kellett, olyan terv, amelyet elejétől végig pon-
tosan kellett végrehajtani. E szenvedélyes rendszere-
tetében természetesen legényéletének régi szokásai
is érvényesültek.

Napirendjének első pontja Szali kis cipőtisztító bolt-
ja volt. Amióta Avakum Zahov az eszét tudta, cipő-
jét Szalinál tisztíttatta, azon a téren, ahol a lozenci
villamos a végállomásán szokott körét leírta.

Mialatt Szali egyik cipőjét tisztította, szokása sze-
rint kinézett az ablakon és a szemközti házak hom-
lokzatát szemlélgette; ezek a házak kora reggel
olyan mosolygósak voltak, mint ifjú menyecskék.

Szeme leginkább a piros korlátos házon pihent meg,
amelyben egykor Szija, a laboránslány lakott, az il-
latszer vállalat dolgozója. Amikor csókolóztak, körös-
körül az egész világ levendula illatú volt. A lány ak-
kor férjhez is ment volna hozzá, ha Avakum meg

nem haragítja, meg nem sérti, vagy mi az ördög, az-
zal a hirtelen elutazásával "valahová", anélkül, hogy
erről előzetesen értesítette volna. Az a "valahová"
Rodope-hegység volt; akkor Metodija momcsilovói
tanítót kellett megmenteni, aki fülíg merült a geoló-
giai kirendeltség okiratai körül támadt afférba. A fa-
lusi tanító keze egyáltalában nem volt benne ebben
az ügyben, mindennek ellenére a "cáfolhatatlan" bi-

zonyítékok már nyakára tették a kötelet, s a hurok erősen szorult.

Nem napok, hanem minden egyes óra, minden perc fontos volt, hogy meg lehessen menteni. Ezért Avakumnak sietnie kellett az utazással, váratlanul kellett megjelennie Momcsilovo hegyi világában, Szija pedig megharagudott. A lány a saját észjárását követte. Ha valaki csókot kap, az következésképpen hírt is adjon magáról; két hónapra vagy háromra, fontos, hivatalos ügyben el kell utaznom, ezzel számoljon, tartsa szem előtt. Amikor aztán Avakum viszsztatért a Rodope-hegységből, a lány már mással járkált: a transzformátor üzem mérnökével . . . A kábító levendula illat szertefoszlott. Viszont a falusi tanító megmenekült! Tovább taníthatta a momcsilovói gyerekeket az ábécé tudományára, tovább gyűjtögethet te az ásványokat az iskola ásványtárának, ihatta az erős pálinkát, s tovább vadászhatott télidőben a farkasokra régi, duplacsövű puskájával. Ez a tény szebb volt, szebb, mint az a kábító illat! Ezért nem illet Avakumhoz, hogy arra az erkélyre bánatos mosollyal nézzen. Régi história ez, annyi sok év eltelt már azóta!

- Szali, mért nincs virág a füled mögött?

Szali csak nagyot sóhajtott, s keféjével megkopogtatta a lábát: kérem a másik cipőt!

- Hová lett a virágod, Szali?

Mert `Szali sohasem járt virág nélkül.

A fiú vállat vont. Ugyan már, kit érdekel az efféle história? Ki gondol virágra egy olyan házban, ahol az emberek szívéből úgy elszállt a szép reménység, mint a szalmaláng füstje? Abban reménykedtek, hogy az ő családjukban is lesz valakiből "ember", s reménységük Szali kis öccsében összpontosult. Majd beiratkozik az elektrotechnikai technikumba, s aztán, ha sikerül neki . . . Hát mit gondolnak, Hasszán és Fati-me nem tud tán egy mérnököt adni az államnak?

A remények pedig nyíltak, virágoztak, s az öregek szíve úgy örvendezett, akárcsak a sarkantyúkák a kis fehér ház előtt. Ugyancsak nekifeszült Ali a tanulásnak, hogy a felvételig kellőképp felkészüljön, tanult, tanult, de végül is felbődült: Aman! - azazhogy tor-

kig van ezzel a tanulással -, s csak ordított, mint az oroszlán. Nem érti ezt az átkozott hármas szabályt. Nem érti azokat a szörnyű feladatokat. Hogyan jelentkezzék felvételi vizsgára, ha a feladatokat nem tudja megoldani? Aki pedig a feladatot nem képes megoldani, istenhozzádot mondhat a technikumnak, s vállára veheti a cipőtisztító ládikát. Elröppent a remény a kis fehér házból, elhervadtak a szép sarkantyúvirágok.

Ezért nincs Szalinak virág a füle mögött. Van-is neki kedve virághoz! Még csak az kell!

- Szali - mondotta Avakum -, te jól keresel, és az édesapád is keres. Mért nem fogadtok házitanítót Ali mellé?

Milyen könnyű azt mondani - házitanítót! No jó, de hol van most tanító? Nyáridő van most! Az öreg nem tudja és Szali sem, ugyan honnan lehetne most tanítót előkeríteni? De ha találnak is, aligha vállalná. A túloldali házak nevetnek, sőt még az a piros korlátos erkély is, az is mosolyog, habár kissé szomorkásan.

- Gyere - szól hozzá Avakum. - Zárd be a boltod, és gyere velem!

Szali mondani akart valamit - még hogy bezárja a boltot! De aztán lenyelte a mondanivalóját. Veszedelem ez az ember. Ha azt mondja: "Gyere velem, Szali, elviszlek a világ végére!" - Szali akkor is vele indul. Elindul, pillanatnyi gondolkodás nélkül.

Avakum ezután odaintett egy taxit.

- Merre laksz, Szali?

Így bomlott meg a napirend - már kora reggel.

Az Akadémián tizenegy órakor kezdődött az ünnepi összejövétel, de pontosan ennyi idő volt akkor, amikor Avakumnak végre sikerült Alit a hármas szabály titkaiba beavatnia. A fiú még csak a tudás küszöbén állt, nem hagyhatta faképnél. Így a lecke csak délután két órakor fejeződött be.

- Holnap megint eljövök! - ígérte Avakum.

A nap a bizantológiai osztály könyvtárában végződött.

Elérkezett az este, az áttetsző, violakék este a boltozatos ablakok mögött. Mennie kellett.

Mikor már lefelé tartott a könyvtár lépcsőin, hirtelen eszébe jutott, hogy voltaképpen nincs hová sietnie. Senki sem hívta vendégségbe, vacsorára. Nyár volt, a hangversenytermek ilyenkor zárva vannak.

Ugyan hová mehetne?

Járált egyet az utcákon. S amikor ezt is megunt, úgy határozott, hogy a magány elől haza menekül. A közeli péküzletben kiflit vásárolt a rigójának és hazament. Magára öltötte háziköpenyét, és nekilátott a kávéfőzésnek. Majd jól megtömi a pipáját, rágyújt és zenét hallgat. Eddig a nap jól telt.

ELSŐ RÉSZ

7.

UGYANAZNAP ESTE

Megnyomta a magnetofon gombját, s miután karosszékébe ült - a múlt századból visszamaradt, ódon, kis kerekeken guruló, bojtokkal díszített holmiba -, beburkolózott köntösébe, nekitámasztotta fejét a vörös bársony vánkoskának és behunyta szemét. Ha egyedül volt, mindig behunyt szemmel hallgatta a zenét.

A cseresznyefa koronájában nagy, matt gömb fénylett fel. Valahányszor ez a glóbusz belegabalyodott a cseresznyefa ágaiba, a szoba falai egyszerre, varázslatos módon eltűntek, az ódon karosszék elfoglalta helyét a világegyetemben, körös-körül számtalan csillogkép tündökölt, a távoli tejútrendszerek mint kicsiny, ezüst mécsesek pislákoltak és üstökösök villantak elő. S akárcsak máskor, e csodálatos világegyetemben felhangzott a Mondschein-szonáta adagiojának első, bűvös taktusa.

Minden egyes alkalommal pontosan ugyanaz történt, valahányszor ama matt gömb egy ideig mozdulatlanul megállt a cseresznyefaágak között. A műanyagdoboz belsejéből - valahol két tekercs közül - ezüst látomás röppent fel, talán Isadora Duncané, s

mint tündöklő ragyogás suhant a világegyetem mély-
ségei felé, ahol világok csillagrajai fénylettek.
Avakum egy másik gombot nyomott meg, kikap-
csolta a magnetofont, s a zene hangjai elhaltak. Csak
az a matt glóbusz fénylett még a cseresznyefa ágai
között.

Avakum felkelt, megropogtatta vállcsontjait, és ki-
ment a verandára. Kinézett az utcára, az ezüstös csú-
csú felhőkre, amelyek gyertyákként meredtek a ma-
gasba, mindjárt a túloldali járda mögött - ott kezdő-
dött a park -, s azokat a percekét latolgatta, ame-
lyekre a holdnak feltétlenül szüksége volt, hogy bé-
kén hagyja a cseresznyefáját, a verandáját, a szobá-
ját, no meg őt magát is. Az a fénylő gömb, ha egyszer
az ágak között megjelent, a szobáját valahogy túlsá-
gosan tágassá tette, mint valamilyen pályaudvar vá-
rótermét. A szobában kuksoló tárgyak olyanok vol-
tak, mint bóbiskoló utasok, akik egy késlekedő vonat-
ra várnak. Ez többnyire olyankor fordult elő, amikor
telehold volt. Most pedig telehold volt, a szoba fel-
tárta magányosságát, teljesen pőrén megmutatkozott
- legénylakás, amelyben a tárgyak egyre várnak va-
lakit.

Ebben a pillanatban odabenn csengett a telefon. Az
ezüstös csendre hirtelen valóságos lavina zúdult alá.
Végeredményben ez a leghétköznapiabb telefonhívás
volt, de ki tudja, mért, ez a csengetés most úgy vissz-
hangzott tudatában, mint váratlan riadójel. Figye-
lem! Figyelem! A késő éjszakában felhangzó telefon-
csengő, amikor ezüstös csend uralkodik, és az aggle-
gények különféle elképzelt Isadorákkal igyekeznek
elúzni unalmukat - nemegyszer előfordult már,
hogy az ilyen csengetés úgy hangzott, mint félrevert
harang, amely esengve kér segítséget.

A telefonkagylóból Atanaszov mérnök lágy bari-
tonja hallatszott. Egy felriasztott, puha angóramacs-
ka felpúposította a hátát.

- Sztanilov professzor villájából telefonálok . . .
Siess ide, kedves barátom, a helyzet itt . . . borzasztó!
- Csakugyan? - Avakum kételkedően elmosolyo-
dott. - Ha valahol a helyzet borzasztó, s valaki egy
másik embert segítségül hív, akkor nem mondja azt,

hogy "kedves barátom", mert rendszerint elfelejti a becéző kifejezéseket, s a hangja sem bársonyosan lágy. - Mi történt? - kérdezte hát nyugodtan Avakum.

- Siess, kérlek, nagyon siess! - nyújtotta ki mancsait könyörgőn a hízelgő bariton. - A helyzet borzasztó - és elhallgatott.

Atanaszov nagy matematikus volt, de puhány, könnyen pánikba esett, s úgy elvesztette önuralmát, mint valami kislány.

- Ha nem mondd meg, mi történt - vonta ráncolva homlokát Avakum -, tapodtat sem mozdulok a helyemről. - Nem szerette a bársonyos puhaságú hangokat. - Hol van a professzor?

- A professzor ma hirtelen Várnába utazott - felelte gyorsan Atanaszov, és ismét elhallgatott. Nem akart beszélni a helyzetéről. De aztán megint megszólalt, ugyanolyan lágy és kérlelő hangon, gyengéd-tragikusan, akárcsak az előbb. - Gyere, az ég szerelmére, kedves barátom, ugorj ide a kocsiddal, és mindent meg fogsz érteni. . . . Csak te tudsz rajtunk segíteni! Meg aztán az éjszaka is pompás, mint ahogy a feleségem épp most mondja . . . Nos tehát, ő is beszélni szeretne veled, pillanat!

Az ijedt és bánatos angoramacska helyét azonban egy ragadozó természetű, hajlékony testű puma foglalta el. Csípői az izgalomtól remegtek.

- Mit késlekedik még mindig, Zahov? Segítségül hívják, maga pedig tétovázik . . . Hát járja ez? Avakum mintha az asszony forró illatát érezte volna maga mellett. Ez bizony nem a gyengéd és földöntúli, a csillagok világában táncot lejtő Isadora volt, hanem a bársonybőrű és mohó, aranyosan csillogó szemű ragadozó. Úrnak érezte magát, és így is viselkedett, mert az Amazonas őserdejének végeérhetetlen terei sötétlettek mögötte. A Sötétség királynője volt. Micsoda éjszaka! Micsoda éjszaka! Segítségért fordulnak hozzá. De mikor tagadta meg a segítséget valakitől? Nem emlékszik ilyen esetre. Sőt megtörtént, hogy elindult egy találkozóra vagy színházba, vagy valamelyik ismerősehez, egy pohár italra, de útja közepén vissza kellett fordulnia, mert HÍVATTAK;

meg kellett szakítania a nyaralását, mert szükség volt rá; sőt még a halállal is szembe kellett néznie, néha az életét is kockára tette, ha erre feltétlenül szükség volt, csak azért, hogy valaki nyugodtan és vidáman élhesse az életét. Hányszor megtörtént!

De az is lehetséges, hogy ez a segítségül hívás nem egyéb, mint "szellemes" tréfa, s a "borzasztó" nem más, mint csalis horog, melyet neki szántak? Annál jobb! Ha így van is, a tréfás játék még mindig jobb, mint az ő magányos tespedése abban a bizonyos váróteremben, amelyben a még mindig késlekedő vonatra várnak az utasok. Hadd aludjék Isadora Duncan az öltözőjében, a magnetofon gépezetének belsejében, ő majd táncol egy jót a bársonyos bőrű és aranyosan villódzó szemű pumával . . .

A Sztanilov professzor villájából érkező váratlan telefonhívás azonban, ha nem is közvetlenül, de kapcsolatban volt Konsztantyin Trofimov nagy jelentőségű találmányával, valamint a NATO összeesküvésével is - amelyet a 07-es szándékozott megvalósítani.

A dolog így állt:

Sztanilov professzor az elektronikus intézet igazgatója ma ünnepelte negyvennyolcadik születésnapját. Ez alkalommal néhány bizalmas barátját és munkatársát vacsorára hívta a villájába.

Délután két órakor az ünnepi előkészületek a villában befejeződtek, és Metodi Sztanilov - kissé fáradtan, de elégedetten - megsarkantyúzta Citroen-jét, hogy visszarobogjon a városba. Alig lépett dolgozószobájába, értesítették, hogy a Műszaki Fejlesztési Bizottság elnöke - az elektronikus intézet is e bizottság hatáskörébe tartozott -, tehát az elnök, rendkívül fontos, sürgős és halaszthatatlan ügyben telefonon kereste. Azt is közölték vele, hogy az elnök meghagyta: haladéktalanul keressék meg s mondják meg, hogy tüstént jelentkezzék nála. A professzor pirospozsgás, húsos arca nyakig pirult, szürkékék szeme elsötétült. A professzornak megvolt a maga kifogástalanul működő EK-24-es elektrongépe - akárcsak a hentesnek a maga pompás sonka- és májashurka készítményei -, s ezért megkövetelte, hogy kissé figyelmesebben és udvariasabban bánja-

nak vele, és szolgálatait az általánosan elfogadott "kérem szépen"-nel vegyék igénybe, nem pedig türelmetlen lábdobbantással. Így hát Sztanilov morcos képpel és összevont szemöldökkel lépett az elnök dolgozószobájába, mert végeredményben ő nem akárki volt, hogy fölöttese csak úgy haladéktalanul magához rendelje, mint valami kifutót. Kihúzta magát és szétvetett lábbal, zsebre dugott kézzel állt meg az ablak mellett. Egyszer-kétszer dühösen, figyelmeztően megköszörülte a torkát, s egyik lábáról a másikra helyezkedett.

- Igen, igen - vetett rá egy pillantást az elnök, s bólintott, mintha valamilyen fontos és hivatalos kérdésre válaszolna. - Konsztantyin Trofimov professzor . . .

Csoda történt - Sztanilov arcáról egyszeriben eltűnt a harcias kifejezés. Egy szempillantás alatt eltűnt. Magasbaugró szemöldöke lecsuklott, mint a madár behúzott szárnyai. Egy darabig a cigarettás dobozát keresgélte, míg végre megtalálta és rágyújtott. A jelentéktelen kis gyufaszál remegett húsos ujjai között. Aztán leereszkedett az elnök íróasztalával szemközt álló karosszékbe, és mohón nagyot szippantott a cigarettafüstből.

Az elnök ünnepélyes elmélyültséggel és még mindig eltűnődő mosollyal azt mondta, hogy Konsztantyin Trofimov repülőgépen minden pillanatban útra kelhet Moszkvából. De azt, hogy pontosan mikor repül el onnan, egyelőre senki sem tudja, azaz hogy csaknem senki. Az indulás pontos napját és óráját a Szovjetunióban minden bizonnyal csak két vagy három személy tudja. De ennek így is kell lennie, s ezen semmi csodálkozni való nincs, mert ugyebár, Trofimov professzor a jelen pillanatban a magfizika világában az első számú csillag. Az olyan emberről, mint ő, igazán nem szabad tudni, hogy pontosan mikor száll repülőgépre és mikor érkezik meg valahová.

A fontos az, hogy meg fog érkezni és részt vesz Várnában a kvantumelektronika nemzetközi kongresszusán, ez pedig, természetesen, nagy esemény. Lehet, hogy már holnap itt lesz, az is lehet, hogy holnapután - mindegy. Házigazdáinak azonban készenlét-

ben kell állniuk, olyannyira készenlétben, hogy például, már akár ma délután fogadhassák, ha ide repül. Sztanilov némán hallgatta az elnök szavait. Anynyira elgondolkodott, hogy nem is vette észre, hogy cigarettája már az ujjára égett.

Az elnök ezután azt mondotta, úgy határoztak, hogy Trofimovot az akadémia kis villájában kell elszállásolni. Ez a villa emeletes, ablakaival a tengerre néz, egy szép kert közepén áll és magas kőkerítés veszi körül. Azt is elmondotta, hogy az emeleti lakosztályt a professzornak engedik át, a villa földszintjén pedig Sztanilov fog lakni. Az emeleten veranda is van, és pompás kilátás nyílik onnan a tengerre, a szemnek pedig nagy térség kínálkozik. Helyénvaló, hogy Konsztantyin Trofimovnak tudós kartársa, a bolgár elektronikai intézet igazgatója és a kongresszus küldötte legyen a házigazdája, s hogy, amint mondani szokás, a szolgálatára álljon, hogy a vendég valóban kényelmesen és kellemesen, otthon érezhesse magát.

- Ó, persze, persze - vont vállat Sztanilov.

Az elnök ezután még elmondotta, hogy ami a professzor személyi biztonságát illeti, Sztanilovnak erre semmi gondja se legyen - mert ennek gondját más emberek viselik, és Sztanilovot ez a kérdés egyáltalában ne agassza.

Végül az elnök megjegyezte, hogy Sztanilovnak már ma este Várnában kell lennie, be kell költöznie az Akadémia kis villájába, és állandó kapcsolatot kell fenntartania a várnai városi néptanács elnökével. Csak úgy melleleg az elnök még azt is megemlítette, hogy a kongresszus idején minden valószínűség szerint Várnában lesz az általuk jól ismert Avakum Zahov is, az Akadémia Régészeti Intézetének munkatársa. Mint az Akadémia nagy családjának tagja, Sztanilov azt se tévezzse szem elől, hogy szükség esetén Avakum közreműködését kérje, és feltétlenül mutassa be a híres szovjet professzornak.

- Hm - mondotta Sztanilov. - Semmi esetre sem fogom szem elől téveszteni ezt az embert.

- Gondom lesz rá, hogy megkérjem: elsőnek ő keresse meg önt - mondotta az elnök.

Sztanilov felkelt, néhányszor köhintett, nehogy úgy lássék, mintha túlságosan sietne, s biztosította az elnököt, hogy egy, de legfeljebb két órán belül Várnába indul.

A továbbiakban az események így alakultak:

Metodi Sztanilov visszatért villájába, s odabenn, zárt ajtók mögött és teljesen egymaga körülbelül egy óra hosszat tartózkodott. Mielőtt távozott volna, telefonált helyettesének, Atanaszov mérnöknek, és sietve közölte vele, hogy épp az imént utasítást kapott: haladéktalanul utazzék Várnába.

- De mi lesz ma este? - kérdezte ijedten Atanaszov. - Nem jövünk össze? - Erre az estére pompás nyakéket vásárolt a feleségének, aranyosan csillogó ékszerrel, s az asszony az ünnepi alkalomból feltétlenül az új ékszerrel szeretett volna a társaságban megjelenni. - Hát nem fogunk összejönni? - kérdezte bánatosan Atanaszov.

- Dehogynem, összejöttek, kedves barátom, ha nélkülem is - felelte Sztanilov; miközben mindent megtett, hogy érdes és reszkető hangja minél szívesebb és nyájasabb legyen. Kis ideig hallgatott, megnyalta a szája szélét, aztán folytatta: - Te tudod, hol szoktam hagyni a külső ajtó kulcsát: bementek a szalonba, kényelembe helyezitek magatokat, derekasan nekiláttok a mulatságnak és jól szórakoztok hajnali kakasszóig!

- Ugyan, dehogyis fogunk mulatni! - sóhajtott nagyot Atanaszov, s csippentett egyet a szemével, de hangja meleg és bársonyos volt, ezért szavai őszintén hatottak.

- Semmi baj, semmi baj! - rázta meg a fejét Sztanilov. - Ne törődj vele, gondoskodtam róla, hogy legott jókedvetek legyen! - S mivel a drót túlsó végéről semmi örvendező megjegyzést sem hallott, folytatta: - Étvágygerjesztőnek néhány pompás, különleges meglepetésről gondoskodtam! - S teli torokból, habár nyersen, de jóízűen és harsányan felkacagott.

- Ó! - mondotta Atanaszov, aki már ismerte a professzor "meglepetéseit", és nyelt egyet.

- De ha éppenséggel szorult helyzetbe kerültek,

s ,nem megy a multság - Sztanilov a továbbiakat már lassan és különös nyomatékkal mondotta -, akkor hívd segítségül a mi közös jóbarátunkat, Avakum Zahovot. Zahov utolérhetetlen a rejtvények megfejtésében, s egész biztosan megszabadít benneteket a fölösleges erőlködéstől. Jó étvágyat!

Fél órával a beszélgetés után Sztanilov kék cápája teljes sebességgel kikanyarodott az útra és hanyatt-homlok rohanva nekivágott a Vitinja szerpentinjeinek.

Így aztán aznap este kilenc óra felé a vidám kompánia megérkezett a villa elé. Atanaszov mérnök a szokott helyen megtalálta a kulcsot, felnyitotta a nagy tölgyfakaput, és bevezette a vendégeket a szalonba.

Az egész környezet a hajdani trjavnai fafaragó mesterek művészetére emlékeztetett: fafaragások a mennyezeten és ablakokon, birsalma színű fafoglalatok a falak mentén sárga és vörös csergékkel, valamint arany és ezüst hímzésű, tarka vánkossokkal borított alacsony török pamlagok. A berendezési tárgyak a kihalt régi hagyományok nosztalgikus szeretetére vallottak, ragaszkodásra ahhoz, ami az életben állandó és maradandó; a tölgyfaasztal hatalmas volt és súlyos; a székek ugyanolyan nehezek, mint az asztal, ugyancsak megvetették lábukat a márványon, s szinte az Aranyalmáról szóló népmese hőseire várokoztak. A falakon régi és ódon fegyverek függtek; kovaköves pisztolyok, hosszú csövű puskák, ezüst markolatú jatagánok. A kandalló előtt széles, bozontos medvebőr volt leterítve, a sarkokból vadkanok agyari kandikáltak elő, szarvasagancsok meredtek a magasba. Csak egyetlenegy tárgy árváskodott idegenül a romantikusan zord környezetben - egy kicsiny, megfeketedett mahagóni clavicembalo, amely hajlított lábakon állt. Elpuhult csipkemandzsettás szalonfi a népből származó vadászok társaságában. De ez az artisztikus mű is régmúlt időkről álmodozott. Vagy féltucat, hajdani falusi petróleumlámpát utánzó csillár világította meg a század elejének ezt a kis világát. Az EK-24-es szupermodern elektronikus agy megalkotója annak a korszaknak szellemében rendez-

te be villáját, amikor még épp hogy felfedezték a vil-
lanyvilágítást.

A kandallóban, amelyben könnyűszerrel akár ökröt
lehetett volna sütni, néhány tölgyfahasáb izzott, s
noha a rácsos ablakok nyitva álltak, odabenn enyhe
füstszag terjengett.

A vidám társaság - Atanaszov és felesége, s három
vezető tisztviselő, mindegyik a feleségével, egytől
egyig kitűnő hangulatban - nagy zajjal tódult be a
szalonba, mintha otthon lettek volna. A hímzett ván-
kosok, színes varrottasok, a medvebőr - mindez tús-
tént megigézte a női szemeket, s arra késztette őket,
hogy áhítatos tisztelettel járják körül a török pamla-
gok keleti szépségét, hiszen először láttak ilyen kö-
zelről efféle dolgokat. Csupán Atanaszov felesége hú-
zódott kissé félre - ő már járt itt, ismerte mindezt
-, s miközben látszólag rendbehozta ajkán a rúzszt,
voltaképpen táskája tükrében új arany nyakékében
gyönyörködött. Mennyire illett ez a nyakék a szemé-
hez!

Atanaszov a házigazda szerepében erősen foglalá-
toskodott; a kandallóhoz ment, ahol egy hosszú pizs-
kavas állt, csaknem olyan magas, mint ő. Felesége
most láthatja, hogyan kell bánni a hasábfákkal.
A pizskavashoz is, a hasábfákhoz is derék legény kel-
lett, hogy megbirkózzék velük. De pontosan abban a
pillanatban, amikor Atanaszov lehajolt a vasért,
Krasztenov mérnök roppant csodálkozással és megle-
petéssel a hangjában felkiáltott, s kezét összezsápta.
Az egész intézetben ő volt a leghallgatagabb, leg-
jámborabb ember, s álmélkodó kiáltására az egész
társaság egy szerre feléje fordult. Atanaszov egészen
elfeledkezett a pizskavasról. Róza, a felesége, kis hí-
ján földre ejtette kezításkáját. Mintha Krasztanov
egyenesen rákiáltott volna.

Krasztanov a hatalmas, tányérokka, evőeszközök-
kel, lágy cipőkkel megrakott tölgyfaasztal előtt állott,
s jobbjaival egy kicsiny papírszeletre mutatott, amely
úgy remegett a balkezeiben, mint pillangó szárnya.
Egyszerre nagy csend lett. Még a török pamlagok
is eltűntek a hímzett vánkossokkal együtt, olyannyi-
ra érdekesnek látszott a kis papírlap.

Krasztanov levette szemüvegét, s mivel roppant rövidlátó volt, arca azon nyomban kissé bémész kifejezést kapott. Róza Atanaszov könnyedén felnevetett.

- Nincs semmi nevetni való, asszonyom - csóválta meg kopasz fejét Krasztanov. - Sőt, ellenkezőleg, ellenkezőleg! - Kis ideig hallgatott. A szalonban még nagyobb lett a csend. - Sőt, a helyzet igen szomorú! - sóhajtott nagyot Krasztanov, s újból orrára tette a szemüveget. - Hallgassanak ide, kérem! - a kis papírlapot arasznyira az orrához közelítette, s olvasni kezdte:

"Barátaim! Az éléskamrában pizstráng, csirkekosnya, két sült fácán, saláták, agyagkorsóban túró, csípős paprika és falusi juhtúrós sütemény található. Annak rendje és módja szerint, finoman elkészítve. Fogyasszátok egészséggel! Az éléskamra kulcsa a szalonban van, szembeötlő helyen. Igen jó nyomot hagytam hátra, hogy könnyen megtalálhassátok! Keressétek meg!"

A papírlapot az asztalra tette két tányér közé, újjával megvakarta a homlokát, aztán eltűnődve megismételte: "Az éléskamra kulcsa a szalonban van, szembeötlő helyen. Igen jó nyomot hagytam hátra, hogy könnyen megtalálhassátok!" - Atanaszov felé fordult és szemrehányóan mondta: - Ti pedig nevettek!

Megint csend állt be, aztán Atanaszov észbe kapott, hogy mégiscsak mondania kell valamit, amivel a feleségét védelmébe veszi:

- A mi főnökünk nagyon vidám ember, szereti a tréfát - mondotta.

- Én pedig nem szeretem, ha vacsorára hívnak csak azért, hogy koplaltassanak - szólt hidegen Krasztanov. Igen szelíd ember volt és sohasem beszélt hangosan, nem emelte fel a hangját.

- De ugyan mért koplalnánk?! - Atanaszov igyekezett mosolygós arcot vágni. Ő helyettesítette a házigazdát, s azon volt, hogy a helyzetet a kezében tartsa. - A kulcs a szalonban van, látható helyen, s nyom is van. Egészen másként állna az ügy, ha nem volna nyomunk, ugyebár? Ezért javaslom, ne essünk

idő előtt kétségbe. Kutassunk!

- Kaparj kurta, neked is lesz! - vetette oda az egyik férfi. Hangjában sok volt a pesszimizmus.

- De hogy is keressük? - Krasztanov megint levette orráról a szemüveget. - Hol? - Körülnézett a szalonban széttárt karokkal. - Ez itt vagy száz négyzetméternyi zárt és nyitott térség.

- Annyi! - értett vele egyet azonnal Atanaszov.

Róza, a felesége a sarokba húzódva hallgatott. Fejjel magasabb volt férjénél és tíz évvel fiatalabb, viszont Atanaszov algoritmussal tudott dolgozni és elektronikus gépeket tervezett! Nem illett csúfondáros szemmel nézni rá.

- Mit javasolsz? - kérdezte a barátjuk, aki az imént még a "kaparj kurtáról" beszélt.

- Gondolom, mindenekelőtt be kell programoznunk a keresést - felelte Atanaszov, ezúttal azonban hangja nem valami magabiztosan csengett.

Róza csilingelve felkacagott:

- Ostobaság! - mondotta ki kereken. S meg is ismételte: - Ostobaság! - Aztán kisvártatva folytatta.

- Én azt ajánlom, mindegyikünk keresse mindenfelé, ahol csak tudja! Még ha nem is találjuk meg a kulcsot, mulatságos játék lesz. Helyes?

A játék több mint fél óra hosszat tartott. Nagyon mulattató volt, jókat nevettek. Róza mint valami vidra bújt a török pamlagok alá, az asszonyok ide-oda helyezgették a szőnyegeket, felforgatták a vánkosokat. Krasztanov bekukucskált a kovás pisztolyokba, Atanaszov, isten tudja miért, kissé bánatosan, a piszkavassal ugyancsak feltúrta a kandallóban a hasáb-fák környékét. Csak a nagy tölgyfaasztalt és a clavicembalót nem mozdították el a helyéről. Az asztal elmozdítása néhány tucat izmos kart kívánt volna, a clavicembalo lábai pedig túl finomak voltak ahhoz, hogy egy éléskamra kulcsát elrejtse.

Végül az egész társaság fáradtan letelepedett a török pamlagokra és székekre. A vidám kiáltozás és nevetgélés után mély hallgatás állt be, nyomasztó hallgatás, mint nagy kijózanodások idején szokott. Atanaszovnak még keresgélés közben is többször eszébe jutott a professzor üzenete, hogy Avakum Za-

hovot hívják segítségül. De halogatta a dolgot. Nem azért, mintha hitt volna abban, hogy azt az átkozott kulcsot előkerítik, hanem egyszer már látta, milyen odaadással keringőzik a felesége ezzel az emberrel. Attól fogva ugyancsak elment a kedve attól, hogy találkozzanak, noha Avakum Zahov igazán korrektül táncolt az asszonnyal. Vigye az ördög, végeredményben ő igazán megvolt Avakum társasága nélkül is, a valcer pedig, természetesen rég divatja múlt, ostoba tánc - ha ismét előlről kellene kezdenie a tánctanulást, igazán nem a keringővel kezdené, amely a tizenkilencedik századot, a rokokót jelenti. Voltaképpen minden tánc csak bonyolultabbá teszi az életet, és ha a professzor nem ad ilyen instrukciót . . .

- Tudják mit? - A kezére pillantott, a homloka elborult, mert ez a kéz túlságosan babaszerűen elpuhultnak és rózsaszínűnek tetszett. - Ezt a kulcsügyet én egy negyedóra leforgása alatt elintézem! Mindannyian csodálkozva bámultak rá, sőt egyik-másik nő még fel is sóhajtott, csak Krasztanov mosolyodott el alig észrevehető lenézéssel; nem szerette a túlságosan öntelt embereket.

Atanaszov azonban felállt, a telefonhoz ment és sietve feltárcsázta Avakum számát. Róza nem tudta leleplezni kíváncsiságát és utána szaladt. Odakünn hirtelen erős szél támadt - egyik percről a másikra, mint nyáréjszakákon szokott. Ez volt az előjátéka annak, hogy Avakum telefonhívást kapott, s ez volt a kezdete az ezután következő bajok, bonyolult események és fantasztikus történetek hosszú sorának.

Amikor a Fehérkút előtt a műút éles és meredek kanyarjához közeledett, a Kopito mögül a gyapjas és fekete felhők egész csordája bukkant elő; délnyugatról északkeletre ereszkedtek, és sűrű tintájuk az egész égboltot elöntötte. A hold hirtelen eltűnt, odalenn a lapályon a sötétség tengerében Szófia fényei villogtak vagy pislákoltak.

Volgáját egészen a magas kőkerítés közelében hagyta. Feje fölött, az öreg szilfák ágaiban szélvihar

süvöltött; a ház előtt a díszfeljárónál zavartalan nyugalommal fénylett a kerti lámpa matt gömbje. Megnyomta a csengő gombját, s abban a pillanatban egy villám élesen sárga fénye lobbant fel az égen. Távoli mennydörgés hallatszott.

Bárhová ment is vendégségbe, megjelenése mindig rövid hallgatást váltott ki - néhány pillanatnyi meglepetés vagy érdeklődés, vagy ki tudja, mi fogadta -, a beszélgetés hirtelen félbeszakadt, és a szemek reá szegeződtek. Ismerősei vagy azok, akik először látták, nem tudták volna határozottan megmondani, miféle vonása vagy sajátossága volt az, ami ezt az ellenállhatatlan első hatást tette rájuk. Magas termete tüstént szemet szúrt - egy méter nyolcvan.

Széles, erőteljes s kissé - habár alig észrevehetően - csapott válla volt. Ez az inkább csak látszólagos, semmint tényleges hajlottság s kissé előrebillenő fejtartása úgy hatott, mintha szüntelen várna valamit; fülelne valamire, valami rejtett mozgást akarna maga előtt felfedezni, valami megfoghatatlan neszt elkapni. Ezzel a várakozó testtartással tökéletes ellentmondásban volt az arckifejezése, a nyugodt, hideg figyelem és az önmagán tökéletesen uralkodó ember megjelenése.

Második sajátossága a szemében rejlett. Szürke szemének színe néha galambszürkébe ment át, s ilyenkor mintha meleg, opálos fény áradt volna belőle; máskor meg a folyó jegére emlékeztetett, amelyen az ólmos égbolt tükröződik. Rendszerint eltűnődve, kissé ironikusan és bánatosan nézett. Néha-néha olyasféle volt, mint két kicsiny ablak, mely mögül világok tárulkoznak elő - napsütötte, szelíd alkonyatba vagy sötétségbe süllyedt szobák világai. Világok, melyek nem ismertek határt. De előfordult néha, hogy úgy villogott, mint a csiszolt acél, és úgy hatolt bele mások szemébe, mint a fúró, olyan rettentő; szinte embertelen állhatatossággal, amely nem ismer könyörületet. Akár kedveskedő, akár kemény, tekintete súlyos volt, s nehezen lehetett állni. De bármilyen volt is arckifejezése - derűs vagy elgondolkodó; mindig megbújt benne egy kis kesernyés irónia s egy kis szkepticizmus attól a képességtől, amely kissé túl

messze ment az emberi gyengeségek felismerésében. Még öltözködésének is megvolt a maga sajátossága. Semmi feltűnő, semmi keresett, semmi nagyvilági nem volt a ruháiban, semmiféle hatást nem akart velük elérni. Viszont szabásukban újak voltak, korszerűek, egyáltalán nem ósdiak, nem emlékeztettek régmúlt divatokra. Mégis volt valami sajátos, egyéni vonás bennük; Avakum a maga módján, a maga stílusában öltözködött. Kizárólag sötét anyagból készült ruhákat viselt, minden évszakban, még nyáron is. (Ezen az estén például könnyű, de sötétkék terilén ruhában jött ide.) Kalapja mindig széles karimájú, lódenkabátja (télen is lódenben járt) roppant bő volt, kényelmes.

Egyáltalán, erőteljes, férfias alakja, arcának szellemet sugárzó szépsége már első pillantásra szembeszökő volt. Mi volt különös ebben a szépségben? Néha - csodálatos téli nap, sok hóval, amely halkan és szelíden terül szét a földön, teliszórja és betakar-gatja a világot; máskor meg sugaras téli reggel, fehér és tiszta, a hó csikorog az ember lépte alatt, s a levegő szinte cseng. A szépség - a gondolat és az erő társulása. Ilyen volt Avakum megjelenése.

A szalonba lépve alig észrevehető mosollyal fűrkészte végig a vendégeket, s mikor megállt az ajtóban, alakja csaknem teljesen betöltötte az ajtókeretet. A nyitott ablakokon át üvöltve tört be a szélvi-har. Ide-oda himbálta a régi trjavnai lámpákat, melyekben villanykörtek égtek, s árnyékaik ide-oda futkostak a falon, végigtapogatták a kovaköves pisztolyokat és a duplacsövű puskákat.

Először Róza tért magához meglepetéséből. Avakum elé szaladt, és feléje nyújtotta a kezét.

- Mért áll az ajtóban, mint valami hívatlan vendég? - s felkacagott, nyakéke meg csak úgy villogott a keblén.

A szél olyan erősen süvített, hogy szavait is elragadta, mielőtt Avakum füléhez értek volna. De ha el is érik, aligha kívánt volna az asszonynak válaszolni. A lelkében keserűség áradt szét - bosszús unalom, az az érzés, hogy már századszor látja egy és ugyanazt a filmet, ugyanazt a képet: az ismert panorámát,

amelyet szünet nélkül látott ama nap óta, amióta csak ezt a boldogtalan világot megpillantotta. De aztán minden rendes kerékvágásba zökkent. Atanaszov megmutatta neki a kis papírlapot a professzor üzenetével, Róza pedig a kezét. Azt mondta, egészen feldörzsölte a tenyerét, miközben ide-oda mászkált a padlón, hogy azt az átkozott kulcsot megtalálja. Krasztanov arról panaszkodott, mennyire árt neki, hogy ilyen hosszú ideig éhes marad, no meg főnökének az a mániája is, hogy rébuszaival gyötri őket . . . S a szkeptikus, aki még az imént a "kaparj kurtát" emlegette, most egyenesen azt javasolta, hogy oszoljanak szét - végeredményben Zahov polgártárs sem csodatevő, nem is jós, hogy tőle várják az eredményt, amit ők, szakképzett matematikusok, együttesen sem tudtak elérni. A nők vegyes érzelmekkel vettek részt a beszélgetésben - éhes gyomrukkal és a kielégítetlen kíváncsiság érzésével küszködtek, amit az unalom mindennap és minden percben váltott ki a lelkükből.

Avakum pedig, miután a professzor üzenetéből megértette, mi is az a "borzasztó", s miután látta, hogy jelentéktelen, de érdekes vadászat vár rá, már nem is bánta Isadorát, mert megszimatoalta a vadat, s egy csapásra megváltozott, egészen "más" ember lett belőle. A vadász elindul a vad nyomában. Hat napot töltött valahol az irodájában, a bank kezelőablakánál, az üzleti könyvek fölé hajolva, a számológép előtt, a laboratóriumban, elérkezett a hetedik - tág terek tárulnak eléje, tág terek! A nap is igazi nap, s a fű is, meg a madarak, amelyek az ég kékségében repülnek. A távoli szépapa - aki a természet közvetlen közelében élt, a tulajdon két kezével, saját maga szerezte meg az élelmét - most lehajol, kézen fogja unokáját, s az erdőkre, mezőkre vezeti. Milyen nagyszerű! Milyen nagyszerű! Lőj ! Az igazi vadász nem szalasztja el a vadat! A vad mindig puszkavégre kerül! Lőj ! Lőj !

Igen, jó kis vadászat állott előtte, egy titkot kellett eltalálni és földre teríteni, s ezért Avakum egy csapásra megváltozott. Ha vadászatról volt szó, egyszerűen elemében érezte magát. Jókedve támadt,

körüljárta a szalont, s miközben az egyes tárgyak fölé hajolt, egy-egy kedves, nyájas szót mondott a hölgyeknek. Sőt, tréfásan még meg is csókolta Róza tenyerét, mivel az asszonyka még mindig nem hagyta abba a siránkozást, hogy a kulcs miatt feldörzsölte a bőrét. Atanaszov, aki mögötte tipegett-topogott, tapsolt, annyira fellelkesítette Avakum gáláns gesztusa. Majd váratlanul a kandallóhoz ment, hogy felszítsa a tüzet, noha ott minden rendben volt, aztán megint ugyanilyen váratlanul megállt és csípősen megkérdezte:

- Mondd, Zahov, megkeresed azt a kulcsot, s egyáltalán akarsz valami hasznosat cselekedni ma este? Valaki becsukta az ablakot. Odakünn villámlott, dörgött, az üvegen esőcseppek kopogtak. Avakum mértéktartóan, de kedvesen rámosolygott a vendégekre, aztán elnézést kért, hogy kissé késlekedett a kulcskereséssel.

- Mindjárt megtalálom - nyugtatta meg őket.

- Vagy ki tudja! - fejezte ki kétségét az a férfiú, aki a "kaparj kurtát" emlegette.

Avakum kis ideig hallgatott, aztán melléje lépett, karonfogta, és a szalonnak abba a sarkába vezette, ahol a kis clavicembalo állt.

- Mit lát ennek az ódon zeneszerszámnak a födelén? - kérdezte.

A hitetlen Tamás azt felelte, hogy egy régi-régi időkből származó porcelán órát.

- S mellette?

- Mellette?

A vendégek körülállták őket és feszülten figyeltek.

- Az óra mellett két játékkártya hever! - kiáltott fel Róza. Közvetlenül Avakum mellett állt.

- Valóban! - szólt most a szkeptikus. - Két játékkártya, meglehetősen új. Egy király és egy dáma.

- S azonnal hozzáfűzte: - Na és?

- Egyik kártya olyan, mint a másik! - vetette oda hangsúlyozott lekicsinyléssel Atanaszov. Egy kis ezüst kulcsláncot forgatott idegesen az ujja körül.

- Azt akarod ezzel mondani, hogy ez a két kártya egyáltalán semmit sem jelent? - Avakum hideg pillantást vetett rá, és szeme ólomszürkévé vált. - Én

viszont az ellenkezőjét állítom. Ide nézz, a nyakkendőm is épp olyan, mint akármelyik más nyakkendő, a nyakamra van kötve, és az égvilágon semmit sem jelent! De ha, példának okáért, a nyakkendőt a feleséged szobájában találod, az éjjeliszekevényén, akkor ez a nyakkendő mégiscsak jelent valamit, nemde? Egy kis csend támadt, aztán az asszonyok hangos, sőt talán túlzottan hangos kacagásban törtek ki, a férfiak pedig, a jó ég tudja miért, jólesően bólintottak. Róza arca fellángolt, kezét a keblére szorította, Atanaszov pedig tekintetét a földre szegezte, mint-ha keresne valamit.

- Normális körülmények között, természetesen, annak a két kártyának semmi jelentősége sincs - folytatta Avakum. - A jelen körülmények között azonban ez a szalon egy feladott talány része. A professzor maga figyelmeztetett bennünket, hogy a véletlen hasonló körülményeit nem szabad csupán a véletlennek tulajdonítanunk. Gondolják csak meg! Egy clavicembalo födelére rendes körülmények között kottákat szoktak helyezni, az van rendién, ha kottákat tesznek oda, nem pedig játékkártyát. Következésképpen ez a két kártya nem a szokásos helyén fekszik, a professzor minden bizonnyal szándékosan tette őket a clavicembalo födelére. Ha pedig valamit szándékosan tesznek valahová, ezt minden bizonnyal meghatározott céllal cselekszik, ugyebár? Egyszóval, ezek a kártyák valamit jelentenek, az adott körülmények között pedig ennek a valaminek feltétlenül összefüggésben kell állnia a keresett kulccsal. A professzor kifejezetten azt írja, hogy nyomot hagyott hátra. Bármibe fogadok, hogy éppenséggel ezt a két kártyát hagyta nyomnak! No, fogad valaki?

A vendégek hallgattak. Krasztanov csak annyit jegyzett meg, hogy a matematikusok nem szoktak fogadni.

- A maguk dolga! - mondotta leereszkedő mosollyal Avakum. Aztán így folytatta: - Ha valaki valamilyen feladatot készít, figyelembe veszi azoknak a tudását, akiknek a feladatot meg is kell oldaniuk. A jelen esetben a professzor a feladat végrehajtásánál önökre gondolt, tehát azzal számolt, amihez önök

értenek és amivel megbirkózhatnak. - Aztán Atanaszovhoz fordult: - Látta, kedves barátom, a feladat feltételeit?

Atanaszov vállat vont, szórakozottnak látszott. Krasztanov, mintha érezte volna, hogy Avakum tekintete feléje irányul, sietett megelőzni, s igen erőlyesen így szólt:

- Kérem! Kérem! Ez a megtiszteltetés önre hárul! Bennünket, matematikusokat, igazán untat, hogy most is feltételeket olvassunk és a feladatokat oldjuk meg.

- Nagyon helyes! - Avakum könnyeden meghajolt. - Hálás köszönetem a bizalomért! - Kezébe vette a kártyákat. - Önök számokkal foglalkoznak, s a professzor ezt szem előtt tartotta. Nos, íme a számok: a kör dáma tizenhármadik jelent, a treff király pedig tizennégyet. A kettő együttes összege huszonhét. Ezenkívül jegyezzék meg jól, hogy a két összeadandónak megvan a maga hangsúlyozott független sajátossága: az egyik kör, a másik pedig treff. Következésképp a feladat feltételének két mennyisége van. Az első: az összeg, a második: az összeadandók önállósága. Ennek a két mennyiségnek kétségekívül megfelelő szerepet kell játszania a megoldásban.

Cigarettára gyújtott, és Rózához fordult:

- Mondd, kedves, mit látsz még a clavicembalo födelén?

Róza kinyitotta a száját, hogy nagyobb lélegzetet vegyen, aztán az iskolás kislány elnyújtott és éneklő hangján mondta:

- A clavicembalo tetején egy könyvön kívül mást nem látok. A könyvnek kék kötése van.

A vendégek közül senki sem vette észre, hogy Róza úgy felelt, mintha leckét mondana fel.

- Nagyon helyes! - mosolygott jámboran Avakum. Kezébe vette a könyvet, és elolvasta a címet: "Kis világatlasz" - Nos, jól van. Nem gondolják, hogy ez az egyetlen tárgy a szalonban, amellyel a kártyák számai valamiféle összefüggésben lehetnek?

- Fellapozta az atlaszt. - Minden oldalon számok vannak, nemde? Viszont a szalonban egyetlen más

tárgy sincsen, amely számot tartalmazna! Következésképpen a kártyák csak ezzel a könyvvel vannak valamilyen kapcsolatban. Nos, rajta! Mennyit tett ki a két összeg?

- Huszonhetet! - mondta lelkesedve Róza.

Avakum fellapozta az atlasznak azt az oldalát, amelyre Róza mutatott. Róza el akarta olvasni azt a jelszót, amelyet valaki ceruzával Afrika térképe alá írt, de a hitetlenkedő minden ceremónia nélkül odébb lökte és hangosan elolvasta: "A KULCS . . ."

- Türelem! - emelte fel ujját Avakum. - Most a kisebbik számnál kell felütnünk az atlaszt - a tizenhármánál. Egyébként a másik, a tizennégyes szám vele szemben van. Olvassa!

A kételkedő Észak- és Dél-Anglia térképe alatt a következő szavakat olvasta:

. . . A HARMADIK CIPÓBAN . . . BALRA VAN
ELDUGVA . . .

Lelkes taps hallatszott. Mindenki a súlyos tölgyfa asztal felé iramodott, de Róza bizonyult legfürgébbnek; elsőnek ért az asztalhoz, s máris felkapta a három cipó közül a baloldalt, kettétörte - az éléskamra kis bronzkulcsa ott bújta meg a belsejében.

Mi minden volt az éléskamra polcain! Pisztránggal megrakott tepsik, egy tálon fácánsült tollal díszítve, mint egy gárdista, tarka tányérok csirkeköcsönnyel, különféle krémek, rózsaszörppel leöntve. De egy szentelen kis papírlap, amelyet fogpiszkálóval erősítettek a finom sütemény tetejére, azzal a cinizmussal jelentette be a társaságnak, amelyenre csak a professzor volt képes:

"Ez csak a gyomrotoknak szól, fogyasszátok egészséggel! Ha pedig a szíveteket akarjátok megvidámitani - a jó, finom, délvidéki óbort az ablak alatt álló tulipánosládában találhatjátok. Melniki bor, olyan, mint a színarany, s a pohárban úgy szikrázik, akár a gyémánt! Rakjátok egymás mellé a legszebb szó betűit a lakat forgató hengerén, s ez a színarany és ez a gyémánt a tiétek lesz. Igyátok egészséggel!"

- Ördögi fortély! - szorította ökölbe a kezét

Krasztanov, és nagyot nyelt. - Az én gyomorhurutomnak igazi balzsam a melniki bor! Mit játszik ve-

lünk ez az ember? Miféle rossz tréfákat űz? - Nagyot sóhajtott. - Nem bírom tovább! - s bánatosan leereszkedett az egyik székre.

- Se baj ! - szólalt meg a hitetlenkedő. - Mindjárt összerakjuk a legszebb szó betűit, aztán mienk a világ! - Optimista volt.

- De mi az a legszebb szó? - kérdezte szomorúan Krasztanov.

- Természetesen az, hogy: édesanyám! - mondta az asszonyok közül a legidősebb. Túlságosan telt alakú volt, olyan, mint egy töltött galamb.

- Nem az - csóválta a fejét Avakum.

Ha ő mondta, hogy nem az, akkor vitának nem volt helye. Egymásután hozakodtak elő a szebbnél szebb szavakkal :

- Haza!

- Szabadság!

- Világosság!

És így tovább. De Avakum egyre csak a fejét rázta. Róza mellette állt, egész közel a vállához. Egyszer véletlenül a keze is Avakum kezéhez ért. Tekintetük találkozott, s akkor Róza finoman, nagyon diszkréten elmosolyodott és azt suttogta:

- Szerelem!

Avakum pedig bólintott.

- Ugyan léteznének-e szavak, ha szerelem nem léteznék? Szerelem hozza világra az embert, az ember pedig - a szavakat! - Kezét Róza meztelen vállára tette, és nagyon bensőségesen gratulált neki szellemességéért. Az iruló-piruló Róza tekintetével a férjét kereste, de az elkotródott valahová; minden biztonnal a kandalló tűzével bajlódott.

- Engedjék meg, hogy én nyissam ki a kis lakatot

- indítványozta Avakum. - Máskor is volt már dolgom effélével - tette hozzá -, gyakorlatom van benne, nekem könnyebben megy!

Letérdelt a láda mellé. A professzor a villamos készülékek megszállottja, a kis lakat két végét két kis huzallal kötötte össze, amelyek a láda fölé erősített kis négyszögű táblával voltak kapcsolatban. A kis henger minden elforgatása, ha a betűt pontosan eltalálták, a táblán egy kicsiny piros lámpát villantott

fel. De Avakum itt most három huzalt látott; s a harmadik nem is huzal volt, hanem gumiburkolattal ellátott kábel.

"A professzor új ötlete" - gondolta Avakum. És elmosolyodott. "Lehetséges, ha a szót pontosan eltalálták és összeállították, ez a kábel talán valami hatalmas szirénát szólaltat meg fenn a tetőn vagy szökőkutat indít meg odakünn a kertben?"

Forgatni kezdte a kis hengert, s a táblán, a vendégek nagy örömére, minden elforgatásra egy-egy kicsi, piros mignonlámpa gyulladt fel. Bármennyire excentrikus különc is a professzor, mégiscsak professzor, semhogy olyasféle botorságokkal foglalkozzék, mint amilyen a háztetőn harsogó sziréna, nem is szólva arról, hogy a kertben nem volt semmiféle szökőkút. De hát mi az ördögnek volt szükség akkor erre a kis lakat közepébe lehorgonyzott kábelre? A szigetelő szalag egészen friss volt, még nedves; látszott, hogy a kábelt alig néhány órája kapcsolták össze a lakattal.

Avakum elérkezett az utolsó, az "m" betűhöz, ujjai azonban kis ideig mozdulatlanok maradtak. A táblán lágyan fénylettek a kis piros mignonlámpák. Odakünn záporosó zuhogott, zengett az ég, mintha a Vitosza hegygerincéről hatalmas kősziklák szakadtak volna le és görögtek volna alá a feneketlen mélybe. Másodpercek teltek el, a vendégek csodálkozva néztek Avakumra. Semmiképp sem tudott rájönni, mi féle célt szolgál az az átkozott kábel. E pillanatban valóban ordasra emlékeztetett, öreg, tapasztalt, sokat látott és sok mindenben átment ordasra, amely ott áll valamilyen gyanús hely előtt, egy kis faág zavarja, amely természetellenesen hever a földön, s az ordas most tétovázik - tovább menjen-e, vagy forduljon vissza?

Avakum nagyon ritkán fordult vissza. Ha bizonytalanságot érzett, inkább került egyet, de ment, tovább haladt. Most is így tett. Elengedte a lakatot, előhúzta bakelit irónját, s hegyével elforgatta a hengert. Dörrenés hallatszott, a lakatról szikra pattant le, olyan vékony, mint egy varrótű. Az ablak mögött vakító villámfény lobbant, s ez a két jelenség egy és

ugyanabban a pillanatban támadt, a másodpercnél egy és ugyanabban a részecskéjében. Az ablaküveg megcsendült, a közelben hatalmas villám csapott be. A nők felsikoltottak, Krasztanov felugrott az asztal mellől, Róza térdre rogyott, s két kezével belekapaszkodott Avakum vállába.

- Csigavér - mondotta nyugodtan a hitetlenkedő -, valahol a ház körül lecsapott a villám. Iszunk már végre ebből a melniki borból, vagy nem iszunk? - Iszunk, hát persze hogy iszunk - felelte jókedvűen Avakum. - Felállt, az árammegszakítóhoz

ment, amely ott volt a konyhaszekrény mellett és feleremelte fogantyúját. Az áram kikapcsolódott.

Most valamennyien láthatták, hogy a rubinszínű mignonkörtéknek csupán a foglalata maradt meg.

- Így történik ez néha a szerelemmel is - tré-fálkozott Avakum, miközben felsegítette Rózát. Érezte az asszony sima bőrének melegét, és arra gondolt: "Vajon a villám csapott be, vagy az az átkozott kábel csinálta ezt a dolgot?" Viszont a gondolat nem zavarta abban, hogy az asszonyi test forróságát érezze, amely Róza vállából sugárzott feléje.

Felkattantotta a lakatot és kinyitotta a láda fedelét. A láda belsejében tucatnyi boros palack arany és ezüst sztaniolos kupakja ragyogott.

Mialatt a kétkedő a poharakat töltögette, Avakum félrehívta Atanaszovot és megkérdezte:

- A te fejedben támadt a gondolat, hogy engem ide hívj, vagy a professzor kért meg erre?

- A professzor kért meg! - mondta Atanaszov.

- Ő tanácsolta nekem, hogy ha ezekkel a rébuszai-val nehézségünk támad, hívjalak ide téged. - S igyekezett karmait is megmutatni: - Különben hogy is gondoltam volna rád?

Avakum felhajtotta a pohár bort, az ételhez azonban nem nyúlt. Mi mindennel meg nem próbálkoztak a vendégek, hogy ott marasszák! Mindhiába. Avakum nagyon sajnálta, de dolga van, meg aztán fáradt is már, mennie kell.

A vihar szelíd esőbe ment át. Avakum könnyedén nyomta a gázpedált, nem sietett, mert az úttest nedves volt, a csendes éjszakai esőt különben is szerette.

Az ablaktörő egyenletesen járt ide-oda a szélvédő üvegén, a fényszóró sugarában hol kigyulladtak, hol kialudtak az eső végtelen hálójának vékony, mozgó fonalai. Miközben kényelmesen nekidőlt az ülés támlájának, Avakum egyik kezével a volánt tartotta, lassan cigarettázott, s a rejtélyes villámon töprengett. Vajon villám volt az, amely a tetőre sújtott, valamiképpen a lakatig jutott s egészen hozzá is elért? Avagy gyilkossági kísérlet? A professzornak annyi eleme vagy akkumulátora van a padláson, hogy egészen a lakat forgatható hengeréig juttassa a négy- vagy ötszáz volt erősségű áramot? De miért akarta őt megölni? Hol keresztezik egymást az útjaik? Vagy tán megtudott valamit a professzor, a teljes igazságot, azt, hogy neki MÁSFÉLE tevékenysége is van, más élete? Ebben az esetben akkor a professzornak a túlsó fronthoz kellett tartoznia, az ellenséges oldalhoz. Hát lehetséges ez?

Csendes eső szemerkélt, Avakum pedig szerette az esős időt.

Mikor a Latina utcába behajtott - éjfél múlt -, hirtelen egy személygépkocsi vörös hátsó lámpáit vette észre. A kocsi a háza közelében állt, mintegy húsz méternyire a kert alacsony kerítésének kiskapujától. Avakum fényszórója megvilágította a kocsi zománcozott rendszámtábláját, mire azonnal és képményen megnyomta a féket. Csend lett, a kocsi tetején az eső halk kopogása hallatszott.

Eloltotta a fényt és gyorsan kiszállt. A nedvességtől borzongva becsapta az ajtót, aztán fürgén odaszaladt a másik kocsihoz, a motor már duruzsolt. A sofőr megismerte Avakumot.

- Régen vársz?

- Fél órája.

A kocsi felgyorsult és száguldani kezdett a néptelen sugárúton. Az ablaküvegen mintha számtalan ujj makacsul és idegesen kopogtatott volna.

ELSŐ RÉSZ

ÉJFÉL UTÁN

Valahányszor Avakumot látta, a tábornokot ket-tős és nagyon ellentmondó érzés fogta el, s a lelkében mintha két egymásba akaszzkodó és egymást legyűrni akaró ellentétes természet küszködnék.

Kedve lett volna felkelni székéről és amúgy derekasan megölelni, mintha például hosszú távollét után a fiát ölelné át, ha ugyan volna fia. Aztán a bórdíványra telepíteni, leülni mellé és mélyen a szemébe nézni :

- Jókedvű vagy? Netán szomorú? Hogy megy a sorod, kedves barátom?

Avakum, szokás szerint, csak néhány szóval válaszol. Leplezi érzéseit, visszafojtja őket, mert tudja, hogy ez a dolgozószoba egy fontos csata irányításának színhelye, ahol élet és halál szakadatlanul találkozik egymással, és ide nem illik az intim elérzékenyülés légköre.

- Emlékszel . . . öreg barátom?

Mert két régi barát annyi sok mindenre emlékezhetik! Még arra az időre, amikor Avakum kezdő volt, egy véletlen esetből kifolyólag mint önkéntes munkatárs működött közre, ő pedig ezredes, az operatív osztály főnöke.

- Emlékszel az Icserenszki-ügyre?

Akkor egy egészen egyszer ű körülmény irányította Avakum figyelmét az ügy lényegére - az, hogy az öt láb magasból földre hulló ablaküveg semmiképp sem törhet össze nagy darabokra. És még valami - az, hogy ha valaki erőszakkal hatol be egy szobába a rácsos ablakon át, semmiképp sem maga felé hajlítja az elfűrészelt vasrudat. S egy kesztyű gypjúszála irányította figyelmét Icserenszki-re, az egyik legleleményesebb külföldi ügynökre.

S az Icserenszki-eset után ragyogott fel Avakum csillaga. Volt hát miről beszélgetniük, volt mire emlékezniük.

- No és a száj- és körömfájás ügy?

- A dokumentációs stúdió filmoperatőrének infra-

vörös szemüvege?

- És a balett "Csipkerózsikája"?

Az elmúlt tíz esztendő bonyolult, nehéz összezsapásai azokkal a kemény férfiakkal, akik tudtak gondolkodni és cselekedni, de ha szükség volt rá, gyilkolni is tudtak.

Tíz évvel ezelőtt Avakumnak még nem voltak ráncok a szája körül, s halántékán sem szürkült meg a haja. Tíz évvel ezelőtt még fiatal tudós volt, régészeti expedíciókban vett részt, amforákat és antik vázákat, Periklész korából származó márvány és terrakotta szobrocskákat restaurált a műtermében. Az akkori idők ezredesének sikerült megértetnie vele, hogy másféle tevékenységgel az igazságot is restaurálhatja, mert egy rendkívüli tehetségű analitikus elme tulajdonságát és a született vadász lelkét fedezte fel benne.

Most, tíz évvel később, az egykori ezredes azt is tudta, amit mások nem is gyanítottak: azt, hogy ennek a vasakarátú férfinak, ennek az irgalmat nem ismerő vadásznak szíve van, a világ minden szenvedése iránt nyitott szíve. A szája körül mutatkozó ráncok, a megszürkült halánték, a kissé szkeptikus mosoly az ajkán - a szomorú találkozások bélyege.

Valóban, volt mire emlékezniük, volt miről beszélgetniük.

- Hogy megy a sorod, öreg barátom?

De már abban az időben, amikor még ezredes volt, az operatív osztály vezetője, akkor sem találta meg a megfelelő pillanatot, az alkalmas körülményt arra, hogy ilyesféleképp szóba elegyedjék Avakummal.

Avakum belépett a tágas dolgozószobába, megállt a tábornok íróasztalánál és üdvözölte főnökét.

A tábornok bólintott, minden sietség nélkül odább tolta az asztalon heverő iratokat, aztán felállt és kezét nyújtott.

- Foglalj helyet! - s az íróasztala mellett álló nagy bőrfotelre mutatott.

Avakum cigarettára gyújtott, nagyot szippantott, aztán egy pillantást vetett a bejárat fölött álló vilanyórára, egy óra felé járt.

Néhány percig az időjárásról beszélgettek, a várat-

lan esőről, a tábornok Avakum egészsége felől érdeklődött és arról, befejezte-e már az ország antik mozaikjairól szóló művét. Aztán váratlan fordulattal a tárgyra tért, ami miatt voltaképpen hivatta.

Nos, Avakum minden bizonnyal tud arról, hogy Várnában egy hét múlva kezdődik az európai fizikusok szimpóziuma. Azt azonban valószínűleg nem tudja, hogy ezen a szimpóziumon Konsztantyin Trofimov szovjet tudós is részt vesz és előadást tart. S Konsztantyin Trofimov egy nap múlva már Várnába érkezik.

A tábornok most csak azt a nagy hűhót és lármát említi, amelyet az utóbbi időben az egész nyugati világban csaptak. A legnagyobb és legtekintélyesebb nyugati újságok és hírügynökségek feltételezik, hogy Konsztantyin Trofimov feltalálta azt a laser-sugarat, amelynek tulajdonsága, hogy semmiféle tükörfelületről nem verődik vissza, viszont mindenféle anyagba behatol, és mindenféle elektromágneses hullámot teljesen megbénít. Erről a kérdésről az utóbbi időben az egész nyugati világban szüntelenül írnak, vitatkoznak és beszélnek. Sőt, egyesek állítása szerint a professzor a legrövidebb időn belül kísérleteket is fog végezni, éspedig valahol a Szovjetunió északi térségeiben. Sőt, azt is rebesgetik, ha (ne adj' isten!) a professzor kísérlete sikeresnek bizonyul, a NATO-nak idejében le kell vonnia a szükséges tragikus következtetéseket. Mert ebben az esetben - jósolták - nincs az a tank, nincs az a szárazföldi, vízalatti vagy légi technika. nincs az a repülőgép vagy rakéta, amely ezeknek a tükrözhetetlen és nagy hatósugarú laser-sugaraknak a zárlatán áthatolhatna.

Nem a tábornokra tartozik, hogy nyilatkozzék arról, létezik-e ilyen találmány, vagy nem. A történelmi tapasztalat azonban arra tanít, hogy az emberiséget aligha fenyegeti a megsemmisítés veszélye, ha a természet nagy törvényei nem jutnak gonosz elemék, rosszakaratú emberek birtokába. BÁRMIT fedezett fel a professzor, annak semmiképp sem szabad olyan kézbe jutnia, amely a háború fáklyájával hadonászik.

A végső következtetés: vigyázni kell a nagy tudós-

ra, a nagy tudós biztonságára. Ha valóban olyasvalamit fedezett fel, ami általában annyira fontos az emberek és a szocialista tábor biztonsága szempontjából, semmi esetre sem szabad megengedni, hogy a külföldi felderítés emberei a közelébe jussanak. Van-e valamiféle jele annak, hogy a külföldi felderítés ilyen irányban kísérletet tett? Erre a kérdésre a tábornok egyelőre nem adhat határozott választ. Ő egyelőre csak egyetlen olyan tényre mutathat rá, amely valóban alapos aggodalmat kelthet. Hogy azonban ez a tény milyen összefüggésben áll Trofimov professzorral, azt egyelőre nem tudhatjuk, s ezt még meg kell állapítani. Néhány napja Várnában tartózkodik egy René Lefèvre nevű genfi újságíró. Azért érkezett Bulgáriába, hogy mint egyik svájci hírlap munkatársa, jelen legyen a szimpóziumon.

A tábornok nem akar részletekbe bocsátkozni, a lényegét azonban megmondja: az az ember, akinek útlevele René Lefèvre nevére szól, nem más, mint az angol titkos szolgálat egyáltalán nem ismeretlen ügynöke - a 07-es. Természetesen meg lehetett volna tenni, hogy ne adjunk neki vízumot, mivel a névhamisítást illetékes szerveink idejében felfedték. Ez az ember, ugyebár, nem az az ártalmatlan jómadár, akit felesleges szemmel tartani, sőt, még akkor is jó figyelemmel kísérni, ha éjnek idején Saint James Street-i klubjában jámboran bridzsel.

Viszont felmerült a kérdés: mi az ördögöt csinál nálunk ökelme? Kivel találkozik, s mi kelti fel érdeklődését? A kérdés különösen érdekes, ha nem feledkezünk meg arról, hogy a 07-es egy évvel ezelőtt már járt Bulgáriában, hogy Bojan Icserenszki lebukásának okait megvizsgálja.

A tábornok nem csodálkozik, hogy Avakum a homlokát ráncolja. Igaza van, ha szót emel azért, hogy miért nem kapcsolták be őt is ennek az embernek a megfigyelésébe. Hiszen neki a 07-essel már régi számadása van!

- Semmi baj! - vont vállat Avakum. - Kérem!

Ha a grófnak úgy tetszik, féllábon is elhúzom a nótáját! Mindig állok rendelkezésére - mondta moso-

lyogva.

A tábornok egy ideig némán nézte. Aztán röviden elmondta, hogyan érkezett a 07-es Bulgáriába, és ismertette a megfigyelő szolgálat kocsijának tragikus esetét. - Egy ember meghalt, kettő súlyosan megsebesült. Miután a megfigyelés alól kicsúszott, a 07-es Plovdivban "elvesztette" kocsiját, s a Balkan-turisztól bérelt kocsival érkezett Szófiába. Délután azonban megfigyelő szerveink már ismét felfedezték, sőt kapcsolatát is leleplezték: Vera Belcsevával, a várnai Kaliakra Szálloda idegenvezetőjével találkozott. Kettejük beszélgetését is sikerült lehallgatni. - Abban a meggyőződésben, hogy előttünk titokban sikerült Vera Belcsevával találkoznia és beszélnie - folytatta a tábornok -, a 07-es ismét René Lefèvre szerepébe zökkent vissza, a Rila Szállodában bérelt szobát, hatóságainknál pedig feljelentést tett, hogy kocsiját "gazemberek" ellopták, s kérte kocsija előkerítését. Mint minden bizonnyal gondold; a kocsit mi a katonai klub közelében meg is találtuk, s visszaszolgáltattuk neki, természetesen, miután előzőleg "kellőképpen átdolgoztuk", hogy mindaddig, amíg országunkban lesz, mindig "szem előtt és fül előtt" legyen. S ez a "gentleman", aki egyetlen fékezéssel három emberünket akarta halálba küldeni, újabb bizonyosságot szolgáltatott "nemeslelkűségéről" és gálánsságáról: ötven dollárt adományozott azoknak a rendőröknek, akik "elrabolt" kocsiját megtalálták. Mikor a tábornok elbeszélésében idáig ért, Avakum felállt, s föl-alá kezdett járkálni a szobában. - A 07-es most Várnában van - fejezte be elbeszélését a tábornok. - Azt, hogy várnai tartózkodása összefüggésben áll-e Konsztantyin Trofimov professzor küszöbönálló érkezésével, még csak ezután fogjuk megállapítani. Mindenesetre a 07-est állandóan szemmel tartjuk. Vaszilev ezredesnek megbízást adtunk, hogy éjjel-nappal éberem őrködjék felette. A tábornok ezután elmondotta, hogy Konsztantyin Trofimovot az Akadémia kis villájában fogják elszállásolni. Azt is elhatározták, hogy a házigazda szerepének betöltésére Metodi Sztanilov professzort, az elektronikai intézet igazgatóját kérik fel.

Mikor ezt a nevet meghallotta, Avakum hirtelen megállt sétájában.

- Metodi Sztanilovot? - kérdezte.

A tábornok semmit sem szeretett kétszer mondani, meg aztán az idő is sürgetett. Felállt.

- Két óra múlva a repülőtéren külön repülőgép vár rád. Konsztantyin Trofimov professzor megérdemli, hogy Avakum Zahov ügyeljen rá, viszont Avakum Zahov számára becsület és kötelesség dolga, hogy épp egy ilyen embert minden bajtól megóvjon. Ami pedig a 07-est illeti - megmondtam: mindeddig nem tudjuk határozottan, miféle céllal látogatott ez az ember Bulgáriába. Talán azért küldték, hogy figyelmünket magára vonja, s eközben más cselekedjék helyette. Tarts kapcsolatot Vaszilev ezredessel, és ne is fordíts nagy figyelmet 07-esre! Íróasztala elé lépett, kis ideig némán állt, aztán Avakum vállára tette a kezét.

- Ne fordíts rá túl nagy figyelmet - ismételte. - A szemed mindenekelőtt a professzoron legyen. Tudod, mit bízunk rá a szovjet emberek? S egyáltalán az EMBEREK?

Elengedte Avakum vállát. Aztán, mint mindig, ha elbúcsúzott valakitől, katonásan kihúzta magát, és kezét nyújtott.

- Köszönöm a bizalmat! - mondotta kurtán Avakum.

Ha nem ennyire felhős az ég s nem szemerckél az eső, a reggeli szürkület világossága már lejjebb ért, leereszkedett volna a Vitosa éles hegygerincéről. Rendszerint így történt: a nappal odafenn a hegyen támadt, az éjszaka pedig a völgyek mélyén tűnt el. A nappal Aleko menedékháza körül, a rétek illatos gerániumai közepette nyitotta ki szemét, s a nap rózsaszínben szétáradó sugarai ébresztették fel, a kelő nap elsőnek a hegy magasát pillantotta meg. Az éjszaka pedig uszályát az Iszkár hegyszoros szurdokaiban és árnyas lankáin vonta össze; minden bizonnal a "Sötét odú"-ban akart elrejtőzni, amelynek labirintusaiban a denevérek várták.

Most azonban szitált az eső, a Fekete-csúcs meg az Aleko menedékháza körül elterülő tisztások nehéz,

gyapjas felhőkbe burkolóztak. Az esőtől védett helyeken kuporgó nappal még késlekedett, mert édes és mély az álom, ha odakünn a szabad ég alatt még ködök kúsznak, s halkán szemerkél az eső.

Avakum világosságot gyűjtött, és megropogtatta a vállát. Tekintete a magnetofonon nyugodott, amelynek tekercsei között Isadora Duncan szendergett, vagy az a valaki, aki rá hasonlított. Micsoda badarság, istenem, micsoda badarság!

Most a holdfény, a csillagzatok és a tejutak eme világa, amelynek mélyén a vágy aranycsipkéi táncoltak, ez a világ most mérhetetlenül távolinak tűnt, nemlétezőnek, vagy ha létezett is valaha - végtelem-nül jelentéktelennek és gyermekesen naivnak látszott.

Az éjszakában gongütés hallatszott, riadóra szólt a kürt, s a csillagzatok és tejutak eltűntek, nyomuk sem maradt. Semmiféle Isadora sem létezett. S ha volt is esetleg - álom volt. Az igazi vadászok azt mondják, valamennyi efféle aranyos taktus és valamennyi Isadora üres és hiábavaló dolog. Az igazi férfiak vadászok, a férfi pedig rendszerint röstellli bevallani, hogy látomásokkal és más efféle hiábavalóságokkal kápráztatta el a szemét.

A felharsanó kürt vadászatra szólítja a vadászt!

Az őz örök menekülésben van, és a tollas, hosszú nyíl-vessző örökké üldözi.

Miféle Isadora! Most még rágondolni is kellemetlen !

A bőrrönd, alaposan megtömve, ott állt, és benne szépen felsorakoztatva a legszükségesebb holmik. Öt órára járt az idő.

MÁSODIK RÉSZ

1.

VÁRNA, 196... JÚLIUS

- Az ezredes a kijáratnál várja!

Avakum rögtön fölismerte a hozzá közeledő fiatal embert - az "A" osztály egyik hadnagya volt, Vaszilev ezredes csoportjában dolgozott.

- Helyes - bólintott Avakum -, örvendek, hogy az ezredes figyelmére méltat. - Az álmatlanul töltött éjszaka után a nyirkosság megborzongatta, s ezért feltúrta lódenkabátja gallérját. A reggeli hideg azonban továbbra is borzongatta a vállát.

Már megvirradt. A hangárok körül égő lámpák eltűntek a reggeli szürkességben. A vadászgép pilótája, akivel ide érkezett, jókedvűen beszélgetett a szolgálatos forgalmi tiszttel.

- Hadnagy bajtárs - szólt hozzá Avakum -, volna olyan szíves az útitáskámat kézbe venni és előttem menni?

Felvette a földről nehéz bőröndjét és megindult a hadnagy mögött. Vaszilev a repülőtér keleti bejáratánál várt rá a Volgájával. Alacsony termetű, hidegen zöld szemű, erősen nyírt bajuszú és szinte kékre kibernetvált férfi volt, némán kezét nyújtott, és segített Avakumnak, hogy poggyászát a kocsiban elhelyezze, aztán maga mellé ültette az első ülésre - olyan kegy volt ez, amelyben még a hozzá legközelebb állókat is csak nagy ritkán részesítette.

Vaszilev maga vezette kocsiját, csak a tulajdon kezében bízott meg. Pedáns, bizalmatlankodó, nehéz természetű ember volt, de munkáját jól végezte. Senkivel sem bizalmaskodott, rendszerint "fanyarnak" látszott, s nem kímélte magát.

- Nos, mi újság? - kezdte Avakum, miután ásitott egyet; a kerekek álmosítón sziszegtek az aszfalton. - Mi történik errefelé? - Nagyon szeretett volna rágyújtani, de tudta, hogy Vaszilev úgy gyűlöli a dohányt, mint a halált.

- Attól függ . . . - vont vállat az ezredes.

Mindenféle újság adódik.

- Mit csinál a 07-es?

- Él, s azt hiszem, nem is rosszul.

- Én is így gondoltam - mondta Avakum.

Hallgatva suhantak tovább.

- S pontosabban mit csinál a 07-es? - kérdezte ismét Avakum. Majd nyomatékosan hozzátette: -

Ha szabad, nagyon kérem, tájékoztasson róla, mit is csinál pontosabban a 07-es?

Vaszilev ferde pillantást vetett rá, megnyomta a féket, mert az országút balra, a város felé kanyarodott.

- Ön saját maga is kitűnően tájékozódhatnék erről, éspedig igen könnyen - felelte az ezredes hangszílyozottan nyugodt hangon -, mert mindeddig a 07-es semmi különleges dolgot sem cselekedett. Mivel azonban állhatatosan ragaszkodik kívánságához és érdeklődésének hivatalos jellege van, igyekszem eleget tenni óhajának. Az újságírók nemzetközi otthonában vett ki szobát magának, éspedig az első emeleten, a hetes számút. Reggel kilenckor kel és tizenegyig reggelizik. Tizenegyedtől egyig a strandon van. Ideje nagy részét azzal tölti, hogy a part mentén úszkál vagy mélyen bemegy a tengerbe, aztán egy darabig a homokon heverészik. Utána visszatér a szobájába, átöltözik, lemegy az étterembe, ahol többnyire két angol és egy francia újságíró kollégája társaságában ebédel. Kettőtől négyig a szálloda teraszán pihen, külföldi lapokat olvas és képeslapokat nézeget. Néha a sezlonján heverészik, szellemességeket mond a szobalányoknak, de roppant tapintatosan. A szobalányok meg a pincérlányok, a jó Ég tudja, miért, szívesen forgolódnak körülötte. Ami engem illet, én bizony semmi istenít nem látok benne. Maga például, ha a halántékán nem szürkülne ennyire, ami voltaképpen idősebbé teszi, mint amilyen a valóságban, maga például aligha látszanék kevésbé vonzónak, mint ő. De vannak nők, akik nagyon szeretik ezt a férfitípust. Bocsásson meg, kérem, a kis kitérőért. Öt óra felé a 07-es a Kaliakra Szálloda bárjába megy, ott megiszik egy pohár whiskyt és Vera Belcseva idegenvezetővel társalog. Tegnapelőtt autókirándulásra vitte Galatába, tegnap pedig két órát kószáltak a part mentén. Vacsora után bridzsel - partnerei a két angol és a francia újságíró. Az estét a bárban fejezi be. Amint tehát látja, eddig semmi különös nem történt.

- És nem beszélgetett valami különösebbéről? - mosolyodott el könnyedén Avakum.

Az ezredes vállat vont.

- Nagyon lekötelez a tájékoztatásért - szólt Avakum. - Igen érdekes volt.

Az ezredes tréfára vette a szavait.

- Hát nem megmondtam, hogy semmi különös újság sincs! S amikor egy emeletes villa mellett elhaladtak - az újságírók nemzetközi otthona mögött állt -, az ezredes teljesen lelassított, s megkérte Avakumot, jól jegyezze meg magának az épületet: erkélyes, ügyebár, hegyes teteje van. Fehér.

- Ez az én bázisom - mondotta. Vagy száz méterrel odébb balra intett a fejével: - Itt a kerítés mögött van az Akadémia kis villája, látja? Ebben a villában lakik majd Konsztantyin Trofimov, amíg a fizikusok szimpoziuma tart. - Mihelyt a kis villa kerítésén túl jutottak, balra fordította a kormányt. Most egy fasoros utcán haladtak végig, párhuzamosan a tengerparttal. Egy perc múlva erőteljesen megnyomta a féket, úgyhogy a kocsi métereken át csúszott az úton. - Ez pedig a maga rezidenciája - mondta. - Megérkeztünk.

Közönséges emeletes ház volt, ugyanolyan széles, mint hosszú, verandája az udvarra nyílt, amely meredeken egészen a tengerre ereszkedett. Emeleti ablakait zöld redőny takarta.

Alighogy a kocsi megállt, a kertajtóból fiatal, magas, barnaképű és fekete hajú, csinos fiatalember futott feléjük, olyan ragyogó mosollyal, mint a napkelte, amely már vidám dalát zengi a kedvre gyúlt tenger felett.

- No nézd csak, Markov százados - mosolyodott el Avakum, aki már kiszállt a kocsiból. - A tanítványom és hadsegédem! Hogy vagy, kedves barátom?

A "száj- és körömfájás ügyben" már együttműködtek, no meg a Csipkerózsika-ügyben is.

A verandán át bementek a szalonba. Odabenn félhomály uralkodott, s Avakum mindjárt az ablak felé indult, hogy felhúzza a zöld redőnyt, de az ezredes leintette.

- Várjon csak kissé, kérem! - Ezután Markovhoz fordult: - Lenne szíves egy pillanatra magunkra hagyni?

Amikor a százados kiment, az ezredes felgyújtotta a keringők világából származó csillárt, és így szólt: - Amint bizonyára már észrevette, az én lakásom a magáétól nem egészen egy kilométer távolságra van. Én a 07-eshez lakom közelebb, maga pedig Trofimov professzorhoz. - Elhallgatott, hogy lehetőséget adjon Avakumnak szavai alaposabb mérlegelésére. Aztán folytatta: - Itt, a velünk szemben álló szekrényben egy ultrarövidhullámú rádió adó-vevő berendezést talál. - Jegyzetfüzetéből egy kis papírlapot vett elő és átadta Avakumnak: - Tessék! Itt vannak a hullámhosszok és hívójelek, amelyek segítségével kapcsolatba léphet velem és a Központtal. Ezek után Vaszilev elment.

Avakum felhúzta a rolókat, kinyitotta az ajtó két szárnyát és kilépett a verandára. Az elébe táruló térség megragadta a tekintetét. A tenger valósággal mosolygott. Olyan volt, mint valami gyönyörű nő, aki meztelenül hever az ágyán, a nap pedig ezüst pöttyöket vet a keblére, s szétomló haját ezüst szálakká varázsolja. A szoba ablakán túl, ahol a szépséges lány hever, halászháló foltosgatták hálójukat, amellyel gazdag fogásra készülnek, és énekelnek a tengerről. A szenderegő lány a szerelemről álmodik, mosolyog és a nap megcsókolja ajkait. S a tenger is mosolyog, mert a halászháló dalukban azt mondják róla, hogy olyan, mint a lány, aki vőlegényére vár.

Avakum megborotválkozott. könnyű, sötétszürke ruhát öltött, és magához hívta Markovot.

Megtöltötte pipáját, rágyújtott, s hallgatott egy darabig. Aztán, miközben a kitárt szárnyasajton át szórakozottan nézte a szürkésen remegő messzeséget; megkérdezte:

- Mi újság a kis villában?

Markov százados azt felelte, hogy tegnap késő este megérkezett a villába Metodi Sztanilov professzor, és a földszinti szobákban elhelyezkedett.

Avakum elővette a villa tervrajzát és szétterítette az asztalon.

- Íme, itt - mutatott a tervrajzra -, az emele-
ten, a hall lépcsőfordulójával szemben különálló szoba van, amelynek ablakai az udvarra nyílnak. Az épí-

tész ezt vendégszobának tervezte, ahol magányos beszélgetéseket folytatnak, vagy például bridzselnek. Mi ebbe a szobába a komornyikot telepítjük be, aki Trofimov professzort kiszolgálja. A komornyiknak a szeme előtt lesz, ami csak fontos: a lépcsőfeljáró, az emeleti bejárat, az udvar. Legyen gondod rá, kedves barátom, hogy ebbe a szobába azonnal telefont szereljenek be, közvetlen vonallal a megyei központhoz és a villánkhöz. Jó lesz, ha a szobát egy kis búfével is ellátják s egy kis kanapét is tesznek be, amely a komornyik fekhelyéül szolgál.

- Továbbá: amint látod, a villa baloldali fala tűzfal, s a tengertől üres tér választja el, amely a tervrajz szerint mintegy húsz méter hosszú. A hegyoldal meredek és közvetlenül a tengerre ereszkedik, s a ház hátsó része - vagyis balra - magas falhoz kapcsolódik, amely az udvart észak felől bekeríti. Ha valaki keletről, erről az oldalról akar a kis villába behatolni, annak csónakon kell érkeznie, ami pedig veszedelmes vállalkozás, mivel a hullámok feltétlenül a sziklához csapják és darabokra törik a csónakot. Másodszor: ezután a sziklákon kell felkúsznia, melyek itt csaknem teljesen függőlegesek és majd hét méter magasak. Harmadszor: számolnia kell azzal, hogy parti őrszemünk, aki - jól jegyezd meg magadnak - innen figyeli a partot és a tengert, észreveszi. Milyen messzire van ez a hely a mi strandunktól, ahol a motorcsónak horgonyoz?

- Legfeljebb egy kilométernyire - mondotta Markov.

- Egy mérföldnél kevesebbre! - mosolygott hidegen Avakum. - A tengeri távolságokat mérföldben szokás mondani . . . Így tehát, ha valami kíváncsi és hívatlan vendég szeretne bejutni a kis villába, először is el kell kerülnie őrszemünk figyelő tekintetét, másodszor: kockára kell tennie a csónakját, amely félő, hogy összetörik vagy legalábbis megsérül, harmadszor: az életét kell kockáztatnia, mert ha az ember egy meredek sziklára mászik, mely alatt széttört csónak vagy üres tér fenyeget, legalább kilencven százalékban kudarcra van ítélve. Íme, milyen akadályokkal kell megbirkóznia a kíváncsi és hívatlan

vendégnek, aki a tenger felől akar bejutni a kis vil-
lába. De, tegyük fel, hogy ez az ember roppant élet-
revaló, s hogy a szerencse, amely rendszerint a bát-
rak mellé áll, kegyeibe fogadja. Mi történik ekkor?
Az eredmény mégsem lesz arányban a kockázattal.
Miért? Azért, mert a villa tenger felé eső tűzfala
egész a tetőig csaknem sima és hat méter magas.
Igaz, hogy itt, a tető alatt egy kis kerek ablak látszik,
olyan, mint valami lőrés, az ember azonban csak úgy
juthat oda, ha hágcsót hoz magával vagy ha kötelet
bocsátanak le neki. Egy ilyen hágcsót a sziklán át-
vetni teljesen lehetetlen, ha pedig valaki, bárki is le-
gyen az, arra szánja magát, hogy a padlásra másszék
és kötelet eresszen le, feltétlenül észreveszi komor-
nyikunk . . . Az építész, hogy a télen itt uralkodó ádáz
keleti szeleket elkerülje, a villa homlokzatának csu-
pán egy részét fordította a tenger felé, a keleti oldalt
pedig csaknem teljesen sima tűzfalnak hagyta. Így,
véleményem szerint, a villának ez az oldala teljesen
hozzáférhetetlen, ha feltételezzük, hogy a komor-
nyik lelkiismeretesen teljesíti kötelességét és senkit
sem enged a padlásra. - Kis ideig hallgatott, aztán
felemlte az ujját. - Gondod legyen rá, barátom,
hogy figyelmeztess a komornyik szolgálatát ellátó
embert: senkit, de senkit se engedjen a padlásra, még
Sztanilov professzort sem!

Markov csodálkozva meredt mesterére - nem veti
el túlságosan a súlykot Avakum Zahov? Hiszen még
abban az emberben sem bízok, akire az állambizton-
sági hatóság Konsztantyin Trofimov házigazdájának
szerepét bízta!

- Még Sztanilov professzort sem! - ismételte
meg keményen Avakum. Tanítványa gondolataiban
is olvasott, s tekintete szigonyként fúródott a szemé-
be. Szeme mélyére fúródott, s az agyába hatolt, fel-
szaggatta a gondolatok takaróját.

- Igenis! - szaladt ki a katonás válasz Markov
száján. Arca elsápadt. - Értem, a komornyiknak meg
fogom mondani, hogy még Sztanilov professzort se
engedje a padlásra!

- De tapintatosan - mondotta halkan Avakum.

- Tapintatosan! - ismételte, mint a visszhang,

Markov.

- No de folytassuk - mondotta most már enyhébb hangon Avakum. A szigony visszahúzódott, de tekintete kemény maradt. - Így tehát, kedves barátom, az az ember, aki a tengerről közeledik a kis villához, végeredményben ugyanazt kénytelen cselekedni, mint amit a szárazföld felől az udvarba hatoló hívatlan vendég tesz: meg kell keresnie a földszinti ajtót vagy ablakokat. Vagyis az udvarban a villa homlokzata előtt kell mutatkoznia.

Ha két ösvény egy és ugyanazon út felé tart, akkor ez az út a két ösvény célja lesz, az ösvények fő iránya. A hívatlan vendégek ama erőfeszítése, hogy akár a tengerről, akár a szárazföld felől hatoljanak be, végeredményben a villa bejárata előtt és a földszinti ablakok előtt fejeződik be és valósul meg. Végeredményben tehát az udvarnak ezt a részét, amelyen át a bejárathoz és az ablakokhoz lehet jutni, kell állandóan, éjjel-nappal éber megfigyelés alatt tartani.

Megvannak-e az éjjel-nappali megfigyelés feltételei? Azt hiszem - istennek hála -, megvannak! Itt van! - Ujjával a tervrajz egy megvonalazott helyére mutatott.

- Ez itt egy kis téглаépület - magyarázta Markov -, egy kis belépővel ellátott szoba. Annak idején a kapus vagy a kertész lakóhelye volt. Most tele van mindenféle ócska limlommal.

- A hely megfelelő - mondta Avakum. - Oda-benn nagyszerűen elhelyezkedhetik két ember. Az Akadémia villájának, akármilyen kicsiny, szüksége van egy őrré és egy emberre, aki a kis kertet gondozza.

- Még hogy kert! - húzta fel a vállát Markov...

- Annyi baj legyen - mondta Avakum. - Még nem késő néhány ágyást csinálni és pár virágot elültetni. Te, mint olyan ember, akire az Akadémia rábízta ingatlanának gondozását - ugyebár ez a te álcázásod? -, leszel szíves az udvart néhány virágágyással díszíteni.

Összenéztek és elmosolyodtak. Avakum szeme ismét megenyhült.

- Feltétlenül kiadom az utasítást, hogy virágokat ültessenek - mondotta Markov.

- S feltétlenül legyen köztük sarkantyúka meg őszirózsa - mosolygott csendesen Avakum. - Tudod - tette hozzá -, véleményem szerint ezek a virágok szebbek a hivalkodó gladióluszoknál és tulipánoknál. Ugyan mit érnek például a pompás gladióluszok a mi kedves falusi gólyaorrunkhoz és közönséges rózsáinkhoz képest? - kiverte pipáját, betette a szekrénybe a tervrajzzal együtt és bezárta az ajtót.

- A többi egyszerű számtani kérdés - mondotta, és cigarettára gyújtott. - Azt pedig, hogy a kerítés körül szemmel tartsuk az utcát, hogy ne feledkezzünk meg a kocsiról sem, amellyel Trofimov professzor a városban járkal, s hogy érintkezhessünk azzal a kocsival, innen is, meg a Központból is, és így tovább és így tovább - remélem, mindezeket a dolgokat szintén szem előtt tartod.

- Igenis - mondotta Markov, és elmosolyodott. Avakum továbbra is a messzeségbe révedt. A látóhatáron jobbra, alig látható, vékony füstgomolyag bukkant elő. Hajó közeledett.

- Esett itt az éjjel?

Markov összerezzenett.

- Nem. Azt mondják, itt régóta nem volt eső.

- Érdekes - csóválta meg a fejét Avakum.

Markov nem értette, ugyan mi érdekes van abban, hogy itt rég nem esett az eső, de jobbnak látta, ha hallgat.

- Nos, mi baj? - fordult feléje hirtelen Avakum; és rámosolygott.

Egy egészen más, derűs és kedves ember fordult feléje baráti meghittséggel és kezet nyújtott. Az a szigony eltűnt a szeméből. Hány lélek él ebben az emberben? Mindegyiknek megvan a maga szeme, s mindegyik a maga hangján beszél.

- Mindent értek - mondotta Markov.

Cselekednie, cselekednie kell, nem húzhatja az időt, az órák meg vannak számlálva, Trofimov professzor minden pillanatban megérkezhet.

- Menj - mondta Avakum. - Én majd néhány perccel később indulok.

MÁSODIK RÉSZ

2.

UGYANAZNAP

Avakum bement a kis villa udvarába.

Fehér, szolid kis épület állt előtte, késői barokk stílusban, magas ablakokkal, az emeleten vörös mahagóni erkély, lenn tágas, boltíves bejárat, amelyhez néhány alacsony márványlepcső vezetett. A barokk stílust később modern, síneken görgő vasajtóval rontották el; a ház bal szárnyához, az emeleti ablakok alá garázst ragasztottak. A garázs előtt kerek kis beton térség csillogott, amelyen itt-ott a gépolaj zsíros foltjai sötétlettek. Avakum behajolt a garázsba – a vaskaput néhány arasznyira oldalt húzták. Odabenn a félhomályban egy Citroen cápa-orra fénylett. Ezután Avakum körüljárta a házat. Keleti fala és a tenger között pontosan húsz lépésnyi volt a távolság. Sivár térség, amelyet sárgára aszott fű borított, itt-ott megfakult számarkórótól kékes.

Megállt a parton, a sziklák tetején. Itt ugyancsak nagy volt a zúgás – odalenn tajtékzottak a hullámok, sisteregve csapódtak a sziklának, fehér gerincük meg-megvillant, mint gigantikus halak ezüst uszonya. Avakum nem nagyon értett a hajósmesterséghez, de úgy rémlett neki, nincs az a csónak, még nem találta ki olyan csónakot, amely épségben marad, ha a tenger hullámai odacsapják a sziklák éléhez.

Amint a lábánál morajló és bugyborékoló vizet nézte, hirtelen úgy érezte, s egész testén végigfutott ez az érzés, hogy valaki a háta mögött áll és némán figyel. Egy lépést tett hátra s a zakójába nyúlva, ahol a revolvert tartotta, hirtelen megfordult. Szeme Metodi Sztanilov tekintetével találkozott.

A professzor alig néhány lépésnyire állt tőle – kihúzott testtel, hatalmasan és sötéten, mint valami felleg. Kávébarna, könyökig felgyűrt ujjú ingben

állt, mellén egészen a legalsó gombig nyitva, barna bársonynadrágban, amely olyan bő volt, hogy valami ugyancsak vén szilfa törzsének látszott.

- Hm! - mordult fel - tehát te voltál! - Kis ideig mogorván, összehúzott szemöldökkel hallgatott, olyan volt ez a szemöldök, mint jégveréssel fenyegető felhő, csak éppen a villámok hiányoztak. - Hát te voltál! - mondotta még egyszer, s fenyegetően rázta meg busa fejét. - Úgy jössz be, mint valami kalóz, ide-oda járkálsz a kertben, szép dolog! Leüthettek volna, tudod-e? Egy jól irányzott rúgás, és már ott is vagy - a halak között!

- Igen, ez igaz - mondta Avakum nagyon nyugodtan -, valóban leüthették volna! - Elmosolyodott és leengedte a kezét.

- Hiszen tudod, miféle vendéget várok! - folytatta most már békülékenyebb hangon Sztanilov, mintegy elnézést kérőn.

Avakum azt mondta, véletlenül értesült valami Konsztantyin Trofimov érkezéséről, s teljesen helyénvalónak tartja, hogy Sztanilov éber.

Aztán egy kissé elbeszélgettek a tegnapi esti ünnepi vacsoráról, s jókat nevettek. Avakum megjegyezte:

- Az a játék a lakattal, felséges ötlet volt! Sztanilov bólintott. Elmondotta, hogy a kis forgóhengert elektronikus szerkezettel látta el, és az nagyon kényes és finom holmi.

A professzor ezután Avakumot a villához vezette.

Az ünnepélyes boltíves bejáraton át a színes márványlapokkal burkolt tágas hallba léptek. A bal oldali ajtó Sztanilov lakosztályába nyílt, jobbról pedig márványlépcsők vezettek az emeletre. Pontosan a bejárattal szemben kisebb ajtó volt, valahogy természetellenesen keskeny, bronzgolyóval a fogantyúján.

- Innen egyenesen a garázsba lehet menni - magyarázta Sztanilov.

Pincétől a padlásig jól körülnéztek a villában. Végül lementek a garázsba. Sztanilov Citroenje néhány vastag fenyődeszkán állt. A deszkák alatt akna sötétlett.

- Mi van odalenn? - kérdezte Avakum.

- Mély verem - felelte Sztanilov. - Minden bi-

zonnyal a kocsimosásnál és kenésnél használják. Mert a szennyvízcsatorna is ott van.

Később, amikor már mindent megnéztek, Avakum kijelentette, hogy sietnie kell. Preszlavba kell utaznia.

- Hát nem maradsz itt a szimpozionon? - csodálkozott Sztanilov.

- Lehet, hogy visszatérek - felelte kitérően Avakum.

Fél tizenegy tájban Avakum hazatért a verandás villába, s szívélyesen üdvözölte a szakaszvezetőt, aki a kis hallban, az emeletre vezető lépcső előtt teljesített szolgálatot. Bement a szobájába, bőröndjéből előhúzott egy különféle kellékekkel megrakott dobozt és a tükör elé állt.

Fél óra múlva a szakaszvezető a kőlépcsőről Avakum lépteit hallotta, s illendően felállt székéről, de ugyancsak leesett az álla, amikor Avakum helyett egy teljesen más, idegen embert pillantott meg. Mikor osont be ez az ember, s ugyan hol jöhetett be, mit keresett itt? Markov szigorúan ráparancsolt, hogy egy legyet se engedjen fel az emeletre, s lám, odafönről nemhogy egy légy jönne alá, hanem egy teljesen idegen férfi!

Ez az ismeretlen, magas férfi volt, vállát azonban kissé csapottan, hanyagul tartotta, s ezért a karjai hosszabbnak tűntek. Kikötői hordárokna lesz ilyen a karjuk, ha már túlhaladtak legjobb korukon.

Meglehetősen viseletes vitorlavászon ruha volt rajta, színehagyott nyakkendő, a szemén pedig olcsó, celluloid keretes, zöld napszemüveg.

A szakaszvezető sokat tapasztalt, vén róka volt már; aki nem ijedt meg saját árnyékától. A következő pillanatban már előrántotta revolverét felöltője alól, de pontosan ugyanakkor az ismeretlen roppant szelíden így szólt hozzá: "Lassan a testtel, fiú!" - s ez a szelíd megjegyzés úgy hatott, mint újabb váratlan ütés egyenesen a rekeszizmára. Mint akit kiütöttek a szorítóban, úgy állt szemben az ismeretlennel, nehezen szedte a lélegzetet.

- Rossz megfigyelő vagy! - szólt halk, szemrehányó hangon Avakum. - Hát járja ez? - és a lábára mutatott. - Nem veszed észre, hogy ugyanaz a cipő

van rajtam, mint az előbb?

Ebéd után a strandon. A hosszú, fekete, csaknem térdig érő úszógatyában óvatosan mozgott. Fején új, széleskarimájú szalmakalap. Ezzel a külsővel, mondjuk, afféle erdőkerülőre hasonlított, aki a fenyvesek birodalmából, a tenger szintje fölött vagy kétezer láb magasból ereszkedett alá, hogy egy kis tengeri levegőt szippantson, roppant röstellve bozontos testét, amelyet odafönn a hegyek között még soha senki sem látott pőrén.

Egész hosszában végigjárta egyszer, aztán még egyszer a strandot, nem sietett – az aranszínű homok mintha cirógatta volna a lábát, magába fogadta, bokáig körülölelte, mintha minden csábító, nyirkos melegével meg akarná ajándékozni. A nap pazarlón szórta arany sugarait, a hullámok a messzeségben fehér sörényüket mutogatták, a levegő mintha a végtelen kék égbolt, a belehinthetetlen, nedves, határtalan tér illatát árasztotta volna.

Többször is bement a tengerbe, előbb a part mentén, a strand hosszában úszkált, aztán mélyen beúszott, egészen az utolsó, vörös jelzőbóján is túl. S amikor ráúnt – minden szépet hamar megunt, mihelyt már az övé volt, s teljes egészében érzékelhette és érezhette –, akkor hirtelen jobbról fekete pontot vett észre a hullámok között, egy ember fejét és karjait, amelyek hol felbukkantak, hol eltűntek a hullámokban, hasították a vizet.

Mintha villanyáram futott volna végig a testén, mint akkor, ha az ember a tengeri hal-akkumulátorokhoz ér. Végre, végre! Megfeszítette izmait, hogy nagyobb előnyt szerezzen, s füle mellett a víz csobogása úgy hatott rá, mintha ünnepélyes muzsikát hallana. Mintha a világon csak gyöngyöző vízsugarak léteznének, amelyek gyémántként csillognak a szeme előtt, no meg az a szépséges muzsika.

Kiúszott a partra, igyekezett meghatározni a helyet, ahol AZ volt, az irányt, amerre tartott, aztán lefeküdt a homokba. Egy-két perc múlva, amikor érezte, hogy az a másik is kijön a vízből, hasra feködt, a könyökére támaszkodott – a kamera lencséje, amely minden jelenséget magába fogad, semmit

el nem szalaszt.

Fényképről már ismerte ezt az arcot, most azonban azt is láthatta, amit a felvételen nem tudott érzékelni: a mozgását, az ember jellemét, biológiai összetevőit, a vérét – ez tükröződött a mozgásából, ez beszélt magáról, a szeme rebbenéséből, ajkai rezdüléséből, szeme változásaiból – egészen a járásaig és a kéztartásáig.

A 07-es kijött a vízből, de nem indult mindjárt a homok felé, habár több mint két mérföldet úszott. Megállt, kezét végighúzta a mellén, a combjain, aztán levette gumisapkáját és megrázta a fejét.

Néhány pillanatig mozdulatlanul állt, de nem úgy festett, hogy ezt szándékosan cselekszi. Figyelt, tekintete ellipszist írt le a térben, és Avakum jól tudta, hogy semmit nem hagy figyelmen kívül abból, ami ebben az ellipszisben van és figyelmet érdemel. Avakum tisztában volt azzal, honnan ered az a benyomás, hogy nem figyel meg semmit, s hogy édeskeveset törődik a körülötte levő emberekkel, mert nagyszerűen ismerte a héja módszerét; amely galambnak tetteti magát: a hanyagul eleresztett vállat, a könnyedén előreugró és kissé oldalt hajtott fejet.

Ezután a 07-es tovább indult, mint aki senki iránt sem tanúsít semmi különös érdeklődést, viszont tekintetét egyetlen olyan mindennapi dolog sem kerüli el, amiben ez a nagyvilág olyannyira bővelkedik. Avakumnak a fajkutya jutott eszébe: tudja az értékét, de nem kelti annak látszatát, hogy erre ad valamit.

Mint az anatómia pompás ismerője, elragadtatással szemlélte ezt a csupaizom testet, amely erejére és lehetőségeire emlékeztetett, anélkül, hogy tolamakodó vagy ijesztő lett volna. Járása színleg lomha volt, mint ahogy ezt az állatvilág legerősebb képviselőinél tapasztalhatjuk.

Avakum elfordította fejét.

A tenger kék mellén a fénylő víz számtalan ezüst hullámfüzére csillogott.

Aznap este, a szalon nagy asztalánál üldögélve, Avakum Markov elbeszélését hallgatta arról, hogyan találkozott Konsztantyin Trofimovval, aki délután ér-

kezett külön repülőgéppel Moszkvából. Ezután ismét a kis villáról kezdtek beszélgetni. Markov elmondta, hogy azt a bizonyos emeleti szobát már kicsiny büfévé alakították át, pamlaggal és kis villanyfőzővel látták el, amelyen a "komornyik" kávé és teát főzhet Trofimov professzornak és vendégeinek. Azzal is számoltak, hogy a büfében mindig legyen narancslé, különféle szörpök, konyak, cukorkák, nehogy az efféle dolgokat kintől kelljen hozatni. Telefont is szereltek fel, közvetlen vonallal. A "komornyik" ért a dolgához, szakképzettséget nyert a "vendéglátóipari szakmában", erős, mint egy medve és nagyszerű céllovó. A kis udvari épületbe két "kertészt" telepítettek. Ezek az emberek már holnap hozzákezdenek a föld feltúrásához. Éjszaka négy óránként váltják egymást. Az udvari épületbe is bevezették a telefont. Avakum megkérdezte:

- Hogyan biztosították a professzor közlekedését a városban?

- A városi tanács éjjel-nappalra vadonatúj Mercedesét bocsátotta a professzor rendelkezésére - válaszolta Markov. - A sofőröket a megyei központ adja - a volán két szakavatott mesterét, megállapodott férfiakat. Hogy az ellenőrzést biztosítsák, a kocsi szabad idejében a megyei központ garázsában áll. A professzor megkapta a garázs közvetlen telefonszámát, csak tárcsázni kell és öt perc múlva a kocsi már a kis villához érkezik. A megyei központtól két "taxit" is kirendeltek - rádióösszeköttetéssel - ahogy ön kérte, s felváltva kísérik a Mercedest. A "taxiban" mindig két "utas" is lesz - elsőrangú mesterlövészek.

- Ez van! - fejezte be mosolyogva Markov.

Elhallgatta k.

Odakünn holdvilág volt.

Markov felállt, a telefonhoz ment és tárcsázott.

- "Tengeralattjáró?" - mondotta -, itt a "Cirkáló". Mi újság?

A vonal másik végéről valamit válaszoltak. Markov bólintott és letette a kagylót.

- Akivel beszéltem, a "tengeralattjáró", s mi vagyunk a "cirkáló", - mondotta. Aztán hozzátette : -

Javaslatomra a megyei központ a "Fekete-tenger",
ön pedig "Blade kapitány".

- Miért? - csodálkozott Avakum.

- Néhány nappal ezelőtt olvastam a róla szóló
könyvet, és nagyon tetszett! - Markov elpirult. -
Még az elbeszélés hatása alatt vagyok. Milyen okos és
bátor ember is az a kalóz! - Szégyenlősen elmosolyo-
dott. - S milyen nemesen viselkedik!

- Romantikus! - mondta leereszkedő mosollyal
Avakum, s mivel látta, hogy Markov e meghatározás-
tól találva érezte magát, hozzáfűzte:

- Blade kapitányról van szó.

Kis ideig hallgatott, aztán így szólt:

- Két javaslatom van. Az első: még ma este ál-
landó ügyeletet vezessünk be a kis villa garázsában,
és pedig odabenn, a kalitkában. Ott mindig legyen őrs-
szem. Másodszor: éjszaka a két "kertész" egymást
váltsa, és az emeleti bejáró előtt álljon őrségen. Egyet-
értesz?

Markov kihúzta magát. Hát lehetett nem egyetér-
teni? Csupán annyit mondott, hogy még ma este el-
intézi a váltást.

Mielőtt kiment volna, az ajtóban Avakum megkér-
dezte:

- Ha semmi elfoglaltságod sem volna, s ma este
szabad volnál, mit cselekednél?

Markov kitekintett az ablakon, szeme végigkúszott
az ezüsthídon, amely a tengeren át a látóhatárig hú-
zódott.

- Csónakba ülnék és aztán - beljebb, egyre bel-
jebb! - Az ezüsthídat nézte és csendesen mosolygott.

- Helyes - mondta Avakum. - Menj, rendezd a
kis villában a váltás ügyét, utána pedig ülj a motor-
csónakunkba, és tégy néhány fordulót a part mentén.

- Köszönöm! - bólintott lelkesen Markov.

- Hogy is hívják a titkárnőt? - kérdezte Avakum.

- Trofimov professzor titkárnőjét?

- Natalija Nyikolajevna! - Markov elvörösödött.

- Miért?

- Elfelejtettem a nevét! - mosolygott Avakum.

Nem sokkal azután, hogy Markov elment, Avakum
már ágyban feküdt, és Plutarkhosz "Párhuzamos élet-

rajzok" című művét olvasta - a Brutusról szóló fejezetet. Az álom elkerülte szemét, amint ez gyakran megtörtént, ha a szakadatlan munka túlságosan igénybe vette idegeit. Éppen azért szánta rá magát az olvasásra, hogy mégis megnyugodjék, s kissé eltérítse figyelmét gondjaitól. Valahányszor Szófiából több napra elutazott, mindig magával vitt poggyászában egy kötet Plutarkhoszt.

Most is, mikor kis időre letette könyvét a takaróra és a nyitott ablakon a sötétbe bámult, Brutusra gondolt: - "Micsoda ábrándkergető! Romantikus lélek!

. . . Teljes ellentéte barátjának, Cassiusnak, az ököl és a meggondolatlan kalandok emberének."

Ki tudja, hogy történt, biztos, hogy már erősen kerülgette az álom, egyszerre azonban Sztanilov jutott eszébe. Minden bizonnyal azért, mert neki is olyan öklei voltak, mint annak a brutális Cassiusnak . . . Különös, különös! Egyszer a villájában, a szalonban, ahol az a nagy tölgyasztal is van, véletlenül egy nyugati újság munkatársával találkozott, akit az állam-biztonsági hatóság "alaptalanul" megfigyelés alá helyezett. Ez az ember már kétszer is "eltévesztette az utat", és ki tudja, miért, és hogyan, folyton a radarállomások körzetébe került. Sztanilov tíz évig Párizsban élt, s nagyon sok újságíró ismert. De mért éppen ez látogatott a villájába?

S aztán azok a tegnap esti "rébuszai" . . . Nem farkasverem volt az a mesterkedés? "Hívjátok Avakumot segítségül, ő az efféle dolgokban is tapasztalt ember." Nos, jól van, jól,

Brutus . . . A történelem stafétái . . . a fáklya mindig az álmodozók kezében van. De az a durva Cassius, akinek olyan az ökle, mint a kalapács . . .

MÁSODIK RÉSZ

3.

VÁRNA, 196... JÚLIUS 15.

Éjfél közeledett. A lámpa égett, Plutarkhosz harmadik kötete a földre pottyant. Álmában ismerős hangot hallott:

- Őrnagy bajtárs!

Meghitt és ismerős, meleg hang, de a megszólítás - hivatalos.

- Mi baj, Markov? - kérdezte anélkül, hogy a szemét kinyitotta volna. Szempillái nehezek voltak, álmosan leragadtak.

- A 07-es! - suttogta Markov.

Mért suttogott? Attól félt, ha alszik, ijedten riad fel a név hallatára?

Avakum nagyot nyújtózott, lehúzta mellére a takarót.

- Rendben van! - bólintott Avakum. Aztán hirtelen felült, s a vánkosra könyökölt. Szempillái már felemelkedtek, az a szigony ott villogott a szeme mélyén. - Hol van a 07-es? - kérdezte.

- A tengerparton láttam felbukkanni, a kis villa közelében - felelte Markov színtelen hangon. - Éppen megfordítottam a motorcsónakot, kanyart írtam le balra, a part irányába, s akkor láttam. Holdvilág van, mindent látni!

Avakum kis ideig hallgatott. Aztán lehajolt, föl-emelte a könyvet, és gondosan az ágy mellett álló asztalkára tette.

- Jelentetted Vaszilev ezredesnek? - kérdezte.

Markov bólintott. Ugyancsak rákapcsolt, s két perc múlva már itt volt a motorcsónakkal. Felkapta a telefont és a közvetlen vonalon azonnal hívta az ezredest, de...

- Mi az, hogy "de"? - mérte végig Avakum.

- Az ezredes azt mondta, nézzek a dolgom után, máskor ne csináljak vaklármát. - Markov egyszerre zavartnak és elkeseredettnek is látszott.

- Igazán láttad a 07-est? - kérdezte szigorúan Avakum. - Nem valaki mást láttál, aki csak hasonlít rá?

- Esküszöm a becsületedre! - húzta ki magát fészesen Markov. S hozzátette: - Ön tudja, hogy eddig még sosem tévedtem és van szemem!

- Ez biztos! - szólt Avakum. - Biztos, hogy ed-

dig nem tévedtél. - Visszaereszkedett vánkósára, és megint magára húzta a takarót. - Mivel Vaszilev azt a parancsot adta, hogy nem kell nyugtalankodni, hát akkor - nem szabad . . . - s rámosolygott bajtársára. - Eredj, vizsgálód felül a helyzetet a kis villában, ellenőrizd az őrszemeket, s utána nyomban feküdj le és aludj. Nagyon kérlek, oltsd el a lámpát, ha kimégy! Egy perccel később előhúzta a kis rádiókészüléket szekrényéből, felhívta Vaszilev támaszpontját, és az ezredeshez kapcsolhatta magát.

- Jelentették önnek, hogy a kis villa körül észrevették a 07-est?

- Igen.

- Mi a véleménye?

- A maga embere hallucinál. A 07-es állandóan embereim szeme előtt van. A 07-es egyetlen percre sem szállt ki csónakjából, amelyben az idegenvezető-nővel tartózkodik. A csónak jelen pillanatban mintegy ötven méterre van a parttól, az újságíró otthon-tól délkeletre.

- Bocsánat a zavarásért.

- Kérem.

Avakum lezárta a rádiót, elővette konyakos üvegét és kortyolt néhányat. Aztán megint bebújt a takaró alá és becsukta a szemét.

MÁSODIK RÉSZ

4.

VÁRNA, 196... JÚLIUS 12.

Nyugágyán heverészve, szemét jólesően hunyor-gatva a nap sugarai alatt, a 07-es úgy érezte, hogy egész teste szinte énekel - olyan jó érzéssel töltötte el a nap égő cseppjeinek ez a zuhanya, a sztyeppék és izzó homok fölött felmelegedett s a tenger lehele-tétől nedves és meglangyosodott szél cirógatása, amely ifjú nő kezére emlékeztetett. Pompásan érezte magát, s a szépség, amelyben most megmerült, mint

mindig, most is azzal az érzéssel töltötte el, hogy vágyai teljesültek, szíve és minden izma kifogástalan, s a közeljövő érdekes és izgalmas események bőségével kínálja. Elvont gondolatokra nem volt hajlamos, de ha voltak is ilyenek, nyugodt lelkiismerettel mondhatta: megvalósítom magamat, az élet megadja nekem ezt a lehetőséget, és ezért jól érzem magam. S valóban jól is érezhette magát! Reggelire egy fél párolt csirkét fogyasztott el, amelyet kissé meg is pirítottak a sütőben, s amelyet paradicsommal és zöld salátával szolgáltak fel. Ebédre jókora darab báránysültet evett, mártással leöntve. Előtte azonban gazdag bors-d'oeuvre-jét is elfogyasztotta: rákot, finom bolgár szárazkolbászt, aranyos színű halfilét, melyet borecet csodálatos oldatába és görög olivaolajba ágyaztak.

Hát hogy is ne lenne elégedett? Itt is volt ám pompás burgundi, toszkánai meg mindenféle más külföldi bor, egyszer azonban francia barátja tanácsára megkóstolta a melniki bort, ezt a sűrű, vörös, délvidéki, bolgár nedűt, s amint megkóstolta - tüstént úgy érezte, hogy akár a poklok mélyére is leszállna, hogy összemérje erejét Luciferrel vagy elmenne a világ bármely tájára, csak a Secret Service-nek - élete e legszentebb szentségének - használhasson vele. A két duzzadó keblű szobalány - ezek a keblek a délvidéki szőlők borostyánszínű telt bogyóira emlékeztették - már ugyancsak mosolygott rá. Mosolyuk oly hívogató volt, hogy neki csak határoznia kellett, kettejük közül melyiknek ajánlja fel előbb a szerelmét. Ha már kínálgatják magukat a duzzadó és édes fürtök - igazán vétek, ha a karodat ki nem nyújtod s le nem szakítod a pompás gyümölcsöt. Olyan volt ez a két szobalány, mint szomjazó szarvasűnő, amely az erdei lombok alól kiáramló forrásvíz fölé hajol. De volt itt, az első emeleten, alig néhány szobával odébb egy holland nő is, egy amszterdami újság Szerkesztője - már többször is táncolt vele a bárban. Szent Magdaléna! Igazi szarvasűnő, olyan szelíd és nedves szemekkel, aki maga hever a vadász lába elé és kérlelő hangon mondja: "Itt vagyok, kóstolj belém, kérlek, nagyon kérlek, hadd lássad, milyen por-

hanyós húsom van, hogy aztán vadászbecsületedre megesküdjél: jobb minőségű bífiszteket sohasem et-tél!" Ó, szent Magdaléna! . . . Ha ilyen dolgokban feltétlenül tanúbizonyságot kell tennie az ízléséről - márpedig ő ritkán engedte meg magának, hogy ilyen irányú ízlését kinyilvánítsa, nagyon ritkán! -, ha feltétlenül meg kell emelnie ízlése kalapját, mint ahogy ezt igazi gentlemanek cselekszik, ha nőismerősükkel találkoznak az Oxford Streeten, nos, akkor ő mindenekelőtt és valamennyi többi barna bőrű nő előtt a "Kaliakra" idegenvezetőnőjét részesíti előnyben, akinek olyan a szeme, mint a tráciai éjszaka, ajkai pedig pirosabbak ama sűrű bornál, amely elszédíti az ember fejét és rózsaszín ködökbe burkolja a világot . . .

Ó, jaj! A 07-es csak akkor engedhette meg magának, hogy az ízlése előtt kalapot emeljen, ha elfoglaltság nélkül sétálgatott, példának okáért az Oxford streeten, avagy a Piccadilly Circus színes neonreklámai alatt, vagy a világon bárhol másutt, csak éppen egy feltétellel, ha nincs munkája; ez pedig - istennek hála -, eddig még nem fordult elő vele. A 07-es nagyon jól tudta, hogy az olyan foglalkozást űző embernek, mint ő, nem szabad a munkatársnőjével hálania, s rendszerint nem is cselekedte - tiltotta ezt önfenntartási ösztöne, amely minden csepp vérében benne élt. De így vagy úgy, a két szobalány és a holland nő ott állt szolgálatkészzen a küszöbe előtt, s ő egész életére biztosan megvetette volna magát, ha hagyja, hogy kissé megszorítva odébbálljanak. Így hát a 07-es itt, a Kelet kapujában is jól érezte magát, és eddig semmiképp sem panaszkodhatott az életre. Így aztán nyugágyán heverészve hunyorgott a napra, s mintha egész teste énekelt volna. Jó érezte magát.

A jólétnek azonban megvoltak a különböző fokai, s ő már sokkal inkább átélte azokat, semhogy fel mérje vagy meg ne értse a különbséget, ami az egyes fokok között létezett. Az ő számára a személyi jólét alapja csupán és mindenekelőtt a biztonság volt. Biztonsága érdekében életét úgy rendezte el, hogy teste el ne hízzék, izmai el ne ernyedjenek, elméje

pedig mindig eléggé éber legyen. Mint a derűs életbe szerelmes, életigenlő ember, rettenetesen félt a nemléttől, visszarettent a gondolattól, hogy egyszer egy napon élettelen hulla lehet belőle. A halottak sem whiskyt, sem melniki bort nem isznak, nem viselnek ruhát, melyet a Regent Street áruházaiban vásároltak, és nem csókolóznak szép lányokkal. Éberen kellett őrködni biztonsága felett.

Ahogy most itt hevert és a napra hunyorgott, arcán és mellén a játszadozó szellővel, jól érezte ugyan magát, viszont nem is szeretett volna becsapódni - nem úgy álltak a dolgok, hogy becsukhassa a szemét; egészen becsukhassa őket, s gondtalan, édes álomba ringassa magát, mint valami gimnazista a vakáció első napján. A jólétnek különféle fokai vannak, ezt bizony már a saját bőrén tapasztalta. A vakáció első napja - milyen hosszú utat kell az embernek megtennie addig, amíg odáig eljut! Az iskolai feladatok és végül - az osztályvizsga.

S ami a legrosszabb, ebben az országban már akkor figyelni kezdték AZOK, amikor a határt átlépte. Sikerült ugyan jól kigondolt csellel borsot törni az orruk alá és eltűnnie előlük, de csak egy napra. De később - megint az objektív elé került. Teste minden porcikájában, minden sejtjében érezte, hogy követik, figyelő szemek kísérik. Undorító érzés, mintha százlábú mászkálna rajta! Még a kocsijába is elhelyeztek valamit - kiszimatolta mérőkészülékével! Az ördögbe is, nem olyan naiv fráter ő, hogy a kocsiját komoly dolgokra használja. De azért mégis . . . Más nem maradt hátra, mint hogy azt gondolja: legnagyobb "ágyújukat", Zahovot engedték a nyomába, aki annak idején Icserenszkit lebuktatta. Szegény Icserenszkit a 07-es személyesen ismerte, együtt ittak whiskyt, ha nem csalódik, a "Piszkos Dicknél", a százéves pókhálók és koromcafatok alatt, kiszáradt macskabőrök között. Az a híres Icserenszki - ilyen gentleman nem mindennap adódik a szakmában! Igazán kár, hogy nem jutott Zahov nyomába, amikor Szófiába érkezett, hogy "tisztázza" az esetet - a "nagyágyúnak" sikerült nyomtalanul eltűnnie . . . S most biztosan ez a ravaszdi figyeli őt, és igyekszik

hurkot vetni a nyakába. No majd meglátjuk!
Egészen biztosan Zahovot bízták meg azzal, hogy
őt megfigyelés alatt tartsa. Hiszen roppant nagy fon-
tosságú az az eset, úristen, ilyen eset csak nagyon
ritkán fordul elő, mint üstökös az égen, úgy bukkan
elő - legfeljebb száz évben egyszer, talán még rit-
kábban!

No persze, csak természetes, ha már üstökösről van
szó, akkor mindig őt, a 07-est keresik. Így volt ez
eddig, s hogy vajon a jövőben is így történik-e, attól
függ, ki bizonyul kettejük közül szerencsésebbnek -
Zahov-e vagy ő.

S íme, most itt van Várnában. A napsugarak gyön-
gyöző cseppjeinek ezüst zuhatagában, szemközt a nap
tüzével, amely mint kedveskedő női kéz cirógatja vé-
gig a vállát, a mellét. Pompás! Pompás! Minden is-
tenáldotta reggel leüssza a maga két mérföldjét a
tengerben, ezért jólesik a délutáni pihenés. Szuny-
nyadhat, nézegetheti a képes folyóiratokat. Mi min-
den van azokban a képeslapokban! Aranyat érnek,
ha otthon, az ágyában átlapozgatja őket, és tudhatja,
hogy a Charing Cross a helyén van.

De itt, itt úgy látszott, hogy csak a tenger van a he-
lyén. Nemcsak az ő kedvétől, az ő kezétől függött,
hogy kényelmesen és jól érezze magát, hogy olvas-
gasson és a képeket nézegesse.

Behunyta szemét és a napra hunyorított, s látszó-
lag badarságokon, a szobalányokon, meg például a
hollandi nőn szeretne volna jártatni az esztét, a szíve
mélyén azonban egyre nagyobb és nagyobb aggoda-
lom támadt; átkozott és tolakodó dongó. Itt zúg, egy-
re zúg. Nem tudta átlatni magát.

A nyugtalanság nem sokkal az IL-14 után szállt
ide, amellyel Trofimov professzor érkezett. S abban
a percben elrontotta a 07-es jókedvét, amikor meg-
tudta és megértette, hogy hol szállásolták el a pro-
fesszort. Micsoda ravasz rókák! Nem lehet mondani,
hogy nem a fejükkel gondolkodnak. Ó, ezt az ügyet
már rég, jó előre átgondolták, s megtették a szüksé-
ges intézkedéseket. Hát lehetett-e másként: Trofi-
movnak olyan fegyver van a fejében, amely ezer ösz-
szesített hidrogénbombánál is rettenetesebb; hozzá

képest a nap egyetlen fénysugár.

Hogy tudtak ilyen hozzáférhetetlen helyet kitalálni! S még azt mondják, ehhez nem értenek! Ohohó! Kérem, kérem, tessék befáradni! Tessék belépni a kis villába - ahogy ezt a házat itt hívják -, anélkül, hogy észrevennék, anélkül, hogy le ne fűlelnék, mielőtt még a lábát az első lépcsőfokra tenné! Északról, nyugatról és délről - magas kerítés, csendes utcák, amelyeket legalább két tucat nyílt és rejtett szem figyel, s talán még elektronikus technika is. Ha egy veréb száll le ezekre a falakra, tüstént észreveszik. Hogyan tehetné hát be a lábát ő, ha egész uszályt húz maga után, s ha azok éjjel és nappal, szünet nélkül figyelik? Hogyan jusson át ezeken a falakon?

Talán valami csodatevő krémmel kenje be magát tetőtől talpig, hogy láthatatlanná váljon? Ilyen krémet még a Regent Street áruházaiban sem lehet kapni. S ilyen krém még a Secret Service legeslegtitkosabb raktárában sincsen.

De ha fel is tesszük, hogy valamiképpen mégiscsak sikerül átjutnia a kerítés falán, mi lesz azután? Azután csupán még két dolgot kell végrehajtania: először meg kell találnia a rádióhullámokat, a hívőjeleket és a rejtjelkulcsot, amelyek segítségével Trofimov moszkvai központjával érintkezik; másodsor, hogy Trofimovot és titkárnőjét kihozza . . . ki a tengerhez, s ezen felül - az ő beleegyezésükkel hozza ki őket, nehogy lármát csapjanak, nehogy segítségért kiáltsanak!

Mennyire egyszerű! Forogni kezdett vele a világ.

De hogy ezeket a dolgokat megtalálják s hogy kihozzák onnan azt a két embert - ezt még csak meg lehet valahogy cselekedni, nem is volt annyira lehetetlen. Csak épp az a Mount Everest van még hátra, azt kell elmozdítani az útból, a rejtélyt kell megoldani - hogyan lehet behatolni, merről?

Az, hogy a kerítésen átvesse magát, képtelenségnek látszott. Csak egy út marad, egyetlenegy rés, amelyen keresztül be lehet férközni - a tenger. De a tenger felől is elállta az utat a villa két oldala. Már a professzor elszállásolásának másnapján megpróbál-

kozott a kis villa megközelítésével, s igyekezett a part mentén végigúszni, s nem volt vak, hogy észre ne vegyen két alakot, akik állítólag a napon sütkeztek, voltaképpen azonban szemmel tartottak mindenkít, aki arra merészkedett. S tökfilkó sem volt, hogy nyomban meg ne értse: ezek az emberek a megfigyelés "szemei", s valaki gondoskodik arról, hogy néhány órai szolgálat után, éjjel és nappal váltsa őket.

Így tehát a dolgok állása a következő volt: vagy lelövi a két ór közül az egyiket - és tanácsos volt a jobb oldalit részesíteni előnyben, mert itt elhagyatottabb volt a környék, kevésbé építették be villákkal -, vagy pedig a tengeren keresztül intéz frontális támadást a kis villa ellen, legyőzván a meredek sziklákat, amelyek közvetlenül a vízből meredtek elő, úgyhogy a hullámok valósággal fényesre csiszolták őket.

Az első esetben - ha a jobb oldal felől, a sötétség leple alatt észrevétlenül sikerül az őrt megközelítenie és lelőnie, utána megint csak le kell küzdenie a kerítés falát, mert - akárcsak a túlsó oldalon, észak felől - a kőfal egészen a hullámozó tengerig ereszkedett alá. Így tehát két akadállyal is meg kell birkóznia: az őrszemmel és a kőfallal. De ha nem találja el az őrt úgy, hogy fel se nyögjön, fel se jajduljon, hanem fájdalmában esetleg hörögni kezd vagy felüvölt, hogy a többi ór figyelmét magára vonja, ebben az esetben az egész akció mindjárt kezdetben dugába dől. Ez az oldaltámadásos változat tehát nem sok örömmel bíztat.

A tenger! A tenger! Az iránta érzett rokonszenv úgy ahogy szabad térségét, néptelenségét kínálta neki, s csupán egy akadályt támasztott, a sziklákat. Valóban csak egy akadályt, de ez meglehetősen nehéznek látszott, és semmi örömmel sem kecsegtetett, semmi különösebb derűlátást nem támasztott a lelkeben.

Egy, csak egy akadály! S ha már más lehetőség nincs, ezzel kellett megpróbálkoznia! Akár jól, akár rosszul végződik, meg kell kísérelni! Végeredményben még régi jó, hűséges szerencséje is segítségül jöhet.

Ha az udvarra bejut, ott persze lövés nélkül aligha úszhatja meg. De az ördögbe is! Ott majd a körülmények mutatják meg, hogyan cselekedjék. Az elkerülhetetlenül fontos és döntő az, hogy bejusson a falak mögé!

Bármennyire magabiztos volt a 07-es, bármilyen jó véleménye volt ügyességéről, annyira könnyelmű mégsem volt, hogy a nehézségekkel csak úgy vaktában, gyerekesen szembeszálljon. Egyetlen másodpercre sem jutott eszébe, hogy fejfel rohanjon a szikláknak, mint a kos! Szent Magdaléna! Ő az ilyen dolgokban gazdag és bőséges tapasztalatokkal rendelkezett. Tapasztalatokkal, melyeket a világ minden táján szedett össze. Még ahhoz is tapasztalat kell, ha az ember egy szobalánnyal röpke szerelmet akar üzni.

Így hát ma reggel úszkált egyet a part mentén, a sziklák körül, s észrevett valamit, ami közelebbi tanulmányozásra érdemesnek látszott.

Ez a valami érdekes, ha olyannak bizonyul, amilyennek gondolta vagy amilyennek szerette volna. További munkája a siker sokkal nagyobb kilátásával kecsegtette volna.

Ezt a valamit még alaposan meg kell vizsgálni. De hogyan vizsgálja meg a két őrszem orra előtt? "Hé, barátom, mit ólálkodsz itt annyit a sziklák körül? Gyere csak ide, s mondj valamit arról, mi érdekel; mi is kíváncsiak vagyunk!" Nem, nem, ez így nem megy. Így csak tapasztalatlan, könnyelmű, naiv emberek szoktak eljárni.

Az öröknek nem szabad gyanút fogniuk, neki pedig végeznie kell a dolgát. Szent Magdaléna!

Három évvel ezelőtt mulatságos kalandban volt része, amelyből csak csoda folytán került ki ép bőrrel: Arhangelszk közelében történt, közel ahhoz a helyhez, ahol a Dvina a tengerbe ömlik. Megbízói erősen érdeklődtek az öböl iránt, s ezért tengeralattjáróval hozták ide egy bizonyos pontig, később pedig az északa leple alatt csónakon szállították partra, közel a folyó torkolatához.

Ahogy megvirradt, a 07-es munkához látott - kameráját hol az egyik, hol a másik hely felé irányított-

ta, s annyira elmerült munkájában, hogy meglehetősen eltávolodott a parttól. A környezet roppant festői volt, napfény és árnyékok játszadoztak rajta, emellett néptelen is, pihenésre csábító, így aztán nem csoda, hogy lehewert kissé, és a könyökére támaszkodva nézelődött. Egyszer csak azt vette észre, hogy a túloldali part árnyai alatt nagy, feketére festett csónak siklik lassan a vízen, olyannyira nesztelenül, mintha mindez álomban történnék. A csónak csaknem vele szemben kötött ki, s az ember, aki benne ült, nagy ívben a vízbe vetette horgát, néhány méternyi távolságra. A 07-es a földre tapadt, a fű ezen a helyen elég magas volt, csaknem teljesen eltakarta. Távcsovébe pillantott: az emberen katonasapka volt, vállára vetett köpeny, térdén géppisztoly hevert. Jóképű fiatalember volt, pisze orrú, nyírott bajuszú. Minden bizonnyal hadnagy és a határőrségnél szolgált. Biztosan éjszakai ügyeletes volt, s most, szolgálat után kijött horgászni, hogy kissé kiszellőztesse a fejét. Hát csak horgásszon! Istennek hála, a 07-es körül magas volt a fű, nyugodtan várhatott.

Később a hadnagy hátat fordított neki, a horgot egy kis rúdra akasztotta, amely a kormány mellett meredt felfelé, jobban magára húzta köpenyét és lefeküdt. A csónak oldala elég magas volt, úgyhogy elfedte a 07-es szemei előtt.

"Ez a dolog vagy teljesen ártatlan, vagy olyan mocskos, mint valami kikötői ribanc szerelme - gondolta a 07-es. Az az ember vagy tényleg ledőlt, hogy egyet szundítson, vagy azon mesterkedik, hogy előcsalogasson. Ha az utóbbi igaz, akkor minden bizonnyal a csónak oldalának valamelyik hasadékan át figyel és arra vár, hogy talpra álljak, s abban a pillanatban szitává lő géppisztolyával." Mivel pedig a 07-esnek semmi kedve sem volt ahhoz, hogy szitává lőjék, inkább nyugodtan feküdt a fűben, hogy a sors további fordulatára várjon. S már néhány perc múlva elégedetten szögezte le, hogy régi jó tapasztalata most sem hagyta cserben: a hadnagy megint felemelkedett, elfoglalta előbbi helyzetét, szótlanul és mozdulatlanul meresztette szemét az átellenes partra - moccanni sem akart, nehogy elijessze a halat.

"Csak nem engem figyel mégis, meg a helyet, ahol fekszem - valami rejtett tükörből?" - gondolta a 07-es. Gazdag tapasztalattal rendelkezett, s nem akarta, hogy túljárjanak az eszén. Türelem! Ezúttal azonban hajszálon múlt, hogy a türelem az örök sötétségbe nem vitte a 07-est. Az ösztöne mentette meg, valamelyik tízezer év előtt, vagy talán tizenötezer év előtt élt ősapja vére. Ez a vér csörgedezett az ereiben a szokásaival, azzal a képességével, hogy előre megérezze a dolgokat és riadót verjen benne.

A 07-es hirtelen megfordult, a vállán át hátrapillanított és csak azért nem kiáltott fel, mert a torka egyszeriben kiszáradt, s a rémület szinte harapófogóba szorította. Ha vérszomjas tigris bukkan elő a háta mögül, nem rémült volna meg ennyire.

Vagy húsz lépésnyire tőle, az erdő felől ott állt a jóképű, fiatal, pisze orrú, nyírott bajuszú hadnagy, aki ebben a pillanatban a csónakjában ült és mozdulatlanul figyelte, hogyan csipkedik a halak a horgot. A csónakjában ült, de vele szemben is itt meredezett az erdő felől. Hihetetlennek látszott, mintha káprázat lett volna az egész, ha a hadnagy rá nem kiált valami olyasfélét, hogy "fel a kezekkel", s fenyegetően rá nem fogja a géppisztolyt, egyenesen az arcának szegezve. S akkor az a tízezer vagy tizenötezer év előtt élt ősapja ismét kinyilvánította hatalmas élettapasztalatát. S bámulatos ügyességét, amilyenről ezen a vidéken csak a fekete medve volt híres.

A 07-es hirtelen összerándult, mint a kígyó, melyre ráléptek, kétszer meghempergőzött s a következő pillanatban a vízbe toccsant. Ugyanabban a szempillantásban a géppisztoly golyói végigseperték a helyet, ahol egy másodperccel előbb feküdt.

Az a beszögellés mentette meg, amelyet a folyó odalenn vagy harminc méternyire tett. Ott, csaknem kizárólag végig a víz alatt, a part túlsó kiszögelléséhez úszott, aztán a cserjésbe ugrott, s mint akit vérszomjas tigris üldöz, hanyatt-homlok a partnak ahhoz a részéhez futott, ahová szinte vak ösztöne vezette. Megtalálta kis motorcsónakját, kifulladásra lélegzett elindította, s néhány perc múltán már eltűnt, elrejtő-

zött a tenger zöld hullámsörényei mögött. Annak az ismeretlennek zsákmányaként csak fényképezőgépe maradt vissza a felvételekkel, de annyi baj legyen - legalább a bőrét megmentette -, az többet ér! Úgy kilyuggathatták volna, mint a szitát, a géppisztoly két kaszasuhintása rostává teszi a bőrt!

Később, már a tengeralattjárón, hirtelen észbekapott: hiszen az a hadnagy, aki vele szembejött a géppisztollyal - csak úszónadrágban volt . . . A másik pedig, a hasonmása, vállán a hadnagy köpenyével, katonasapkával a fején némán és mozdulatlanul figyelte, hogyan csipkedik a halak a horgot. A hadnagy ruháit ledobva s megfelelően előkészítve a víz-alatti úszáshoz nylontokba burkolt géppisztolyával, valahol a szemközti parton kissé megkerülte, s egyszerre csak felbukkant a háta mögött!

Egyszerűen, de ravaszul kigondolt terv. Lám-lám, milyenek ezek a határőr hadnagyok! Úgy látszik, megéri, ha az ember nem egy, hanem két bőrét is vásárra viszi csak azért, hogy ilyen szemfényvesztést, ilyen blöfföt megtanuljon.

A 07-es most egy vékony, impregnált anyagból készült, tökéletes Hasonmással rendelkezett - ha nem volt felfújva, a zakója zsebében hordhatta. Egy kis ampullában sűrített levegő volt, s annak segítségével a mellszobrot néhány másodperc alatt fel lehetett fújni.

Nos, így lehetett azt a két őrszemet ott a villa két oldalán kijátszani! A Kaliakra Szálló idegenvezetőnője majd átöleli ezt a hasonmást. Az ember megpukkad nevéttében!

Annyira elfogta a lelkesedés, hogy amikor a szobalány belépett a virágokat meglocsolni, mert hát meg kellett locsolnia a virágokat, hogy frissen maradjanak, a 07-es a derekára tette a kezét, s könnyedén magához vonta. A lány mintha nem is lepődött volna meg túlságosan, továbbra is kézben tartotta az üres kannát, nem ejtette el. Aztán a férfikéz lecsusszant a lány térdhajlásához, egy-két másodpercig megpihent a hús bőrön, aztán megint feljebb siklott a lány csípője felé. Ugyan ki mondaná, hogy a márvány a legsimább a világon?

Ennek az eleven márványnak azonban izmai is voltak, s a 07-es a tenyerén érezte, hogy ezek az izmok megfeszülnek, megelevenednek. No nézd csak, ennek a fehérkötényes lánynak olyan combja van, mint egy sportladynek! Ahogy a nyugágyán feküdt, nem láthatta a lány arcát, de erre nem is volt szükség. Most még erősebben magához húzta a lányt; az a duzzadó szőlő megszédítette, a borostyánszínű szőlőbogyók oly közel voltak.

De akkor - hidegen, hidegebben, mint a jég, a kanna mellen taszította. A 07-es jól érezte, jól érezhette, mert a melle meztelen volt és a bőrét pirosra sütötte a nap. Micsoda jég ez! Goromba tréfa?! Ki tudja! Lehet, hogy tréfa, de a lány futva menekült, kiröppent a szobából. A csodálatos gyümölcs eltűnt. Csak a keserű íz maradt a szájában, az éhség íze, semmi más.

MÁSODIK RÉSZ

5.

VÁRNA, 196... JÚLIUS 12.

Avakum nemigen járt ki. Órákhosszat a szobájában sétált és dohányzott. Aztán kiment a verandára, leült, nekitámaszkodott a korlátnak, és sokáig nézett maga elé - a tengert bámulta, a hullámokat, a látóhatárt. Mindent. De az is lehet, hogy semmit sem látott.

Amikor megunt, lement a fövényre, levetkőzött és beleereszkedett a tengerbe. Az első pillanatban mintha ez semmi örömet sem keltett volna benne. Sőt, viszolygott tőle. De aztán tovább lépkedett, tovább, mindaddig, amíg a víz a válláig nem ért. Egy hatalmas erő tréfásan meghintáztatta, mintha csak úgy mókából fel akarta volna dönteni. Mint ahogy az anyaoroszlán teszi a kölykével, szelíden, óvatosan, csak úgy játékból. A rettentő karmok ott pihennek, behúzza a mancsában, az acélizmok ernyedtek, lá-

gyak. Játék! Még egy lépést tett, egy utolsót, és ezzel véget ért a játék. Egy mérhetetlenül mély száj, akkora, mint a világ, hirtelen kitárult, hogy lenyelje, hogy elrejtse az égbolt előtt, hogy feneketlen és sötét mélységbe küldje. Abban a pillanatban azonban felébredt benne az erő - magabiztosan nagy lendületet vett egyik karjával, aztán a másikkal, egyiket a másik után nekifeszítette annak a mohó szájnak, amely el akarta rejteni őt az ég előtt és el akarta venni szeme előtt a világosságot.

Ünnepi pillanat következett. Mindig ilyen ünnepi pillanatot érzett, valahányszor akarata olyan erővel szállt szembe, amely legalább akkora volt, mint az övé. A gondolatok, képesség, izomerő, a legyőzött ösztön -, olyan hadosztályok ezek, nagyszerűen felszerelt, gazdag tapasztalatokkal rendelkező hadosztályok, melyeket az emberi akarat vet harcba. A tenger, két-három mérföldnyire a parttól, ha nyugodt volt, szembeszállt az erejével, a vele egyenlő erővel; egyenlő feltételekkel folyt ez a harc, és ezért jelentett ünnepi pillanatot.

Később azonban az ő izmai lassanként kimerültek, a tenger azonban semmit sem veszített erejéből. Legyőzve visszavonult, de tisztességes feltételekkel fegyvernyugvást kötött, mert tudta, mikor kell abbahagynia a küzdelmet, s nem engedte, hogy szálnak lássék.

Napjában kétszer meghallgatta Markov százados jelentését arról, hogy mi a helyzet a kis villában, merre járt-kelt Trofimov professzor Várnában és környékén. Feljegyzéseket készített, ha volt miről. Este kapcsolatba lépett Vaszilev ezredes támaszpontjával, néhány szót váltott vele a 07-esről. A 07-es tovább "tétlenkedett", találkozott Belcsevával, éjfélig csónakázgattak a part mentén, s a 07-es a csónakot mindig csak úgy "alkalmilag" bérelte valamelyik "alkalmi" csónakostól.

Avakum egyszer így szólt Vaszilevhez:

- Mért nem szerelünk fel néhány "alkalmi" csónakot? Az ön helyében én ezt feltétlenül megtenném. Ha a 07-es véletlenül egy ilyen alkalmi csónakot" kap el, akkor tudni fogjuk, miről beszél ez a két sze-

mély egymással.

Másnap Vaszilev rádión a következőket közölte vele:

"Mindhiába! Feljegyzés 21,30-tól 22,45-ig. Az illető egész idő alatt Tahitiről és a Samoa-szigetektől beszélt, flórájukról és helyi településeikről. Így is gondoltam."

Avakum azt felelte:

"A feljegyzés elbűvölő, a szöveg komoly gyanút kelt. A 07-es megszimatozta a berendezést. A Tahitiről és Samoáról szóló mellébeszélés nem más, mint álcázás. Tartsa jól szemmel a csónakkirándulásokat, fokozza a megfigyelést!"

Az ezredes felfortyant:

"Mit nyugtalanodik ennyire, hiszen tudja, hogy a 07-es az én feladatom! Maga a professzorra ügyeljen, meg a kis villára!"

A következő napokban az események a megszokott mederben folytak.

Avakum, ha szobájába húzódott, vagy olvasott, vagy ceruzavázlatokat készített azoknak a háznak a homlokzatáról és kerítésrészleteiről, amelyek mellett elhaladt. Magához szólította Markovot és megkérdezte:

- Ez hol van?

Ha eltalálta, bonbonnal jutalmazta, ha pedig nem, szigorú arcot vágott, mint a tanító, ha a diák tudásával elégedetlen. S elküldte, hogy "keresse meg".

A ceruzavázlatok és részletek azonban csak az egyszerű számtant jelentették, viszont az is előfordult, hogy "algebrai" feladatokkal állt elő a megfigyelés területéről.

Bement a szobájába, de egy perc múlva ismét jelentkezett :

- Markov; miféle változást látsz rajtam? Tízíg számolok.

- A kis fehér zsebkendőt a zakója szivarzsebébe tette - válaszolta Markov az ötödik és hatodik szám időközében.

Avakum fejével a kis bonbonos doboz felé intett:

- Tessék!

Markov örömmel vette el a jutalmat, Avakum azon-

ban nem nyúlt a dobozhoz; nem szerette a nyalánságot. Aztán megint bement a szobájába s kisvártatva újból megjelent.

- Markov, miféle változást látsz a ruhámon?

Ötig számolok.

Ötig számolt, aztán újból kezdte - alkalmat adott tanítványának, hogy "javítóvizsgát" tegyen.

Markov hallgatott, rettentő zavarban volt.

Avakum bosszankodva sóhajtott.

- Ide nézz! - mutatott a zsebkendőre. - Az előbb össze volt hajtva és vízszintes helyzetben volt; most pedig a behajtott rész fölött két sarka is látható . . . Annyira szembeötlő. Hát illik ezt észre nem venni?

Néha-néha már annyira unta az akkori napok tétlenségbe rekedt életét, hogy a megfigyelés "maga-sabb matematikájához" fordult.

- Markov - kérdezte. - Miféle új és sajátságos vonást látsz a ruhámon? Nyisd ki a szemed, nézz ameddig tetszik, nem szabok időt.

Néhány perc múlva Markov vállat vont. Szörnyen megtört és megkínzott képet vágott; olyan biztos volt, mint kétszer kettő négy, hogy osztályismétlésre utasítják.

- Most már aztán mérges leszek - mondotta Avakum, de hangja jóságos volt és lágy. - Az utóbbi időben egyre szórakozottabbnak látszol. Tán csak nem Natalija Nyikolajevna a ludas ebben?

Markov elvörösödött. Mindeddig csupán néhány szót váltott Trofimov professzor titkárnőjével, mégpedig teljesen jelentéktelen dolgokról. Mégis fülig pírult.

- Nem tudom, hová jutsz a kalandjaiddal? - csóvalta fejét Avakum. - A szerelem elvakítja az embert! - mutatott kékpöttyös sárga nyakkendőjére. - Vess csak egy pillantást erre a bogra, kérlek! S felejtse el egy pillanatra Natalija Nyikolajevna égszín-kék szemét, üzd ki a lelkedből és gondolkozz: mikor láttad, hogy ilyen bogra kötöttem ezt a nyakkendőt? Ilyen otromba, széles bogra? Hát nem látod, hogy csak úgy kutya-futóban van megkötve, tükör nélkül? Sohasem láttad, hogy ilyen lomposan kötöttem volna

meg a nyakkendőmet, és annak, hogy a megkötés módja, szokása, vagy ha úgy tetszik, stílusa ilyen váratlan hirtelenséggel felborul - mondom, ennek tüstént és kimondhatatlanul nagy hatást kellett volna rád tennie! Az ilyen dolgok fontosabbak, mint az, hogy a zsebkendő a szivarzsebbe kerül. Ha az ember a zsebkendőt oda, a helyére tette, nagyon ritkán változtatja meg a fekvését, a nyakkendőt azonban napról napra újra meg szokta kötni. És ha eltérő, szokatlan módon köti, ez feltétlenül valamit jelent, az ember hangulatának, állapotának megváltozását. Nagyon fontos részletkérdés ez, kedves barátom!

- Igaza van - szólt engedékenyen Markov. De mivel még mindig találva érezte magát a Natalija Nyikolajevnával kapcsolatos megjegyzésért, még odavetette: - De jaj az ön jövődöbeli feleségének! Hiszen ön túlságosan sokat lát és túl sokat tud!

- Az olyanok, akik túl sokat látnak és tudnak; rendszerint életük végéig magányos emberek maradnak! - mondotta sötéten Avakum.

Markov, akarata ellenére, legérzékenyebb pontján érintette.

MÁSODIK RÉSZ

6.

VÁRNA, 196... JÚLIUS 19.

A villám, mint ahogy mondani szokás, derült égből csapott le. A szimpózium befejezte munkáját, Konsztantyin Trofimov professzor beszédében nagy jövőt jósolt a kvantum elektronikának: "Ez a tudomány a munkát örömmé teszi, lehetőséget nyújt az embernek arra, hogy behatoljon az őszanyag titkaiba, hogy gondolatát sugárrá változtassa, amely előtt nem lesz határ, s akkor a csillagzatok annyira hozzáférhetőek és oly közelié lesznek számára, mint például az autóbuszmegállók." Rengeteget tapsoltak neki, a terem majd összedőlt a lelkes ovációtól, a külföldi új-

ságírók közül pedig néhányan megkérték, mondjon valami konkrétabbat erről a sugárról. A professzor mosolygott és azt mondta, hogy ő nem a szóra fordít figyelmet - az egyszerűen szimbólum, irodalmi szimbólum. Erre megkérdezték, van-e valami köze ennek a sugárnak ahhoz, amit feltalált, s amelyről azt mesélték, hogy . . . A professzor azonban nem hagyta, hogy végigmondják: "Annyiféle sugár van - mondotta -, hogy ha valamennyit fel akarnám sorolni s valamennyit el akarnám magyarázni, akkor az év végéig sem tudnám befejezni." Ezután azt tanácsolta nekik, semmiféle sugártól se féljenek: "A költők sugarakkal díszítik verseiket - mondotta -, holdsugárral, napsugárral, csillagsugárral és egyebekkel. Az ember szemében a sugár a szépség jelképe lett. Nincs olyan szovjet tudós, aki arra merészkednék, hogy ezt az általános képzetet elhomályosítsa" - biztosította az újságírókat. Ismét tapsot kapott, egyes újságírók azonban nem nagyon elégedtek meg a válasszal.

Azoknak az újságíróknak a csoportjában, akik lelkesen tapsoltak a professzornak, ott volt a 07-es is. - Kímélje a tenyerét! - szólt franciául Natalija Nyikolajevna, és elmosolyodott.

Micsoda mosoly! Plegin "Fehérruhás hölgy"-e lépett le a vászonnról és rámosolygott. Mert Natalija Nyikolajevna fehér ruhában volt, és ragyogott, tündöklött. A 07-es a lány füléhez hajolt:

- A professzor szavaiért egy tucat tenyeret sem kímélnék - mondotta remek orosz nyelven -, még száz pár kezét sem, feltéve ha annyi kezem volna! - Ó - csóválta meg a fejét Natalija Nyikolajevna. - Köszönöm a jóindulatát!

Talán még néhány szót váltottak volna, de ebben a pillanatban Sztanilov megérintette a lány vállát, s a professzor felé intett - az már kocsijához sietett. Mögötte Markov lépkedett.

Avakum látta, amint a 07-es karonfogta Sztanilovot, s valamit odasúgott neki, miközben Natalija után nézett. Sztanilov jóízűen felkacagott és megveregette a 07-es hátát.

A kocsik, az emberek egymásután elvonultak, fel-

kerekedtek, és a színház előtti tér újból visszanyerte hétköznapi képét.

- Őrnagy bajtárs!

Valaki erősen megrázta a vállát.

Ugyanabban a pillanatban, amikor szemét kinyitotta és szembogarából Markov ijedt és feldúlt arca visszatükröződött, félig már ki is találta a szörnyű igazságot. Teljesen felocsúdva kiugrott ágyából és a székhöz rohant, amelyre ruháit dobta.

- Épp az imént cseppettem oda a "komornyiknak" - jelentette Markov olyan hangon, amely a vakrémület határán volt, de még tartotta magát - és semmi válasz! Semmi válasz! Az ő, aki a feljárónál teljesít szolgálatot, szintén hallgat. Felhívtam az udvari kis épületet is, de néma, mint a sír. A telefondrótot elvágták.

Avakum lába alatt egyszer-kétszer megingott a padló. Úgy érezte, iszonyú hideg árasztja el a mellét.

Megrázta a fejét és mély lélegzetet vett.

- Ne nyafogj, hanem tedd azt, amit az "A"-terv szerint tenni kell! - kiáltott Markovra.

Azt hitte, kiabál, pedig valójában teljesen közönyösen ejtette ki a szavakat.

Markov feltárcsázott két számot, s abban a pillanatban kapcsolatban állt az állambiztonság megyei központjával.

Az "A"-terv a következő intézkedéseket tartalmazta: a kis villa körül elterülő városnegyed azonnali körülzárása, a szomszédos városok felé kivezető utak és kiinduló pontok lezárása, riadó a haditengerészet főparancsnokságán - a kikötő és a tengerpart vonalának blokád alá helyezése. Mindössze két perc telt el. Avakum letette a kagylót.

Avakum a kormányhoz ült és a dzsipp, két szakaszvezetővel a kis villához száguldott. Éjfél után két óra volt.

Az emelet sötétségbe merült, világosság csak a bejárati ajtó hosszúkás kis ablakán szűrődött ki. Amikor a dzsipp élesen csikorogva a kerti kapu előtt hirtelen megállt, a környéken cirkáló szakaszvezető futott elébe. Vagy tíz lépésnyire oldalt rendíthetetlenül helyén állt a rendőrőrszem.

Az éjszaka meleg volt és csendes, az egész világ nyugodtnak látszott, szelíd és békés álomba merültnek.

- Láttál valakit kijönni innen? - Kérdezte Avakum, mikor kiugrott a kocsiból.

Markov a két szakaszvezetővel a kapu felé indult.

- Igenis - felelte a szolgálatos szakaszvezető. - Vagy húsz perccel ezelőtt Sztanilov igazgató hajtott el innen a kocsiján.

"Igen, igen, így!" - Avakum egy pillantást vetett a hosszúkás kis ablakon kiszűrődő világosságra.

"Pontosan így!"

- Egyedül volt? - kérdezte. A halántékán mint-ha kalapácsütéseket érzett volna.

- Nem tudom biztosan! - felelte a szakaszvezető. - A Citroen ablakai el voltak függönyözve. Az is lehet, hogy nem volt egyedül.

A második "kertész" aludt, egy órával ezelőtt jött el a háztól, amikor társa átvette az ügyeletet. Amíg ébren volt, semmi különöset sem vett észre. A szovjet professzor, a titkárnő és Sztanilov nem sokkal tizenegy után értek haza. Meglehetősen jókedvűek voltak, a "komornyik" konyakkal kínálta őket, aztán mindannyian a szobájukba tértek, s nemsokára eloltották a lámpát.

A második kertésszel az egyik szakaszvezető beszélt. Észrevette, hogy a kis villából kivezető telefonhuzalt a kis háztetőtől egy-két méternyire elvágták. Ezalatt a többiek már felsiettek az emeletre vezető márványlépcsőn. Fenn, a lépcsőpihenő kis terén hason fekve a "szolgálatos" holtteste hevert. Karjai széttárva. Pontosan a feje alatt a kék bársony futószőnyegen vértócsa sötétlett.

Avakum odabólintott Markovnak - "Intézkedj!"

Óvatosan átlépett a holttesten, a kis előtérbe ment; és megállt a "büfé" ajtaja előtt. Az ajtó be volt csukva. Elővette zsebkendőjét, és azzal lenyomta a bronzfogantyút.

A "komornyik" a padlón feküdt a kanapé és az itallokkal megrakott kis bárszekrény közt, száját kendővel betömték. Orrlyukaiból vattacsomó kandikált elő. Egyik szakaszvezető a mozdulatlan test mellé

térdelt, szájából kihúzta a kendőt, orrából pedig a két vattacsomót. A kendő vérrel volt átitatva. A kendő is, a két vattacsomó is erős kloroform szagot árasztott, de még valami más kábítószer kesernyős illatát is érezni lehetett.

- Azonnal vigyék kórházba - mondta Avakum

-, talán még van benne élet. Ezeket pedig - mutatott a kendőre és vattacsomókra - a központi laboratóriumba, analízisre!

Most a két hálószoza került sorra.

Mind a két háló ajtaja tárva-nyitva állt, és a nagy huzat miatt a függönyök, mintha élőlények lettek volna, ugráltak, csapkodtak a nyitott ablakokban. A felforgatott ágyak üresek voltak és rendetlenek. Konsztantyin Trofimov és Natalija Nyikolajevna a jelek szerint nyugodtan feküdtek ágyukban - s nyugodtan, kapkodás nélkül keltek fel, takarójukat félrehajtották, aztán nekiláttak az öltözködésnek. Nyugodtan felöltöztek, gondosan összeszedték poggyászukat, a bőröndöket és táskákat, aztán elhagyták a szobát.

Semmit sem felejtettek el.

Most lementek Sztanilov lakosztályába.

Sztanilov hálószobájában szörnyű rendetlenség volt. Mintha valami torreador vívott volna élethalál harcot a megvadult bikával. Egyetlen szék sem állt a lábán.

- Semmihez se nyúljanak! - mondotta Avakum.

Markovhoz fordult: - Hívja fel a megyei központot, s küldesse ki a szakértőket.

Végül a garázsba mentek, és pedig a belső bejáraton át, a hall felől. Itt, az aknába vezető kis folyosón arcra borulva hevert a szolgálatos őr. Jobb lapockáján a kabátja vérben ázott. Ebben a pillanatban a hall felől nagy csoport férfi nyomult be a garázsba. Közülük az első Vaszilev ezredes. Olyan volt az arca, mint aki fölött az imént hirdették ki a megfellebbezhetetlen halálos ítéletet. Homlokán verejtek fénylett, inggallérja kigombolva, nyakkendője csak nem teljesen kibomlott. Fürkésző, kétségbeesett szemmel nézett.

- Megölték vagy eltűnt? - kérdezte megtört

hangon; tekintete a lépcsők felé révedezett. Konsz-

tantyin Trofimov sorsa iránt érdeklődött.

- Eltűnt - felelte nyersen Avakum.

- Hm - csóválta meg a fejét Vaszilev és elhallgatott, majd hozzátette: - Akár megölték, akár eltűnt, mindegy!

- Valószínűleg - mondta Avakum. Aztán epés mosoly jelent meg az arcán. - Ön egyre azzal igyekezett engem megnyugtatni: "A 07-est állandóan szemmel tartjuk, egy pillanatra sem tévesztjük szem elől!" Hol van a 07-es?

- Most már tudjuk, hogy a hasonmásával tévesztett meg - válaszolta halkan Vaszilev. Megnyalta kicserepesedett száját. - Egy felfújtt bábu felsőtestét helyezte el Belcseva mellé, ő maga pedig bűvár-ruhában a víz alatt kiúszott. Ezt ma éjszaka cselekedte.

- Vajon csak ezt, és mást nem? - kérdezte Avakum.

- Sikerült kihúznunk a csónakot - suttogta maga elé Vaszilev.

- S benne Belcseva holttestét - egészítette ki Avakum. - Ugyebár így van?

Az ezredes bólintott.

- Hát persze - jegyezte meg Avakum. - Nem olyan ostoba, hogy élő szemtanút hagyjon hátra!

- Azzal a bábuval sikerült félrevezetnie! - sóhajtott nagyot Vaszilev. Megbotlott egy zsámolyban.

- Ilyen aljasság nem fordult meg az eszemben! Bekaptam a horgot ! . . . - Lerogyott a zsámolyra és lehorgasztotta a fejét.

Avakum parancsot adott, hogy azonnal kutassák át a 07-es lakását az újságírók otthonában, s hasonlítsák össze ujjlenyomatát a kis villában hagyott nyomokkal, pincétől a padlásig kutassák át a kis villát, és tartsanak állandó kapcsolatot a megyei központtal, valamint a partvédelem parancsnokságával.

Aztán a dzsippbe ugrott és a lakása felé indult. Értesítenie kellett Szófiát az előállott helyzetről, és utasításokat kellett kérnie.

Két óra húsz perc volt.

MÁSODIK RÉSZ

7.

VÁRNA, 196... JÚLIUS 20.

Másfél óra múlva, külön katonai repülőgépen megérkeztek Szófiából az állambiztonsági hatóság "B", osztályának munkatársai és szakértői.

Avakum támaszpontján ideiglenes központot létesítettek, ahol a különféle operatív csoportok munkájának eredményeit összegyűjtik és rendszeresen feldolgozzák.

Reggel nyolc óráig a következő értesülések futottak be:

Partvédelem.

Éjfél után háromnegyed kettő: parancs a kikötő, a rakodópartok, a Várnától északra és délre húzódó partvonal lezárására.

Két óra: parancs az északkeleti-keleti és délkeleti-déli felségvizek átkutatására.

nyolc óra: semmiféle vízi jármű nem kísérelte meg a nyílt vizekre való kifutást. Az átkutatásról semmiféle eredményt nem jelentettek. Parancs a zárlat megszüntetésére; a megfigyelést tovább kell folytatni.

Az állambiztonsági hatóság megyei központja:

Éjfél után háromnegyed kettő: A kis villa körül elterülő városnegyed lezárása. A környék átkutatása.

A kivezető utak lezárása, a városból távozó kocsik átvizsgálása. Parancs a Várna körül fekvő lakott helyeken megálló vagy áthaladó kocsik ellenőrzésére. Parancs a Várna körüli utak gondos átkutatására.

Éjfél után három óra: Megtalálták Metodi Sztanilov professzor, Konsztantyin Trofimov professzor házigazdájának holttestét. A hullát a Kavarnába vezető országút tizenhetedik kilométerkövétől mintegy száz méterre az út árkába hajították. A holttesten cipő nincs, a harisnyán, a bal lábszáron karcolás nyoma. Az alsó állkapocs sérült. Erős ütés következtében keletkezett duzzanat. Az arc elkékült, a fogak összeszo-

rítva, a szem megüvegesedett. Azonnal a megyei kórházba szállították.

Éjfél után fél négy: Az éjszakai őrség két szakaszvezetője azt állítja, hogy látták Metodi Sztanilov professzor kocsiját; 1. elhagyta a kis villát, 2. bekanyarodott a Kavarna város felé vezető országútra. Mindkét szakaszvezető teljes határozottsággal állítja, hogy a kocsit Metodi Sztanilov professzor vezette. A sofőr melletti ülés üres volt. A kocsi hátsó részének ablakai el voltak függönyözve.

Ugyanakkor: Ivan Belcsev tanú, a meggyilkolt Vera Belcseva fivérének kihallgatása. Azt vallja, hogy nővére arra kérte, vigye őt csónakján a rakodóparthoz. Személyesen nem ismeri René Lefèvre újságíró, de az a gyanúja, hogy nővérének szerelmi viszonya volt vele. Nővére egyszer célzást tett arra, hogy Lefèvre levelezői állást ígért neki Svájcban.

Négy óra: Megállapítást nyert, hogy Ivan Belcsev és Nikola Peev városi szállítómunkás tanúvallomása között ellentmondás mutatkozik. Nikola Peev éjfél után fél órával a kikötőbe menet találkozott Ivan Belcsevvvel, aki a motorcsónak-kikötő körül ólálkodott. Ismeri, mivel egy évvel ezelőtt az ő házában lakott. Viszont Ivan Belcsev fél órával korábban a nyomozók előtt azt állította, hogy nem sokkal tizenkét óra után már ágyban volt. Úgy látszik, hogy Belcsev a jelzett időpontban nem az ágyában volt, hanem a kikötőben, amint azt Peev tanúsítja.

Hat óra: Szerafim Dimitrov várnai lakos panasza. Tegnap este lehorgonyozta "Léda" nevű motorcsónakját, s mikor ma reggel a kikötőbe ment, legnagyobb meglepetésére azt tapasztalta, hogy a csónak eltűnt. Tanúkra hivatkozik, akik állítólag látták, hogy a csónakot a kikötőben valóban lehorgonyozta.

A tenger mellék valamennyi kikötőparancsnokságához távirati utasítás ment, hogy a "Lédát" keressék.

Hét óra: E percig Metodi Sztanilov gépkocsijának és a "Lédának" semmi nyoma.

Megyei kórház.

Reggel hét óra: Vera Belcseva és Metodi Sztanilov halálát egy és ugyanaz a gyorsan ható mérég okozta. Mindkét holttest bal lábszárára, bokán felül könnyű

karcolást fedeztek fel, melyet éles tárgy okozott. A mérég mindkettőjük vérébe ezen a karcoláson át jutott, a tárgyat, mellyel a mérgezést előidézték, az említett gyorsan ható mérég oldatával kenték be. A laboratóriumoknak mintát küldtek, hogy azok alapján a mérég minőségét megállapítsák.

Petar Sztojanov, a kis villa komornyikja: alsó állkapcsa szétzúzódott, a sérülést szilárd tárggyal elkövetett hatalmas ütés okozta. Sztojanov még mély öntudatlanság állapotában van, amit nagy adag kábítószer belélegzése okozott. Toma Lazarov, a kis villa szolgálja: golyó által ütött seb a jobb lapockán. A golyó a tüdő jobb oldalában akadt fenn.

Kis villa - operatív csoport.

A telefonvezetékét az udvarban ismeretlen tettek elvagták.

Az udvarra vezető folyosó padlóján lépések nyomai láthatók. Ugyanilyen nyomok láthatók a veranda teljes hosszában, s e nyomok a két hálószoa ablakánál sűrűbbé válnak.

A két hálószoa külső kilincsén René Lefèvre ujjlenyomatai láthatók. Ugyanezek az ujjlenyomatok láthatók a garázsba nyíló belső ajtó kilincsén is, csak Metodi Sztanilov ujjlenyomataival keverednek.

Metodi Sztanilov hálósobájában két alvadt vérnyom - egyik a szőnyegen, a másik pedig a pamlag táján. A szakértői vélemény szerint a második vérnyom egyezik a professzor vérével.

Egy arany gyűrűt is találtak. Tanúvallomások szerint ez a gyűrű René Lefèvre tulajdonában volt. A gyűrű belső részén különféle számok vannak, melyek csak nagyítósüveggel láthatók.

Natalija Nyikolajevna ágyából hiányzik a lepedő. Megyei központ.

Nyolc óra: Az Aranyhomoktól északra mintegy húsz kilométernyire, a tengerparton, a Kavarnába vezető országúttól jobbra. A fövényen, csaknem a víz mellett, lepedőt találtak, amelyen a kis villa kezdetűi olvashatók. Csak kétféle lábnyom látható, az egyik sekélyebb, a másik mélyebb.

Ugyanazon a helyen a part fölött, egy kis magaslaton - gépkocsi keréknyomai. A sziklás terep miatt

a gumi rovátkáit nem lehet tisztán látni.

E közlés után mintegy fél órával Szófiából megérkezett N. tábornok. Fáradtnak látszott, arca szürke volt, szemében a szokásos meleg láng lobogott, amely arcát kissé szigorúvá, apásan aggódóvá tette.

Azonnal Avakum iránt érdeklődött, s mikor megmondták neki, hogy egy órával ezelőtt ismét a kis villába ment, összevonta szemöldökét és száraz hangon megparancsolta:

- Mondják meg neki, azonnal jöjjön.

Cigarettára gyújtott, megparancsolta az ügyeletesnek, hogy főzzön kávét jócskán, hozzon székeket, és a verandával szemközt, a szalonban, Avakum hálószobája mellett megnyitotta az értekezletet. A megbeszélésen a megyei központ vezetői, a partvédelem kiküldöttei és a Szófiából ide érkezett szakértők vettek részt.

Borús reggel volt, halkan szemerkélt az eső.

Avakum fél tíz körül érkezett. Ugyancsak sáros volt, piszkos, mintha földalatti csatornában járt volna. Az álmatlanul töltött órák ellenére arckifejezése sajtósárga derűt árasztott.

- A kis villától idáig a távolság legfeljebb tíz perc - szólt bosszúsan a tábornok, miközben dühösen maga elé nézett. Kis ideig hallgatott, aztán hozzáfűzte: - Ül le!

Avakum megköszönte, mindazonáltal engedélyt kért arra, hogy ruhát váltson. Azt mondta, ez mindössze néhány percet vesz igénybe, viszont ez idő alatt átfuthatja a közlemény legfrissebb tájékoztatásait. Mikor tíz perc múlva elfoglalta helyét, sötétszürke terilén ruhában volt, aranyos nyakkendővel, frissen borotválva, s kölnivíz enyhe illatát árasztotta - mintha hivatalos vizitre készült volna fel. Mintha csak ünnep volna.

Az értekezleten rövid szünet állt be - csodálkozáva nézték.

Ő pedig tömködni kezdte a pipáját.

A tábornok jól ismerte ezt a szokását - a feszült elmélyedés és felkészülés pillanatait. A számológép működése, az integrál- és differenciálszámításra szolgáló gép, a többismeretlenes egyenlet megoldá-

sára szolgáló szerkezet működése. A gépezet katonogása, a jelzések csillagzatainak pillanatnyi felvillanása, míg végül megjelenik a szalag s rajta néhány végső összegezés.

Ünnepi ruhát öltött magára. Régi szokás ez Avakumnál, a tábornok már oly sok éve ismeri! Ha nagy vad, nagy igazság elejtésére indulunk, az embernek ünnepi ruhát kell magára öltenie. Na jó, halljuk, halljuk!

- Készen van, Zahov őrnagy ?

- Röviden elő fogom adni ezt a históriát, éspedig úgy, ahogy én látom, ahogyan a szakértőink által eddig összegyűjtött értesülések és néhány személyes megfigyelésem alapján kiindulok.

- A megfejtett nyomok segítségével most már tudjuk, hogy a 07-es belülről hatolt be a villába. Nem mászott át a kerítésen, nem mutatkozott a sziklákon, nem haladt át az udvaron, s a tenger felől sem jött a villába, sem pedig a ház homlokzata felől. A tőle származó egyetlen lábnyom, amely az udvaron észrevehető, a garázs külső bejáratától jobbra vezet - a telefondrót irányában.

Ha az ember nem tud valahová kívülről bejutni, akkor belülről próbálkozik. S mivel úgy jutott a céljához, hogy nem haladt a földön, úgy ért el hozzá, ha a föld alatt haladt. A logika igen egyszerű. A logika azt mondja, hogy a 07-es valamilyen földalatti csatornán át hatolt be a villába.

Hol az a csatorna? Honnan indul ki és hová vezet? S hogyan kapcsolódik a villához belülről? A 07-es állandóan embereink szeme előtt volt. Dea figyelőink azt mondják, hogy a 07-es nem látogatott el olyan helyekre, ahova ne követték volna. Még azt is mondják, hogy a 07-es állhatatosan csónakázott, s a kis villa körül elterülő tengerpart sziklái körül csatangolt csónakjával. Ott fürdött, ott úszkált és a többi. Mi a végső következtetés? A 07-es feladata megoldását - azt, hogy észrevétlenül behatoljon a villába - nem a szárazföld felől, hanem a tenger felől kereste; vizsgálódásai legfőbb tárgya tehát a partvidék pereme lett. S végeredményben felfedezte azt, amire szüksége volt, azt, ami eleve meghatározta cse-

lekvései további módját.

Mivel ezek után biztos voltam abban, hogy a 07-es pontosan ilyen módon tevékenykedett, elhatároztam, az ő nyomán elindulok, hogy felfedezzem azt, amit ő is felfedezett. Virradatkor kieveztem a sziklák környékére. Könnyű búvárruhát öltöttem magamra, a víz alá merültem és hozzáfogtam, hogy a part környékének víz alatti részét kivizsgáljam.

S azt találtam, amiről tudtam, hogy meg fogom találni. A sziklák között keskeny hasadékra bukkantam, amelynek bejárata körülbelül egy méterrel a víz színe alatt van. Néhány méterrel beljebb ez a sziklahasadék felemelkedett, s tölcsérszerű alagútként a szárazföld belsejébe vezetett.

Miközben kis zseblámpámmal világítottam, hol ki-egyesedve, hol térden kúszva, mintegy harminc métert haladtam előre. Ez a föld alatti út sima kőfalban végződött, amely a vállamig ért. A fal tövében egész sor érdekes tárgyra bukkantam, melyekről még beszélni fogok. A fal legfelső részén természetes nyílás volt, egy vályú, amelyen még egy megtermett, vállas ember is keresztülférhetett. Átbújtam ezen a nyíláson, s egyszer csak egy szűk, hosszúkas, betoncsatornában találtam magam, amelynek alsó része megfeketedett olajtól és motorzsírtól volt nedves. A fejem csaknem verdeste a vastag fenyődeszkából készült mennyezetet.

A kis villa garázsába jutottam . . .

Így tehát a 07-es "úszkálásai és csónakkirándulásai" alatt keresgélte annak lehetőségét, hogyan juthat be a villa udvarába, s közben felfedezte azt a sziklahasadékot, amelybe a garázs levezető csatornája nyílik. Vera Belcseva pedig beszerezte neki a búvársisakot, az oxigénkészüléket és az uszonyokat. Mindezeket a bátyjától, Ivan Belcsevtől kapta, aki a víz alatti sport szenvedélyes híve. Egy órával ezelőtt az állambiztonsági szervek megyei központjában beismerte, hogy ezeket a holmikat ő adta.

Trofimov professzor ide érkezésének másnapján a 07-es már végre is hajtotta első kísérletét. Az akna ablakán át sikerült a kis villa garázsába bejutnia. Később ugyanezen az úton vissza is tért a tengerbe. Csó-

nakja kissé északabbra, az újságírók otthona és a kis villa között várt rá. Ez idő alatt Vera Belcseva magához ölelte a felfújt bábut és "beszélgetett" vele. Vaszilev ezredes megfigyelői nyugodtak voltak, hisz a megfigyelés tárgya állandóan a szemük előtt volt. ez idő alatt pedig a 07-es a part mentén, a víz alatt úszott, de ismeretlen okból kénytelen volt egy pillanatra kimen- ni a partra. Leszedte fejéről a sisakot, minden bi- zonnyal a készülékben valami hiba támadt, azt kel- lett kijavítani. Ebben a pillanatban Markov kapi- tány, aki motorcsónakunkon a part körül sétált, meg- pillantotta a 07-es alakját - hiszen holdfény volt. Lóhalálában a támaszpontra szaladt és hívta Vaszilev ezredest. Farkas jár az akol körül! Va- szilev azonban leintette, azt mondta, nézzen a dolga után és ne lásson rémeket, a 07-est szemmel tartják az ő emberei, s egészen biztos, hogy egyetlen pilla- natra nem hagyta el a csónakot! . . .

Így aztán nyugodtan teltek a napok: a kis villa tájékán semmi olyan dolgot nem vettek észre, ami aggodalomra adhatott volna okot. A 07-es jámboran él: Vera Belcseván kívül semmiféle gyanús személlyel nem találkozik, és semmi különleges érdeklődést nem tanúsít Trofimov professzor iránt. Vera Belcsevával szerelmeskedik, bridzsel kollégáival, sütkérezik a na- pon és csónakkirándulásokat tesz a tengeren. Viszont Belcseva sem találkozik gyanús egyénnel: csak ket- tejük közt van kapcsolat! Harmadik személy nincs. A kombináció klasszikus példája!

A `szimpozionnak vége, közeledik a nap, amikor Trofimov professzor elhagyja Várnát. Senki sem tud- ja melyik lesz az a nap, a 07-es azonban jól tudja, hogy sietnie kell: a zsákmány bármelyik percben vég- érvényesen kicsúszhat a markából.

Egy-két nappal hamarabb a 07-es elvitte az akna bejáratához mindazokat a dolgokat, amelyekre tevé- kenységéhez feltétlenül szüksége volt. Két kis üveg- gömb, mindegyik száz-száz grammos ampulla, gyor- san ható kábítószerrel töltve, két ampullában gyor- san, mélyen és hosszan ható altató. Aztán egy fém- doboz, benne orvosi fecskendő, kis csomag vatta.

A nylontáskában a következő dolgokat vitte: egy rend

könnyű öltöny, valószínűleg ing és nadrág; hangtom-
pítós revolver és különleges cipők. A jobb láb cipő
orrának jobb oldalára kicsiny, hegyes acéllemezkét
szereltek, amely mindössze néhány milliméterre áll
ki. A kis lemez éle villámgyorsan ható mérge, a "ku-
ráré" oldatával van bekenve. Mindezek a dolgok,
amelyeket két-három fordulóval vitt oda, ott vannak
a hasadéokban, az akna bejáratában gondosan félre-
telve.

Huszadikán este, nem sokkal éjfél előtt, a 07-es tá-
vozik a kaszinó bankett-terméből, ahol a városi tanács
elnöke díszvacsorát adott. Trofimov professzor és tit-
kárnöje egy órával korábban elhagyta már a termet.
A 07-es könnyű, alpakkából készült estélyi öltözetben
van, fehér ing, fekete nyakkendő, kifogástalan gentle-
man. De ez a gentleman halálfosztó cipőt húzott a
jobb lábára, cipőorra jobb oldali szélén kicsiny acélle-
mez éle áll ki.

A 07-es a rakodópartra megy, ahová kevéssel előbb
egy csónak érkezett, benne két emberrel - Vera Bel-
csevával és fivérével, Ivan Belcsevvvel. Ivan Belcsev
kiszáll a csónakból, és a kikötőnek abba a részébe in-
dul, ahol a motorosok és a vitorlások ringatóznak.
A 07-es meghúzza az evezőket, s néhány perc múlva
a csónak már vagy ötven méternyire a kis villától
halad. A horgony a vízbe merül, a hullámok könny-
nyedén himbálják a csónakot. A szerelmesek átkarol-
ják egymást.

A hold lassanként lehanyatlik. Az áttetsző sötétség
ben a 07-es lefekszik a csónak fenekére, ledobja ru-
háit és könnyű bűvárruhát ölt magára. Mellette ott
van hasonmásának még üres figurája - a 07-es ki-
csavarja a sűrített levegőt tartalmazó kapszula zár-
ját, s alig néhány perc leforgása alatt az üres figura
felduzzad, felegyenesedik s máris ott van a 07-es ha-
sonmása, zakóban, mintha az igazi 07-es volna. Bel-
cseva és a hasonmás háttal a partnak.

A hold lemegy. A 07-es lemerül; útra készül, mielőtt
azonban a csónakból kifordulna, lehúzott jobb cipő-
je orrával "véletlenül" hozzáér a lány bal bokájához.
Vajon akár egy pillanatra is felfigyelt-e a lány erre a
könnyű horzsolásra? Ki tudja!

A 07-es már a víz alatt van, a sziklák felé úszik, amelyek a kis villát a tengertől elválasztják. Tudja ő, hogy mi történik a csónakban, de nem gondol vele. A lány haldoklik hasonmása oldalán. Az egyedüli szemtanúnak és cinkosának el kell tűnnie erről a világról. A munka ezt így követeli. Csak a csillagok világítanak. Vaszilev ezredes megfigyelői nem csodálkoznak, hogy a csónakból csak a 07-es alakja sejlik ide. Ez már máskor is előfordult. Az is lehet, hogy a lány csak ledőlt kissé, talán alszik. Számukra különben is csak a 07-es fontos, és ezért nyugodtak. Megfigyelésük tárgya a helyén van. A megfigyelés tárgya azonban már az aknában van, felöltözve, teljes felszereléssel küldetése végrehajtására, a mesterség valamennyi szabálya szerint, s ezt a mesterséget tökéletesen érti. Kilesi az alkalmas pilanatot, könnyedén felemeli az egyik deszkát, megcélozza a szolgálatos őrszemet, s egy hangtalan lövéssel a földre teríti. Macskaléptekkel a lépcsőkön terem. A legalsó lépcsőfokról az űrre céloz és lő. Az űr feljajdul és a következő pillanatban hanyatt vágódik a lépcsőn. A komornyik felugrik, még félálomban kinyitja az ajtót, de abban a pillanatban a 07-es már a küszöbön áll - egy jól irányzott ütés a pisztolyaggal a szájára és a boldogtalan ember összerogy. Hány másodpercre van szükség ahhoz, hogy az altatót a zseb-
kendőre és egy darabka vattára csöptögtessük?
A komornyikot ártalmatlanná tette, kezdődik a második menet. A 07-es a szalonon keresztül kimegy a verandára. A két hálósoba ablakai nyitva vannak. Félrehúzza a függönyt, s befurakszik az első hálóba. A lélegzésről felismeri, hogy az ágyban a professzor fekszik. A vatta készenlétben van, az alvó orrához teszi, s az már be is szívta az éter kábító gőzét. Egy másodperc, kettő, három . . . a 07-es türelmes. A lélegzés ritkábbá, csendesebbé válik, már alig lehet hallani. Akkor előhúzza zsebéből a fecskendőt, kitapogatja a professzor karját, s már be is döfi a tűt, pontosan a megfelelő helyre. Űgyesen végzi ezt a munkát, mert nagy gyakorlata van benne. Most a professzor hosszú órákig fog aludni anélkül, hogy felébredne, talán egyfolytában na-

pokig is.

Mikor a professzort elintézte, ugyanezt a műveletet hajtotta végre Natalija Nyikolajevnával. Őt is sikerült a félig halálos álom karjaiba küldenie. Még egy fontos részletet kell megemlítenünk: a 07-es roppant gondosan ügyel a holmijaira - semmit sem hagy el, mindent gondosan zsebre tesz, még az ampullákat is. Talán egyszer még szüksége lesz rájuk? Aztán egymásután Sztanilov kocsijába vitte a két embert: Konsztantyin Trofimovot és Natalija Nyikolajevnát. Ugyan mit jelent az ő izmainak az olyan súly, amely nem több 60-65 kilónál? Visszament a poggyászukért, mindent összeszedett a legutolsó gombostűig. A két alvót gondosan elhelyezte a kocsi hátsó ülésén, s letakarta őket a lepedővel, melyet Natalija Nyikolajevna ágyáról húzott le.

Elérkezik a harmadik forduló ideje. Beront Sztanilov szobájába, s egyetlen jól irányzott rúgással arra bírja, hogy a professzor félig esztét veszítve kiugorjék az ágyából. Két hatalmas pofon öntudatra téríti. Hogy aztán mit mondott neki a 07-es, nem tudhatjuk. Az sem ismeretes, miért folyt le ez a heves harc. Harc a medve és a tigris között, a tigris elveszti gyűrűjét, a medve pedig akaraterét. Sztanilov csak úgy kis-kabátban és nadrágban Citroenje kormányához ül, cipő nélkül - ez a finálé. Talán a hátában érezte a hangtompítós pisztoly csövét?

A 07-es elvágja a telefonhuzalt, aztán elhelyezkedik a kocsiban az "alvók" mellett. A függönyök le vannak engedve. Sztanilov begyűjtja a motort.

Ebben a történetben van egy olyan körülmény, amelyre nem lehet határozott választ adni: kettejük közül ki nyitotta ki az utcára néző kétszárnyú kaput. Legalábbis egyelőre erre a kérdésre határozott választ nem adhatunk.

Így aztán a Citroen ünnepélyes lassúsággal kikanyarodik az utcára. A szolgálatot teljesítő szakaszvezető tiszteleg Sztanilovnak és ő fogadja az üdvözlést. Vajon ekkor is érezte hátában a fenyegető pisztolycsövet? Tudta-e, mi van még a háta mögött a 07-esen kívül? A kocsi a kavernai országút felé száguld. Ez idő alatt Ivan Belcsev végrehajtotta nővére

utasítását. Kinyitotta a "Léda" lakatját, s elszabadította a karikáról - Szerafim Dimitrov maga adta át neki a titkos lakat kulcsát, egy kis dollárösszeg ellenében. A fiú majd csónakázik egyet a tengeren, minden bizonnyal valamilyen lánnyal, s aztán megint a helyére vezeti a motorcsónakot; jól jön neki az a néhány dollár, van mire elköltenie.

A "fiú" elviszi a motorcsónakot a nővére által előzőleg kijelölt helyre, aztán kereket old, s mire hazaér, már éjfél után három is van. Fél órával később a rendőrség érte jön és a megyei bíróságra kíséri, kihallgatásra.

A Citroen a Kavarnába vezető országúton rohan.

Mikor a 17-ik kilométerkö közelébe érnek, a 07-es ráparancsol Sztanilovra, álljon meg, üljön jobbra, s ő maga ül a volánhoz. Mialatt a kormánynál elhelyezkedik, jobb cipője orrával "véletlenül" meglöki a professzor bal bokáját. Még néhány másodpercig izeg-mozog, várja a méreg hatását. S az nem is marad el; a professzor teste vonaglik. A 07-es kiszáll a kocsiból, kilöki a professzort, egy darabig az aszfalton húzza, aztán az úttól balra az árokba löki.

A 07-es most már a kocsi teljhatalmú ura. Figyelemmel kíséri a megtett kilométerek számát, s két-három másodperc múlva fékez. Kiszáll, gondosan körülnéz, majd megint visszatér a kocsinhoz. A kormánykereket jobbra fordítja, a Citroent a tengerhez vezeti s vagy húsz lépésnyire a parttól megáll. Strand van itten, egy kis öböl, ahová Ivan Belcsev a motorcsónakot lehorgonyozta. A kocsi fényszóróinak sugaraiban olyan a motorcsónak, mint valami hatalmas hal, amely a part közelébe úszott.

A 07-es ölbe kapja az "alvókat", a motorcsónak közelébe viszi, és ott leteszi őket a fövényre. Aztán visszamegy a kocsinhoz, a magaslatra vezeti, orrával a tengernek fordítja, bekapcsolja a motort, elindítja, ő pedig leugrik a mozgó kocsiról. Még egy pillanat - nagy robaj, aztán csend. A tenger elnyelte a kocsit. A búvárok két-három óra múlva minden bizonnyal megtalálják a tenger fenekén. A 07-es megint visszafordul, az alvókhoz megy, elhelyezi őket a motorcsónakban, s nekivág a tengernek . . .

Avakum kis ideig tűnődve hallgatott. Pipája már rég kialudt.

- Hogy merre indult? - kérdezte, és vállat vont.

- Egyelőre semmit sem mondhatok, Nem tudom.

Kiadták az utasításokat: a 07-esről készített felvételeket rádiótáviró útján azonnal szét kell küldeni az illetékes határ- és rendőrállomásoknak; folytatni kell a tengermellék; valamint a tengerparti helységek átkutatását; valamennyi vízi járművet ellenőrizni kell, amennyiben ezek a bolgár kikötőket vagy felsővizeket elhagyják.

N. tábornok Avakum Zahovval és kíséretével együtt éjfél tájban külön repülőgépen visszatért Szófiába.

MÁSODIK RÉSZ

8.

SZÓFIA, 196... JÚLIUS 20.

Avakum az ajtónál hagyta poggyászát, a veranda felől kitárta az ajtó két szárnyát, aztán bojtos karosszékehez ment, leereszkedett a jó öreg meglazult rugókra, és behunyta szemét.

A házban senki sem volt, s végre amúgy igazán és szíve mélyéből felsóhajthatott.

Így üldögélt régi, bojtos karosszékeben mozdulatlanul, s azt latolgatta, mennyi hibája is van az emberek előtt. S úgy érezte, vétke mérhetetlen. Úgy meredezett előtte a magasba, mint járhatatlan hegység - sehol semmi hágó, sehol egy kis ösvény, csak havas hegycsúcsok, egyik magasabb, mint a másik.

Így üldögélt ott több mint egy óráig.

Az ódon, bronz ingáját ide-oda lengető óra kettőt ütött.

Avakum felállt, megropogtatta vállát, s nagyot lélegzett. Aztán bekapcsolta a vízmelegítőt, s mialatt arra várt, hogy a víz felforrósodjék, az asztalhoz ült, kinyitotta algebra könyvét, s nekilátott a feladatok megoldásának.

Öt perccel négy előtt a Bizottságba érkezett. Az imént fejeződött be a vezetőségi ülés. A várószobában, N. tábornok dolgozószobája előtt csaknem beleütközött az egyik elnökhelyettesbe. Elnézést kért, s életében először érezte magát bizonytalannak, életében először érezte, hogy forróság és zavar önti el egész testét. A vizsgára bocsátott jeles tanuló bele-sült a leckébe.

- Hogy van? - mosolygott az elnökhelyettes nem éppen vidáman, és kezét nyújtott. De mégiscsak rá-mosolygott, s ahogy kezét szorított vele, mintha ebben több mosoly és több jóindulat lett volna.

- Pihent egy kicsit? - kérdezte. Aggódóan né-zett rá.

- Ó! - mondotta Avakum. Életében először vá-laszolt ezzel a határozatlan "ó"-val. Szótárában nem volt hely semmiféle árnyalatú felkiáltójelnek. - Egy-általán nem érzem magam fáradtnak - toldotta meg. S ezt a megtoldást sem látta helyénvalónak, de sem-mi más nem jutott eszébe.

Az elnökhelyettes Avakum vállára tette a kezét, s ezúttal melegebben mosolygott rá, mint valaha.

- N. tábornok várja - mondotta. - Abban az ügyben újabb mozzanatok vannak, majd meghallja őket, s esetleg gondolkodni fog rajtuk. Mi az esetet nem tartjuk befejezettnek, sőt! - Kis ideig hallga-tott, majd megismételte: - Sőt! - Tiszta, zöld szeme fellobbant, arca megkeményedett, mint a sötét bronz. - N. tábornok várja! - mondotta még egyszer, bó-lintott és tovább ment.

Az ablakok tárva-nyitva álltak, a szoba azonban még füstben úszott. N. tábornok nem válaszolt az üd-vözlésre, tovább olvasgatta az előtte heverő iratokat, s miközben az asztal mellett álló fotelre mutatott, így szólt :

- Rágyújthatsz, anélkül, hogy engedélyt kérnél. Befejezte az olvasást, levette szemüvegét, és Ava-kumra pillantott. Az ügy folytatódik! E megszürcült arc keretében a szem nem változott, erélyesen né-zett a világba. Ha meg is fúrták, a hajó be fog futni a kikötőbe, semmi baj ! Mindenki a helyén legyen, mindenki a helyén!

- Mi úgy véljük - kezdte N. tábornok, miközben irigy pillantást vetett Avakum égő cigarettájára, de ellenállt a kísértésnek -, nos, mi úgy véljük, hogy azok nem törnek Trofimov professzor életére. Éspe- dig nem szentimentális meggondolásból, hanem ér- dekből. Egy élő professzor többet ér, mint egy halott, nem igaz? Attól, aki meghalt, semmi újat sem lehet megtudni, de az élőtől - a legrosszabb esetben is várni lehet valamit.

N. tábornok az iratok közül előhúzott két okmányt, s felmutatta őket Avakumnak.

- Íme, két rejtjeles rádiógram! - mondotta. -

Az elsőt tegnap déltájban fogtuk, tizenkét órával a professzor elhurcolása után, a másikat pedig ma, me- gint csak déltájban. A hívójelek C S L. A rejtjeles ábécé kulcsa: "Light". Egyoldalú adás.

Avakum kezébe vette az első rádiógramot. A rejt- jeles írás megfejtése ez volt:

"Postafiók 20 stop fuvarlevél szám . . . (Négy ötje- gyű szám megjelölve. Következett a szöveg:)

"A küldeményről ŽA® fog gondoskodni"

A másik rádiógram csupán ennyit tartalmazott:

"Földközi tenger stop huszonharmadika"

A két rádiógram szövege francia nyelvű volt.

- Feltételezzük - mondotta N. tábornok -, hogy a Központ, amely a professzor elrablását megszer- vezte, az első rádiógrammal adott utasítást a 07-es- nek, s ebben az volt, mikor hajtsa végre az akciót és hová vigye Trofimovot. A másik rádiógram, amelyet rádiószolgálatunknak ma sikerült fognia, csak két utasítást tartalmaz: "Földközi-tenger" és "huszonhar- madika". Feltételezhetjük, hogy a központ e második rádiógramjában azt az utasítást adta a 07-esnek, hogy a Földközi-tenger felé haladjon, és július huszonhar- madikán új utasítást várjon. Azonban a "Földközi- tenger" vajon nem csupán jelképes megjelölés-e, amelynek igazi értelmét csak a 07-es tudja? A 07-es Központja csupán annyit mond: Földközi-tenger. De a Földközi-tenger előzetes megállapodás esetén még sok mindent jelenthet: várost, kikötőt, államot vagy egy másik tengert. Meg akar tévesztetni bennünket, hogy Trofimovot a Földközi-tengeren keressük, a

valóságban azonban a szovjet professzor valahol egészen másutt van, például valahol az Alpeseekben, avagy a Baltikum irányában.

- Ez nagyon lehetséges - szólta Avakum.

- Nos - folytatta N. tábornok -, ezért oly elsőrendűen fontos számunkra, hogy ismerjük az első rádiógram tartalmát. Az első rádiógramban a Központ közli a 07-essel, hogy hová vigye a professzort. Tehát megkapjuk az első nyomot. Ha megállapítjuk, hogy ez a nyom a Földközi-tengerre vezet, akkor el kell fogadnunk, hogy a második rádiógramban említett Földközi-tenger nem szimbólum, hanem a dolgok valódi állását jelenti. Ebben az esetben teljes bizonyossággal tudjuk, hogy Trofimov professzor július huszonharmadikán valahol a Földközi-tengeren lesz.

A tábornok kis ideig hallgatott.

- Amint azonban látod - mondotta -, a számokból négy ötjegyű szám megfejtetlen maradt, s ezek értelmét a jelen pillanatig még nem tudtuk kideríteni. Vajon ezek a számjegyek, a kikötő nevét rejtik magukban? Vagy egy vasúti állomás nevét? Vagy egy repülőterét?

N. tábornok vállat vont.

- Nem maradnak megfejtetlenül, de az idő repül, repül! A nyakunkon van huszonharmadika!

Avakum nem hallotta az utolsó szavakat. Elmélyült figyelemmel és némán meredt az első rádiógramra, a számokra, erre a valóságos kis dzsungelre, amelyben nincs jobbra és balra, nincs észak és dél . . .

Aztán a szerkezetben egy kicsiny kerék megmozdult. Ezeket a rejtvényeket mindig egy már megadott helyzetben kell megvizsgálni. Az első rádiógram az "árú elszállításának" csupán első részét tárja fel. Ha pedig valamit elszállítanak; az irányt is meg kell adni, amerre a szállítás történjék. Hová? Merre? Ez a kérdés mindig megköveteli a hely megjelölését.

A kis kerék most már villámgyorsan forgott.

No jó, a helyet szavakkal szokás megjelölni. A rejtjeles írást megfejtő gépezet azonban azt mondja, hogy ez a négy ötjegyű szám nem alkot szót. Hát akkor? Akkor ezek a számok csupán önmagukat jelen-

tik, semmi mást, vagyis . . . mindent!

Avakum felállt, és szokása szerint fel s alá sétált a tágas dolgozószobában. Aztán egy összehajtogatott papírdarabot húzott elő a zsebéből, szétnyitotta, az első rádiógram mellé helyezte; egy darabig a saját papírlapját és a rádiógramot fürkészte, majd felnevetett.

Megállt a nagy térkép előtt, amely a magas páncélszekrény és a tábornok íróasztala között függött a falon.

- Nem lenne szíves parancsot adni, hogy hozzanak nekem egy mértékes vonalzót és egy körzőt? - fordult a tábornokhoz.

Amikor a kért holmikat behozták, Avakum a körzővel lemért egy szakaszt, majd a szakaszt rávitte a térképre, keletre attól a délkörtől, ahol Várna fekszik.

- Én csak egyszerűen megmutatok néhány helyet.

Például azt, ahol a 07-es motorcsónakjával megállt, hogy "rakományát" egy gyorshajó, vagy egy tenger-alattjáró fedélzetére átdobja. És azután . . .

Ceruzájával két vonalat húzott a térképre, de egészen könnyedén, hogy a grafit nyomát könnyen le lehessen törölni.

- A gondolatot lényegében ön sugallta nekem - mondotta -, s én csupán földrajzi alakot adok neki.

- Papírdarabját felmutatta a tábornoknak. - Én azokat a számokat, amelyeket alig láthatóan a 07-es gyűrűjébe véstek, felírtam erre a papírlapra. Ezek egy négyjegyű számot alkotnak és ez a szám:
4242

Most viszont azt látom, hogy a rádiógram minden egyes megfejtetlen száma a 4, 2, 4, 2, számjegyekkel kezdődik.

Így hát a 07-esnek mielőtt még Bulgáriába érkezett, tudnia kellett, hogy Várnában egy meghatározott időpontban Vera Belcseva révén rejtjeles rádiógramot fog kapni. Ezt a rádiógramot ilyen és ilyen kulcs alapján fejtheti meg. Az ötjegyű számok négy számjegye annak a helynek a koordinátáit jelöli meg, ahol a "rakományt" átveszik, s később elszállítják. Nehogy olyan hiba történjék, amely végzetes lehet az egész tervezett vállalkozásra, a 07-es arany gyűrűjére

feljegyezték annak a számnak első számjegyeit, amelyek a megállapított koordinátát jelentik. Egész biztosnak lehet tekinteni, hogy a 07-es csak július 19-én déltájban értesült arról a helyről, amelyet az "áru elszállítására" megjelöltek. Csak ebből a tényből lehet megítélni, mennyire mélységesen titkos volt ez az összeesküvés, s mennyire kevesen tudtak előzetesen az összeesküvés különböző szakaszairól...

S íme, a 07-es máris megfejtette a rádiógramot. Gyűrűjén az első számjegy: "négyes". Rejtjelmegoldójában tehát kikereste azt a számot, amely ezzel a számjeggyel kezdődik. A harmadik fokozat első oszlopában ezt találta: 43305 . . .

Egy földrajzi pont koordinátáit szélességi és hosszúsági körökben határozzák meg, és fokokban, percekben és másodpercekben mérik. A 07-est nem érdekelték a másodpercek, ezért kihúzta az utolsó számot: "5". A megmaradt szám: "4330" lényegében ezt jelezte:

Északi szélesség 43 $\frac{1}{2}$, 30'

Miután a további három ötjegyű számmal kapcsolatban is elvégezte ugyanezt a "procedurát"; a 07-esnek sikerült a megszabott földrajzi pont koordinátáit megtalálnia. Az első pont - s Avakum ceruzájával a térképre mutatott - Várnától mintegy harminc mérföldnyire északkeletre van a nemzetközi vizeken. A második pont Isztambul kikötője körül, a tengeren. Így tehát az első rádiógram utasítja a 07-est, hogy éjjél után 2 óra és 30 perckor (postafiók 230!) legyen a tengeren megadott helyen, amelynek koordinátái :

Ész 43 $\frac{1}{2}$ 30'

Kh 28 $\frac{1}{2}$ 40'

A 07-es, miután megtalálta az irányt, s bármilyen térkép segítségével kiszámította a távolságot (ezt még délután végezte el, a két ember elrablása előtt), Szerafim Dimitrov motorcsónakján elindult, s iránytű segítségével elérkezett a tengeren kitűzött helyre. Ott már várt rá a gyorshajó, vagy éppenséggel egy tengeralattjáró - kettő közül az egyik. Itt az "árut" (a mélyen alvó professzort és Natalija Nyikolajevnát) átadta, s mielőtt a csónakot elhagyta volna, minden

szükségeset megtett ahhoz, hogy a motorost a tenger fenekére küldje.

A tengeralattjáró (vagy gyors hajó, mindegy) azután déli irányban elindult, s az is lehetséges, hogy vagy húsz mérföldnyire Isztambul előtt a 07-est és útitársait átrakta egy különleges, gyorsjáratú tengeri hajóra.

Hajnalban a hajó már ki is futott a tengerszorosból. Jelen pillanatban már valószínűleg a Földközi-tenger hullámaait szeli.

Avakum a ceruzát és a körzőt az íróasztalra tette, leereszkedett a karosszékbe, és lassú, akkurátus mozgulatokkal tömködni kezdte a pipáját.

Ezt a műveletet igyekezett tempósan végezni, mert érezte, hogy ujjai sietni szeretnének, s hogy teste minden porcikája sietni, rohanni akar - még a szíve is. Ó, az a sugár ott libegett, meg-megvillant előtte a sötétségben, minél hamarabb, minél gyorsabban abba az irányba kellett indulnia. Nem tudta pontosan, mit jelent "az az irány", de indulnia kellett, még a körülötte levő tárgyak is, az asztal, a szék, a villanyóra, minden, de minden sürgető szemmé változott, amely arra ösztökélte:-menj már, indulj!

Lassan kellett tömnie pipáját, ujjainak nem volt szabad elárulniuk.

- Ha a második rádiógramból ítéljük meg a dolgot - mondotta Avakum -, a 07-esnek a további utasításokat csak július 23-án kell megkapnia, vagyis két és fél nap múlva a Földközi-tengeren. Feltételezem, hogy a hajó, amely ilyen "árut" szállít, a jelenlegi körülmények között aligha köt ki minden nagyobb kikötőben, hanem közvetlenül s lehetőleg a legnagyobb sebességgel halad megadott célpontja felé. Ha mind ezt tekintetbe vesszük, ez azt jelenti, hogy két és fél nap múlva a hajónak valahol Marseille és Algír között kell lennie.

A tábornok második cigarettájának is végére járt.

- Marseille és Algír között - mondotta még egyszer Avakum.

- Valószínűleg - bólintott N. tábornok. Elnyomta cigarettáját a hamutálcában, elkomorodott, s néhányszor köhintett. Az az átkozott füst csípte a sze-

mét. Nem is csoda, hiszen elszokott a dohányzástól, s most a szeme áruló módon könnyezett.

- Talán előkerítjük a professzorunkat, mi? - mondotta, és mindjárt megint köhögni kezdett. Micso-da hang, hát ez aztán szép dolog! Ilyen hangon szólt hozzá néha-néha a felesége, ha azt vetette a szemére: "Vajon az idén végre együtt megyünk a tengerre?"

- Mint a legtöbb nőnek, neki is az volt a gyengéje, hogy szerette a romantikát - szívesen álmodozott.

- A professzort? - szólt eltűnődve Avakum. Ki-nézett az ablakon a kék égbe. Mintha egy lány kék kendője lebbent volna meg a szeme előtt, egy lányé, aki elindult és messze ment, nagyon messze. túl a vas-úti vágányokon, az átjárón is túl, a rozsföldek mögé. - Talán a professzort is megtaláljuk és Natalija Nyi-kolajevnát is - folytatta halkán Avakum.

Miért "talán"? Ha a kételkedésnek ez a "talánja" valóban helyet foglal tudatában, akkor cigarettafüst-jének már rég el kellett volna vakítania a szemét, s tüdejének hörgőit is eltömte volna ez az utálatos le-pedék! Vajon csak "talán"? Ha csak e szónak az ár-nyéka férkőzött volna bele a lelkébe, belpoklosnak érezte volna magát, aki a belpoklosok szigetéről ke-rült ki, telidesteli sebbel, elátkozottan. Itt jár-ke-l az egészséges emberek között, s rontja a levegőt. "Ez az, aki nem tudta a mi sugarunkat megőrizni!" - mu-tatnak rá ujjal az emberek, és a fejüket csóválják. "Lehetséges, hogy emiatt nem csókolózhatunk majd" - mondja a kékkendős lány szerelmese. "Nincs meg már az a sugarunk, amely védelmezett minket! Ez az ember megengedte, hogy ellopják tőlünk! Hogy ellop-ják!" A kékkendős lány képzeletben már látja a hid-rogénbomba szétterülő gombáját - mint kísértet emelkedik a magasba, a föld felett. A lány csoda foly-tán épségben maradt, megmenekült, de tudja, hogy a méhét megmérgezték. Ha gyermeket szül, az idióta lesz, félszemű és sok lábú torzszülött - mint valami pók! Pók! "Emiatt az alak miatt, aki nem tudta meg-menteni azt az áldott sugarat!" - gondolja a lány. Milyen nagy szomorúság, istenem! Senki sem hiszi immár, hogy az emberi gondolat felröppen a csillago-kig - nincs már az az áldott, nagyszerű sugár! Nem

jutunk el a csillagokig. Azok most már fegyverré változtatják a sugarat. Láncot kovácsolnak belőle. Mért kellenének nekik a csillagok! Többet ér egy stabil valuta itt lenni a földön! Pokolba velük, gyerekjáték az egész. Milyen bánat, milyen bánat! S mindennek ő az oka, ő, aki nem tudta a gonosz kezektől megvédeni az áldott, jóságos sugarat. Trofimov professzor sugarát. Hé, bélpoklos, hát most hová?

Mindez pedig lehetetlen "lett volna", ha megengedi, hogy az a "talán" létezzék.

- Megtaláljuk a professzort és Natalija Nyikolajevnát! - mondta határozottan Avakum. Elhagyta a "talán" szót.

Az a kékkendős lány hitt neki, biztos volt abban, hogy előkeríti azt a sugarat, bárhová is rejtették. Akkor majd lesz csók is, dal is, nevetés is, ő pedig egy szép és egészséges, jól fejlett fiút hoz a világra. Avakum meg nyugodtan sétálgat az utcákon, a parkban, és örülni fog, ha a mosolygós lányt látja. Nagyon szép, ugyanakkor olyannyira borzasztó is volt, hogy a lány hitt neki.

A lány kék kendőt viselt. Kéket, mint az ég, amely ott mosolygott a kis ablak mögött.

- Zahov - szólt N. tábornok. Nagyon szigorúnak és nagyon elmélyültnak látszott. - Folytatjuk a munkát. Összehívom az értekezletet. Napirend: intézkedések Trofimov professzor felkutatására. A tanácskozáson te is részt veszel!

- Köszönöm - bólintott Avakum.

Odakünn, a nyitott ablak mögött langyos szellő kerekedett. A közelben, a szomszédos utcán túl park volt, onnan a gyerekek zsivaja hatolt el idáig, s alig-alig érezhető jázminillat.

HARMADIK RÉSZ

1.

PÁRIZS, 196... JÚLIUS 22.

Az Eiffel-torony; égre mutató, gigantikus, filigrán ujj, s odafenn a tetején kötött sipka. Házak, melyek gyermekjáték építőkockához hasonlítanak, alacsonyabbak, magasabbak, zöld terek négyszögei, a Szajna kék szalagja, amelyet itt-ott hidak szelnek ketté - mindez felemelkedik, felrepül, ijesztően növekszik. Kellemetlen süvítés hasít a fülbe, mintha fémet csiszolnának, de nagyon messze. Aztán könnyed, csaknem észrevehetően földet érés, az embert a biztonság érzése fogja el, szédítően gyors leereszkedés a sima betonpályára és végül - nyugalom.

Avakum egy ideig fel s alá járkált a hatalmas terem elárúsító pavilonjai között, a parfümök, könyvek soraiban, a különféle palackok, játékbabák és csokoládék világában. Megvette a "Paris Match" legújabb számát, egyik cukorkaárúsnővel elcsevegett egyről-másról, miközben a kirakat nikkelszegélyén figyelemmel kísérte a járókelők szemeit.

Aztán kiment a térre és taxit hívott.

Temérdek sok megállás után - ó, azok a piros lámpák, ó, azok a forgalmi dugók a párizsi utcákon, amelyek még a drótkötél idegeket is szétmarcangolják -, tehát rengeteg megállás után a taxi balra fordult, körüljárta a Place d'Étoile-t, miközben a sors kényére-kegyére bízta magát. Később ismét balra fordult, áttörte magát sorstársai sorfalán, és szerényen megállt a szálloda csaknem észrevehetően bejáratánál.

Ebben a szállodában Avakum tíz év előtt Edward Jeromsky kanadai lengyel állampolgár nevén már tizenegy hónapot töltött. Majdnem egy évet. Antik vázák és mozaikok restaurálásában szerzett akkor Párizsban különleges ismereteket.

- Ó . . . Monsieur . . . Edward?

- Mademoiselle Nadine?

Egyikük sem változott. Ugyan ki állítja, hogy az emberek gyorsan változnak? Nadine kissé teltebb lett de abban az időben még huszadik életévét sem érte el. Akkoriban szobalány volt, Avakum ágyát tartotta rendben, most pedig a nyilvántartás kis ablakfülkéje mögött ül, a bejelentő lapokat tölti ki, a szobakulcsokat veszi vagy adja át.

- Jól megy sorod, Nadine, látom, érvényesülsz!
- Igen, igen, valóban. Megy valahogy. - A lány rámosolygott és gyakorlott szemmel végigmérte. - Istenem, istenem, Edward! Hol, merre járt, mon gardon! . . . Mennyire megváltozott!
Megváltozott! Megváltozott! No igen, természetesen! Ennyi idő alatt lezajlott az Icserenszki-ügy, a száj- és körömfájás affér, az infravörös szemüveg históriája, no meg a Csipkerózsika. Száz év telt el azóta, kedves Nadine, száz esztendő!
- Kereskedem - mondotta Avakum.
- Kereskedik? - A szerelmes emlékezésbe most a tisztelet érzése vegyült. - Ó! - mondotta Nadine.
- Képekkel kereskedem - tette hozzá magyarázóan Avakum.
- Emlékszem, emlékszem - szólt Nadine. - Marga festőművész. Nehéz üzlet. A képekkel való kereskedés azonban, úgy hallom, szépen hoz.
Avakum bólintott. Sok pénzt, hébe-hóba sok pénzt, ha nem is gyakran.
- Nadine, lelkem, arra a hatos számú szobára emlékszel még?
A lány egy kicsit megrázta a fejét. Istenem, mennyi szoba volt az életében! De aztán sietve elmosolyodott :
- Már hogyne emlékeznék, Monsieur! Hát persze hogy emlékszem! Most is ezt a szobát óhajtja, a hatost?
Most már "Monsieur" és nem "mon garçon", hát persze, hiszen képkereskedőről van szó!
- Ha szabad! - mondta Avakum. - Én konzervatív természet vagyok, a régi emlékekhez igazodom. Hát te, kis Nadine?
Nadine azt felelte, hogy a "hatos" szerencsére szabad, a régi emlékekkel kapcsolatban azonban semmit sem válaszolt. Tessék a kulcs. Ő majd kitölti a bejelentő lapot, csak tessék itt lent aláírni.
Avakum aláírta a bejelentő lapot, és érezte Nadine illatát, mert a lány feje csaknem a vállát érintette. Ugyanaz a parfóm, mint egykor, gondolta. Régi história.
- Nadine, nem jársz ma este véletlenül a hatos

tájékán?

Vacsorázni lement a kis kávéházba, amely éppen a szálloda bejáratánál volt. Mialatt kávéját iddógálta, átnézte az esti lapokat - egytől egyig . vastagbetűs címekkel adták hírül "Trofimov professzor különös szökését Várnából". A lapok szerint a professzor megmentette találmányát a szovjet hadvezetés elől, amelynek az volt a szándéka, hogy azt katonai célokra használja fel . . .

Tizenegy órakor Nadine bekopogtatott az ajtaján. Beengedte, miközben azt színlelte, hogy mély álmából ébredt. Nagyokat ásított. Megkérte, várjon egy kicsit, amíg lezuhanyozza magát a fürdőszobában.

Mindössze tizenöt perc az egész, nem több.

- Ó, mon vieux, előfordul - vigasztalta biztatóan

Nadine. - Ilyen fárasztó utazás után!

Igazán megérti, hiszen nem gyerek!

A hatos szoba! Kis öltöző is tartozott hozzá, a hálószoba előtt. Az öltöző a kis szalonba nyílt, onnan pedig a fürdőszobába lehetett lépni. Avakum bezárta az öltözőt, elővette bőröndjéből a tranzisztoros rádiót és bement a fürdőszobába. Kinyitotta a melegvíz csapját és megtöltötte a kádat. Aztán a tükör elé ült, kis jegyzetkönyvét "üres" oldalra fordította, s megnyomta a készülék kis csavarját.

Pontosan tizenegy óra tíz perc volt.

Valahonnan az éterből pontok és vonások szaggatott jelzései szálltak ide. Az adás befejeződése után tíz perccel Avakum a következő szöveget olvasta:

"Vettük a Light®rádiógramot. Szöveg: Spartel

július huszonötödikén. Másnap onnan magaddal viszed Hansot. Ő a Sárkánynál vár. Összeköttetés jelzava négyes szám. Az öböl bejárata előtt horgonyoz. Idegen személyeknek tilos. Csak te, vagy Francois száll ki. Hans érkezése után azonnal indulsz a megbeszélt irányban. Utasításunk: instrukciókért keresd W-t."

A vállán forró zuhany. Nagy öröm, ha a tranzisztoros rádió a Vitosa hegységet odavarázsolja a Szajnához. Ha a 07-es akár az Andromeda csillagkép ködvilágába menekül is - bizony még odáig is üldözni fogja, még ott is leleplezi, csakhogy az emberiségnek

az áldott sugarat megmentse! Azért, hogy kellemes legyen az élet itt a földön, hogy Nadine-nak ne kelljen a szobákba mennie, hogy a nők ne szüljenek pókokat. Csak vígan, Figaró . . . Ha a gróf táncolni akar . . .

Hány ismeretlen is van? Az első - Hans. A második - a Sárkány. A harmadik - a négyes számú jel-szó. Egyenlet három ismeretlennel. Ha az ismeretleneket megoldja, a kis henger elfordul, a zár felpattan és a tömlőc ajtaja kitárul. Konsztantyin Trofimov és Natalija Nyikolajevna megmenekül. W-nél! W-nél!

- Nadine, kedves, unatkoztál?

- Ó, dehogyis! - ásít egyet Nadine. - Jól érzem magam. Egy kicsit elszunnyadtam.

- Szunnyadj még egy kicsit! - mondja Avakum.

- Megyek, vásárolok egy kis bort meg egyet-mást.

Bezárja a külső ajtót és elmegy.

Tizenkét óra. Az Eiffel-torony előtti téren. A torony déli boltíve alatt.

- Monsieur Didier?

Magas férfi, fehér inggallérja a zakójára kihajtva.

- Non, moi, ja suis Monsieur Joseph.

- Nem lenne szíves megmondani, hány óra?

A fehér galléros úr azt mondja, az idő valószínűleg délutáni kettő. Avakum erre a bal kezét nyújtja. Bal kézzel kezét szorítanak, így üdvözlük egymást. Aztán a felvonóval a torony második teraszára mennek. Lá-buk alatt lámpák tengere ragyog. S ebben a tengerben a Champs-Élysées gyöngyház patakra hasonlít.

Mind a ketten dohányoznak. Gyönyörködnek a lámpák tengerében. Avakum halkan a rádiógram szövegét idézi. Franciául beszélgetnek, Avakum társa a magánhangzókat, főként pedig az "a" és "o"-t nagyon lágyan és elnyújtva ejti. Azt mondja:

- Látja kérem, eddig négy ilyen rádiógramot sikerült fognunk, csaknem ugyanazzal a szöveggel, de a helyek különféle megjelölésével. Az ön rádiógramjában a "Spartel" megjelölés szerepel, vagyis Tanger városának kikötője, mivel e város világítótornyát "Spartel"-nek hívják. A többi rádiógramban olyan helyeket neveztek meg, melyek a Földközi-tenger, a Biscayai-öböl és a La Manche-csatorna kikötőire utalnak. Hogy a hajó vajon Malagában, San Sebastianban,

Le Havre-ban vagy Tangerban fog-e megállni, egyelőre nem tudjuk. De a hajót sem ismerjük - a Földközi-tengeren száz és száz hajó közlekedik. Viszont embereket küldtünk San Sebastianba, Malagába és Le Havre-ba is. Ön Tangerba fog utazni. Útlevelet kap tőlünk, s az útlevélben egy kis papírszeletet talál - annak az embernek a címét, aki segítségére lesz. Az ön esete nagyon érdekes, mivel csak ebben a legutóbbi rádiógramban említik a Hans nevet.

HARMADIK RÉSZ

2.

TANGER. 196... JÚLIUS 28.

Délután három óra. Még lélegzeni is alig lehetett a rekkenő hőségben. A város fölött az égbolt olyan volt, mint izzó kupola.

Avakum taxiba ült, és a sofőrt utasította, vigye a Mohamed sugárút 28. szám alá - a Banque de Marocba.

A sofőr, aki hófehér zubbonyában a barnánál is sötétbőrűbbnek, csaknem feketének látszott, amint a varázslatos Banque de Maroc kifejezést hallotta, abban a szempillantásban egyetlen széles, hízelgő és végtelenül nyájas mosollyá változott. Lágy ragyogású futószőnyeggé, amely magától terül az ember lábai elé. A fiatalember, aki így mosolygott, jóképű, természetes, fekete szemű férfi volt.

Behajtottak az itt-ott pálmafák ágaitól árnyas sugárútra, amelyen tömör, lapostetejű házak sorakoztak, olyan fehérek, mintha a tenger tajtékjából emelték volna őket, öntelt és szolidan nyugodt épületek.

A mór oszlopsorokkal díszített házak a városnak ebben a részében olyanok voltak, mintha idegenből vették volna ide: a meghívott vendégek között itt-ott egy-egy helybeli ember is előbukkant.

Avakum megkérdezte a sofőrt, hogy hívják.

- Hasszánnak - felelte a fiatalember.

- Mért mosolyogsz ilyen szolgalelkűen, Hasszán? Hasszán bronzbőrű képe fellobbant.

- Hja, a mesterség, uram! - Aztán Hasszán halkabban, mintegy engesztelő hangon hozzátette: - Nagy a konkurrencia, uram!

E kurta párbeszéd után Hasszán csak egyszer mosolyodott el.

Avakum bement a bankba, a folyószámla osztály termébe, sötét, márványból épült, hűvös szentegyházba. A terem mélyén számoló- és írógépek kattogtak, az ablakfülkék előtt a hívők hosszú sora állt irattáskával, elegáns alpakka és terilén öltönyben. Beváltotta csekkjét, egy kis aprópénzt is kért, és távozott.

Midőn a márvány hűvösségéből az utcára lépett, úgy érezte, mintha kenyérsütéshez felfűtött kemencébe merült volna. Hasszán a kocsi ajtaja előtt várta. Avakum másutt is beválthatta volna a csekkjét, valamelyik kisebb bankban, esetleg a repülőtéren is, de Hasszánnak látnia kellett, hogy "nehézsúlyú" klienssel van dolga.

- Hasszán - szólt Avakum -, nagyon hálás leszek, ha elviszel a Menendez y Pelayo utcába, megteszed?

- Természetesen, kegyelmes uram! - felelte katonásan Hasszán. Becsapta a kocsi ajtaját, és a leopárd hajlékonyságával a volán mellett termett. Nem mindennap esett meg vele, hogy olyan utast szállítson, akinek a Banque de Marockal van dolga.

Mikor bekanyarodtak a Pasteur sugárútra és a Rue de la Libertét keresztezték, Avakum megismételte:

- Menendez y Pelayo negyvenhetes, német konzulátus!

Allah, micsoda utas! Ilyen nem mindennap akad!

- Hasszán - szólt Avakum, mikor a beige színű Peugeot megállt a 47-es számnál -, fogd ezt a kis aprópénzt - azzal egy marék fémpénzt nyomott a markába -, s amíg a konzulátuson vagyok, édesítsd meg a torkodat gusztusod szerint . . .

- Ó, excellenciás uram! - szabódott Hasszán. de azért sietve nyújtotta a markát, s nyomban zsebre vágta a pénzt.

- Ha valaki megkérdezi, miféle utasod van, mondd azt: egy párizsi francia!

- Párizsi francia! - bólíntott Hasszán. - Allah szakállára esküszöm!

Sok minden előfordul ebben a keserves világban, mért ne lehetne dolga ennek a párizsi excellenciás úrnak a német konzulátussal. Egyedül Allah tudhatja, miféle ösvényeken járnak ezen a világon az emberek! Az a maroknyi aprópénz meglehetősen szép öszszegre rúgott. Ha furkósbottal verik, Hasszán akkor is megesküszik rá, hogy őkegyelmessége Párizsból csöppent ide.

Avakum felkereste a nyilvántartást vezető tisztviselőt, hűvös fejbiccentéssel üdvözölte, s megkérte, adjon betekintést azoknak az NSZK állampolgároknak útlevel-nyilvántartásába, akik a legutóbbi héten Tangerbe érkeztek, vagy onnan tovább utaztak.

A teljesen kopasz tisztviselő fénylő feje hirtelen az érett görögdinnye belének vérvörös színébe csapott át. Égszínkék szemében sötét felhők gyülekeztek.

- S miféle jogon, uram?! - kérdezte franciául s keskeny teuton ajkai lenézően kihívó mosolyra ferdültek.

Ez a francia mégiscsak túllő a célon!

- Kérem szépen - mondotta Avakum, de olyan hangon, amelyben semmi kérés sem volt. Hát nem érti Brunhildának eme leszármazottja, hogy gascogne-i legénnyel van dolga? - A listát - mondotta Avakum -, a listát akarom látni!

Brunhilda leszármazottja az ajkába harapott. A szemében gyülekező felhőkből villámok csaptak ki.

- Semmiféle listát nem láthat! - mondotta metsző hangon. - Kérem, hagyjon engem békén!

- De hát nem kapott ön telefonértesítést Bonnból?

- csodálkozott Avakum. - Gondolkozzék csak uram, gondolkozzék!

Ó, ez az átkozott gascogne-i! Brunhilda idejében az ilyen legény fejét egyből levágták!

- Nem érti, uram, hogy már untat?

- Nagyon sajnálom - mondotta Avakum. - Rop-pant sajnálom, hogy untatom, de nincs más megoldás!

dás! - Kabátja belső zsebéből igazolványt húzott elő, és elegáns mozdulattal átnyújtotta a tisztviselőnek. - Nincs más választás! - mosolygott Brunhilda leszármazottjára. - Meg kell mutatnia a névjegyzéket.

A gall kakas csatát nyert. Brunhilda kései leszármazottja elolvasta az INTERPOL felírást, aztán elolvasta azt is, hogy az igazolvány tulajdonosát Maurice Marsegnacnak hívják, megállapította, hogy az igazolványon látható arckép vonásai tökéletesen egyeznek az azt átnyújtó Marsegnac vonásaival; veszedelmes emberek ezek az "interpolosok", s az igazolványon a hivatalos bélyegző is ott ékeskedik. Még Brunhilda kései leszármazottjai is kötelesek az Interpol segítségére lenni. Ópiumcsempészet, leánykereskedelem, drága ékszerek és értékes képek ellopása . . . Tessék parancsolni! Egy csésze kávé talán? Vagy egy pohár jeges whiskyt?

Ezen a héten a Német Szövetségi Köztársaságból öt állampolgár érkezett. Közülük egy Johannesburgba folytatta útját, ketten Dakarba utaztak, a negyedik visszautazott Bonnba, az ötödik pedig . . . Paul Schellenberg, müncheni professzor, még Tangerben tartózkodik - a Gibraltar Szállodában lakik, Rue de la Liberté . . .

- Tehát ez a Max Schneider két nappal ezelőtt Dakarba utazott - jegyezte meg Avakum és elhallgatott. - Nem emlékszik, uram, milyen foglalkozást tüntettek fel az útlevélen?

- Természetesen emlékszem, Marsegnac úr! Nagyon jól emlékszem! - Körülnézett, aztán Avakum füléhez hajolt, és titokzatosan megszúgta. - Kereskedelmi utazó!

- Ahá! - szólt Avakum.

Összenéztek, jelentősen elmosolyodtak és bólintottak. Ó, ezek az ópiumcsempészek, ezek a leánykereskedők és ékszertolvajok!

- Nagyon köszönöm! - szólt Avakum.

- Ó, kérem, Marsegnac úr!

- Egy Murillo-képet ajánlottam eladásra, ugyebár méltóztatik érteni?

- De nem tudunk megegyezni az árban! - A

nyilvántartási osztály tisztviselője kacsintott egyet - ő érti a dolgot, nehogy azt gondolja Marsegnac úr, hogy járatlan az efféle ügyekben.

Az El Minzah Szállodához képest a Hotel Gibraltár olyan volt, mint a fiastyúk valamelyik szerény kis csillaga a tündöklő Vénusz mellett. Avakum Schellenberg professzor iránt érdeklődött, és a portás megmutatta. A professzor épp egy pohár sört hajtott fel a bárpultnál, csak úgy talpon; indulóban volt. Magas-termetű, őszülő halántékú férfi volt, pirosposzsgás arccal, a szeme alja táskás.

- Hasszán - szólt Avakum -, akarsz még egy marék aprópénzt?

- Természetesen, excellenciás uram! - jelent meg széles vigyor Hasszán arcán. - Allah szakállára esküszöm, nem utasítom vissza.

- Megkapod - mondotta Avakum. Szemével a professzor felé intett, aki kiitta sörét. - Látod azt a magastermetű férfit ott a pultnál? Nos, ez az ember néhány perc múlva otthagyja a bárpultot, s egész biztosan a túloldali Grand Saklióba indul, vagy átvág az utcán, hogy kimenjen a térre. Akár az első, akár a másik esetben te a taxiddal nekirohansz, de nem gázolod el, mert én ennek az embernek a közelében leszek, s az utolsó másodpercben elrántom a kocsit elől. Ahogy mondani szokták, megmentem az életét, te pedig rettentő haragosnak mutatkozol, mert figyelmetlen; jól lehordod és eltűnsz a kis mellékutcában, a francia konzulátus mögött. Érted, barátom, mit kérek tőled?

Hasszán kerekre tárgult szemmel bámult rá.

- Jótettét szeretnék elkövetni - mosolygott Avakum. - Megesküdtem Allah szakállára, hogy megmentek egy embert a halál torkából, s íme, most jó alkalom kínálkozik, hogy fogadalmamat teljesítem.

Hasszán továbbra is ámuló szemmel nézte.

- Ma este pedig, nyolc órakor, az El Minzah előtt vársz rám - folytatta Avakum. - Ott a szobám. Az El Minzah Szállóban.

Abban a szempillantásban, amidőn Hasszán az El Minzah nevet hallotta, rögtön felélénkült, s villám-

gyors mozdulattal zsebre vágta a pénzt.

- Legyen meg Allah akarata! - suttogta, beugrott a taxiba és kissé hátrált, hogy kényelmes helyzetet teremtsen a starthoz.

Csak Allah ismeri a sors kifürkészhetetlen útjait.

Ezután a dolgok így fejlődtek:

Schellenberg professzor kilépett a bárból, elégedetlenkedve morgott a napra, amely már hanyatlóban volt a Spartel mögött, szalmakalapját a fejére tette, s hosszú léptekkel megindult a strand felé vezető utcán. Rézsút átvágott a Rue de la Libertén, a belga konzulátustól kissé feljebb, mikor azonban már alig három lépés választotta el a túloldali járdától, hirtelen csikorgó fékezést hallott a háta mögött, sebes szélvihar támadt körülötte, amely - a jó ég tudja hová - el is ragadja - ha ugyanabban a pillanatban egy acélos kéz el nem kapja és vissza nem rántja. Ugyanabban a pillanatban egy beige színű Peugeot száguldott el mellette, alig arasznyira a járdától. A sofőrfulke ablakából egy ököl meredt feléje.

- Ez egyszer szerencséje volt, uram!

Schellenberg megfordult, és arra az emberre pillantott, aki a bal vállánál állt.

Avakum halottságadt arcot látott maga előtt, s ropant fáradt, nagy kék szemeket, amelyek rémületet sugároztak.

- Semmi baj - szólalt meg Avakum. - Ezt megúsztuk.

Schellenberg a szívéhez szorította kezét, és nagyot sóhajtott. Mintha valaki a torkát szorongatta volna.

- Ugye megijedt? - mosolygott rá Avakum. Megfogta a könyökénél a megszeppent embert és a járdára vezette. - Csak nem érzi magát rosszul?

- Semmi bajom - mondotta Schellenberg -, csak egyszerűen meglepődtem. - Franciául beszélt, de németes kiejtéssel, mintha az orrán át mondta volna a szavakat. - Tulajdonképpen nem lepődtem meg, egyáltalán nem lepődtem meg - tette hozzá, csak hogy éppen mondjon valamit. Aztán megkérdezte: - De maga honnan cseppent ide?

- Véletlenül - mondta Avakum. - Átvágtam az utcán, akárcsak maga.

- Igen? - bólogatott eltűnődve Schellenberg. - Hát mondjuk, hogy így! - leejtette a karját, és vastag ajkán bizonytalan mosoly lebegett. - Hát mondjuk, hogy így - mondotta újra -, ez azonban hajszálnyit sem változtat a helyzeten. Maga megmentette az életemet. Elkapott a biztos halál elől! - teli torokból felnevetett.

- Az is lehet, hogy csak könnyebben sérült volna meg - szólt tartózkodó mosollyal Avakum. Ez az alak gyanít valamit.

- Sérülés vagy halál, mindegy. Schellenberg professzor alázatos köszönetet mond önnek, uram! - S kezet nyújtott.

- Szóra sem érdemes - mondta Avakum. - Semmi különös sem tettem. - De azért kezet szorított. Nehéz és nyirkos, ernyedt keze volt, Avakumból vi-szolygó érzést váltott ki.

- Tudom - mondta a professzor. - Ön csupán a kötelességét teljesítette - s váratlanul ismét elmosolyodott. - Nos, mit tegyünk, uram, rendjén való, ha a megmentett áldomást fizet a megmentőjének. - S most ő fogta karon Avakumot. - Tudja mit, uram, én nem szeretem ezeket a helyiségeket az Avenue d'Espagne-on vagy a Boulevard Mohamedon, nagyon zajosak, az embernek mindig az az érzése, mintha borbélyszéken ülne. Csak egy mozdulat, s máris véres lesz a képe. Száz pár szem tapad ránk, s tiszteségesen még az orrunkat sem fújhatjuk ki. Én a kis lokálokat szeretem, ott túl a Mendubián, a Medina felé. Az ember ott úgy lakmározhatik a makréla halból vagy galambhúsból, ahogy jólesik, amúgy parasztosan, anélkül, hogy tíz pár villát meg kést használjon hozzá. Önnek, kedves megmentőm, mi a véleménye erről?

Avakum azt válaszolta, hogy erről neki nincs különös véleménye, rábízta magát Schellenberg úr ízlésére.

- Ön ugye már régóta Tangerben van? - kérdezte.

A professzor ravasz tekintettel végigmérte; és megcsóválta a fejét. Avakum nem volt képes felfogni, mért néz rá ilyen szemmel, s mért csóválja a fejét.

Mintha csak azt akarta volna mondani : "Még hogy nem tudod, mióta vagyok én Tangerben? Ugyan-ugyan!" Egyáltalán, egyes szavai és pillantásai nagyon furcsának látszottak, s megütközést válthattak ki még olyan nyugodt természetű emberből is, mint Avakum.

Elhaladtak a Grand Sokko árkádjai alatt, balra fordultak a Rue de la Kazbakra, s tovább mentek a Sokko Chicco és a Mendubia park között. Bementek egy csendes és eldugott kocsma udvarára, és egy nagy, öreg ciprus tövében telepedtek le. Szemben velük, mint valami fölemelt hatalmas tenyér, a Mendubia erőd magaslott ágyúival.

Schellenberg bort rendelt és roston sült galambot. Egy ideig hallgatagon ittak, aztán Schellenberg így szólt :

- Már vagy tizedszer történik meg életemben, hogy egy kocsi egyszerűen nekem rohan. S meg kell mondanom, uram, lassanként már unom ezt a dolgot. Istenemre, unom! Az elmúlt éjjel valaki beosont a folyosóra, s én nagyon jól hallottam, hogy megáll a szobám ajtaja előtt. Már-már azt hittem, álkulccsal kinyitja az ajtó zárját, s a küszöbről durr, belém lő. Előfordult, hogy kétélű tört dobtak felém - messziről. Szülővárosomban, Münchenben, azzal is próbálkoztak, hogy az utcán, sétám közben az egyik balkonnál virágcserepet ejtettek rám. A cserép fél lépésnyire mögöttem tört darabokra. Szörnyű! Azért mondom, uram, unom már ezt a dolgot!

Füledt meleg volt, Avakum azonban úgy érezte, hideg borzongás fut végig a hátán. Bolond ez a professzor, vagy csak megjátssza az őrültet?

- Egészségére! - emelte poharát a professzor. - Maga ma megmentette az életemet, hálásan köszönöm! - Mohón ivott, egy hajtásra kiürítette poharát, de mohón evett is. Kétszer is rendelt sült galambot pörkölt hagymával és mazsolával.

- Nem értem, kik lehetnek azok, akik önt kocsival üldözik és éjnek idején a szobája körül settenkednek - mondta Avakum.

Ezúttal Schellenberg kimondotta azt, amit az imént legfeljebb a tekintetéből lehetett sejteni:

- Ugyan kérem! Magát azért küldték, hogy rám vigyázzon, magának szép pénzt fizetnek ezért a fáradságáért, s még maga kérdez engem! Nem szeretem az olyan embereket, akik naivan tettetik magukat!

- Igaz, hogy én vigyázok magára - mondotta Avakum. - Isten a tanúm, azért vagyok itt, hogy magára vigyázzak s megőrizzem minden bajtól. De bizonyára sejti, előfordul, hogy egyik-másik őr nem tudja, voltaképpen kit is őriz és miért őrzi. Teljesíti a kötelességét - s ezzel kész.

- Ördög és pokol! - szitkozódott Schellenberg.

- S azonfelül Belzebub serege! Maga túl hangosan beszél! Maguk mindannyian, az egész nációja rettenően kiabál!

- Ez csak úgy rémlik önnek! - mosolygott Avakum. - Hát nem veszi észre, hogy suttogva beszélek? Ha kettőnk közül valamelyik kiabál, az nem én vagyok, hanem maga!

- Az lehet - mondta Schellenberg. - De ne csodálkozzék, végeredményben az idegeim nincsenek rendben. Különösen amióta erre elhatároztam magam! Egészségére, uram!

Ivott, aztán folytatta:

- Az ön egészségére iszom, uram, de istenemre mondom, irigylem! Schellenberg professzor irigyli magát! Én elektromérnök vagyok, fizikus, a legutóbbi időig a kvantum mechanikáról tartottam előadásokat a müncheni egyetemen. De egy esztendővel ez előtt kijelentették: Menjen végre a pokolba, Schellenberg úr! Unjuk, hogy minden hónapban petíciókat kapjunk az ön személye ellen! No persze, ami igaz, az igaz, ezeket a folyamodványokat semmirekellő fráterek, holmi vagabundok, kommunisták nyújtják be maga ellen, de mégis, mindennek ellenére . . . Hiszen tudja, hogy a lengyelek holmi auschwitz-i háborús bűnök miatt 15 évre ítélték magát, így aztán egyes diákjaink . . . ugyebár megérti, hiszen ön hazafi, nagy-nagy hazafi! Édes istenem, már hogyne érteném, uraim! Ha már az egyetem rendjéről és nyugalmaról van szó! . . . Tessék, itt a lemondásom, méltóztassék!

- Egy esztendeje már, hogy nem vagyok az egyetemen, uram, nincs laboratóriumom, a szívem szakad

belé! Semmi vagyok, az én millió elektronvoltjaim nélkül semmi vagyok, űr a világegyetemben, érti, uram? Nincsenek többé spinek, nincs a tulajdonságok, a képződések megőrzése, nincs az antirészecskék szimmetriája, egyáltalán nincs világ! A nemlétben tévelygek!

Nem én vagyok az egyedüli ember, aki a nemlétben él. Nemdebár? De íme, ebben a világban baljós árnyak bukkantak fel, egy esztendeje üldöznek! Lengyel ügynökök járnak a nyomomban, el akarnak hurcolni, hogy leüljem a rám kiszabott tizenöt esztendőt! Ugyebár érti, uram? Tizenöt évre ítélték, mert annak idején Auschwitzban csináltam valamit - egy kis készüléket, amely arra szolgált, hogy az emberi szervezetet hamuvá változtassa. Egy közepes súlyú emberből - két maroknyi hamu lesz! Elkészítettem azt a készüléket, mert követelték tőlem - megcsináltam! Egy elektromérnöknek, ha a hadseregben szolgál, valamit csak kell csinálnia! Ön, uram, francia, s ezért nem értheti: ha egyszer valamit követelnek az embertől, hogy megtegye - meg kell tennie!

Beismerjem magának? Egyszer már eltökéltem magamban, hogy jelentkezem a Lengyeleknél. Itt vagyok, kérem, csukjanak le! Titokban arra gondoltam: csak nem dugnak börtönbe, annyira nem ostobák, inkább elküldenek valamelyik laboratóriumba, dolgozni, s majd ott leülöm a tizenöt évet. Időközben azonban egy másik pert is lefolytattak, ugyancsak ilyen ügyben, Auschwitz miatt, s azok az alakok ugyancsak eláztattak, szégyenteljesen: ennyi és ennyi tonna hamut írtak a rovásomra, ugyebár érti? Hogy a saját bőrüket mentsék, ami egyébként semmit sem ér, így vallottak azok a gazemberek. A lengyelek, amikor megtudták, hogy ilyen sok ember szárad a lelkemen, felülvizsgálták a korábban hozott ítéletet, s engem is in contumaciam, vagyis távollétemben halálra ítélték. Márpedig a lengyeleknél a kivégzés kötél által történik. Hurkot vetnek az ember nyakába. Lehet, hogy három perc leforgása alatt meghal az ember, de tizenöt percig is elkínlódhat . . . Egészségére, uram! S azóta; megmondom őszintén, állandóan a nyomomban vannak, keresnek, a halálomat akarják. Ko-

csival rohannak rám, virágcsereppel vesznek célba, éjnek idején a szobám körül ólálkodnak . . . S egyáltalán . . . Biztos vagyok benne, hogy most is figyelnek valahonnan . . . A bőrömon érzem! Valami mászik, egyre mászik a hátamon . . . Egészségére, uram! Csak tökkelütött hülye egyezik bele abba, hogy kötelet kapjon a nyakára. De egy olyan fizikus, mint amilyen én vagyok, az igazat megvallva, mindenütt szívesen látott vendég. Keresni kezdtem hát olyan helyet, olyan országot, ahol azoknak a keze nem érhet utol. S ha az ember keres, előfordul, hogy hívatják: Gyere hozzánk, kedves barátunk! Így van ez, uram! S azok, akik így szoltak hozzám: "Gyere hozzánk, kedves barátunk!" - azok fogadták fel önt, hogy vigyázzon rám, őrizzen, s én most már a valóságban is meggyőződhettem róla, hogy ön jól végzi a munkáját. Nagyszerűen! Csak így tovább, még egy kicsit, még egy éjszakát és fél napot, uram! Avakum teletöltötte a poharát, s ivott néhány kortyot.

- Különös! - mondotta. - A hajónak ma kellett volna érkeznie.

- De honnan tudja, hogy már nem jött meg? - Schellenberg lenéző pillantást vetett rá. - Legyen nyugodt, uram, hogy az a hajó nem üdvölvésekkel jellenti be érkezését!

- Hát akkor, ne menjünk a kikötőbe? - kérdezte Avakum. - Ha a hajó megérkezett, feltétlenül látni fogom. Ön majd a hajón marad, én pedig visszamegyek a "Gibraltarba" a poggyászáért.

- Ez a javaslat érthető - mondotta Schellenberg -, s én tüstént szót is fogadnék önnek, ha tudnám, összekulcsolta a kezét és a fejét csóválta -, ha tudnám, melyik az a hajó, vagyis mi a neve annak a hajónak, amelyik elvisz engem innen. - Kis ideig hallgatott. - Ön nem tud valamivel többet erről? Avakum vállat vont.

- Az én megbízatásom korlátozott - mondotta.

- Nekem csak azt az utasítást adták, hogy vigyázzak önre addig, amíg el nem utazik.

- Nagyon sajnálom, uram! - sóhajtott Schellenberg. Leszopogatta a második galamb utolsó kis csont-

ját, és újból nagyot sóhajtott. - Önnek ma este a küszöböm előtt kell aludnia, uram! Azok az emberek érzik, hogy kisiklom a kezükből, nem gondolja? Az üldözés rögeszméje jól végezte munkáját. Schellenberg idegeit már teljesen tönkretette az esztelen rémület. Avakum így szólt:

- Nagyon sajnálom, de nem alhatom a küszöbe előtt. Ez nem megengedhető és haszonnal sem járna. Hacsak egy percre elszunnyadok, leütnek. Nem válogatósak az eszközökben. Hát nem látta az előbb, milyen könnyen elgázolhatták volna?

- Hogy az ördög vinné el őket! - tört ki Schellenberg. - Münchenben egy készüléket agyaltam ki, egy ébresztőórát, amely abban a szempillantásban, ha valaki megállt az ajtó előtt, zörögni kezdett, de úgy, hogy még a holtakat is kiugrasztotta volna a sírjukból! Ebben a városban azonban teljesen védtelen vagyok. Hanem, tudja mit, uram, nagyon szívesen megennék még egy galambot. És ön? Avakum tagadóan rázta a fejét.

- Ha így étkezik, végelgyengülésben fog meghalni - mondta Schellenberg. - Az én müncheni macskám több húst evett, mint maga. Tehát ön a mai, utolsó estén leveszi a kezét rólam?

- Ellenkezőleg - mosolyodott el Avakum.

Ezen a mai, utolsó estén ön veszi majd igénybe az én szobámat, az El Minzahban. Ha ez meglesz, három kitűnő dolog történik: ma éjszaka vörös mahagóniból készült, puha ágyban fog aludni; épségben megőrzi a fejét; holnap délután felveszem honoráriumot a Banque de Marocban és elutazom Párizsba. Schellenberg egy darabig gondolkodott, aztán így szólt:

- Semmiképp sem tudok lemondani a harmadik galambról, uram! Muszáj megrendelnem. Ami pedig a javaslatát illeti, kérem, rendben van. Elfogadhatónak találom. Cselekedjék, az ördögbe is! De ne gondolja, hogy az ön vörös mahagónija csábít. Mind a mahagóniban, mind pedig a közönséges fenyőben egy és ugyanazok a folyamatok játszódnak le, egyikben is, másikon is egy és ugyanaz az őszanyag van, úgyhogy semmi jelentősége sincs, hogy a végeredményt ma-

hagóninak vagy fenyőnek hívják. Csak menjen, menjen, kedves barátom! Hozza el a poggyászatot a szerrény Gibraltárból a csillagos El Minzahba. Azalatt én még egy kevés elemi részecskét elfogyasztok, melyek sajátságos kapcsolódása végső soron: galamb marokkói módra! - Elnevette magát. - A forma sajátságos, véletlen, a lényeg azonban egy és változhatatlan - mintegy harminc elemi részecske és semmi több. Nos, menjen, csak menjen!

A továbbiakban így alakultak a dolgok:

Éjszaka Avakum Schellenberg útleveléről szépen lefejtette a professzor fényképét és helyébe a sajátját ragasztotta. A betűtípusok között, melyeket mindig magával vitt, megtalálta a bélyegzőn látható betűkhöz hasonlókat, s azokból összeállította a bélyegzőnek azt a részét, melyet arcképe alsó jobb részére kellett illesztenie.

Tranzisztoros rádiójában egy kis adóállomás is volt. Antennaként bőröndje puha fémből készült oldalát használta. Szófia központjának a következő rádiogramot küldte: "Tájékoztatást kérek Paul Schellenberg müncheni professzoráról", s nekilátott poggyásza elrendezésének.

A professzor a mahagóni ágyban aludt. Álma mély volt - Avakum gondoskodott róla, hogy ivóvizet poharában egy olyan tabletta nyolcadrészét feloldja, amely teljes egészében negyvennyolc órás alvást idézett elő.

Tranzisztoros készülékétől Avakum még az ágyban sem vált meg. A mikro adóállomáson kívül a tranzisztoros rekeszeiben még egy mikro fényképezőgép és infravörös "szem" is helyet foglalt, amely éjszakai, közeli megfigyelésekre szolgált. Szükség esetén a "szemet" a fényképezőgépre lehetett szerelni.

Avakum másik, "különleges" bőröndjében a következő dolgok foglaltak helyet: először - két kis üvegcsé - vörös és sárga. A vörösben magas vérnyomás elleni gyógyszer. Az üvegcsé négy utolsó tabletta külsőre olyan, mint a többi, de 48 óráig tartó, megszakítás nélküli álmot idézett elő; a sárga üvegcsé két utolsó tablettája pedig a mikrofilmszalagok elő-

hívására szolgált. Másodszor: egy kristály, annak a hullámhossznak meghatározására, amelynek segítségével Avakum szófiai központjával kapcsolatba lépett. Ez a kristály, amely egy dominó gombocskájánál is kisebb volt, Avakum bőröndjének zárjában foglalt helyet. A bőrönd kulcsát kétszer kellett balra fordítani, hogy a zárról egy kis tokot lehessen lecsavarni. Ebben a tokban volt a rádiókristály. Harmadszor: egy kis füzet, kockás lapokkal, egy kicsiny, de roppant erős nagyítóüveg és egy kis kötet "Az átkozottak", francia nyelven. A két "átkozott költő", Verlaine és Rimbaud versei tartalmazták a rejtjelkulcsot, amely segítségével Avakum a rádiógramokat összeállította, illetve a kapott szövegeket megfejtette.

Ilyen volt Avakum "különleges" poggyásza. Amikor már mindent elrendezett, telefonon taxit hívott, a sofőrnek megparancsolta, hogy vigye a Sokko Chiccoig, aztán egy utcanevet mondott neki, amely a Medinában volt, s mikor ebbe az utcába érkeztek, azt mondta: várjon ott rá, ő pedig kiszállt, s egy perc múlva eltűnt a sötétben. Az ember olyan könnyen eltűnhetett, beleveszthetett ezeknek a kövezett kis utcáknak és sikátoroknak labirintusába!

Az El Minzahba éjjél után tért vissza. Schellenberg, aki annak idején Auschwitzban "készített valamit", hogy egy marék hamut kaphasson, most az igazak álmát aludta.

Éjjél után két óra tájban Avakum összeköttetésbe lépett Szófiával, s megkapta a professzorról szerzett értesüléseket. A rádiógram megfejtés mintegy fél óráját vette igénybe. A sötétség már oszladozott, a Földközi-tenger felől virradt, amikor végre eloltotta a villanyt, s csak úgy, a karosszékben ülve, lehunyta a szemét.

HARMADIK RÉSZ

3.

TANGER, 196... JÚLIUS 29.

Minekutána bekebelezett három tojásból készített sonkás omlettet a megfelelő paradicsommal, hagymával és uborkasalátával együtt, s minekutána felhajtott fél liter főles tejet, kikanalazott vagy fél üveg narancsíz, a végén még narancslével is felüdítette magát, e kis "déjeuner á l'Europe" után Schellenberg azt mondta Avakumnak, hogy most már formában van, és semmi kifogása az ellen, ha sétálnak egyet a tengerparton, vagy példának okáért elandalognak a Kazbah irányában, vagy akár a pokolba is, csak az a fő, hogy egy olyan lokál közelében legyenek, ahol az ember egy kis makrélát falhat, s amúgy tisztességesen egy pohár jéghideg sört is felhajthat utána. - Bár sehol a világon nincs olyan sör, mint Münchenben - sóhajtott fel Schellenberg, és bánatosan csóválta a fejét.

Jártak egyet a tengerparton, a kikötőbe is elmentek. Odabenn, a kikötő mély patkójában, a mólók védelmében több tucat kisebb-nagyobb hajó horgonyzott, teher- és személyhajók, tartályhajók és vitorlások. Az enyhe szellő egész sor különféle zászlót lengtetett; sós víz, jódpára, alga és gépolaj erős, átható szaga szállt a levegőben. A rakodópartokon taligák nyikorgtak, arab és berber hordárok sűrögtek-forogtak; egyaránt lihegve és verejtékben úszva. Az emelődaruk, mint vízőzön előtti óriás állatok, üvegkabinnal és polcokkal bordáik között, leengedték ormányukat a hajóraktárak sötét üregeibe.

Micsoda hangzavar, ricsaj ! S a sós víz, a gépolaj és fenyődeszka illata! A vízen olajfoltok úszkáltak, mint hatalmas rongydarabok.

Odafenn pedig a kéklő égbolt.

- Vajon melyik az én hajóm?

Avakum vállat vont.

- Fogadok egy korsó sörbe, hogy a hajóm már megérkezett, már le is horgonyzott, s ott várnak valahol, hogy az ördög vinné őket!

Elfordult, szivarra gyújtott, s tekintete ismét végigfürkészte a hajókat.

- Tudja legalább, hogy miféle zászló alatt hajózik? - kérdezte Avakum.

Schellenberg elnéző pillantással végigmérte:

- Van valami jelentősége a zászlónak? - mosolygott. - De ha már kérdezi, hát megmondom : az én hajóm Atlanti zászló alatt hajózik. Elég ez önnek?

- Túl sok is! Többet nem is szabad tudnom.

- Nem szabad - bólintott Schellenberg. - Van-nak dolgok, amikről csak egy ember tud, legfeljebb kettő. A hétköznapi ember ne legyen mindentudó.

Ha a hétköznapi ember mindentudó lesz, s ha egyáltalában sokat tud, istennek érzi magát. Ugyebár érti? Néhány milliárd istenből álló világ! Akkor kérдем önt: ki fogja tolni ezeket a targoncákat? Ki seprí majd el a szemetet? Az istennek nem tolnak targoncákat és nem söpörnek szemetet! Akkor mindenütt szemet lesz majd, rothadó szemet és veszteglő targoncák. S az isteneket majd betegség és éhség pusztítja. Ezért nem helyes, ha a hétköznapi ember sokat tud, ha mindent tud. Ez szerencsétlenség lenne, hogy az ördög vigye el. Az emberiség dögvésze.

- A hajóról volt szó - jegyezte meg Avakum, s arra gondolt, ha ezt az embert a vízbe löki, a víz felszínén egy mocskos folttal több lesz, egy jó vastag, piszkos folttal . . . S még arra gondolt: Ugyan mit jelent az ilyen felfogású embernek, hogy maroknyi hamuvá változtasson másokat? És hirtelen az is felbukkant a tudatában: de mi lesz akkor, ha az a bizonyos sugár ilyen ember kezébe jut?

Ez a gondolat teljesen váratlanul bukkant fel benne, de amint felbukkant, azon nyomban egy nagy kaput is feltárt. - Paul Schellenberg és Konsztantyin Trofimov - egy és ugyanazon a hajón, amelyet a 07-es kénye-kedvének rendeltek alá?! Miféle célt akarnak ezzel elérni? Talán abban bíznak, hogy Schellenberg fizikus valamit megtud Trofimov fizikustól?

A nap egyszerre forrón kezdett sütni.

- Hé, uram! - taszította vállon Schellenberg Avakumot. - Min tűnődött el ennyire? Nem gondolja, hogy ideje lenne valamelyik jó hűvös vendéglőben lehorgonyoznunk?

- Ideje - mondotta Avakum.

Schellenberg az órájára pillantott.

- Most fél tizenegy. Két óra múlva találkozom az-
zal az emberrel, aki a hajóhoz vezet. Biztos vagyok
benne, kedves uram, hogy a hajóm az ott ni, látja?
- Schellenberg az öböl keleti oldalára mutatott. Az
a fehér, két kéményes, olyan, mint egy jacht. Az lesz
az, biztosan tudom. Eljön hozzám egy ember és azt
mondja: Tessék, professzor úr! . . . De mit állunk itt,
mint a fatuskók, hogy az ördög vinné el! Úgy bámul
arra a hajóra, mint borjú az új kapura! - Meghitten
karonfogta Avakumot. - No, ne haragudjék, majd
maga hozza a bőröndömet, és így velem jön a hajóra;
s tulajdon szemével láthatja, milyen is egy modern
jacht. Most pedig, uram, előre abba a bizonyos hűs
vendéglőbe, mert a torkom már egészen kiszáradt!
Ki tudja, hogyan, de megint úgy esett, hogy újból
a Rue de la Kazbahon lyukadtak ki, s megint abba a
kocsmába tértek be, ahol tegnap a roston sült galam-
bokat ették.

- A sors ujja mutatja nekünk az utat! - szólt
Schellenberg, aki ma kitűnő hangulatban volt. - De
nézzen csak körül, uram, nézzen csak körül, nem jön
valaki mögöttünk?

Avakum körülnézett, s azt mondta, hogy ezúttal,
szerencsére, senki sincs a nyomukban.

- Ma szerencsés napom van! - nevette el magát
Schellenberg.

Ugyanahhoz az asztalhoz ültek, a ciprus tövébe,
amelynél tegnap is falatoztak, s mivel a professzor
már majd meghalt szomjúságában, Avakum elszaladt,
hogy minél gyorsabban megrendelje a sört.

A professzor hamarosan bekebelezett egy tál mak-
rélát, sebtében felhajtott két korsó habzó sört, mikor
azonban a harmadik korsó után nyúlt, rettenetesen
csuklani kezdett és a gyomrához kapott:

- Valami baj van - mondta bánatosan. Kis ideig
hallgatott és a fejét csóválta: - Mintha kissé túlzásba
vittem volna a dolgot, nem gondolja, uram?

Azt már azonban nem hallhatta, mit is gondol az úr,
aki személyesen hozta az asztalra a korsókat, mivel
azon nyomban úgy érezte, hogy a sör a makrélákkal
együtt fölemelkedik a gyomrában, s ezért kirohant
a mosdóba. Mikor visszatért, nagyon fancsali képet

vágott.

Néhány perc múlva a jelenet megismétlődött, s később - újra. Már tizenkettő felé járt.

- Szentséges ég! - nyögte ki nagy nehezen Schellenberg -, segítsen rajtam, uram!

Homlokán verejték ütött ki, kezei reszkettek.

- Van egy jó ismerősöm, túl a Sokko Chiccón -

mondotta Avakum. - Az öreg jeles gyógynövény gyűjtő, csak ő tudja megállítani ezt a csuklást. Ő egyszeriben véget vet neki. Álljon fel, amíg nem késő!

Schellenberg azonban már elveszítette az idő fogalmát. Avakum taxit rendelt. Segített a professzornak, hogy a hátsó ülésen helyet foglaljon, ő maga pedig a sofőr mellé telepedett. Megparancsolta, hogy a Medinába, a régi városba hajtson.

Így érkeztek abba az utcába, amelyben Avakum már járt az éjszaka.

Szólta a sofőrnek, hogy álljon meg, kifizette az összeget, amit az óra mutatott, aztán elengedte a kocsit.

Schellenberg a vállára támaszkodott és csuklott.

Már nem hányt, de borzasztóan csuklott.

- Csak türelem, türelem - szólt hozzá Avakum.

- Mindjárt segítünk a dolgon.

Átmentek néhány kis sikátoron. Schellenbergnek úgy rémlett, mintha valami földöntúli, valószerűtlen világban jártak volna. Talán valami temetőben, de szörnyen nyomorúságos, siralmas környezetben. Különösnek találta, hogy harmadrangú temetői parcellába vezetik, ahová a legszegényebbeket szokták temetni. Itt a koporsók olyanok voltak, mint a ládák, sőt még egy darab fénylő bádóg is szegélyezte őket, rozsdásodó vassín.

Aztán bevezették egy ilyen ládába, s egy fehér árny lebbent a szeme előtt, mint valami kísértet. Talán egy halott lelke volt? Aztán rájött, hogy ez mégsem lehet lélek, mivel az utolsó számvetés mindössze harminc elemi részecskéből állt, és semmi többől, ugyebár, no de azért mégis hazajáró lélekre hasonlított; találkozott ő már ilyennel valamilyen festményen.

Leültették s megittatták egy pohár vízzel.

Jobban lett. Látta, hogy egy kicsiny, fehér szobában

van, olyan ablakkal, mint egy gyufásdoboz. Most kínálják meg azzal a főzettel, amely egy csapásra megszünteti a rosszullétet.

- Jobban érzi magát? - kérdezte Avakum.

A hangot mintha egészen messziről hallotta volna; de megörült neki. Őrzője itt van, tehát nincs mitől tartania. A kísértet csak agyrém volt. A beteg idegek játéka!

Schellenberg azt suttogta, hogy most jól érzi magát.

- Egy perc múlva már kitűnő formában lesz - mondta Avakum.

Nevetett, ez nagyszerű volt.

- Kitűnő formában leszek - bólintott Schellenberg.

A tabletta, amelyet Avakum titokban az első korsó sörbe ejtett, már befejezte hatását. Csupán egy óráig okozott hányingert, utána úgy elmúlt az egész, mint ha mi sem történt volna. Csak éppen az ember lába mondta fel a szolgálatot egy-két órára.

- Uram - szólt most Avakum -, engedje meg, hogy emlékeztessen: tizenöt perc múlva fontos találkozása lesz. A percek múlnak.

Schellenberg dermedten nézett rá.

- Ördög és pokol! - kiáltott fel a professzor. -

Tényleg! - Felállt, egy-hét lépést tett az ajtó felé, de megtántorodott.

Avakum segítségére sietett és visszaültette a pam-lagra.

- Te jó ég! - nyögdécselt Schellenberg. - Mi lesz most?!

- Most én elveszítem a tiszteletdíjamat az ön átkozott falánksága miatt! - morgolódott Avakum.

Valamit azonban mégiscsak tenni kellett. Avakum így szólt:

- Uram, hála az égnek, nekem jó lábam van, s a pillanat, amint ön is tudja, kritikus. Nem szabad időt vesztegetni! Ha ön nem jelenik meg a találkán, azok majd azt gondolják, hogy lemondott az útról, és maga nélkül indulnak tovább. Elveszíti, eljátssza utolsó esélyét, uram! De meglehet, hogy a feje is rámegy, mert másfél óra múlva már én sem leszek itt: kiküldetése sem ma délután lejár, s én visszatérek Párizsba, ön

pedig magára marad ebben a városban. - Avakum kis ideig hallgatott. - Még egy utolsó szolgálatot tehetek önnek: megkérem azt az embert, várjon magára. Le-
gyen szíves, várjon magára egy órát.

- Uram - derült fel Schellenberg arca -, ez re-
mek ötlet! Kitűnő fantáziája van, uram! Fusson, sza-
ladjon! Mendubiában, a Sárkánynál - ez a legöre-
gebb fa ottan, mindenki ismeri -, tehát a Sárkány-
nál egy ember fog állni, bal kezében újsággal. Ön meg-
kérdezi tőle: - "Uram, nem volna szíves megmutat-
ni a Spartel-hegyfok felé vezető utat?" Ha pedig ő
így felel: "A Spartelre vezető utat nem ismerem,
de megmutathatom a föníciai temetőhöz vezető or-
szágutat" - akkor a dolog rendben van. Akkor ülje-
nek taxiba és hozza ide azt az embert.

- Azonnal megyek! - mondta Avakum.

- Ön tehát a Spartel iránt érdeklődik, ő pedig a
föníciai temetővel válaszol - ismételte Schellenberg.

- Értem - mosolygott Avakum. - Mialatt Men-
dubiába szaladok, egyre ezt a két szót hajtogatom:
Spartel, föníciai temető! Spartel, föníciai temető!
Ebben a pillanatban a fehér köpenyes ember lé-
pett be hozzájuk. Bal kezében egy pohár vizet hozott.
A víz kristálytisztának látszott. Jobb kezét a homlo-
kához, a szájához, majd a szívéhez érintette, és tiszt-
teletteljesen fejet hajtott. Avakumhoz fordult, és né-
hány arab szót mondott. Avakum lefordította Schel-
lenbergnek :

- Azt mondja, hogy az öné minden gondolatával,
szavával és szívével együtt, s ezenkívül még azt,
hogy ha ezt a pohár vizet megissza, egészségesebb és
jókedvűbb lesz, mint rosszulléte előtt.

Schellenberg megragadta a poharat, egy hajtásra
kiitta, aztán megtörölte vastag ajkait és nagyot sóhaj-
tott.

- Ne feledkezzék el a poggyászmóról - fordult
Avakumhoz és visszaült a török pamlagra. - Meg az
útlevelemről! Kis ideig hallgatott, aztán üdvözült mo-
sollyal az arcán így szólt: - Tudja-e, uram, úgy ér-
zem magam, mintha egyik pillanatról a másikra egy
kilót vesztenék a súlyomból... Valóban varázsserejű
víz, valóban! De mért van még mindig itt, az isten-

ért! Szaladjon, az ördög vigye magát! - Megdörzsölte a homlokát. - Még elszalasztja azt az embert! - Az utolsó szavakat már egész halkán, csaknem suttogva mondta.

Mikor kiment a folyosóra, Avakum így szólt a fehér burnuszos emberhez:

- Néhány perc múlva alszik. Csavarja be lepedőbe, aztán ne törődjék vele. Mélyen fog aludni, s másfél napig nem ébred fel. De ne nyugtalankodjék. Ma este vagy legkésőbb holnap délig eljövök magához.

HARMADIK RÉSZ

4.

UGYANAZNAP DÉLUTÁN

Avakum nem tért vissza a Medina városrészbe sem aznap este, sem pedig másnap. Nem lépte át többé annak a kis téglaháznak küszöbét, amelyben Schellenberg professzor oly édesdeden és oly mélyen aludt. A dolgok egészen más fordulatot vettek, mint ahogy Avakum eltervezte.

Ha Avakum fel nem fedezi "Hans" címét a német konzulátuson, egészen más utat és módot keresett volna, hogy felfedezze. Ha azzal a fogással, hogy "megmenti az elgázolástól", nem nyeri meg "Hans" bizalmát - feltétlenül más módot kellett volna találnia, hogy valamiképpen behízelegje magát. Az üldözési mániában szenvedő professzor azonban jó alkalmat nyújtott bizalma megnyerésére - erre Avakum nem számított, ez "tisztá véletlen" volt. Avakum kihasználta ezt az előre nem látott körülményt, kihasználta a véletlent, legfőbb célját azonban anélkül is elérte volna; a siker t mindenesetre már a bizalom elnyerése biztosította.

Idáig minden simán ment. Avakum lépésről lépésre megvalósította elképzelését. Még két forduló volt hátra, hogy a játékot megnyerje. Először, hogy a 07-es hajójára feljusson, Schellenberg emberének kell

őt oda vezetnie. Másodszor: ha megállapítja, hogy Konsztantyin Trofimov és Natalija Nyikolajevna a hajón van - ki kell szállnia a partra és értesítést adnia annak, akinek kell, hogy a foglyokat nyomban kiszabadítsák. Egyébként a kiszabadítás közigazgatási eljárás kérdése volt. Még akkor is, ha a marokkói hatóságok netalántán süketnek tettetik magukat és a kisujjukat sem mozdítják kiszabadításukra - a Szovjetunió és az egész világ meg fogja tudni, hogy hol vannak, melyik kikötőben és kinek a kezében?

Nincs a világon az az erő, amely ezt megakadályozza.

Így hát eddig minden úgy ment, ahogyan ezt Avakum előzetesen elgondolta. Most már csak két forduló volt hátra, hogy minden jól és szerencsésen végződjék. A "másik", az ellenfél azonban épp itt és ebben a pillanatban tett előre nem látható és váratlan lépést, és Avakum tervének utolsó része füstbe ment.

Íme, itt terül el Mendubia; ez az árnyas, hűs városrész, szemet és szívet gyönyörködtető, a paradicsomra emlékeztető virágaival, évszázados, terebélyes, ágas-bogas koronájú fáival, melyek gigantikus zöld lombátrukkal még az eget is elrejtik a szem elől. Olyan ez a városrész, mint magasba tartott tenyér; illatos és tarka-barka fények és árnyékok hálója szövi be, csalogányok csavtogása teszi jókedvűvé, ódon ágyúi szórakoztatóvá. És messze földön híres a Sárkányáról, erről a nyolcszáz esztendő fáról, amelynek törzse olyan, mint a küklopszok pincéjéből kigurított hordó; ágas-bogas lombkoronája egyenesen az égbe tör, s olyan sűrű, hogy egész kis erdőnek látszik. Ilyen fa tövében pihent meg egykor Antaios, Tanger megalapítója. Valamikor, a legősibb időkben, amikor még a félszemű küklopszok éltek, s Héraklész járkált ezen a tájon, hasábfával a vállán, s mindenféle gáláns kalandra szomjasan. Lehet, hogy ennek a Sárkánynak, amellyel Mendubia büszkélkedett, az ükapja volt az a sárkány, amelynek árnyékában Héraklész megpihent. Ki tudja? Lehetséges.

Ebben a forró déli órában azonban a Sárkány magasba nyúló lombkoronája alatt egy meglehetősen alacsony, zömök, fehér szalmakalapos, barna arcú,

olyan széles vállú férfi állt, mint egy nehézsúlyú díj-birkózó. Fehér zubbony volt rajta, vakítóan fényes réz gombokkal és széles, kék paszománnyal. Olyan volt ez, mint valami sajátságos tengerész uniformis. De hát mi mindenféle matróz nem szállt partra ebben a kikötőben. S a világ minden tájáról jöttek. Olykor-olykor Honduras és Haiti matrózai is partra szálltak. A legkülönfélébb matrózblúzok, zubbonyok, gombok és uniformisok voltak itt láthatók, a világ minden tájáról. Az ember megszokta, s már nem is csodálkozott rajtuk.

Az a nehézsúlyú díjbirkózónak látszó, fényes réz-gombos zubbonyú férfiú bal kezében újságot tartott. Ó, micsoda halálos unalom ült ki húsos arcára! Avakum odament hozzá, katonásan összezsáptta a bokáját és udvariasan meghajolt. Franciául megkérdezte:

- Uram, nem volna szíves megmutatni a Spartel-re vezető utat?

A megszólított úr tetőtől talpig végigmérte; nem nagyon tetszett neki ez a kihúzott derekú figura, aki csaknem két fejjel volt magasabb nála; de azért a megkönnyebbülés sóhaját hallatta, ez a megszólítás, hála istennek, mégiscsak a visszataszítóan unalmas és hosszú várakozás végét jelentette!

Így válaszolt hát:

- A Spartelre vezető utat nem ismerem, uram, de megmutathatom a főníciai temető felé vezető országutat! - Francia nyelvtudása hibátlan volt, kiejtése lágy és pompás, mint a selyem.

- Fogadni mernék, hogy ön Dél-Franciaországból származik - mosolygott rá Avakum.

- Korzikából - mondotta az ismeretlen. Aztán folytatta. - Nem gondolja, uram, hogy ostoba, vagy legalábbis tisztességtelen dolog, hogy ilyen hosszú ideig késett? S kitesz annak, hogy mindenféle gyanús alak nézegessen?

- Sajnálom - mondotta Avakum. - Sajnálom - ismételte. - Egészen belefeledkeztem a gyenge kölcsönhatások latolgatásába. Tudja-e, hogy az ilyen kölcsönhatások néha nemcsak a párosság megőrzésének törvényét rombolják le, hanem az antirészecskék

szimmetriáját is? Ez nagyon fontos.

A fehérzubbonyos ember dühösen végigmérte.

- Elég! - fakadt ki. - A maga részecskéi egyáltalán nem érdekelnek! - Kis ideig hallgatott. - Haladjon a jobb oldalamon, és el ne távolodjék tőlem fél lépésnél többre, érti?

- Értem, uram! - mosolygott jámboran Avakum.

Kimentek a Rue de la Kazbahra, s a túloldali járdán egy üres taxit láttak. Beszálltak, s amikor a taxi elindult, a fehérzubbonyos megkérdezte:

- Melyik hotelben szállt meg?

Avakum azt felelte, hogy természetesen az El Minzahban.

- Hajts az El Minzahba - adta ki a rendelkezést a fehérzubbonyos. A szálloda előtt megálltak.

Kiszálltak és felmentek a lépcsőkön.

- Hozza le a poggyászát - mondta a fehérzubbonyos. - Én itt, a hallban megvárom. - Az órájára pillantott. - Legfeljebb öt perc, világos?

Hogy világos-e? A vér csak úgy kalapált Avakum dobhártyáján, de ő uralkodott magán, lehajtotta a fejét és elmosolyodott.

Ó, istenek, ez az ember életében most hajtott először fejet.

Az inas kihozta bőröndjeit a liftből, Avakum pedig ment rendezni a számláját. A fehérzubbonyos az üvegajtóban várta.

- A szobát még két napig fenntartom - szólt halalkan Avakum.

- Tehát vissza méltóztatik térni - bólintott a tisztviselő. - Helyes!

Itt, a hallból távozóban történt az első ballépés!

Avakum utat engedett egy szőke hölgynek, aki szembejött vele, s közben le nem vette szemét az arcáról.

Avakum szembefordult vele és szintén a nő arcába meredt. A hölgy olyan szép volt, olyannyira szép! Valóban gáláns volt Avakum viselkedése, méltó az El Minzah márványaihoz, a tranzisztoros rádió azonban, amely hosszú szíjon függött Avakum vállán, a hirtelen fordulat következtében nagy ívben kilendült és a bejárat márványoszlopához csapódott. A csattanás tompa volt, mert a készüléket bőrtok védte.

Avakum szíve elszorult, mintha tövis szúrt volna bele. Igazán nem kellett nagy ütés ennek a kis készüléknek, hogy tönkremenjen! Az El Minzah szinte elötétült, s olyan lett, mint valami kriptá.

- Uram, az öt perc már rég letelt! - mondta a fehérzubbonyos férfi. Ismét dühösen nézett rá.

- Ó, uram! - sóhajtott fel Avakum. - Fogadni mernék, hogy ez a hölgy, aki mellett az imént elhaladtam, olasz nő, s méghozzá feltétlenül Dél-Itália szülötte. Önnek mi a véleménye?

A fehérzubbonyos szárazon csupán annyit mondott, hogy neki nincs véleménye.

HARMADIK RÉSZ

5.

UGYANAZNAP A KIKÖTŐBEN

A kikötőbe érkeztek. Ott egy feketére festett csónak várt rájuk, benne három evezőssel. Az evezősök kékcsíkos matróztrikót viseltek.

- Uram ! - szólalt meg ekkor amaz -, engem Francois-nak hívnak. Kapitány vagyok.

- Az én nevem Paul Schellenberg - válaszolta Avakum. - Fizika professzor.

- Méltóztassék beszállni a csónakba - szólt szárazon Francois.

A nap rettenetesen sütött, s az álomba merült víz felszínen mintha rengeteg törött üvegdarabka villogott volna.

Néhány ritmikus evezőcsapás, és a csónak gyorsan jobbra kanyarodott, kissé messzebbre a legközelebbi hajótól. Francois leemelte panama kalapját, és rideg mosollyal átnyújtotta Avakumnak.

- Tessék, itt ez a kalap, igen tisztelt Schellenberg úr, tegye a fejére, de jól húzza a szemébe, hogy legalább a fél arcát eltakarja. Legyen meggyőződve, uram, hogy ebből kettős előnye származik: a szemét is megvédi az erős naptól, de az agyát is. Ugyebár

érzi, milyen erősen süt!

Francois ezzel nyilvánvalóan azt akarta mondani: "Takarja el a szemét, kedves barátom, nehogy túl sokat lásson!" - de a mélyen tisztelt utasokhoz nem szoktak ilyen hanbon szólni.

- Köszönöm - felelte szelíden Avakum, midőn a kalapot átvette. Francois most elárulta, hogyan vélekednek azok ott a hajón. Ott olyan embert vártak, aki nek nem szabad tudnia, merre is van az a hajó a kikötőben, sem pedig azt, hogy fest a hajó a tengerről. Rossz jel, rossz jel, de mindenesetre - ez is jel!

A víz szelíden csobogott a csónak oldalán.

Jó néhányszor ide-oda fordultak, hol jobbra, hol balra, holmi köröket, nyolcasokat írtak le - lehet, hogy igyekeztek a hajók és vitorlások között tova siklani, de talán szándékosan kanyarogtak, hogy az utas végleg elveszítse tájékozódó képességét.

Végül a matrózok magasba emelték evezőjüket, a csónak besiklott egy hajó árnyékába, s odafentről valaki sípjelet adott.

Avakum levette fejéről a panamakalapot, s odadobta Francois térdére. Két sík felület bukkant a szemé elé - felette a hajó fekete, meredek oldala, balról tőle a tenger kék végtelenje, amely a látóhatár homályába vészett. A hajó túlsó oldalára eveztek, ott kötöttek ki, az öböl legnyugatibb szélén.

Odafentről kampós végű drótkötelet bocsátottak le.

A csónakot a kampókra akasztották, aztán felvontatták a hajóra, olyan simán és csendesén, mintha lift lett volna.

Odafenn a fedélzeten fehér egyenruhás, fehér tengerész sapkás férfi fogadta őket. Sovány, magas, sasorrú férfi volt, kék szeme mélyen feküdt üregében. Ez az arc bizonyos tekintetben az állatkertet idézte az ember emlékezetébe - ott lehetett látni a dél-amerikai kondorkeselyűt, amelyre ez a férfi hasonlított.

- Robert Smith másodkapitány! - emelte tisztelegésre a kezét minden különösebb buzgalom nélkül; hangja monoton volt, csaknem halk.

Avakum biccentett.

A fedélzetet fényes vaslemezek borították. Jobbra

és balra korláttal ellátott vaslépcsők vezettek felfelé. Elöl, tőlük három lépésnyire vakítóan fehér fal és egy bronzfogantyú, amely aranyként fénylett.

- Tessék, kérem! - szólt Smith kapitány, és a bronzfogantyúra mutatott.

Francois eltűnt - hogy mikor és hová, azt Avakum nem vette észre. Mellette csak az egyik evezős állt, aki a bőrdíjét fogta. Olyan haja volt, mint a szalma, és nyírott kis szakálla a száraz kukoricaszárra emlékeztetett.

- Tessék! - ismételte Smith.

Avakum megnyomta a fogantyút; mire a vastag vasajtó lassan és szinte magától kinyílt.

Szűk folyosó tárult elébe, kék bársonyszőnyeggel fedve. A mennyezeten matt félgömbök világítottak.

- Méltóztassék - mondotta Smith. Avakum elé lépett, kinyitott egy piros keretes ajtót, amelynek aranyos üvegezése volt. Afféle alagúton haladtak át, melynek sima, fehér falai voltak, mennyezetén szintén világító félgömbökkel, padlóján kék bársonyszőnyeg. Aztán megint egy piroskeretes ajtó aranyos üveggel - és egy kis kerek szalon tárult elénk, falai sötétvörös fából készültek.

Kerek asztal, kárpitozott, magas támlájú székek, s mély karosszékek. Az egész berendezést a padlóhoz rögzítették.

A mennyezeten itt is matt félgömbök világítottak.

Robert Smith kinyitott egy ajtót, amely mögött nappali világosság látszott - a hálószoba volt ez, amelynek kerek ablaka a tengerre nyílt. Bámulatosan szerény: alacsony ágy, asztalka, fehérre festett ruhaszekrény. S egy alacsony, boltíves ajtó, amely minden bizonnyal a fürdőszobába nyílt.

- Ez az ön lakosztálya, uram! - mondotta Smith.

A szalmahajú tengerészhez fordult, aki a bőrdíjót hozta. - Edmond, te elmehetsz!

- Igenis! - válaszolta katonásan Edmond.

Egyedül maradtak. Smith cigarettát vett elő és megkínálta Avakumot. Aztán így szólt:

- A lakosztály csinos. Egy tartályhajóhoz, mint amilyen a mienk, túlságosan is csinos és szép. Sőt, azt is mondhatnám, fényűző!

Felkacagott. Ez a kondorkeselyű, ha nevetett, nem látszott annyira ragadozónak.

- Tartályhajó? - kérdezte Avakum.

Smith csodálkozva mérte végig. Aztán mintha eszébe jutott volna valami, összeráncolta homlokát és legyintett. - Inkább tartályhajó, semmint jacht - mondotta. - Természetesen nem jacht, de a kis lakosztály megállja a helyét. Nemrég még Hans úr lakott benne.

Hans? Avakum megint kalapácsütéseket érzett a halántékán. És ha ez a Hans netalán megszólítaná őt németül?

- Még nem volt szerencsém Hans úrral megismerkedni - mondta Avakum. - Németország melyik vidékéről való?

- Az az ember épp annyira német, mint amennyire én francia vagyok - nevette el magát Smith.

- És amennyire az ön tartályhajója jacht! - mondotta Avakum - Mindent világosan látok, uram; köszönöm.

Ebben a pillanatban Francois lépett be hozzájuk.

- Talán Francois úr is annyira hajóskapitány, mint amennyire ön francia, mint amennyire Hans német és ez a tartályhajó jacht? - kérdezte jókedvűen Avakum. Hiszen végeredményben ő mégiscsak professzor; nemde, és egy professzor megengedheti magának a tréfát. Meg aztán lassanként a játék is magával ragadta.

Francois úgy tett, mintha nem hallotta volna az ugratást. Ama bizonyos puha panama kalap helyett most fehér tengerésztiszti sapkát viselt, körös-körül kettős arany zsinórral. Ez a díszes, tiszteletet parancsoló sapka csodálatos módon egészen más kifejezést adott az arcának. Most nem a bikaviador kegyetlen szeme villant az emberre, a sapka ellenzője alól inkább egy igazi hajóskapitány szigorú és nyugodt szeme tekintett a világba. A korzikai férfi haragos külsejét egészen annak az átkozott panama kalapnak lehetett tulajdonítani.

Francois papírlapot húzott elő a zsebéből és így szólt:

- Kérem, Schellenberg úr, szíveskedjék ezt a kér-

dőívet kitölteni. Ez olyan bejelentőlap féle. Avakum erre azt mondta, hogy ha már ilyen a rend ezen a hajón, azonnal kitölti a kérdőívet, de arra kéri vendégeit, mindenekelőtt szíveskedjenek helyet foglalni. "Lakosztályában" érezzék magukat úgy, mint otthon. Elnézést kért, hogy nincs mivel megkínálnia őket, s csak azután látott hozzá a kérdőív elolvasásához.

Név - családi és utóneve. Apja neve, anyja neve. Hol lakik - város, utca, házszám. Foglalkozása - hol gyakorolja. Ha nem gyakorolja - mióta nem és miért. S végül születési helye, éve, hónapja és napja. Sőhajtott egyet, de nem úgy, hogy feltűnő legyen. Mindezt tegnap este közölték vele központjából. A 07-es érti a dolgát: a válaszokat majd egybeveti a rendelkezésére álló adatokkal, vagy megkérdezi rádióján saját központját. S ha eltérés mutatkozik, ha ennek a Schellenbergnek az adatai nem egyeznek annak a Schellenbergnek, az igazinak az adataival . . . Az a Schellenberg most aludt, elrejtve a világtól, a Medina városrész szívében . . .

- Kész - szólt Avakum, és átadta a kitöltött űrlapot Francois-nak.

Francois bal kezével átvette az űrlapot, jobbjaival pedig tisztelt - ezt követelték tőle az udvariasság íratlan szabályai, s így szokott eljárni egy igazi hajóskapitány. Most nem a panama kalapot viselte, így nem kellett morognia.

A két férfi távozott, Avakum egyedül maradt lakosztályában.

Tudta, hogy csapdába esett; szántszándékkal hagyta, hogy beleessék ebbe a csapdába: a vasajtó, amely a fedélzetre vezetett, belülről nem volt nyitható; nem volt belső `fogantyúia, csak elektromágneses szerkezet nyithatta, s azt ki tudta, honnan irányították. Az a kis kerek kajütablak, amely az óceánra nyílt, akkora sem volt, hogy a fél válla átfért volna rajta. Fogoly, fogoly. Viszont a 07-es befogadta, halálos ellenfelét közel engedte magához.

Hirtelen úgy érezte, hideg fut végig a hátán, megborzong. A 07-es hülye volna, ha hagyná, hogy még egyszer partra szálljon. Ebből semmi sem lesz. De

akkor?

Az igazi Schellenberg holnap délben vagy délután felébred. Öt perc alatt rádöbben, hogy kijátszotta, rútúl felültette az az ember, aki "örzöjeként" mutatkozott be neki. De ha nem is jönne rá, hogy a hajón más ugrott a helyébe, azonnal közli az esetet európai embereivel. Onnan pedig elegendő egy rádiógram a 07-eshez, és - mindennek vége.

Már csak egyetlen kiút maradt - az, hogy kapcsolatba lépjen szófiaai központjával. Igen ám! És ha a hajó bemérő műszerrel van ellátva? Elfogják a rádiógramját, s őt magát leleplezik. A 07-es egyszerűen lelövi, vagy a halaknak dobhatja.

A 07-esnek szánt knock out, a világ megmentése még lehetséges, de csak egy feltétellel: ha a kis rádió működik. Ám azok után, hogy a készülék az El Minzahban a márványnak ütődött, ez szinte teljesen abszurdnak látszik. S mindez a miatt a pompás nő miatt, aki le nem vette tekintetét Avakum arcáról.

Sohasem volt szerencséje az efféle nőkkel.

Nincs kiút. De akkor mi lesz? Reménytelen a helyzete. Eh, majd csak lesz valahogy. S egyszerre elfogta a vágy, hogy pipázzon egyet!

Kényelmesen elhelyezkedett a legmélyebb fotelben, lábát keresztbevetette, s tempósan megtömködté a pipáját. Elővette a gyufát.

De abban a pillanatban, amikor a gyufa lángját már a dohányhoz vitte, valaki nagy erővel megkopogtatta az ajtaját. S a nyitott ablakon át - nagyon közelről -, mintha valahonnan felülről jönne, csengő női kacagás hallatszott. Megismerte a hangot - Natalija Nyikolajevna kacagott. Jókedvűen, teli torokból.

Az ajtóban a 07-es jelent meg.

Miki, ez a fehér és puha; rubinszemű angora macska jobbra-balra dobálta a kis papírlabdát, ráfeküdt, aztán megint felegyenesedett. Ez nagyon mulatságos volt, és Natalija Nyikolajevna szívből kacagott rajta. Milyen szép ez a kandúr!

Miki valóban nagyon szép macska volt, de bármit tett, bármilyen mutatóványokat agyalt ki, bár milyen bukfenceket vetett, a lány figyelmét csak egy-két percre kötötte le, s máris eltűnt arcáról a mosoly.

Mert a lány nézte ugyan, de tekintete elsiklott fölöt-
te, s ki tudja, hová szóródott szét, ki tudja, hová ré-
vedezett. Miki eltűnt erről a világról.

Ki mondja, hogy a gondolat úgy repül, mint a ma-
dár . . . Ott keringenek csapatostul a Spartel világító-
tornya körül, de melyik madár tudja kiterjeszteni a
szárnyát úgy, hogy egy szempillantás múlva az Admi-
ralitás tűje kör ül keringjen? A lány szeme nyugtalan-
ul röpköd Tanger lapos épületein, a betonból épült
házak négyszögein, tekintete előtt azonban hirtelen
a Néva partvidéke merül fel, a Nyevszkij Prospekt
bontakozik ki, Nagy Péter ül ágaskodó lován, amely
magasba emeli lábait - most szökell fel. Ki tudja
megállítani?

Gyorsabbak ezek a gondolatok a madárnál is, még
csak összehasonlítani is nevetséges őket - a madara-
kat és gondolatokat, egyben azonban hasonlítanak
egymáshoz: összegyülekeznek és szétrebbennek, szét-
rebbennek, ki merre lát, hogy aztán megint egybe
gyülekezzenek.

Konsztantyin Trofimov nem akar kimenni a fedél-
zetre, azt mondja, őt nem érdekli ez a város, a Spar-
tel rá semmi hatást sem gyakorol; egyik világítóto-
rony olyan, mint a másik.

Egy csapásra minden megváltozott, most minden
olyan, mint valami álom. A lány igyekszik elhinni,
hogy az álom valóság, s már-már sikerült is elhinnie.
Egészen elhitte volna, ha Konsztantyin Trofimov nem
olyan szomorúan mosolyog, és nem vág olyan fanyar
arcot. A hitetlen Tamás!

De lehet, hogy igaza van? Ki tudja!

Félálomban orosz dalt hallott, s ez olyan szép volt,
mintha napsugarakból szőtt hintán ringatózott vol-
na. Szellő fújdogált, nyírfák susogtak. Aztán valaki
a nevéen szólította, nagyon meleg hangon: Natalija
Nyikolajevna! Natalija Nyikolajevna!

Kinyitotta a szemét. A hang mintha hangszóróból
jött volna, de a hangszóró nem volt igazi. Felkönyö-
költ - a szobája sem volt az igazi! Ilyen szobát soha-
sem látott, ilyen szobába ő sohasem lépett! Az ablak
- kerek, mint valami illuminátor, a falak - fehérek,
a mennyezeten gömb. Szörnyű volt, azt gondolta,

megőrül. A torkához kapott és elpityeredett. Az örülettől talán csak másodpercek választják el, ha az a hang újból oly kedvesen ismét meg nem szólal az anyanyelvén:

- Mit csinál, Natalija Nyikolajevna? Nyugodjék meg, az ég szerelmére! Semmi különös nem történt, semmi veszély sem fenyegeti! - Oly ismerős ez a hang! Mintha már beszélt volna ezzel az emberrel, talán tegnap vagy tegnapelőtt?

Azután az az ember azt mondta a hangszóróban, hogy mind Natalija, mind pedig a nagyrabecsült Trofimov professzor jóbarátok között van, hajón, melynek ő a parancsnoka, s ő a szovjet kormány rendelkezéseit teljesíti.

- A tengerész-kaszinóban tartott banketten én tettem az önök borába egy kevés különleges altatót, hogy amikor lefeküsznek, mindjárt elaludjanak és álmuk mély legyen. Így hoztuk át önöket erre a hajóra.

Az illető ezután azt mondotta, hogy mindez a szovjet kormány utasítására történt, és pedig azért, hogy Trofimov professzort a nyugati felderítés megfigyelése alól "kivonják".

A szovjet kormánynak tudomására jutott, hogy Trofimov professzor küszöbön álló kísérletének titkos részleteiről a NATO is értesült. Ezért a szovjet kormány úgy határozott, hogy a kísérleteket nem északon, hanem másutt fogják megtartani.

Végül az ismerős hang azt is elmondta, a hely teljes titokban tartása szükségessé tette, hogy a professzor a világ szeme elől váratlanul eltűnjék, s a hajón idegen zászló alatt, ismeretlen irányba távozzék. Szünet.

- Megnyugodott már, Natalija Nyikolajevna? - fejezte be az olyannyira ismerős hang a "felvilágosítást". - Keljen hát fel, kedves Natalija Nyikolajevna, és öltözzön fel. Holmijai a ruhaszekrényben vannak, és ott talál olyan ruhadarabokat is, amelyek a tengeri utazáshoz szükségesek. Fél óra múlva bekopogtatok az ajtaján, hogy együtt teázzunk.

A hangszóró elhallgatott.

Az egész olyan csodálatosnak, különösnek tetszett,

mintha mesében lett volna.

De így vagy úgy, fél óra múlva az illető be fog kopogtatni az ajtaján, ő pedig még mindig az ágyában fekszik, rövid nyári pizsamájában. Bárki legyen az a férfi, akár ismerős, akár ismeretlen, mind egy, semmiképp sincs rendjén, hogy így kerüljön a szeme elé. Legalább tisztességes pantallója volna. Hiszen ő mégiscsak Trofimov professzor titkárnője, aki a kvantum elektronikából készül aspirantúrára, s mégiscsak leningrádi lány! Mégsem illik így megjelennie !

Felugrott ágyáról, de megtántorodott. Mi ez a gyengeség? Alig állt a lábán. Mennyi idő óta tart ez? Tegnap este óta? Hiszen az este még kitűnően érezte magát, még táncolt is a tengerész-kaszinóban adott fogadáson. Táncolt . . .

S most hirtelen keblére szorította a kezét. Te jó ég, lehetséges volna? Ez a hang? Ugyanaz, mint az este?...

Semmilyen rend nincs ezen a világon. Forgott, forgott körülötte minden. No de, persze, pizsamában mégsem lehet. S még hozzá ilyen pizsamában.

Szeretett volna kipillantani azon a kerek kis ablakon, de a tükörhöz ment s ott megállt. Micsoda árnyék ez a szeme alatt, s milyen színe van!

S most az a gondolat is felvetődött benne: hogyan hoztak ide bennünket, anélkül, hogy bármit is éreztünk volna? Várjunk csak, várjunk, hadd nézzem meg jobban, hol is vagyunk! Egy pillantást vetett ki az ablakon és felsóhajtott: a tenger! De hogyan hoztak ide, anélkül, hogy bármit is tudnék róla?

Érezte, hogy elpirul. No nézd csak a csibészeket! Felkapták az ágyáról, csak így, ebben az öltözékben, ahogy lefeküdt! A gazemberek! Kloroformot tartottak az orra alá, azok az emberrablók. Ezért vannak ezek a sötét, mély árkok a szeme alatt.

Kinyitotta a fürdőszobába nyíló kis ajtót, s amint a csillogó nikkelezést, a kristálytükroket, a pompás fürdőkádat megpillantotta, úgy érezte, hogy mégiscsak van egy kis rend a világon.

Saját ruháját vette fel, habár a ruhaszekrényben egy pompás, málnaszínű pulóvert és kék szoknyát is

talált, pontosan az ő méretére szabva, valódi gyapjú-szövetből. Mit képzelnek ezek, azt hiszik, hogy ő külföldi holmik után kapkod? Van neki ruhája! De a szeme azért csak odatapadt arra az érett málnaszínű pulóverre.

Így aztán elcsodálkozott ugyan, de nem olyan nagyon, amikor a szobájába René Lefévre lépett be.

- Tudja-e, hogy ráismertem a hangjára? - kérdezte, de nem nyújtott kezét.

- Üdvözlöm, drága Natasa - mosolygott a lányra René. - Örvendek, hogy jó egészségben látom magát, kedves.

A lány vállat vont, nem válaszolt.

- Megiszunk egy teát? - kérdezte René. Rövid-ujjú kék inget és kék pantallót viselt. Igazi férfiszépség volt. Erős, izmos karjai csak úgy duzzadtak.

- Mindenekelőtt meg kell mondjam, hogy én nem tudom, kicsoda és micsoda maga - szólt Natalija, s igyekezett minél nyugodtabbnak látszani. - S azt hiszem, jobb, ha nem nevez engem "kedvesnek". Ez a szó nem minden szájából hangzik jól.

- Sose nyugtalankodjék - mondta René. - Én így szólítok minden nőt, aki tizenöt és negyven között van. Hiszen tudhatja, Natalija, hogy a Nyugatnak megvan a maga stílusa. Sajnos, én már több mint tizenöt esztendeje Nyugaton vagyok kénytelen élni.

- Azért ejti hát a magánhangzókat olyan orrhangon - jegyezte meg Natalija. - Egyébként ez nem érdekel. Hol van Konsztantyin Trofimov?

- Konsztantyin Trofimov professzor örömmel várja Natalija Nyikolajevna polgártársnőt - hajolt meg könnyedén René. - Megengedi, hogy maga előtt menjek?

Átmentek egy alagúthoz hasonló folyosón, s beléptek a kis szalonba. A mennyezetről egy kristálycsillár vakító fényt árasztott.

Konsztantyin Trofimov átölelte Nataliját, és atyai csókot nyomott mindkét orcájára. Nagyon sápadt volt, mintha súlyos betegségből épült volna fel.

- Csak nem tettek veled valami rosszat? - kérdezte.

Natalija a fejét rázta. Ki tudja, miért, szeme könny-

be lábadt.

A professzor megveregette a lány vállát, s nem szólt semmit. Maga mellé mutatott, hogy foglaljon helyet. Szótlanul reggelizni kezdtek. René felszolgált Natásának, s a lány hidegen bólintott: - "Merci!" Mikor már minden az asztalon volt, René oroszul, de egészen halkan így szólt:

- Most a körülményeikről kell néhány szót szólnom, kedves vendégeim, mert úgy látom, önök még mindig ferde szemmel néznek rám. Meg kell azonban mondanom: alaptalanul! Én egy döntés egyszerű végrehajtója vagyok, semmi több. Szovjet állampolgár, aki határon túli szolgálatot teljesít. Azt a parancsot kaptam, hogy Konsztantyin Trofimov professzort valahová délre vigyem, nagyon messze délre. Eredetileg az volt a terv, hogy Trofimov professzor kísérleteit északon hajtják végre, a sarkvidéken. Ugyebár így van, Trofimov polgártárs? Voltaképpen tovább fog dolgozni felfedezésén, de teljes titokban és olyan helyen, ahová a NATO keze nem érhet el.

- S hol van az a hely, ha szabad tudnom? - kérdezte Konsztantyin Trofimov professzor. Hangja hidegen és tompán csengett.

A 07-es vállat vont.

- Én is szeretném tudni. Örömmel elégíteném ki kíváncsiságát. Azt hiszem azonban, a helyet majd csak akkor közlik velünk, ha már messze, nagyon messze délen leszünk.

- Mit ért ön azon, hogy nagyon messze délen? - kérdezte Trofimov.

- Azokat a helyeket, amelyek a negyvenedik szélességi körtől délre vannak - mondta a 07-es.

- De hogyan képzelem? - Konsztantyin Trofimov most Natalija Nyikolajevnához fordult. - Talán ezzel az ezüst teáskészlettel, kanalakkal és csészékkel fogom végrehajtani kísérleteimet?

Natalija Nyikolajevna szomorúan elmosolyodott.

A 07-es nagyot szippantott cigarettájából, s összevonta szemöldökét.

- A szovjet kormány aligha feltételezi, hogy ön a hajó konyhai felszereléseivel fogja végrehajtani kísérleteit. - Kis időre elhallgatott. - Mindent, amire a

kísérleteknél szüksége van, meghatározott helyre fog-
nak juttatni. És szakértőt is kiküldenek, éspedig nem
akármilyen embert, hanem egy tudós professzort, aki
önnek segítségére lesz. Mihelyt arra a meghatározott
helyre érünk, felvesszük a hajóra a szükséges felsze-
relést, valamint a professzort.

Trofimov professzor félretolta csészejét. Csupán né-
hány korty teát ivott.

- Jegyezzék meg maguknak, kérem - szólt a
07-es -, itt én vagyok annak a társaságnak teljhatal-
mú megbízottja, amelynek tulajdonában ez a hajó
van, s a nevem Gaston Dex.

- S mi az orosz neve? - kérdezte a professzor.

- Vagyim Szergejev - felelte a 07-es.

- Vagyim Szergejev, vagy akárhogy is hívják, tel-
jesen mindegy - szólt most a professzor -, én ma-
gának nem hiszek. S ne tápláljon olyan illúziókat,
hogy bármikor hinni fogok. Maga bennünket zsivány
módra elhurcolt. A szovjet kormány sohasem enged-
né meg, hogy így járjanak el egy becsületes emberrel
és egy nővel!

- De professzor úr - mondotta felháborodva a
07-es -, jelen esetben az ön felfedezésének sorsáról
van szó!

- Ha feltétlenül szükség lett volna arra, hogy talál-
mányaimat megvédjék, ha szükség lett volna arra,
hogy küszöbön álló kísérleteim helyét megváltoztas-
sák - felelte nyersen a professzor -, a szovjet kor-
mány minden bizonnyal megtalálta volna a megfe-
lelő módot, hogy engem erről értesítsen és velem tár-
gyaljon! - A professzor kissé kiálló pofacsontú arca
sápadt lett az izgalomtól.

A 07-es vállat vont.

- Sajnálom - mondotta -, nagyon sajnálom, ne-
kem azonban nem engedték meg, hogy magyarázatot
fűzzek az esethez.

- Ön engem tegyen partra az első kikötőben, ahol
szovjet konzulátus van - mondotta a professzor.

- Én azt az utasítást kaptam, hogy sehol se enged-
jem önt partra szállni - felelte hidegen a 07-es.

- Iszonyú! - suttogta maga elé Natalija Nyiko-
lajevna.

- Nincs ebben semmi iszonyú! - mondotta a 07-es. - Maguk ezt csak úgy képzelik! Egyébként - fordult most a professzorhoz -, rádióösszeköttetésbe lépek Moszkvával, s előterjesztem kérelmüket, hogy személyes érintkezésbe kívánnak lépni valamilyen szovjet hivatalos személlyel. Felállt, nyájasan meghajolt és az ajtó felé indult. - Álljon csak meg egy pillanatra, Vagyim Szergejev - szólt utána a professzor. - Ugyebár így hívják?

A 07-es bólintott.

- Vagyim Szergejev - szólt a professzor -, köztem és Moszkva között semmiféle közvetítőre nincs szükség. Én semmiféle közvetítőnek nem hiszek. Bármit mondjon, nem hiszek magának. Ne fáradjon!

- Sajnálom! - sóhajtott fel a 07-es.

A professzor felállt.

- Magam akarok Moszkvával beszélni - mondotta. - S nem a maga embereivel, hanem az én embereimmel. Érti? Nekem közvetlen kapcsolatom van a tudományos központtal.

A 07-es kis ideig hallgatott.

- Tehát, ha jól értem, rejtjeles kapcsolatba kíván lépni a központjával?

- Hogyan másképp?

- Van megszabott ideje a rádióösszeköttetésre és rejtjel kulcsa?

A professzor Natalijára pillantott.

- Minden szerdán, moszkvai idő szerint tizenhárom órakor! - kelt fel most Natalija a helyéről. - Ez az én dolgom, Szergejev polgártárs.

- Nos? - kérdezte a professzor.

- Minden tiszteletem Natalija Nyikolajevnáé - mosolygott a 07-es.

Ezután kijelentette, hogy ma épp szerda van, s nagy örömmel vezeti el Natalija Nyikolajevnát a rádiósfülkébe, hogy összeköttetésbe lépjen Moszkvával. Erre 12 órakor kerülhet sor, mert amikor itt dél van, Moszkvában délután egyet ütnek az órák. Natalija csak készítse el a sifrogramját, hogy ne kelljen túl sokat időznie a rádiósfülkében. Ő pedig gondoskodik arról, hogy senki jelenléte ne zavarja Natalija Nyiko-

lajevnát az adásban.

Amikor a hajón tizenkét óra volt, Natalija Nyikolajevna a következő rádiógramot küldte az éterbe: "A professzorral együtt egy ismeretlen hajón tartózkodunk, a Földközi-tengeren, ismeretlen irányba visznek bennünket. Higgyünk-e Vagyim Szergejevnek, aki azt állítja, hogy az önök tudtával és a szovjet kormány utasítására cselekszik?"

Fél órával később Moszkvából a következő rejtjeles válasz érkezett a hajóra:

"Teljesen bízzanak meg Szergejevben, aki utasításainkat hajtja végre. Legyenek nyugodtak."

Néhány perccel később a 07-es belépett a rádiósfülkébe.

- Nos, kedves Natasa, mit válaszoltak a mi Moszkvánkából? Mondták-e, hogy bitang vagyok és emberabló?

Natalija kézitáskájába tette a megfejtett rejtjeles táviratot.

- Vagyim Szergejev - felelte -, az, hogy maga nem bitang és nem emberrabló, még nem jogcím arra, hogy engem "kedvesnek" szólítson!

A 07-es erre megemlítette, hogy bizonyos ideig, lehet, hogy néhány napig, a professzornak és Natalijának állandóan a kabinjukban kell tartózkodniuk, s nem szabad a hajó fedélzetére menniük. Ezt az ügy érdeke kívánja.

Natalija Nyikolajevna megölelte a professzort, s csaknem sírva mondta:

- Maga súlyosan megsértette Szergejevet! Ez az ember nekünk ma reggel az igazat, a színigazat mondotta! Mindez a sok furcsaság a tulajdon édes hazánk utasítására történik velünk! Én a saját fülemmel hallottam a haza üzenetét, saját szememmel láttam a rádiógramot, saját kezemmel fejtettem meg a szöveget! Nincs szó hazugságról, Trofimov elvtárs, nincs szó hazugságról!

De ki tudja, miért, a professzor nem örült a fordulatnak. Amint erről az igazságról hallott, elkomorodott, s vállát leejtette - olyan emberre hasonlított, akit súlyos betegség gyötör.

Kabinjába zárkózott, alig mutatkozott, s csak éppen

annyit evett, hogy el ne gyengüljön.

Amikor Tangerbe érkeztek, a hajó messze künn, az öböl bejáratánál vetett horgonyt, távol a többi hajótól. A 07-es partra szállt, s amikor visszatért, cukrozott gyümölcsöt, arab selyemsálat és egy jókedvű angoramacskát hozott Natalija Nyikolajevnának.

A lány, hogy meg ne bántsa, elfogadta az ajándékokat.

A 07-es, elérzékenyülten és különös hangulatban megengedte neki, hogy egy-két órát sétálgasson a fedélzeten.

A küszöbön a 07-es állt.

Avakum érezte, hogy a szeme úgy ugrott rá, mint a leopárd, ő azonban nyugodtan tovább töltögette a pipáját.

- Paul Schellenberg? - kérdezte a 07-es.

- Paul Schellenberg professzor - mondotta Avakuni.

A 07-es belépett, s becsukta maga mögött az ajtót. Lassan odament Avakumhoz, és lustán, hanyagul kezét nyújtott. Avakum ugyanilyen lustán s még hanyagabb mozdulattal kezét fogott vele.

- Foglaljon helyet - mondotta.

A pipát már megtömte, rágyújthatott.

- Ha nem csalódom, ön ötven felé jár? - kérdezte a 07-es.

- Néhány hónappal múltam ötven - helyesbített Avakum.

- Különös! - mondotta a 07-es. - Ha a halántékán nincs az a kis őszülés, az ember nem adna önnek többet negyvennél!

- Igen, igen, az a kis őszülés - mondotta Avakum -, az ördög vigye! Az utóbbi években jelentkezett. Azóta, amióta azok úgy követnek, mint az árnyék. - Nagyot sóhajtott, és megcsóválta a fejét. - Nagyon kellemetlen, uram!

A 07-es arca elkomorult.

A Párizs melletti Fontainebleau-ból azt közölték vele, hogy a professzort valóban egy kis üldözési mánia gyötri, de hozzátették: remélik, ez az úton majd eloszlik.

- Itt senki sem fogja követni! - mondta a 07-es.

- Remélem, uram, bárcsak úgy lenne! - Avakum széttárta karjait: - Erről igyekeztek meggyőzni ott is, Párizsban, amikor rábeszéltek, hogy vállaltam ezt a küldetést. - Úgy tett, mintha hirtelen megriadna, és rámeresztette szemét a 07-esre: - De az ördögbe is, voltaképpen kicsoda maga? Kivel beszélek? A 07-es, aki nem ijedt meg a saját árnyékától, most úgy érezte, végigborsószik a háta. Micsoda szemek, szent Magdaléna! Úgy fúródtak az agyába, mint a tuskék.

- Én vagyok az egyetlen - mondotta a 07-es, s közben elfordította tekintetét -, én vagyok az egyetlen ember ezen a hajón, aki tudja, hogy ön miért jött, ki küldte és miféle megbízással.

- Hogy hívják magát? - kérdezte Avakum.

- Szólítson Gaston Dexnek.

- Kérem, Dex úr - mondotta Avakum -, az ön kapitánya, az a Francois, a legenyhébben szólva, nevetlen fráter. Semmi tapintat sincs benne. Úgy hurcolt magával Tanger utcáin, mint valami foglyot, a csónakban pedig, mikor ide evezünk, egy mocskos panama kalapot nyomott a szememre. Az ördögbe is, uram, én tíz esztendeig a müncheni egyetem professzora voltam!

A 07-es cigarettára gyújtott, s egy ideig hallgatott.

- Francois okosan járt el - mondotta aztán. - Ezek az intézkedések az ön biztonsága érdekében történtek.

- Én munkatársként jöttem magukhoz - szólt

Avakum. - Méltánylást és tisztességes bánásmódot követelek.

- Tulajdonképpen mit akar, uram?

Avakum vállat vont.

- Végeredményben nekem mégiscsak jó véleményem van magukról, franciákról, az ördög vinné el!

- De mit akar? - mordult fel a 07-es.

- Semmi különöset, uram! - nevette el magát

Avakum. - A partra akarok menni, de nem Francois-val, hanem magával.

A 07-es odahajolt hozzá.

- S voltaképpen miért akar partra szállni?

Most néhány másodpercig a két férfi egymásra me-

redt - farkasszemet nézett egymással.

Ebben a pillanatban Avakum valami különös remegést érzett a lába alatt, mintha a kabin padlója lüktetett volna.

- Hogy miért? - kérdezte Avakum.

A padló tovább lüktetett. A levegőben halkán, alig kivehetően egy láthatatlan légy zümmögött: a hajócsavar. A 07-es továbbra is merőn nézett rá.

- Mért olyan fontos, hogy partra szálljon?

- Néhány könyv miatt - mondta nyugodtan Avakum. - Ma kora reggel a nemzetközi könyvkereskedés kirakatában láttam őket. Az elemi részecskék párosságáról és a szimmetria tulajdonságáról szólnak. Ezekre a könyvekre feltétlenül nagy szükségem van. A 07-es kis ideig hallgatott, aztán elmosolyodott.

- Elkésett, uram - mondotta. - Tíz perccel előbb kellett volna szólnia. Már úton vagyunk.

- Az ördögbe is! - csodálkozott Avakum.

- Egyébként föltétlenül partra szálltam volna önnel - mosolygott a 07-es.

- Nem kételkedem benne - bólintott Avakum.

Elhallgattak. Az a légy egyre hangosabban és hangosabban zümmögött. Most már a hajó falai is rezegtek.

A 07-es felállt.

- Mikor mutat be a szovjet professzornak? - kérdezte Avakum.

- Van időnk - mondta a 07-es. S már az ajtóból hozzáfűzte: - Néhány nap múlva erre is sor kerül. Nem kell sietnie!

- A maga dolga! - vont vállat Avakum. - Ha azt hiszi, majd meghalok a türelmetlenségtől, hogy azt a szovjet embert láthassam, nagyon téved. - A 07-eshez lépett. - Én is kimegyek magával. Semmi kedvem, hogy itt tespedjek ebben a kabinban, amely olyan, mint egy kis skatulya.

- Sajnálom, Schellenberg úr! - mosolygott rá hidegen a 07-es.

- Mit akar ezzel mondani? - kérdezte Avakum.

- Bizonyos ideig legyen szíves ebben a kis skatulyában maradni, s ne lépjen ki innen - mondotta a 07-es. - Így kívánják közös érdekeink.

- Micsoda ostobaság, micsoda ostobaság! - méltatlankodott Schellenberg-Avakum.

Ebben a pillanatban azt latolgatta magában, vajon torkon ragadja-e ellenfelét, s aztán kiszaladjon és a vízbe vesse magát. A part felé fog úszni, mindaddig, amíg valaki, valamelyik csónak a segítségére siet. De ugyanabban a szempillantásban már meg is gondolta magát; belátta, hogy reménytelen eset: vagy a vasajtót találja zárva, vagy lelövik a fedélzeten.

- Rendelkezésére áll a szalon meg a fürdőszoba - mondotta a 07-es. - Hát nem elég az magának? Később aztán kijöhet. Nem mondtam, hogy ez örökké fog tartani!

- Uram! - Avakum zsebre vágta a kezét, mert attól tartott, önkéntelenül is birokra kelnek. - Becsületszavamra, ön téved! Közölje, akivel kell, hogy mindenféle együttműködésről lemondok; nem dolgozom együtt magával. Ilyen körülmények között semmiképpen sem kívánok magával együttműködni!

- Helyes - felelte a 07-es. - Maradjon csak nyugodtan itt, pihenje ki magát, s én közlöm az álláspontját, akivel kell.

A hajócsavar nagyban működött, a levegőben most már sok-sok láthatatlan légy zümmögött, Több mint egy óra hosszat ott állt a kerek kis kajütablak előtt. Már eltűnt a Spartel hegyfok világító tornya, eltűnt barlangjaival a magas, sziklás part, lassanként minden eltűnt, csak a víz meg az égbolt látszott.

A Spartel és a tengerpart csíkja balra a semmibe vesztek, a nap az ellenkező oldalon, a hajópárkánytól jobbra aláhanyatlott; déli irányba hajóztak. Még tudta, hogy a jelen pillanatban hol vannak, még tudott tájékozódni. De egy vagy két óra múlva a hajó más irányba fordul; az éjszaka folyamán új irányt vesz fel, s hajnalban azt is megváltoztatja - nem olyan tökfilkó a 07-es, hogy csak előre menjen, mint a birka és ne lavírozzon. No tessék, most tájékozódj a végtelen kék pusztaságban szeksztáns és iránytű nélkül !

Ha rádiókapcsolatba akar lépni a Központjával, akkor sietnie kell, amíg kellő időben megteheti. Mert

most még közölheti: "Az óceánon vagyunk három órányira Tangertől délre." - Ez még jelent valamit. De holnap az egyetlen útbaigazítás, amit az éteren át haza küldhet, már csak ez lehet: "Valahol az Atlanti-óceán északi részén vagyunk" - de ez már csak-nem semmit sem mond.

Sietnie kell.

Nos jó, megkísérli. Csak az a kis adó nehogy sérült legyen! Ha nem sérült meg, akkor semmi sem képes a pontok és vonások szárnyalását az éterben megakadályozni! Még a mesék világában sincsenek olyan varázsparipák, amelyek az ő Morse-jeleit utolérhették. Elrepülnek oda, ahová küldi őket. Minden egyes Morse-jel egy-egy galamb. A mesebeli galambok raja, amely a fény sebességével repül!

- Tangertől délre, az óceánon keressetek!

A galambok el fognak szállni. S akkor egy mindent legyűző erő lép majd működésbe: tengeralattjárók, repülőgépek, hajók, emberek - vajon ki állítja meg ezt a hatalmas erőt?

Öt perccel később már hanyatt feküdt az ágyban, s a kintől, a kétségbeeséstől a szája szélét rágta: azok a galambok nem akartak felrepülni! A rádió nem működött.

A kabinban, a félhomályban láthatatlan legyenek egész rajai zümmögtek.

HARMADIK RÉSZ

6.

ATLANTI-ÓCEÁN, 196... JÚLIUS 29.

A továbbiakban a dolgok így alakultak:

Július 28-án este a 07-es összeköttetésbe lépett fontainebleau-i központjával. Megkérdezte, hogyan viselkedjék Schellenberggel, kivonja-e elszigeteltségéből vagy pedig tartsa fenn elkülönítését mindaddig, amíg Konsztantyin Trofimov meg nem kezdi kísérleteit. Oscar Lewy nagyon száraz, haragos választ adott. Az

istenért, miféle elszigetelésről beszél? A professzornak amúgy is nagyon gyengék az idegei. Vagy azt akarja tán, hogy képtelenné tegye a munkára? Ne tévessze szem elől, Trofimovval keveset beszéljen, egyszóval - látszólag teljes mozgási szabadságot adjon neki!

Július 29-én a 07-es közölte Avakummal, hogy annyit járkálhat a hajón, amennyi jólesik, mert a veszélyes zónát már maguk mögött hagyták. Schellenberg úr azonban ne haragudjék, de van a hajón két olyan helyiség, amely mindenki számára "tabu", őt; vagyis Dexet, Francois kapitányt és Smith urat kivéve. Az egyik helyiség: Trofimov professzornak és titkárnőjének lakosztálya. Ezt látni fogja, mert a Trofimov lakosztályához vezető lépcső előtt éjjelnappal őrszem áll, egy állig felfegyverzett matróz. Természetesen meg fogja ismertetni a szovjet professzorral, azonban a hajón ezzel az emberrel általában kerülnie kell a beszélgetést. Semmiképp sem szabad Trofimov professzort megingatni abban a hitében, hogy teljes inkognitóban utazik . . . Ami a második helyiséget illeti - ez a hajó rádiósfülkéje. A hajó fegyelmi szabályzata előírja, hogy ebbe a helyiségbe senki idegen személy a lábát be nem teheti. Schellenberg úr jól ügyeljen arra, hogy ezt a tilalmat véletlenül meg ne szegje, mert az ott álló őrszem minden előzetes figyelmeztetés nélkül használja a fegyverét. Ezután a 07-es figyelmeztette, hogy csak neki, továbbá Francois-nak és Smithnek Schellenberg, mindenki más számára Jean Molineau, nancy-i lakos, a fizika professzora.

Így aztán, minekutána két napot és éjszakát fogolyként töltött a kajütjében, Avakum, most már mint Jean Molineau ment fel a fedélzetre, hogy a szabad ember szemével mosolyogjon a világra.

Tulajdonképpen nem ő, hanem az óceán mosolygott. Az óceán, amely végtelen síkjával kedvesen, szelíden mosolygott rá, és ezernyi kezével intett üdvözlést feléje.

Néhány percig mozdulatlanul állt az alacsony korlát mellett, s miközben a messzeségbe bámult, a hullámok zúgását hallgatta, amelyek a lábainál sziszegve

és csobogva maradtak vissza. A vízből, vagy húsz lépésnyire a hajótól delfin bukkant elő. Felugrott, fényes teste ezüstös ívként felcsillant, aztán megint elbújt a hullámok között. Ott, ahol eltűnt, néhány hófehér hab tajtékzott utána.

Ezekben az első percekben szinte nem gondolkodott; csak a világot érzékelte. A szél az arcát simogatta, s összehorzolta a haját. Képes lett volna megesküdni rá, hogy kellemesebb simogatást soha életében nem érzett. Aztán megpillantotta a delfint és elmosolyodott. Az óceán számtalan sok lakójának egyike üdvözölte kurta ívalakú ezüstös "szervusz"-ával.

Szomjúhozott a levegőre, szeme pedig a tágas térre, s amikor ezt a vágyát már csillapította, észrevette a csillogó repülőhalakat, amelyek a vízből felvetették magukat - hol itt, hol ott villantak fel, mint kicsiny porcelán tányérok. A szertefröccsenő vízcseppek közt villámgyorsan színes szivárványok születtek, és elenyésztek. Mintha valaki teli marokkal mindenféle színű üveggyöngyöket szórt volna széjjel. A delfin ezüstös "szervusza" után az óceán a repülőhalak tarka gyöngyeivel üdvözölte.

Így teltek az első percek. A nap eközben néhány könyökkel a szemhatár fölé emelkedett, sugarai még ferdék voltak ugyan, de már égettek. A hajó bal oldaláról érkeztek és a fedélzet térközein át jobbra özönlöttek. "Dél-délnyugati irány" - gondolta magában Avakum. Ez volt az első világos gondolat, amely az agyában felmerült.

Aztán a hajóra került sor. Tényleg, micsoda hajó! Tartályhajó, gyorsjáratú, háromezer tonnás kis tartályhajó. Már azalatt, míg kajütjébe volt zárva, úgy gondolta, hogy ez a vízi jármű meglehetősen kicsiny, mert imbolyog. A falak erős rezgésében érezte, hogy a hajó gépezete roppant erős és fürge, most pedig a tulajdon szemével győződhetett meg róla, hogy nem csalódott - a víz valósággal forrt a hajó oldalánál, sistergett, mintha hatalmas, izzó késsel szelték volna ketté.

A parancsnoki híd három emelet magas volt. Itt sorakoztak a kajütök, a navigációs fülkék, a személyzeti helyiségek, minden. Ettől a helytől a hajó orráig sík

tér nyúlt el - valóságos vasból épült utca, tíz-tizenkét lépés széles és mintegy kilencven lépés hosszú, melyet másfél méterrel a víz fölött vaskorlát vett körül. A hajótest, a tartályok a víz felszíne alatt voltak, a hajó orrán a kis radartorony meredt fölfelé, meg a rádiós árboc, amelyen kanadai zászlót lengetett a szél. A fedélzet, amelyen Avakum állt, a parancsnoki híd első emeletén volt. Innen egy vas-csigalépcső ereszkedett alá arra a vas-utcára, amely a hajó orrához vezetett. A becsapódó hullámok itt szétfröccsentek; a tajtékzó víz mintha mosóteknőben habzana, itt valósággal pezsgett és visszafutott. Az óceán egyenesen az arcába lehelt; zöldeskék, végtelen keble hol felemelkedett, hol alászállt, s az égbolt hol föléje röp-pent, hol meg leereszkedett, mint valami mozgó, üvegből alkotott boltív. A felszökkenő delfinek ívei innen tompább fényűnek látszottak, a repülőhalak kis tányérjai pedig rózsás-kékes színt öltöttek. Avakum egyszer csak egy ismerős hangot hallott a háta mögött megszólalni:

- Jó reggelt, uram!

Smith. A kondorkeselyű, aki kedélyes, jó embernek látszott, ha mosolygott. Most mosolygott, és Avakum intett neki.

- Nem szabad a vízbe nézni! - mondotta Smith.

- Beleszédül az ember. Óránként tizennyolc mérföldes sebességgel szeljük az óceánt.

- Hihetetlen! - csodálkozott Avakum.

- Hihető! - mondotta Smith.

- Ó, egészen elfelejtettem! - mosolyodott el

Avakum. - Hiszen ez a hajó jacht! - mondotta. -

De mégsem jacht, mert tartályhajó meg miegyéb . . .

- Ön nagyon jókedvű ember - nevette el magát

Smith. - Bridzsel?

Avakum azt felelte; hogy szabad idejében csak bridzsel, néha azonban a pókerrel is szerencsét próbál, de az is megtörténik, hogy - baccarat-val.

- No nézd csak! - szólt Smith. - Mi még jó barátok leszünk!

- Remélem - mondotta Avakum. - Azt hiszem

azonban, hogy ehhez még két játékos szükséges.

- Kéznél vannak - mondta Smith.

- Csak nem Francois? - kérdezte Avakum.

Smith fanyar képet vágott.

- Akkor a másik kettő biztosan alacsonyabb rangú ember!

Avakum lebiggyesztette a száját; és csalódottan megrázta a fejét.

- Hans, a rádiótávírársz; maga ezt alacsonyabb rangúnak mondja?

- A rádiótávírársz közepes rang. Vigye az ördög!

Maga talán még Hans segédjét is a nyakamra hozza?

- Ugyan! - vonta ráncba a homlokát Smith. -

Hans segédje elhanyagja magát, ha kártyát lát. Francois barátja.

- Az biztos - bólintott Avakum.

- Hej - nyílt széles mosolyra a kondorkeselyű arca. - Hiszen maga remek pofa!

- Vigye az ördög az egészet! - nevette el magát Avakum.

- Délig még két óra időnk van - mondta rejtélyesen Smith.

- Annyi - bólintott Avakum. - De ezer ördög és pokol! Mióta elhagytuk Tangert, először jöttem ki egy kis levegőt szívni, és tisztességesen meg se néztem a hajót.

- Még meg is unja majd a nézelődést! - mondta Smith. - De mi érdekesség van itt? - Fejével a parancsnoki híd felé biccentett. - A tisztí kajütök és az ön lakosztálya. Azok fölött - a vendégeink. S legfelül a parancsnoki híd, az irányítás, a rádiósfülke. Ez az egész!

Avakum pillanatok alatt mérlegelte a helyzetet.

A vendégeket a parancsnoki híd második emeletén helyezték el, a 07-es szomszédságában. Ennek az emeletnek a fedélzete nem volt látható, mert fordítva, hátra felé állt. Néhány kajütblak erre nézett, de magasan, nagyon magasan, és zárva volt . . .

- Valóban! - szólt Avakum. - Nagyon unalmas teknő ez a tartályhajó! - Hátat fordított a szélnek és cigarettára gyújtott. Aztán megkérdezte: - Nos, mi újság, közeledünk az egyenlítőhöz?

A jókedvű kondorkeselyű egy csapásra komoly arcot vágott. Most már nagyon kevés hiányzott ahhoz,

hogy igazi kondorkeselyű legyen belőle.

- Uram - mondotta Smith. - Két dolgot nem szabad a vendégeinknek tennie: nem szabad felmenniük a parancsnoki hídra, és nem szabad a menetirányról kérdezősködniük.

Avakum elmosolyodott.

- Nem tudtam, hogy tartályhajókon ilyen házi-rend uralkodik. Az ördög vinné el, semmit sem szabad kérdezni! Ez biztosan a hajófűtő mazut miatt van, nemde?

Smith bólintott.

- Minden bizonnyal így van - mondta Avakum.

- A mazut gyúlékony anyag.

HARMADIK RÉSZ

7.

UGYANAZNAP DÉLUTÁN KÉT ÓRA

Odafönn, a kéklő messzeségben, balra a hajótól, madár keringett a levegőben, valószínűleg albatrosz. Avakum a szeme fölé tartotta a kezét, és így nézett arra sokáig. S ahogy nézte, egyszerre úgy tetszett neki, hogy a látóhatár párázó hősege felett egy magas hegycsúcs tör az égbe. Ez a szinte kísérteties hegycsúcs mintha ott lebegett volna a levegőben, valahol a kék mennyei kupola és a kéklő óceán között. Szeme már megfájdult az erőltetéstől, ő azonban egyre csak nézett, nézett, továbbra is arra meresztette a szemét.

Aztán egyszerre csak foltok bukkantak elő - mint hatalmas tintacsöppek. S a fodrok fölött egy kísérteties hegycsúcs emelkedett a magasba. Most már nem lebegett, hanem szilárdan megállt az óceán felett, a tintafoltok közepette.

Amióta csak lábát a hajóra tette, először érezte, hogyan áramlik az öröm a szíve felé: hiszen mindenki tudja, hogy ezen a földrajzi szélességen csak egyetlen hegycsúcs tör az ég felé: a Pico de Teide csúcsa;

Tenerife szigetén.

Üdvözlét nektek, Kanári-szigetek!

Most már tudott valamit.

Ezt a "valamit" kellett a továbbiakban felhasználnia, ez a valami szolgált - legalábbis egyelőre - tájékoztató pontként.

A kajütök bejárata fölött egy kerek villanyóra állt, mely az űrszemeknek mutatta az időt. Az óramutatók pontosan délután kettőt mutattak. Avakum az órájára pillantott - hármat mutatott. Bement a kis szalomba, elővette a nagy enciklopédiát és kikereste a zónaidők térképét.

Avakum órája a greenwichi időt mutatta, a hajóórát pedig ettől a délkörtől egy órányival nyugatra állították be. Ennek az órának a vonala a Kanári-szigeteket pontosan derékban szelte át.

Avakum az óráját a hajó órájához igazította. Ha egy vagy két nap múlva a hajó órája "lemarad"; ez azt jelenti, hogy a hajó délnyugatra fordult, Dél-Amerika felé tart. És fordítva: ha a hajó órája egy órával siet, vagyis "elébe vág" az övének, a hajó délkelet felé fordult, s következésképpen Fokváros, vagyis a Jóreménység-foka felé halad.

Megközelítően pontos volt ez a tájékoztató, de csak azzal a feltétellel lehetett helyes, ha a hajó navigációs tisztje mindig ama földrajzi hosszúság szerint állítja be az órát, amelyen a hajó halad.

Mindenesetre furcsa hatást tett az emberre a hajón uralkodó nagy csend. Egyetlen hangos szó sem hallatszott, nem volt kacaj. A második emeleti űrszemek mozdulatlanul, szinte mereven álltak őrhelyükön. Ha egyik vagy másik tengerész fel is bukkant valahol, hogy feladatát végezze, szinte lábujjhegyen, roppant elmélyedéssel és figyelmesen mozgott, se jobbra se balra nem nézve.

HARMADIK RÉSZ

8.

ATLANTI-ÓCEÁN, AZ EGYENLÍTŐTŐL ÉSZAKRA,

Aznap kora reggel Smith vakítóan fehér zubbonyban, új sapkában és gondosan borotvált arccal jelent meg a fedélzeten.

- Csak nem a születésnapját ünnepli? - kérdezte Avakum.

Smith csodálkozva végigmérte és a fejét csóválta.

- A parancsnok, Dex úr, elvárja tisztjeitől, hogy ünnepi díszbe öltözzenek, ha átkelünk a forró égövön - felelte Smith.

A forró égöv!

A hajó tehát áthaladt a forró égöv északi részén!

s a fehér zubbonyban, a vadonatúj tengerésztiszt sapkának köszönheti, hogy ezt megtudta. Ki mondja, hogy a dolgoknak nincs saját nyelvük?

De hogyan közölje az övéivel, hogy átkeltek a forró égöv északi részén, s hogy egy órával keletre vannak a greenwichi délkörtől?

Hogyan?

Fent, a feje fölött hirtelen jókedvű kacagás csendült. Natalija Nyikolajevna kacagott. Ez a kacaj azonban, mintha sokkal távolabbról, sok-sok falon át ért volna hozzá. Milyen magányos kacagás, mintha sivatagból hallatszanék!

Smith kinyújtott karjával a tengerre mutatott.

- Oda nézzen!

A hajó fedélzetétől mintegy száz méterre balra két kis szökőkút emelkedett a hullámok fölé; két kis fehér ív, melyekhez azonban hatalmas farkak és lapos pofák is tartoztak. Bálnák! Csaknem párhuzamosan úsznak a hajóval, kísérik, sőt, mintha meg is előznék a hajót.

- Nem olyanok, mint amazok, ott délen, de ezek is bálnák! - jegyezte meg nagyképpően Smith.

Smith fontoskodva beszélt, Natalija Nyikolajevna pedig nevetett.

Valóban, micsoda szíve van annak a lánynak! Hogy tud így kacagni? Hogy hihet a 07-esnek? Hogyan hihette el a professzor a 07-esnek, hogy a szovjet kormány "inkognito" küldi "ismeretlen" helyre, hogy ott

végezze el kísérleteit? Hogy tudta a 07-es elvenni ezeknek az embereknek az eszét? Olyan kérdések ezek, amelyek a két bálnánál is súlyosabbak!

Hogyan közölje az övéivel, hogy átvágtak az északi forró égövön, s olyan irányban haladnak, amely hamarosan a Zöld-fok szigetei felé viszi őket?

- Min tűnődött el annyira, professzor úr? - kérdezte Smith.

- Ön engem jól elintézett tegnap - szólt Avakum.

- Talán ma több szerencséje lesz! - vigasztalta Smith.

Fülledt hőség. A szél csaknem teljesen elült. Az eget forró hamuval szórták tele, a napot szürke, szikrázó köd burkolja.

Még a delfinek is csöndesebbek, lustábbak lettek.

Csak a repülő halak csillámló tányérjai serkentik a tengert, hogy mosolygósnak mutatkozzék.

HARMADIK RÉSZ

9.

AZNAP DÉLUTÁN

"A másik kettő" - Hans, a rádiótávírársz és Albert, a navigációs tiszt. Mindketten kanadaiak, de Hans feje olyan, mint valami felfújtt futballbelső, Albert arca pedig mint egy sárgadinnye gerezd. Hans locsogó fráter, Albert csak bólogat, s nagy ritkán mond egy-egy igent vagy nemet.

Avakum Hansszal játszik "Partifixet", Smith pedig Alberttel. Persze, a "plafonnál" Avakum rendkívül erős védelmet produkált, nemcsak a robbernél, hanem még a manche-nál is - és saját magát és Hansot is vagy néhány száz dollárral "eláztatta". Hans nagyon kesergett, mialatt "moore" volt, egyik cigarettát a másik után szívta . . . Ma a dollároknak vissza kell térniük eredeti helyükre!

Szjao, a japán lépett be, a 07-es személyi komor-

nyikja. Szjao alacsony, nesztelenül jár, mint a macska. Szinte árnyékként bukkant fel hol itt, hol ott. Arca teljesen kifejezéstartelen.

Szjao Avakum elé állt.

- Uram, Dex úr, a parancsnok; el lesz ragadtatva, ha fel méltóztatik őt keresni. Dex úr a kajütjében várja önt.

- Helyes - mondotta Avakum, anélkül, hogy szemét kártyájáról felemelte volna. Szjao továbbra is mozdulatlanul állt előtte.

- Menjen már, az ég szerelmére, mit késlekedik!

- szólt rá csendesesen Smith.

A három férfi az asztalra dobta kártyáit, és csaknem egyszerre távozott.

"Tán csak nem telefonált az igazi Schellenberg Párizsból?" - döbönt meg Avakum.

- Szolgálatára állok, uram, hogy a parancsnokhoz kísérem önt! - mondotta Szjao. Hangja kimért volt és közönyös.

"Azt akarja mondani: kelj fel és indulj előttem!"

- gondolta Avakum.

- Jól van, Szjao! - mosolygott rá Avakum. Aztán vidáman így szólt: - Ha a gróf táncolni akar, Figaró játszik neki, nem igaz?

Szjao arca továbbra is kifejezéstartelen maradt.

- No, mit tegyünk, gyerünk! - sóhajtott fel Avakum.

Este megtette első feljegyzését a naplójába - vegytintával, láthatatlan betűkkel. Paul Schellenberg, Jean Molineau, München, Nancy -, mindez valóságos káoszszá vált. Kis jegyzetfüzetével azonban - legalább vele - őszintén elbeszélgethetett, a saját nevében, mint Avakum. A napló rendet vitt a káoszba, megnyugtatta. Messzire ragadta a Schellenbergektől, Molineau-któl, s lehetővé tette, hogy rendezze gondolatait, és felmérje helyzetét.

HARMADIK RÉSZ

Áthaladunk a trópus északi részén. Napközben fülledt, nyirkos meleg volt és szélcsend, most pedig erős északkeleti szél fúj, a hullámok elárasztják a vas-utcát. A hajó dülöngél. S ennek fele sem tréfa, hogy az ördög vinné el, ahogy Schellenberg mondaná. Ez a Schellenberg sehogy sem megy ki a fejemből. Amikor a japán kíséretében felmentem a lépcsőn, arra gondoltam: Mért nem végeztem azzal a Schellenberggel? Csak egy tablettával többet kellett volna tenni abba a pohár vízbe, s vége! Elaludt volna mindörökre!

Most pedig azt gondolom: Jó, hogy nem így cselekedtem. Van valami aljasság abban, ha az ember tablettával öl. Ha tablettával ölünk, olyan színezetet adunk a dolognak, mintha gyógyítani akarnánk! Nem, nem, "az ördög vigye el", ez nem az én gusztusom szerint való eljárás, az egész élet utálatossá válnék! Élet? Leírom ezt a szót és mosolygok. Mosolygok, mert az élet csak percek, órákat jelenthet számomra, viszont én "egész életről" beszélek! Mintha bizony Smith is, Francois is a barátaim, testvéreim volnának, s csak úgy szórakozásból utaznék velük a béke és szeretet birodalmába!

Mialatt a lépcsőn felfelé mentem, s az az árnyék utánam kúszott, arra gondoltam: Ha látom, hogy Schellenberg leleplezett, az első, amit tennem kell, hogy megöljem a 07-est! Megfojtom, vagy a kezem ügyébe eső bármilyen tárggyal szétverem a fejét, de lehetőleg nagy zaj nélkül, hogy néhány másodpercre biztosítsam magamnak az életet. Legalább annyi időre, hogy mielőtt az a sárgahajú megölne, teli torokból elkiálthassam: "Trofimov és Nyikolajevna, magukat félrevezették, elrabolták magukat!"

Az efféle dolgok azonban későbbre maradtak, más-korra és ez nagyszerű. Olyannyira nagyszerű, hogy ha ez a hajó nem táncolna ennyire, akkor talán én perdülnék táncra a kajütben, még ha egymagamban is.

- Schellenberg úr - ezekkel a szavakkal fordult

hozzám a 07-es -, elhatároztam, hogy bemutatom magát a professzornak. Hogy vélekedik erről?

- Ó, vigye az ördög! - mondtam. - Ennek előbb-utóbb meg kell történnie. Mit tegyünk!

A 07-es ezután emlékeztetett, hogy Jean Molineau vagyok, Nancy francia városból, s meggyőződéses kommunista; ő pedig, mármint a 07-es orosz, a szovjet kormány embere, s a hajót, amelyen utazunk, Moszkvából irányítják.

- És nagyon kérem, ne használja azt a "vigye az ördög" kifejezést - figyelmeztetett a 07-es. -

A franciák, noha nem nagyon szeretem őket, meg kell hagyni, jól nevelt és tapintatos emberek.

- Helyes - mondtam -, úgy fogok viselkedni, mint egy született angol, vigye az ördög!

A sárgahajú, akinek géppisztoly fityegett a mellén, amikor a 07-es elhaladt mellette, úgy kihúzta magát, mintha karót nyelt volna.

Annak ellenére, hogy állig felfegyverzett őr vigyázott rájuk, a vendégek lakosztályába vezető ajtót állandóan zárva tartották. A 07-es elővette kulcsát és kinyitotta az ajtót. Megfordult körülöttem a világ, kezeim szinte maguktól a nyaka felé nyúltak. De esztelen dolog lett volna bármit is tenni, uralkodnom kellett magamon.

Konsztantyin Trofimov a szalonban ült és egy könyvben lapozgatott. Rettenetesen lesoványodott. Szeme úgy égett, mintha lázas lett volna, de komoran és nyugodtan nézett.

- Kedves Konsztantyin Trofimov, bemutatom Molineau professzort - mondtam a 07-es oroszul. Trofimov közönyösen végigmért, vállat vont, aztán tovább lapozgatott könyvében.

Most Natalija Nyikolajevna lépett be. A fedélzet felől érkezett.

- Kedves Natasa - mondtam a 07-es. - Ez az úr Molineau professzor.

Natalija Nyikolajevnát többször is láttam Várnában. Most százszor, ezerszer szebbnek látszott. Még szőkébb volt, a szeme még kékebb. Nőiesebb volt, mert a válla mezítelen volt és gömbölyded, kék szeme csillogott.

Nos, mit tegyünk? Konsztantyin Trofimov rám se hederít. Lehetséges, hogy mint Nancy francia város professzorának meg kellene sértődnöm, de nem éreztem megbántva magam. Inkább abban kerestem elégtételt, hogy bensőségebb beszélgetést folytassak Natalijával, viszont ő sokkal helyesebbnek látta, ha "honfitársával" a 07-essel beszélget . . .

Micsoda irónia!

A láthatatlan rendező holmi Shakespeare-i komédiát játszatott el velünk. Szomorú is volt, nevetséges is. Számomra csupán szomorú.

S még most is az.

Így tartott ez vagy húsz percig. Meg kell jegyez-
nem: a 07-es ugyancsak igyekezett kedveskedni a
lánynak, de egész idő alatt engem is szemmel tartott
a ravaszdi. Jól végezte a dolgát.

HARMADIK RÉSZ

11.

AUGUSZTUS 3.

Számításom szerint holnap kell áthaladnunk az egyenlítőn. Az ég borult, a felhők és az óceán közt sűrű ködpászmák és meleg párák úsznak, körös-körül legfeljebb fél mérföldnyire látni. A horizont mintha alig kőhajításnyira volna tőlünk. A hullámok szelídek és simogatók, az óceán szinte behízeglő, az északi szél lecsillapodott s alig-alig érezhető. Kék magány mindenfelé, forró és fülledt.

Teljes órahosszat fel s alá sétáltam a vas-utcában; a parancsnoki hídtól a hajó orráig. A hullámokat nézegettem, az óceánt és a delfineket, amelyek olyannyira hűségesek voltak, hogy útitársainknak lehetett őket tekinteni. Egyszer csak úgy rémlett, mintha a második emelet egyik kajütblaka mögött Natalija Nyikolajevna arcát láttam volna felsejleni - valószínűleg csak így tetszett nékem, mert egészen véletlenül pillantottam fel. Egész idő alatt, miközben le és fel

sétálgattam a vas-utcában, az óceánt és a delfineket nézegettem. Ki tudja. Lehet, hogy hosszú ideig engem figyelt, s mi mást is gondolhatott rólam, mint hogy ez is fura egy alak, ez a professzor! Nincs más dolga, mint hogy a delfinekre tátsa a száját s magában beszéljen. Jó, hogy egy pillanatra felnéztem.

HARMADIK RÉSZ

12.

UGYANAZNAP DÉLUTÁN

A szokásos bridzs-játszma Smith-szel és a többiekkel.

Smith és a többiek szokatlanul szórakozottnak látszanak. Csak nézem, nézem a kártyáimat, s egyszerre eszembe jut: ugyan mi történhetett az igazi Schellenberggel, hogy az ördög vinné el!

A kezemben itt van a káró ász, de a vörös kis rombusz olyan a közepén, mint egy kis kajütblak, s az üveg mögül Natalija Nyikolajevna kék szeme pillant rám.

S hirtelen csengő szól! A riadó-csengő!

Smith és a többiek az asztalra dobálják kártyáikat és hanyatt-homlok kiszaladnak.

HARMADIK RÉSZ

13.

UGYANAZNAP ESTEFELÉ

Az első emeleti bejáratnál, az óránál Smith-szel találkozom. A kondorkeselyű igen felborzolódottnak látszik, mintha egyik evezőtollát kitepték volna. Jókedvű hangot ütök meg, s azt kérdezem tőle, megtudhatom-e, mi történt, ha nem titok. Azt mondja, nem

titok, hiszen a hajón mindenki tudja, mert Francois és a fedélzetmester körüljártak, hogy valamennyi kajútot megvizsgálják. Lehet, hogy az én kabinomat is megszemlélik. "Te jó ég! - csodálkozom én -, biztosan valami lopás történt?"

Smith elnézően mosolyog. "Nem lopásról van szó - mondja -, hanem titkos rádióadóról. Valakinek a hajón titkos rádióadója van, s valakivel közölte a hajó koordinátáit. Ez már másodszor esett meg - mondta Smith -, amióta Tangerből elindultunk. - Elkomorul és tollazata felborzolódik. - Kém van a hajón!"

Valami felkavarodik bennem, forog velem a világ. Ebben a pillanatban villámfény lobban, a hullámok sörénye rőt lesz. Mennydörög.

Smith füléhez hajolok: "Ez miattam történik! - mondom. - Ők azok, ők, a lengyelek, az ő kezük van ebben, az ördög vigye őket!"

Dől, szakad az eső.

HARMADIK RÉSZ

14.

AZNAP ESTE

Francois úr és a fedélzetmester elhaladtak lakosztályom mellett. Nem veszem őket úzóbe!

Az eső elállt. De a víz iszonyúan hullámszik; dobálja a hajót . . .

A tisztai társalgóba indulok, van ott egy pianinó, muzsikálni jött kedvem. A bejáratnál Szjao, a japán. Beleütközöm. Tulajdonképpen szándékosan ütközöm bele, hogy a kezemet a mellére tehessem, oda, ahol kifogástalanul tiszta zubbonya mindig kissé duzzadt-nak látszik. Tudtam, hogy Szjao rendszerint ebben az időben szokott a társalgóba menni, hogy egy üveg rumot vigyen onnan a parancsnok úrnak. Ezért határoztam el, hogy ma este muzsikálok kissé.

- Bocsánat, Szjao! - mondom és bal tenyerem-

ben valami kemény kis tokot érzek. - Iszonyúan hánykolódik a hajó, bocsáss meg! Mint a vidra, kicsusszant a kezemből, s csak mikor már elment, hallottam a hangját: "Kérem! Kérem!" Jól nevelt ember.

Felnyitottam a pianínó fedelét. A társalgó üres, a tisztek már rég elmentek. Sohasem volt ennyire csendes!

A "Kis éji zenét" játszottam. A kajütblakon Natalija Nyikolajevna néz be hozzám. "Mit csinál, professzor?" "Feladatokat oldok meg, Mademoiselle!"

Az öröm micsoda sóvárgása él ebben a "Kis éji zenében!" Újra játszani kezdem, és egyszer csak - sötétség! Valaki eloltotta a villanyt.

Kimegyek - mindenütt sötétség. Csak a bejárat fölött ég egy kicsiny kék lámpa. Az éjszaka elnyeli a fényét.

Hát jó! Ha a gróf táncolni akar . . . A kajütömbé sietek, ledobom a cipőmet, a bőröndből előhúszom a tönkrement rádiót. A zseblámpámmal világítok. Kinyitom a készüléket. Most a nagy, infravörös szemmel felszerelt fényképezőgépet tartom a kezemben. Mindent látok, engem pedig nem lát senki. Fejemen van a mesebeli láthatatlan sapka. Az infravörös szemem át a világ sírontúlinak látszik - csak lila színű árnyakból áll, de se baj! Gyerünk a földalatti világba! A legalsó szint bejáratához osonok. Elmegyek az őrszem mellett, ő azonban nem vesz észre, a sötétség áthatolhatatlanul sűrű.

Megint felhők, fullasztó hőség. Csak villám ne lobbanjon most! Inkább valamennyi hátralevő napomat Neptunnak ajándékozom, csak villámot ne küldjön, maradjon nyugton a tenger mélyén!

A hajó oldalánál a hullámok sustorognak, sziszegve felcsapnak. Az óceánban valami pillanatnyi zöldes villódzással felvillan.

Nyomasztó, fullasztó hőség. Az őrszem a bejárat mellett nehezen lélegzik, mélyet sóhajt.

S végezetül: Szjao kijön. Mond valamit az őrnek, aztán elindul a lépcsőn felfelé, az emeletre. Utána megyek, nyomon követem.

Íme, a fedélzet kis tere. Megint ugyanaz a cere-

mónia: az ügyeletes megismeri a japán hangját, s átengedi a parancsnoki hídra vezető lépcső felé.

A kormányosfülke üvegablakán át a kormányost látom: szeme az iránytűn nyugszik, keze a kormánykeréken. A navigációs tiszt fülkéjének kis ablaka ragyog: odabenn a vészjelző világítás működik. Elhaladunk egy ajtó előtt - előtte géppisztolyos őr áll. Szjao már messziről jelentkezik -, az őr bólint. Egy kicsiny, szűk folyosóra fordulunk be, leereszkedünk a vaslépcsőkön, s végül egy keskeny, boltíves ajtó előtt megállapodunk. A szívem vadul ver, visszafojtom a lélegzetem.

Szjao kulcsot vesz elő, egyszer megfordítja a zárban, aztán a kulcsot beljebb nyomja és még egyszer megfordítja. Ebben a pillanatban jobb karomat előre nyújtom, torkon ragadom Szjaot és ujjaimat összeszorítom. Vele együtt berontok az ajtó mögé, anélkül, hogy ujjaim acélkapcsát levinném a torkáról, másik kezemmel kihúzom a zárból a kulcsot, vállammal belököm az ajtót, kitapogatom belülről a kulcslyukat, s bezárom az ajtót.

Szjao mindinkább elnehezedik a kezemben, hörög. Tán csak nem szorítottam túl sokáig a torkát? Ki tudja? Szjaót ott hagyom a padlón, a készülék a mellemen függ. A zsebeiben turkálók, kieszdek belőlük mindent, a kis jegyzetfüzetet, a rádiókristályt, ceruzát s a kicsiny, cigarettadoboz nagyságú tranzisztoros készüléket. Megszemlélem a kis füzetet: hívójelek, dátumok, rejtjelkulcs.

Szjao! Szjao! Tudják-e az emberek, hol találkoznak egymással s útjaik hol keresztezik egymást?

Mialatt arra várok, hogy magához térjen, körülnézek a kabinban. Olyan, mint egy kis doboz. Ablak nincs. Asztal, rajta hordozható rádióadó. Antenna, kábelek. A falon nagy kék lámpa, árammegszakító - két kapcsolóval.

Szjao kinyitja szemét. Nem lát engem, de én látom az arcára kiülő állati rémületet. Ki tudja, miért, megszánom.

- Ne félj, Szjao! - mondom -, semmi rosszat sem teszek veled!

A rémületet ámulat váltja fel.

- Molineau professzor beszél veled - mondom. Ajkaira alig észrevehető mosoly kúszik. "Tudom, miféle Molineau professzor vagy te, meséld ezt az öregapámnak!"

- Nos, jól van - mondom. - Nem fontos. Én azonban a kezemben tartalak, kedves barátom, mert egy mikroszalagra lefényképeztelek, pontosan abban a pillanatban, amikor megfordítottad a kulcsot ennek az ajtnak a zárjában. Azt is lefényképeztem, ami a zsebedben van. Ha Dex úr ezeket a filmszalagokat "véletlenül" megtalálja, a halak fognak lakmározni rajtad!

- Dex pontosan annyira Dex, mint amennyire te Schellenberg vagy! - mondja Szjao rekedt hangon.

- Hogy Molineau-ról ne is beszéljek!

A szívem összeszorult, nagyot nyeltem. Amint ott térdeltem mellette, kezemet megint a torkára tettem.

- Szjao, azt hiszem látod, ha akarom, megfojthatlak. Mindegyikünk a saját játszmáját játssza, ebben a pillanatban azonban én tartom az adut a kezemben, te pedig kiestél a játékból. Nem fojtalak meg és nem szolgáltatlak ki, de te sem árulsz el engem - nehogy elárulod saját magad. De csak egy feltétellel leszek hozzád könyörületes - ha megoldódik a nyelved . . . Szjao mindenesetre benne volt a pácban. Ebben a hármunk között folytatott játékban ő már kijátszotta kártyáit. Már csak egy "húzása" volt, s azzal a könyörületesség nyomorúságos lapját húzhatta ki. És Szjao megszólalt. Biztos volt benne, hogy megfojtom, ha hallgat.

Egy különleges szerkezet, melyet ebben a titkos kabinban szereltek fel, szükség esetén felfogja a hajó rádióállomásáról az éterbe sugárzott rádióhullámokat, s ide tereli őket a kis rádióállomás vevőkészülékébe. Natalija Nyikolajevna azt gondolja, hogy morze jelei Moszkvába repülnek, holott voltaképpen ide jutnak, a kis rádióállomás vevőkészülékébe, ahol a 07-es lehallgatja és feljegyzi őket. Natalija Nyikolajevna azt hiszi, hogy Moszkva válaszol a kérdéseire, holott voltaképpen a 07-es válaszol. A 07-es megfejtí Natalija rejtjeles táviratát, és a saját rejtjeles táviratát küldi vissza neki, mivel a szovjet professzor

rejtjelkulcsát használja - ezt a kulcsot akkor fényképezte le, amikor a professzor vagy Natalija pogygyászát "megvizsgálta".

A hajó rádióállomása által kisugárzott hullámok "eltulajdonítása", a kis rádióállomás vevőkészülékébe vezetése, nagyon egyszerű módon történik - a megszakító bal oldali kapcsolóját a felső helyzetből az alsóba kell áttenni. Ha a kapcsolót a felső helyzetből az alsóba tesszük át, a rádióállomás a hullámokat a kis állomás vevőkészülékébe sugározza . . . Elmés és ravasz dolog.

Sajnos, én a kis rádióállomást nem tudom használni, mert ultrarövid hullámú. Úgy szerkesztették meg, hogy rádióhullámai legfeljebb száz-százötven mérföldnyire érhetnek el, ez pedig a semmivel egyenlő! Nekem olyan kristályom van, amely az én központom frekvenciájával működik, az átkozott rádióállomás azonban sem fogni nem képes, sem pedig "lelket" nem tud belé lehelni.

És Szjao? - valamelyik "saját" hajójának szeretett volna rádióüzenetet adni, s az a hajó ott halad valahol az óceánon, száz mérföldnyire tőlünk . . .

S mi a hasznom ebből az "infravörös expedícióból"? Megtudtam a 07-es és központja közötti kapcsolat napjait és óráit. Megkaptam a 07-es rejtjelkulcsát. Segítettem Szjaónak, hogy feltápáskodjék. Azt tanácsoltam neki, kössön holnap színes kendőt a nyakára. Kedveskedőn hátba veregettem és megkértem, haladjon előttem.

HARMADIK RÉSZ

15.

AUGUSZTUS 4.

Földrajzi szélesség 00 fok 00'. Áthaladunk az egyenlítőn. Az eget felhők borítják, délnyugati szél fúj. Erősen hullámszik.

A hajó fedélzete néptelen. A bejáratok előtt gép-

pisztolyos őrszemek állnak. Esteledőben a lámpákat nem gyújtják fel. Smith és a többiek nem mutatkoznak. Szomorú hangulat. Egyedül csatangolok a vas-utcában. A kajütblakban, ott, felettem, az életnek semmi jele . . .

HARMADIK RÉSZ

16.

AUGUSZTUS 7.

Hűvös van. Esik, az égbolt egészen leereszkedett az óceánra. A hullámok elöntik a vas-utcát. Ha napfényes az idő, az egyedüllét kék. Most szürke, hullámozó, égzengéses. Szjao ajándékot hoz nekem - egy üveg rumot.

Az aggodalom a szívem mélyéig hatol. Merre hajózunk?

Szjao palackját kihajítom az ablakon.

HARMADIK RÉSZ

17.

AUGUSZTUS 9.

Eltűnődöm - ugyan mit művel most az én feketerígóm? Eszembe jut Szali. Vajon Szali öccse sikerrel levizsgázott?

HARMADIK RÉSZ

18.

AUGUSZTUS 10.

A hajó órája egy órával előbbre van, mint az enyém.
Kelet felé hajózunk!

HARMADIK RÉSZ

19.

AUGUSZTUS 13.

A hajó órája újabb egy órával előbbre van, mint az enyém! Ezer ördög s ráadásul egy vén bakkecske, amint az én Schellenbergem mondaná . . . Mi történik? Vagy körülhajózzuk a Jóreménység fokát, vagy egyenesen a Fokvárosnak rohanunk – a farkas torkába! Cselekedni kell! Cselekedni! "Infravörös expedíció !"

HARMADIK RÉSZ

20.

UGYANAZNAP ESTE

Smith és a többiek. Rummal kínáltam őket, melybe ama tabletták negyedrészt kevertem.

Folytatjuk a kártyapartit. Hans rettenetesen ásítózik, elsőnek alszik el.

Fél tizenegy. Valamennyien alszanak. Fél óra múlva a 07-es beszélni fog a központjával. A világítást eloltották.

Figyelem, még nem ütött a va banque játék órája . . .

Tizenegy óra. A titkos kabinban. Az árammegszakító baloldali kapcsa alsó helyzetben van. A 07-es megkérdezi:

"Kétszáz mérföldnyire vagyok Fokvárostól. Befussak-e a kikötőbe?"

Tíz perc múlva ezt válaszolom:

Semmiféle Fokváros. Irány 133ř, s ne végy fel velem kapcsolatot, amíg a Prince Edward-szigeteket el nem éred."

Az útirányt előzetesen kiszámítottam - ehhez a nagy enciklopédia térképét használtam.

Fél tizenkettő. Felébresztem Smith-et és a többieket. Igen álmosak, poharaikba egy kis koffeinport szórok. Jókedvűek lesznek, még Albert is dűnnyög valamit az orra alatt.

Nekem is jókedvem van . . . Ha a gróf táncolni akar...

Bejön Szjao.

- A parancsnok úr arra kéri Smith segédparancsnok urat és Albert harmadkapitány urat, azonnal jelentkezzenek!

Hansszal egyedül maradunk.

Hans rám kacsint, aztán ki tudja, miért, nagyot sóhajt.

Rumot töltök. Erőt, egészséget, Hans!

HARMADIK RÉSZ

21.

AUGUSZTUS 17.

Minden nap egyre hidegebb lesz. Az ég ólomszürke, az óceán szürke, sőt még a hullámsörények sem látszanak olyan fehérnek, mint máskor. Didergek vékony ruhámban.

De azért sétálgatok a vas-utcában. A lábam nedves, mert a hullámok elöntik az utcát, vacogok a hidegtől, de sétálgatok. Számolgom a bálnákat - a szőkőkutakkal vagy anélkül, a lapos vagy gömbölyded pofájukat. Ha falkájuk elvonul, az óceán olyan, mint valami gigantikus, széttört, habos krémmel színültig telt tepsi.

Nézem ezt a szürke, a víz felszínén úszó havat, és a második emelet kis kajütablakára gondolok. Az

üveg mögött kétszer is felbukkant Natalija Nyikolajevna arca. Magam elé képzelem a szemét. Kék, kedves, akár az óceán, de az északi forró égövön túl. Itt, ezen a szélességi fokon, ahol most járunk, minden szürke, ködös és hideg. Gyakran esik. A vas-utca csúszós, veszedelmes a járkálás a fedélzet vaslapjain.
HARMADIK RÉSZ

22.

AUGUSZTUS 18.

Havazik. Nagy, nedves hócafatok esnek. A víz ólomszínű, a hullámok is. Megyünk, sodródunk valamerre, valami végtelen és feneketlen fehér háló fonalaiba keveredve. Smith gyapjú pulóvert hoz nekem, szarvasbőrnadrágot, téli lábbelit. A kövér Hans farkasbőrrel bélelt bundát ajándékoz. Nos, mit tegyünk . . . Schellenberg elfogadja az ajándékokat. Molineau a legnyájasabban, sőt roppant megindultan megköszöni. Ha vallásos ember volnék, térdre borulnék s a gondviseléshez imádkoznék, intézze úgy a dolgokat, hogy a parancsnoki híd embe-reivel odafönn a hídon vagy a lépcsőkön, vagy a harmadik emeleten ne találkozzam. Mikor jön el az az idő, amikor az emberek már nem leskelődnek egymásra?
Havazik, havazik . . . mint valami mozgó, szétterült, nagy háló, kezdet s vég nélkül . . .
HARMADIK RÉSZ

23.

AUGUSZTUS 18. DÉLUTÁN

Sikerült kihallgatnom Smith és Hans egyik beszélgetését, amit az imént folytattak, amidőn a Prince Edward-szigetek mögött elhaladtunk.
Ma este 11 órakor . . . újabb "infravörös expedíció".
Fellapozom az enciklopédia térképét, megkeresem a Déli-sarkvidéket, s ott is a "Mirnij" szovjet délsarki állomást.
Vajon sikerrel járok? Sikerül-e a hajót a Mirnij felé irányítanom?
HARMADIK RÉSZ

24.

UGYANAZNAP ESTE FÉL 12-KOR

A 07-es-megkérdezte: "Meddig maradjak még a 133 fokos irányban."
A titkos kabinból azt feleltem: "Azonnal fordulj a 115-ös fok irányába. Egy hét múlva közölni fogom annak a helynek koordinátáit, ahol megállunk."
HARMADIK RÉSZ

25.

AUGUSZTUS 19.

Smith rosszkedvű. Egy üveg rumot hozott, csak úgy, az üvegből nyakalta. Réveteg szemmel nézett rám és hallgatott.
- Mi baj van? - kérdeztem. - Csak nem vagy beteg?
Vállat vont és a fejét rázta. Csak akkor oldódott meg a nyelve, mikor az üveg félig kiürült. De akkor is csak burkolt célzásokat tett, kerülgetett valamit, mint macska a forró kását, és nagyot sóhajtott:

"Miféle útirány ez? Az ördög útiránya! Mindenki dühös, Dex úr pedig . . . Vigyázz, nehogy találkozz vele! . . . Hogy én mit gondolok! Egy-két nap múlva már a jégmezők közelébe kerülünk. Ezzel a tartályhajóval, amely nem egyéb dióhéjnal, s amellyel eddig még semmiféle jég közelségét sem szagoltam . . . Bejutunk a sarkvidéki éjszaka övezetébe, az úszó jég-hegyek és hófürgetegek birodalmába. A világ végére, a világ végére! Senki sem érti, mi történik itt! Uram irgalmazz! El tudom vajon képzelni, mit jelent a sarkvidéki éjszaka és jeges hófürgeteg?! A tartályhajó csupán dióhéj, sohasem szagolt ez még egy darabka jeget sem! . . .

Megkérdem tőle - van-e talizmánja. Kigombolja zubbonyát, és egy kicsiny, ezüstláncon függő érmet mutat. Egyik oldalán az Istenanya képe, a másikon - egy mosolygó fiatalasszony portréja.

- Száz esztendeig fogsz élni! - hitegetem.

A kondorkeselyű bánatosan néz rám, s mintha nem hinne szavaimnak.

HARMADIK RÉSZ

26.

AUGUSZTUS 20.

Hideg van és sötétség. A nap vagy két óra hosszat lebeg a látóhatár fölött, aztán eltakarodik. Fénytelen, szomorú nap.

HARMADIK RÉSZ

27.

UGYANAZNAP ESTEFELÉ

Odafönn, a harmadik emeleten furcsa zűrzavar. Ló-

tás-futás, kiabálás, egészen ide hallik.

Vajon hogy érzi magát szegény Konsztantyin Trofimov?

Natalija Nyikolajevnára nem merek gondolni. Ha néha felbukkan, ellenállhatatlan vágy fog el, hogy kiugorjak a vas-utcára, a levegőre. Ott pedig most rettenetes a helyzet – hullámok árasztják el a fedélzetet, mindent lesöpörnek.

Türelem; csak türelem, még öt napig! Az ötödik napon kijátszom utolsó kártyám. Az ötödik napon va banque-ot játszom.

HARMADIK RÉSZ

28.

AUGUSZTUS 21.

Micsoda hideg! Szürke, homályos reggel, az ember nem tudja, van-e nap odafönn az égen, vagy nincs. Gyér hópelyhek szállingóznak.

Pillantást vetek a bejárat fölötti órára. Hohó! Már megint egy órával előbbre ugrott. A délkörök gyorsan szűkülnek, délre hajózunk, az Antarktisz felé. Elmosolyodom: a cél felé hajózunk!

Kimegyek az utcára. Az óceán nyugodtabb, a hullámok nem csapnak át a korláton. A szélben hópelyhek kavarnak.

A hajó orrához indulok. S akkor egyszerre megtorpanok . . . A déli szemhatár homályában egy ember lóg a levegőben. Egy akasztott ember. Teste jobbra-balra himbálózik, mint az inga. A rádió antennarúdján.

A vas-utca elhagyatott. A szél kavarja a havat. A kötélén Szjao függ összekötött kezekkel. Így még kisebb, mint volt. A kötélén lóg és hol jobbra, hol balra eltakarja a látóhatárt.

Visszafordulok és a bejárat előtt beleütközöm a 07-esbe. Jókedvű, a szeme villog, lehelete rumszagú.

– Látta? – kérdezi tőlem.

Elfeledkezem Schellenbergeről, s elszorult hangon mondom:

- Láttam.

- Felkötötte magát - nevet a 07-es.

- Minden bizonnyal - mondom és felhúzom a vállam.

Rumtól bűzös leheletétől felfordul a gyomrom, hányinger fog el. Hajszálon múlik, hogy azok a vídám kis lángok, amelyek a szeméből felém lobognak, vad haragra nem gerjesztenek. Már nemigen bírom, hogy továbbra is Schellenberg bőrében legyek. Forog körülöttem a világ!

- Vigye az ördög! - mondom. - Mit állja el az utamat?

Félrelököm és tovább megyek.

Forog körülöttem a világ! Nem vagyok hülye, tudom, hogy Szjao is ellenségem volt, esküdt és ádáz ellenségem, akárcsak a 07-es, semmivel sem jobb. De mégis. Azzal, hogy az antennarúdból akasztófát csináltak, hogy az az ember a kötélen lóg, az emberiesség íratlan törvényeit tiporták sárba.

Egészen más az, ha az ember birokra kel valakivel és úgy öl, a körülmények kényszere folytán, s megint más, ha összekötözi egy másik ember kezét, s úgy vet hurkot a nyakába, felhúzza a legmagasabb rúdra, hogy lassan, keserves kínok között haljon meg, anélkül, hogy hóhérat bármilyen veszély fenyegetné. Smith lép be a szobába. Csaknem tökrészeg, vigyorog és azzal dicsekszik, hogy Hansszal együtt ötszáz dollár jutalmat kapott. Tegnap este a hajó rádiófülkéjében sikerült ezt a disznót, Szjaót lefűlelniük. A rádióadóval bajlódott, azzal akart valamit művelni . . .

- Smith - mondom, s erősen a szeme közé nézek

-, az a disznó Szjao egész biztosan sok mindent meggyónt szörnyű bűneiből, mielőtt az antennarúdra felmászott volna - nem gondolod?

Smith bólintott. A dögkeselyű ugyancsak teletömte a hasát hússal, jóllakott, nincs sok kedve a beszédhez. Nehogy még kibökjön véletlenül valami megemésztetlen dolgot, inkább hol vihog, hol pedig makog valamit. Ugyan mit gyónt volna meg. Jézus Mária, milyen sületlenségeket fecsegek itt össze! Az a hülye

Szjao olyan néma volt, mint a hal. A tiszti társalgóban vallatták, a legjobb körülmények között, de Szjao hallgatott, süketnek tette magát, vagy isten tudja, min törte a fejét. Talán a szamurájok paradicsomán! Akkor Dex úr, a parancsnok odavetette cigarettáit Francois úrnak, s azt ajánlotta, tegye az égő cigarettát annak a megkukult idiótának, annak a fajankónak és tökfilkónak a torkára és úgy szívja. Francois úr az égő cigarettákkal egészen átégette Szjao torkát, Dex úr pedig parancsot adott, indítsanak meg két ventillátort, mert az égett hús bűzétől hányhatnékja támadt. Francois úr így végezte ezt a szörnyű munkát az égő cigarettákkal, Dex úr, a parancsnok pedig sűrűn szopogatta a rumos üveget, s időnként ráordított: "Megmondod-e, sárga kutya, melyik felderítés szolgálatában állsz? Megvallod-e, te sárga ördög, kik a segítő társaid?" - Az a tökfilkó Szjao azonban szinte lenyelte a nyelvét és hallgatott, mint a hal. Úgy húzták fel az antennarúdra, mint egy félig kisütött "steak"-et . . .

Összeszorítom a fogamat, s lelkem mélyén sajnálom Szjaot. Ellenségem volt, ez igaz, de az ellenség is megérdemel egy kis sajnálatot, ha méltóképp hal meg.

- Smith - mondom, s minden erőmet összeszedem, nehogy az arcába köpjek -, olyannak látlak, mint egy megkékölt vízbefúltat, tudod-e?

Smith nem egészen részeg.

- Vízbe-fúl-tat? - dadogja, és szembogara kitágul. - Engem?

- Téged.

Egy darabig eltűnődve áll a kajüt közepén, hátrál, majd sarkon fordul és gyorsan kimegy. Még egy részeg kondorkeselyű számára is gyalázatos menekülés. Enyhe bosszú azért az akasztófáért, hogy az ember egy kondorkeselyűt megijeszt. Nekem azonban nincs időm a diadalmaskodásra, mert a fedélzet felől a hajókürt riasztó üvöltése hallatszik. Kiszaladok. Még mindig olyan szürkület van odakünn, mint előbb. Gyéren szállingózik a hó, a déli szemhatár fekeete ködbe süllyedt. Szjao az antennán himbálózik. Először látok ennyi embert a vas-utcában. Vajon

honnan kerültek elő? Számolom őket . . . öt . . . hat . . . hét . . . Valamennyien csizmában, zubbonyban, fejükön barett. Inkább ejtőernyősöknek látszanak, semmint matrózoknak.

Különös, de senki sem fordít figyelmet Szjaóra. Talán akkor csodálkoznának, ha nem lenne ott.

Micsoda csend. Csak a víz csobogását hallani.

Én is némán bámulok magam elé, akárcsak a többiek. Nicsak, a hajó orrától balra, a kavargó havazásban, alig negyedmérföldnyire tőlünk fehér látomás nő ki a tengerből - jéghegy, meredek falakkal.

Olyan, mint valami ablaktalan, erkélytelen négyemeletes épület, lapos tetővel. Iszonyatosan magányos és hideg.

Az első jéghegyet senki sem fogadja hurráival. Valamennyien némán, mogorván nézik.

A szél hópelyheket forgat, Szjao az árbócon himbálózik.

HARMADIK RÉSZ

29.

AUGUSZTUS 22.

A nappal csupán néhány óráig tart. Zavaros félhomállyal kezdődik, aztán kiszürkül, s délután egy óra-kor kormos alkonyattal végződik. Esik a hó. Az óceánt - ameddig be lehet látni - összeálló hórongyok borítják. Itt-ott ezek a hórongyok összetapadnak, fehér hómezőket alkotnak.

HARMADIK RÉSZ

30.

AUGUSZTUS 23.

Fehér mezők között hajózunk. Vízet csak a hajó oldala körül látni - hógöröngyökkel keveredve szinte forr, sístereg.

UGYANAZNAP DÉLUTÁN

Körös-körül csupán egyetlen fehér mező, semmi más! . . . Már nem havazik. Hideg az idő.

ESTE

Megérkezik Smith, egy üveg rumot hoz magával. Lógatja az orrát, iszik és hallgat. Megkérdézem, mért olyan szomorú. Vállat von és nagyot sóhajt. Aztán azt mondja, hogy megrekedtünk .a jégben, már egy órája sodródunk, de istennek hála, a jég olyan irányba ragad bennünket, ahol a jégtörőnek kell találkoznia velünk.

Smith fantáziál, jégtörőről álmodik.

HARMADIK RÉSZ

31.

AUGUSZTUS 24.

A vas-utca és a jégmező csaknem egy szinten van. Az ember átléphet a vaskorláton, s máris a jégen járkál.

A hajó jobb oldala felől szakadatlanul közeleg felénk egy nagy halom egymásra torlódott jég. Jelenleg ez a nagy halom jég mintegy száz lépésnyire van tőlünk.

Az ég felhős, a déli láthatár fekete színbe süllyedt.

HARMADIK RÉSZ

32.

AUGUSZTUS 26.

Borzalmas erejű déli szél, havazás. Időnként a hó-függönyön át elősejlik az előbb említett jégtorlasz, de most már alig húsz lépésnyire a hajó jobboldalától. A jégmező reszket, a tartályhajó bordázata recseg-ropog. A vas-utcában pánik. A barettsapkások mindenféle poggyászt cipelnek ki - hordókat, ládákat. Francois díszes tengerésztiszti sapkájában nagyokat sípol s úgy lépked, mint valami marsall.

UGYANAZNAP DÉLBEN

Hatalmas dördülés, mintha ágyúból lőttek volna. A jég a tatnál meghasadt. A hó és a jéggöröngyökkel kevert víz zúborog. Tartályhajónk ismét lélegzik, a hajócsavar működik. Francois igyekszik a hasadékot kiszélesíteni, jobbra-balra lavírozik. A hóvihar süvít, dübörög: Hóesés. Hóesés.

ESTE

Megborotválkoztam, legrendesebb ruhámba öltöztem. Ünnepre készülődöm: két óra múlva "va banque"-ot játszom! Smith keres fel, börtáskát hoz magával, benne élelem. Minden eshetőségre! . . . Javaslom neki, hívja ki Hansot és Albertet. Van egy csomó dollár a zsebemben, miért ne játszánám el? Hát tudhatom én, mit hoz számomra a holnap? A gondterhelt és mogorva képű kondorkeselyű egyszerre felélénkül. Ki tudja, lehet, hogy könnyebben

hal meg az ember, ha egy csomó dollár van a tárcájában! Egy kis pótlék azokhoz a dollárokhoz, amelyeket Szjaon keresett.

Rumot töltök nekik. Játsszom És veszítek. Még veszítek. Tizenegy óra felé Smith és a többiek alszanak. Gondoskodtam róla, hogy ezúttal tovább aludjanak, csak másnap ébredjenek fel.

Kihúszom a pisztolyt Smith revolvertáskájából és a ruhámba rejtem. Az utolsó "infravörös-expedíció". Ha sikerül, ha minden jól végződik . . .

Öt perc múlva tizenegy. A lámpákat eloltották. A kis jegyzetfüzetet lezárom . . .

Avakum kiment a fedélzetre. A hóvihar üvöltése fogadta. A sötétség morajlott, kavargott, fagyos hideggel árasztotta el.

De a vas-utca zajos volt és forgalmas: sűrögtek-forgtak az emberek, sípok rikoltottak. A ládákat, melyeket ma kora reggel hoztak ide, most tovább cipelték a tat felé - közelebb a jégben támadt részhez, melyben a víz csobog.

Vagy tíz percet kellett várnia, amíg a parancsnoki hídhöz vezető bejáratot megszabadították a torlasztól. Nem volt semmi értelme, hogy a cipőjét levesse, hogy bujkáljon, senki rá se hederített. Egyesek a saját dolgukkal voltak elfoglalva, személyi holmijaikkal, úgy kóvályogtak körülötte a sötétben, mintha megkergültek volna; mások valakinek a parancsait teljesítették; de csak amúgy, vaktában.

A hóförgeteg süvített, a hajó imbolygott, foggal-körömmel védelmezte a nyílt tenger felé kivezető útját. Végre a hajóhíd bejáratát megszabadították a ládáktól és Avakum elindult a parancsnoki hídra vezető vaslépcsőn. A professzor lakosztályához vezető vasajtó előtti folyosón géppisztolyos őr állt. Itt még mindig rend uralkodott.

A kormányosfülkében több ember is állt, de Avakumot vagy nem vették észre, vagy nem fordítottak rá figyelmet, mert nagyon lekötötte őket a hajó manőverezése, a nyílt tenger felé vezető kijáratra ügyeltek. Avakum bement a navigációs tisztszobájába. A térképek fölé görnyedő hajóstiszt pillantásra sem méltatta. Olyan ösztövért volt, mint egy pózna. Teljesen

lekötötte elfoglaltsága, vékony ajkai mozogtak, miközben maga elé suttogta a szavakat és le-fel helyezgette a térképen a vonalzót.

- Kérem - szólította meg Avakum -, Albert úr a koordinátákat akarja látni.

A sovány hajóstiszt zavaros szemekkel végigmérte.

- A koordinátákat - ismételte meg Avakum.

A navigációs tiszt feljegyzett valamit egy kis papírdarabra és bal kezével odanyújtotta Avakumnak.

- Hány mérföldre vagyunk az Antarktistól? - kérdezte Avakum.

- Az a körülményektől függ! - A hajóstiszt megdörzsölte a szemét és a térkép fölé hajolt. - Ha továbbra is ebben az irányban haladunk, akkor három-százhat mérföldnyire.

- Köszönöm! - bólintott Avakum.

A folyosóra kimenőben Smith pisztolyát áttette balra, a zubbonya alá. A számokra pillantott, melyeket a navigációs tiszt a papírszeletre jegyzett, s eszébe véste őket, aztán sietség nélkül a rádióállomás ajtaja előtt álló őrszemhez ment.

- Adja át ezt a közlést a rádióstisztnek! - és az őrszembe nyomta a cédulát.

Az őrszem tétovázott.

- Albert úr választ vár - szólt szárazon Avakum.

- Jól van - mondta az őrszem. - Várjon itt egy kicsit.

Kinyitotta az ajtót, mielőtt azonban becsukhatta volna maga mögött, Avakum bal keze már a torkát szorította. Ezután hatalmas ütést kapott az állcsontjára, s máris belezuhant valami puha és üres sötétségbe.

Hans segédtisztje dermedten fordult hátra. Fejhallgatójának zsinórjai megfeszültek.

- Csendesen! - suttogta Avakum. - Csupán egy knock out, semmi más!

Egy lépést tett előre, karja meglendült és lecsapott. A segédtiszt feje lekókadtt, teste egyszerre elernyedtt. Avakum bal kezével elkapta a zubbonyát, a hallgatót lekapcsolta a füléről, majd az összecsuklott testet gondosan a földre engedte.

Aztán az ajtóhoz szaladt és kulcsra zárta.

Sietnie kellett, csak másodpercei voltak. Kivette az

állomás kristályát és helyébe a saját kristályát tette. A hallgatót a fülére helyezte, megnyomta a kapcsolót és dobogó szívvel, lélegzetét visszafojtva az éterbe sugározta a hívőjeleket.

A válasz késedelem nélkül megérkezett, mintha csak odaát a messzeségben, már vártak volna a hívásra. S még verejtéktől nyirkos kézzel, ködös, réveteg tekintettel, fülében szinte ezer harang kongásával leadta táviratát:

Dsz 63ř, 30'

Kh 77ř, 15'

Megismételte az adást, aztán lekapta füléről a hallgatót, és mélyet lélegzett.

Csupán tíz perc telt el ezután, neki azonban úgy rémlett, egész örökkévalóság. A harangok már nem zúgtak a fülében.

Felállt, előhúzta zsebkését és elvágta az adó két kábelét.

Most az áldozatairól kellett gondoskodnia. Nem volt szíve, hogy így hagyja őket a földön heverni. Ha a 07-es idejön és meglátja, hogyan intézték el őket s hogyan hagyták magukat elintézni, vak dühében képes mindkettőt felakasztani.

Néhány pofonnal, s néhány egészen veszélytelen rúgással elérte, hogy a két ember magához tért. Hans segéd tisztjét a székre segítette, a hallgatót a fülére tette. Aztán az ajtó előtt szolgálatot teljesítő őrszemet is talpra állította. Géppisztolyát a nyakába akasztotta, előbb azonban a tölténytárból kihúzta a patronákat.

Igaz, hogy a két ember még nem volt teljesen rendben, de vajon mi volt épségben a helyén ezen az éjszakán ?

Az utóbbi néhány percben a hajó kétszer is felszökkent és megrázkódott, mintha gerincével a víz alatti szikla erejét próbálta volna ki.

Avakum most már a saját bőrére is gondolhatott.

Felnyitotta az ajtót, mielőtt azonban átlépte volna a küszöböt - a 07-est pillantotta meg maga előtt. Háta mögül két matróz kandikált elő, ama barettes ejtőernyősök közül.

- No lám, merre jártál - szólt a 07-es. - Nagyon

helyes!

Szemközt álltak egymással és farkasszemet néztek. A 07-es megkérdezte a segédtszteket, nem nyúlt-e az alak a rádióhoz.

- Egy ujjal sem nyúlt hozzá! - válaszolta tompa hangon a segédtszt.

- Azért jöttem, hogy megkérdezzem, nincs-e szárazföld a közelben - szólt Avakum.

A 07-es úgy tett, mintha nem hallaná. A géppiszto-lyos őrszemhez fordult:

- S te mért engedted be ezt az alakot? - S mielőtt az még válaszolhatott volna, a 07-es ökle már le is csapott az állára. A matróz a lábához rogyott; mint egy hulla. A sors könyvében az volt megírva, hogy mielőtt magához tér, a halak martaléka legyen.

A 07-es, mintha nem is gyanította volna a körülötte történő eseményeket, s mintha nem érezte volna a köröskörül ólálkodó halál leheletét, szemét most Avakumra meresztette.

- Különös! - mondotta. - Nagyon, nagyon különös uram! Fantasztikus! Az imént rádión beszéltem az embereimmel, s azok voltak olyan szívesek és egy kellemetlen újságot közöltek velem. Paul Schellenberg professzort két héttel ezelőtt kivégezték; felakasztották egy varsói börtönben!

- Vigye az ördög! - mosolygott Avakum.

A 07-es rövid ideig hallgatott.

- Néhány nappal azután, hogy Tangerből elhajóztunk, egy lengyel gőzösre vitték.

- Ezer ördög és pokol! - nevette el magát jókedvűen Avakum.

- Zahov úr - szólt most könnyedén a 07-es -, kettőtök közül melyik rendezte ezt a játékot a rádióval, te, vagy az az átkozott Szjao?

- Van is annak jelentősége, 07-es úr? - vont vállat Avakum.

- Ez igaz! - mondotta a 07-es. - Tulajdonképpen én már akkor gyanakodtam rád, amikor először megláttalak.

- Ami történt, megtörtént! - mondotta Avakum.

A két férfi egy ideig farkasszemet nézett egymás-

sal, pillájuk se rezdült.

- Most pedig elfoglalom Szjao helyét! - szólt a 07-es. - Ott, a rúdon.

- Előbb azonban egy nemes cselekedetet kell végrehajtanom! - nevetett az arcába Avakum. Jobbjával már előrántotta zubbonya alól a pisztolyt, ebben a pillanatban azonban elvesztette lába alól a talajt, a hajópadló lesüllyedt valahová, a 07-es pedig felrepült a mennyezet felé. A lámpák kialudtak, hatalmas detonáció, mintha puskaaporos hordó robbant volna fel.

Utána szörnyű csend következett.

Kikászálódott a rádiósfülkéből, kis zseblámpájával világított. A jégtáblák között összeroppant tartályhajó gyorsan süllyedt, erősen jobb oldalára dőlve. Nagy nehezen sikerült a kajütjéhez elvergődnie. Vállával betörte az ajtót, s eközben az ajtókeretbe szorult. Nagy keservesen kiszabadította magát, aztán kivonszolta a mélyen alvó Smithet és társait. S miközben a lábuknál fogva húzta, egyiket a másik után, a fedélzetnek arra a helyére cipelte őket, ahol néhány, a robbanást átvészelt matróz egy csónakot engedett a fortyogó vízbe.

S most, miután foglyait kiszabadította, nekiiramodott a második emeletre vezető lépcsőkhöz. A vasajtó nyitva volt. Körülnézett a szalonban, a két szemközti kajütben, de senkit sem talált. A kis lámpa sárga fényében csak felborult székek, szanaszét dobált könyvek látszottak.

- Trofimov! Nyikolajevna! - kiáltotta, de nem ismert saját hangjára.

Mintha durva marok szorongatta volna a torkát.

Ismét leereszkedett a lépcsőn és kilépett a vasutcába. Havazott. Meg kellett kapaszkodnia a korlátban, nehogy elcsússzék, a vasutca fele már vízben állt. Semmi nesz, csak kísérteties fortyogás, bugyborékolás hallatszott. Csendesen hullt a hó.

Már ott sem volt senki, ahol az imént a tengerészek a csónakot a vízre eresztették. A hajó teljesen kihalt.

Visszatért, hogy felvegye a bundáját. Megpillantotta az élelemmel töltött bőrtáskát, vállára vetette, s út-

közben a rumos üveget is magához vette. Amikor ismét kiért a vas-utcára, a víz már a parancsnoki híd körül fortyogott. A hajó minden pillanatban elsüllyedhetett.

Hogy a hajó jobb oldalára eljuthasson, amely a jégtömbre támaszkodott, küsznia kellett. Mindkét kezével megkapaszkodott, s úgy mászott, mintha üveghegyre akarna feljutni. Még szerencse, hogy a sötétben talált egy eldobott evezőt, s arra támaszkodva, nagy nehezen felvergődött a hajó vaskorlátjára.

Áthatolhatatlan sötétségbe süllyedt jeges sivatag hevert a lábánál. Csak a magasból alápilinkázó hópelyhek szelíd és alig hallható suttogását lehetett sejtetni. A vaskorlátot átkarolva, arra gondolt - van-e értelme, hogy leugorják a süllyedő hajóról? A 07-es már elcsónakázott a professzorral és Natalija Nyikolajevnával, s a csónakjukat is régen szétmorzszolták a jégtáblák. Mitévő legyen; mit keressen egyedül a jégen? Bevárja megmentőit és örvendeztesse meg őket a hírrel: Trofimov eltűnt . . . Nélküle is látni fogják. A pusztaságnak is megvan a maga nyelve, a magánynak is; majd értésükre adja a szomorú hírt.

A fedélzet hirtelen nagy gyorsasággal emelkedni kezdett a lába alatt, annyira megdőlt, hogy Avakum már csak a kezével tudott kapaszkodni. S most arra gondolt: íme, mindennek vége!

Abban a pillanatban, amikor már egészen a magasba emelkedett, a messzeségben, a mélyben fény villant. Sárga fény! Fellobbant és kihunytt. "Késő!" - gondolta és a keze elernyedtt.

A reménytelenség és sajnálkozás keserű érzésével a sötétségbe merült.

Oscar Lewy azt mondotta, igazán nem várt volna a 07-estől ilyen ostobaságot, hogy miután már fél úton volt Fokváros felé, hirtelen délnek térítette a hajót, bekapta az idegen rádióállomás horgát, és eliramodott valahová, a Déli-sarkkör irányába! A 07-es dühében a fogát csikorgatta. Az a törzskari patkány! Könnyű neki onnan, Párizsból beszélni! Rajta kívül csupán két ember tudott a rádiós fülke titkáról - Francois és Hans. Kétkedhetett-e Francois-ban és Hansban? Hiszen ők is a NATO második ügyosztályának szol-

gálatában álltak. Ami pedig Schellenberget illeti . . . Ha idejében közlik vele, hogy Zahov eltűnt Szófiából, talán nem történt volna meg vele ez az eset, vagy pedig ha idejében elküldik neki ennek a fantomnak a képét . . . No és Szjao? Hát talán ő az oka, hogy a második ügyosztály nem nyitja ki a szemét, amikor "különleges" rendeltetésű hajók legénységét kiegészíti . . . Azután Oscar Lewy a koordinátákat követelte tőle. Azt tanácsolta neki, hajótörés esetén a jégen keressen menedéket. A "Franklin" jégtörő ötszáz mérföldnyire van tőlük, biztosan megtalálja őket . . . A 07-es gondolt arra, hogy baj érheti őket, de nem hitte, hogy a szerencsétlenség oly hirtelen, villámgyorsan sújt le rájuk. A jégmező a tartályhajót egy elhagyatott, eljegesedett szigethez nyomta, de Francois nem vesztette el a reményt, mindvégig hitt abban, hogy utat törhetnek a nyílt vízhez. Éjfél felé azonban egy hatalmas jégtömb felhasította a hajótestet, és pedig a hajó jobb oldalának csaknem teljes hosszában.

A gépházban bekövetkezett robbanás annyira megszédítette, hogy a 07-es hanyatt-homlok a második emeletre rohant, s miközben anyanyelvén káromkodott, a professzort és Natalija Nyikolajevnát a kijárat felé tuszkolta, a hajóhid legalsó fedélzetére vezető lépcsőhöz. Odalenn rettentő pánik uralkodott, a fejevesztett emberek ordítottak, igyekeztek a mentőcsónakokat szétzúzott állványaikról leengedni. A hajó jobb oldala víz alá merült.

Kényszeríteni akarta az embereket, hogy hagyják békén a mentőcsónakokat, és a készletekkel megrakott ládákat rakják ki a jégre. Mikor azonban a vakrémületet látta, megijedt, hogy csak időt veszít a civakodással, s amíg egyről-másról intézkedik, a hajó elsüllyed. Úgy rémlett neki, hogy a hajó most már minden pillanatban a tenger fenekére juthat, s elvesz, mint vízbe hajított kő. Attól tartott, hogy amíg a hajó bal oldali korlátjáig eljut, a víz összezsap a feje fölött. Ezért úgy határozott, hogy nem vesztegeti az időt, senkinek sem szól semmit, mindenki mentse úgy az életét, ahogy legjobbnak látja. Voltaképpen semmit sem határozott, nem volt ideje rá - a halál

jéghideg lehelete már az arcába csapott. Megragadta Natalija és a professzor karját, és a hajó bal oldala felé tuszkolta őket.

- Ugorjanak! - kiáltotta oda nekik angolul.

De nem várta meg, hogy ugorjanak, hanem átlökte őket a korláton, s anélkül, hogy megfordult és hátrapillantott volna - utánuk ugrott. Aztán segített nekik feltápáskodni és tovább hurcolta őket, mert úgy érezte, hogy a hajó még mindig "fogja" őket. Valamikor azt hallotta, hogy ha egy nagy hajó elsüllyed, maga körül mindent magával sodor az örvény. Hiszen nem tudhatta, milyen jég van a lába alatt, s vajon nem törik-e már a következő pillanatban diribdarabra?

Így távolodtak el vagy száz méternyire. A 07-es még tovább akart menni, a professzor azonban kírántotta kezét az övéből, kigombolta zubbonyát és elfúló hangon kijelentette: nem bírja tovább. Natalija a professzor lábához rogyott, átölelte és sírva fakadt. A 07-es előhúzott egy cigarettát, gyufát vett elő és rágyújtott.

Ezt a fényt látta meg Avakum. Távolinak tűnt neki, mert a sűrű hófüggönyben egészen elhalványult. Utána minden mély sötétségbe merült. Amikor ismét magához tért, a hullámok alig néhány méternyire a lábától csobogtak. A hajó elsüllyedt, eltűnt, mintha soha nem is létezett volna, s egyetlen hagymázás álomnak tűnt a világ.

Órájára pillantott - éjfél után kettőt mutatott. Felállt s a zuhanástól elgyengülten, a hidegtől dermedten lassan tántorgott a jégen, a sötétségben s egészen behavazva. Az arcába vágó hópelyhek úgy égették a bőrét, mintha kis lángok lettek volna. Csak ment, azt sem tudván, merre, irányról fogalma sem volt. Egy idő múlva eszébe jutott az élelmi-szeres táska - ki tudja, hol vesztítette el és mikor. Nem volt képes visszaemlékezni, vajon a vállán volt-e ama utolsó pillanatban, amikor átlépett a korláton. S miközben a táskán törte a fejét, dermedt kezében egyszer csak az evező nyelét érezte. Magával cipelte az evezőt anélkül, hogy tudott volna róla. Így ment vagy egy óra hosszat.

Alkalmas helyet keresett, hogy megállhasson, valami beszögellést, legalább egy méter mélyet, amely mögött védelmet találhatott volna az arcát égető hófúvás ellen. S amint zseblámpájának fényével ideoda tapogatott maga elé, hirtelen csaknem kiejtette a lámpát a kezéből – kissé balra, alig ötven méternyi-re tőle hirtelen csengő női hang verte fel a csendet. Néhány ezüstös taktus, melyet végtelen szomorúság járt át.

– Hóhahó! . . . Hóhahó!

Nem volt szebb, szívesebben várt hívás ennél.

Futólépésben rohant a hang irányába. Futott, futott, de az volt az érzése, hogy alig vánszorog. Csak amikor már a kis csoporthoz ért, akkor érezte ismét kezében az evező nyelét. Eldobta az evezőt és a professzorhoz fordult, aki a puha havon feküdt.

– Konsztantyin Trofimov! – szaladt ki a kiáltás Avakum száján. Letérdelt melléje és átölelte a professzor vállát. – Konsztantyin Trofimov! Mi történt magával?

Felragadott egy maroknyi havat, és erőteljesen dörzsölgetni kezdte vele a professzor arcát, vállát, kezét. A professzor kiegyenesedett kissé, jobb kezével legyintett és vállat vont.

– Semmit sem értek – mondotta. Hangja tompa volt és egészen gyenge. – Molineau professzor bolgárul beszél, Vagyim Szergejev pedig angolul. Mit jelent ez?

– Mindegyikünk a saját anyanyelvén beszél – mondotta Avakum oroszul. Ezután néhány szóval elmagyarázta, tulajdonképpen ki is Vagyim Szergejev, hogyan sikerült a rádióval becsapnia, s neki magának hogyan sikerült Schellenberg professzor helyett a hajóra befurakodnia, aki viszont ki akarta kémlelni a szovjet professzor kísérleteit a laser-sugarakkal. A professzor a könyökére támaszkodott.

– Így van ez . . . Vagyim Szergejev?

– Ön aligha fog kevésbé fájni, ha beismerem – mondotta a 07-es. Ostorpattogásként hangzottak ezek a szavak a sötétségben.

A professzor csak köpött egyet abba az irányba, ahonnan a szavak hangzottak. Ezután olyasvalami

történt, amit Avakum aligha várt. Natalija Nyikolajevna a vállára dőlt és halkan elsírta magát. Egész testét rázta a szenvedés és a hideg.

- Natasa - szólt hozzá a 07-es -, te valahogy nagyon könnyen hiszel a férfiaknak! Ez nem szép tőled, becsületesemre mondom!

- Hallgass, gazember! - nyögte ki könnyek között Natalija Nyikolajevna.

Gazember - hát ez szép. A 07-es nem válaszolt.

Majd ha a "Franklin" jégtörő megérkezik, lesz ideje beszélni ezzel a lánnyal. Úgy, ahogy kell, s ő ért hozzá . . . Zahovval pedig most nem akaszt tengelyt - semmi komoly eszköz nincs a keze ügyében, sőt még az az isztambuli tör is a hajón maradt . . . De ha egyszer az a jégtörő megérkezik! Elevenen keríti kézre Avakumot - ez lesz aztán a kitűnő zsákmány!

Avakum levette a bundáját és a professzor vállára terítette, akin csak egy ujjatlan matróbekecs volt. Aztán indítványozta, hogy induljanak el valahová, mozogjanak és ne vesztegeljenek egy helyben, mert így megfagynak. Úgy érezte, megszilajodik a vére, olyan fürgeség fogta el, hogy abban a szempillantásban akár az Antarktiszra is elindult volna. Az égből nem fehér lángok szóródtak égetően az arcába, hanem hófehér virágok.

- A katasztrófa színhelyétől nem szabad messze eltávolodnunk - mondotta a 07-es. - Nem szeretnék túl nagy fáradságot okozni a jégtörő legénységének!

Avakum azt felelte, hogy a jégtörő legénysége nagyon könnyen megtalálhatja őket, mivel ez a sziget igen kicsiny, s olyan lapos, akár egy tepsí.

A professzor felsóhajtott.

- Inkább maradjak holtan ezen a szigeten, sem hogy élve elhurcoljanak ennek az embernek a jégtörőjére.

- Én is ezt mondom - suttogta halkán Natalija Nyikolajevna.

- Én pedig jobbnak látom, hogy a halállal ne legyen többé dolgunk - szólt most határozott hangon Avakum. - S egyáltalán - ne beszéljünk halálról.

Karonfogta a professzort, elindult vele. De hirtelen

megállt :

- Natalija Nyikolajevna - mondotta -, nem lenne szíves az evezőmet hozni?

Így mentek egy darabig. Később a professzor azt mondta, hogy erősen szédül, s teljesen cserben hagyja az ereje. Gyötrő köhögés fogta el, mintha nem kapna levegőt. Egyre jobban belekapaszkodott Avakum karjába.

- Konsztantyin Trofimov - szólt Avakum -, ha önnek a tudományban olyan súlya van is, akár a Himálájának, a teste könnyű, mint a pehely. Higgycsökkentse el, meg sem fogom érezni, ha a hátamra veszem!

- Ugyan mit beszél! - ripakodott rá felháborodottan a professzor. A hangjában még erély csengett, de a lábát már húzni is alig tudta.

- Úgy elviszem, hogy semmit sem fogok érezni!

- mondta Avakum.

Lehajolt, Natalija Nyikolajevna pedig segített a professzornak, hogy Avakum hátára telepedjék.

Úgy mentek a feneketlen sötétségben, mint a vakok - Avakum a professzorral, mögöttük Natalija Nyikolajevna, egészen hátul pedig a 07-es kullogott. A jeges levegő összeszorította a torkukat, a tüdejük majd szétszakadt, zihálva lélegeztek.

- Nem veszélyes, hogy az a hátunk mögött jön?

- súgta oda Natalija Avakumnak.

- Ellenkezőleg! - rázta a fejét Avakum. - Abban a meggyőződésben van, hogy a kezében tart minket, s azon igyekszik, hogy semmi bajunk se essék, amíg a jégtörő legénysége meg nem érkezik.

A reggel úgy érte őket, hogy szinte összerogytak a hidegtől és fáradtságtól. Szürke, homályos reggel volt, éles, csípős havazással - szakadatlanul hullott a hó. Már nagyon nehezükre esett a járás, a hó egyes helyeken térdig ért.

Avakum rábírta a professzort, hogy igyék néhány kortyot a rumos üvegből, amelyet bundája zsebébe tett. Nataliját is megkínálta, a lány azonban nem ivott.

- Hadd maradjon a professzornak - mondta alig hallható hangon.

A 07-es hátat fordított neki; látni sem akarta a ru-

mos üveget. Ernyedtnek, fáradtnak és álmosnak érezte magát.

- Valami kis kunyhót kell összetákolnunk - jelentette ki Avakum. Szerette volna hozzátenni: "különben fagyott hógöröngy lesz belőlünk", de türtőztette magát. - S a lehetőség szerint minél gyorsabban.

Bebugyolálta a professzort farkasbőr bundájába, s megkérte, legyen egy kicsit türelemmel, de le ne fekdjék. A professzor csak csüggedten és szomorúan bólogatott.

Avakum kifejtette zubbonya vastag bélését, négy darabra tépte, majd Natalija Nyikolajevna és a saját kezére csavarta. Aztán nekilátott a kunyhó építésének. Natalija segédkezett neki. Három falat húztak fel hóból, s boltozatos tetővel kötötték össze őket. A bejárat olyan alacsony volt, hogy csak négykézláb lehetett bejutni.

A 07-es némán figyelte az építkezést, közben cigarettázott.

- Nem akarsz segíteni? - förmedt rá Avakum.

A 07-es vállat vont. Nem azért, mintha ellene volna, ugyan mért ne segítene? De a fáradtság és a hideg, a fehér csend, a rettentő és szívszaggató sivárság - mindez teljesen tönkretette, elernyesztette.

- Én majd magam emelek valami fedelet a fejem fölé - válaszolta.

A kis kunyhó kényelmesre és kellemesre sikerült. Odabenn három személy részére volt hely, sőt még egy negyedik is elfért. Ha a professzor nem köhög oly nyugtalanítóan, Avakum és Natalija még egymásra is mosolygott volna. Milyen kis hópalota! Olyannyira szép!

Ők csak egymásra néztek, de nem mosolyogtak. A professzor csak köhögött, Köhögött, s úgy összehúzta magát subájában, kicsinyen és gyámoltalanul, mint egy selyemgubó bábja.

Odakünn a nappal megerősödött.

Avakum kiment és körülnézett. A 07-es egy kis gödröcskét vájt a hóba s igyekezett valami ereszfélét húzni rája.

- Nagyobb neked nem is kell - mondta Avakum.

- Mégiscsak megérem az embereim érkezését -
vágott vissza a 07-es.

A hóesés megritkult. Még havazott, de már meszszebb lehetett látni a hó függönyén át.

- Gyerünk, nézzünk kissé körül a környéken -
indítványozta Avakum.

A 07-es összevonta a szemöldökét, gondolkodott egy darabig, aztán vállat vont. Neki mindegy, amíg az emberei megérkeznek, bármit tehet.

Nekieredtek, s vagy száz lépés után olyan helyre érkeztek, amely kicsiny öbölhöz hasonlított. Tehát jéggel borított kis szigeten vannak, a szürke vagy kékes jégburkolat alól itt is, ott is, éles vagy gömbölyded, rovátkolt szikladarabok látszóttak. A fehér jégmezőkkel fedett óceán felől jeges lehelet érkezett hozzájuk.

- A "Franklinnak" nem okoz majd nagy nehézséget, hogy ide érjen - szólalt meg a 07-es.

- Hm! - jegyezte meg Avakum. - Ki tudja!

- Mért hümmögsz? - kérdezte a 07-es.

- Mert a te "Franklinod" esetleg túl későn érkezhetik - felelte Avakum. - Vagy legalábbis valamelyikünk számára későn.

A 07-es nem válaszolt.

A közelben, összebújva, pingvinek csapata álldogált. Amikor észrevették a jövevényeket, kiküldték két társukat, hogy üdvözljék őket. A pingvineknek őseiktől örökölt szokása, hogy az embereket üdvözljék. A két pingvin lassan, méltóságteljesen közeledett, mint egy nagy állam követeihez illik.

- Majd elválík, kinek a számára nem fog a "Franklin" megérkezni! - csikorgatta a fogát a 07-es. Lehajolt, felkapott egy jéggöröngyöt és nagy erővel a feléjük közeledő követekre hajította. Nem találta el őket. A követek hátat fordítottak és az övéikhez rohantak. Azok felháborodva rikácsoltak. A 07-es egészen elvörösödött dühében.

A pingvinek a vízbe ugráltak.

- Ennek semmi értelme sem volt - jegyezte meg Avakum.

- Tudom, de te ne taníts engem! - mondta a 07-es.

Avakum ökölbe szorította a kezét, de csak nagyot sóhajtott. Van idő.

Elindultak a part mentén. Egy sík, sziklás téren fókák heverésztek. Az állatok még csak a fejüket sem fordították feléjük.

Avakumnak eszébe jutott az evezője. Ez most jó szolgálatot tehetne; a fókaszír legalább egy kicsit felmelegíthetné a professzor kunyhóját. Egy kis tűz most sokat érne !

A kis tűz képe elnyomta benne az ellenszenvet. Lehajolt s felkapott egy nagyobb, éles követ, s amikor a megfelelő állatot kiválasztotta, dobogó szívvel oda ment.

A 07-es félrehúzódott és csak nézte.

A többiek a vízbe ugrottak. Amikor az a foka, amelynek fejét a kővel szétverte, utolsót vonaglott, Avakum megdörzsölte a homlokát, csupa verejték volt.

- Furcsa! - mosolygott a 07-es. - Olyan érzékeny vagy, mint egy kislány.

- Vigyen el az ördög! - mordult rá Avakum, s a kezét fölemelte. Még vörös volt a fókavértől.

A 07-es vállat vont.

- Ha ez rád nézve sértő - dörmögte -, visszavonom a szavamat.

Avakum ezután egy sima és éles követ keresett.

A foka fölé hajolt és lassan, nehézkesen nagy darab zsíros húsokat fejtett le róla.

Tíz óra tájban tértek vissza a kunyhóhoz.

A 07-es ledobta a teher rá eső részét, hóval lemosa a kezét és eresze alá bújt. Jól betakarózott, irháködmönét is a fejére húzta és azon nyomban elaludt.

Avakum lehúzta az ingét és darabokra tépte. A rongydarabokat és a fókaszírt összegyúrta, s a keveréket a kunyhó közepén levő sekély mélyedésbe tette. Ezután egy kis rést vágott a "tetőn", hogy a füst kiszökhessen, majd gyufát gyújtott s a kis lángot odattartotta a "tűzhelyhez".

A fókaszír hamarosan lángra kapott. Igaz, hogy füstölt és kellemetlen büzt árasztott, de mégiscsak tűz volt, mégiscsak melegített. A palackban egy kis rumot melegített, inni adott belőle a professzornak. A me-

leg ital a professzor köhögését csillapította, és Trofimov hamarosan elaludt.

Avakum néhány húsdarabot is megsütött.

Natalija Nyikolajevna havat hozott be a kezében.

Avakum átfagyott kezét az övébe vette, s a hóval a vért is ledörzsölte a lassanként felmelegedő kézről. Aztán a kebléhez szorította Avakum kezét, hogy egészen felmelegítse. Odakünn a hópelyhek virágerdeje szállt a földre.

A 07-es egy óra tájban ébredt fel, mielőtt az alkonyi szürkület leszállt volna. A kunyhó bejárata elé ment és bekiáltott:

- Hé, emberek! Csak nem faltátok fel az egész húst?

Avakum óvatosan eligazgatta Natalija Nyikolajevnát, aki összekuporodva a lábánál feküdt és mélyen aludt. A tűzre egy halom fókacsontot és bőrt vetett, aztán felkapott egy darab sült fókahúst és kiment. Déli egy óra volt, a nap vastag felhőtakarók mögött lenyugodott valahol. Hópelyhek szállingóztak. Szürke és szomorú félhomály ereszkedett a világra. Avakum a darab sült húst a 07-es felé nyújtotta.

- Végtelenül sajnálom, ha nem pontosan az ízlésed szerint készült - mondotta, és meghajolt. - Egyébként hogyan szereted a steaket: erősebben vagy kevésbé kisütve? Honnan tudhattam volna?

A 07-es nem válaszolt. Mohón beleharapott a húsbába és lassan rágni kezdte.

Aztán mindketten a kunyhó mögé mentek. Cigaretát vettek elő. Avakum gyufát gyújtott és tűzzel kinnálta a 07-eset.

- Hiába igyekszel ennyire! - mosolygott hidegen a 07-es.

- Ó, csakugyan? - szólt Avakum. - S miért, ha szabad kérdezni?

- Nagyon egyszerű! - mondotta a 07-es. - Te a második menetben is elvesztetted a játszmát. Reménytelenül elvesztetted! Voltaképpen, uram, maga az utóbbi időben egyre veszít! Akármelyik ügyét említhetem, mind elvesztette. Szomorú dolog, nemde? Az embernek kétségbe kell esnie! - Jókedvűen felnevetett. - S most te kerülsz sorra! Aki a játszmát

elveszti - az akasztófa zsámolyát kapja jutalmul,
így van ez rendjén!

- Ragaszkodsz ehhez a rendhez? - Avakum a
07-es arcába meredt.

- Feltétlenül! - felelte diadalmasan a 07-es.

- Akkor tartsd készenlétben a nyakat! -
mondta Avakum.

A 07-es elhallgatott, elgondolkodott, aztán egy lépést tett hátra és halkan megkérdezte:

- Vagyis . . . mégiscsak . . . mégiscsak sikerült a
tieddel kapcsolatba lépned? Így van?

- Így! - bólintott Avakum.

A hó csendesen hullott, az alkonyat beállt.

A 07-es a cigarettájáról új cigarettára gyújtott, némán vállat vont és maga elé bámult. A Charing Cross lassanként kisiklott a tekintete elől, eltűnt valahol az esthomály és a hótakaró mögött.

- Ha a "Mirnij" szovjet délsarki állomásról útnak indítják a segítséget, mielőtt még a "Franklin" megérkeznék, feltétlenül eleget teszek a rendnek -
mondotta Avakum. - Magad kívántad így - fűzte hozzá.

A 07-es hallgatott. Amit mondott, kimondta, nem szívhatta többé vissza.

- Ha viszont a "Franklin" érkezik hamarabb -
folytatta Avakum -, gondoskodni fogok róla, hogy a túlvilágra küldjelek, mielőtt még a tied rád talál-
nak. Becsületesen fogunk megverekedni, pusztá kézzel. Elfogadod?

- Nincs más választásom - felelte tompa hangon
a 07-es.

- Biztos vagyok benne, hogy megfojtalak - mon-
dotta Avakum. Kis ideig hallgatott. - De még akkor is, ha netalántán a szerencse elfordulna tőlem, te, uram, ezt a csatát elejétől végig elvesztetted. Mert már az egész világ tudja, hogy Trofimov professzor életben van, s hogy fogoly. A "Franklin" a profesz-
szort át fogja adni az első elébe kerülő szovjet tenger-
alattjárónak. Ebben biztos lehetsz!

A hó csak szakadt, szakadt, iszonyúan csendes és
hideg volt a világ.

- Keserűséggel a lelkedben fogsz meghalni -

folytatta Avakum. - Keserőséggel a lelkedben -
mondotta még egyszer -, mert a te győzelmeid, me-
lyekről beszélsz, nem mások, mint lerágott csontok.
Szánalmasan lerágott csontok, semmi egyéb! Mert
azok, akikre gondolsz, hogy velük elvesztettük a
játismát, voltaképpen a mi nótánkra táncoltak, s ti-
teket az orrotoknál fogva vezettek. Mért ülnél hát
diadalt, mért nevetnél, még akkor is, ha a szerencsém
elhagyna?

A 07-es bakancsa orrával a havat túrta, összeszo-
rította fogát és hallgatott. A Charing Cross most már
a lelke mélyéről is eltűnt.

Avakum a kunyhó felé indult.

- Undorodom ugyan tőle - szólt még vissza -,
de te magad kívántad, hogy a rendnek eleget tegyek.
Ha a "Franklin" elsőnek érkezik, feltétlenül meg-
fojtlak!

Nyugodtan, keményen, dermesztő biztonsággal ej-
tette ki ezeket a szavakat. A 07-es elborzadt. Egész
teste végigborsószózott, mintha kegyetlen és örök kék
jégdarabhoz nyúlt volna.

Avakum bement a kunyhóba, felszította a tüzet. Na-
taliya mellé ereszkedett, és behunyta a szemét.
Lelkében békesség és nyugalom honolt. Ezekben az
utolsó percekben, amelyek a nagy játék végétől el-
választották, már nem akart a 07-esre gondolni, sem
a "Franklinra", sem arra, ami most előtte állt. Nem
akart semmi lényeges, semmi fontos dologra gondol-
ni. Szeme előtt a szobája jelent meg, a verandája a
cseresznyefával, és Avakum elmosolyodott. Asztalán
ott hevert az antik mozaikról nemrég írt kézírata.
Megsimogatta és elmosolyodott. Az antik vázára is
rámosolygott - a rajzra, amely egy őzet ábrázol,
amint nagy iramban fut, és egy hosszú tollas nyilat,
amely örökké nyomon követi! Az ő jelképe! Mert az
öröm mindig ebben rejlett: hogy örökké keress, hogy
örökké kutass . . . A verandáról pedig annyi arc né-
zett rá szeretettel. Szija is ott volt, meg az alvó Csip-
kerózsika, és Markov, zavaros mosolyával és a Tábor-
nok is, szigorú tekintetével. "Kedveseim - szeret-
teim" - mosolygott Avakum. Olyannyira jó érzés
volt! A magnetofon dobozából a "Kis éji zene" üte-

mei röppentek elő.

Megsimogatta az alvó Natasa haját, lehajolt a hidegtől pirosra csípett kezére, és leheletével igyekezett felmelegíteni.

Ebben a pillanatban abból az irányból, ahol a hajó elsüllyedt, repülőgép motorjának zúgása hallatszott. Ez a zaj úgy árasztotta el az egész teret, mint hatalmas folyam, amely megárad és kilép medréből.

A 07-es nagyot fütttyentett és felkiáltott:

- Amerikai repülőgép! Fogadok, ezer az egy ellen, hogy amerikai! A "Franklinról" szállt fel!

Odaszaladt a kunyhó bejáratához és bekiáltott:

- Hóhahó! Gyertek ki!

Elsőnek Avakum lépett ki a kunyhóból. Sálját fókazsirba áztatta, aztán rákötötte az evező végére, gyufával meggyújtotta. A sál tüstént lángra lobbant. Ezután az égő sálat, mint valami fáklyát, magasba emelte és ide-oda lengette.

Natalija Nyikolajevna mellette állt.

A repülőgép néhány kört írt le, majd lejjebb ereszkedett és szántalpain könnyedén végigsiklott a havon. Aztán hirtelenül velük szemben megállt és elcsendesedett.

Avakum és Natalija már oda is futott.

A pilóta kiszállt kabinjából, lába a hóba süppedt, kitérta karjait:

- Ide, ide, kedves barátaim! - kiáltotta oroszul.

- Nem fagytatok meg a hosszú várakozásban?

Összeölelkeztek, aztán így szólt hozzájuk:

- A "Mirnijen" jó forró teát főztünk! Sietnünk kell, hogy oda érjünk, amíg ki nem hűl!

Segítettek a professzornak, hogy kikászálódjék a kunyhóból. Amikor kilépett, Avakum és Natalija egy pillanatra magára maradt. Avakum magához vonta a lányt, az pedig átkarolta a nyakát és megcsókolta. De nem volt sok idejük, a sötét éj közeledett. S amott, a Mirnij állomáson kihűlhetett a tea.

Konsztantyin Trofimovnak magas láza volt, csak úgy szédelgett. Avakum arra kérte, üljön a hátára, de a professzor a fejét rázta és tréfásan megfenyegette az ujjával. Szépen betámogatták a gépbe, elhelyezték, s már minden készen volt az indulásra, ami-

kor Avakum hirtelen a homlokára ütött:

- Hát a 07-essel mi van?

Mikor tűnt el? Hová?

- Maguk csak menjenek - szólt Avakum. - Én itt maradok a szigeten és megkeresem.

Natalija Nyikolajevna a nyakába kapaszkodott.

- Nem tanácsolom, hogy itt maradjon - mondta a pilóta. - Néhány óra múlva a "Franklin" jégtörő is megérkezik. Amikor ide repültem, innen vagy száz mérföldnyire láttam.

- Legközelebb majd nem fogsz elfeledkezni róla!

- figyelmeztette Natalija Nyikolajevna, miközben még mindig a nyakán csüngött.

A függöny ismét felemelkedett. A sikerrel a beteljesedés is elkövetkezett, és oly jó volt, hogy a függöny ismét felemelkedett.

Beszálltak a repülőgépbe, a motorok felzúgtak.

Mikor a sziget fölé emelkedtek, a sötét horizont mélyén tüzes pír lobbant fel. Égő tűznyelvek csaptak elő és a legkülönbélebb színű lángok nyúltak fel az égre.

Alattuk, a sötétségben, ahol a 07-es maradt, az örök jégmezők terültek el.

VÉGE